CLASS - 6

SOCIAL SCIENCE

SEMESTER - 1

(ENGLISH - KANNADA VERSION)

M7T5C4

© Government of Andhra Pradesh, Amaravati

First Published 2026

DISCLAIMER

Any form of copying of the content, information and illustrations from this textbook is a punishable offence.

AP SCERT

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published. Without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser. The copyright holder of this book is the Commissioner of School Education, Amaravati, Andhra Pradesh.

This book has been printed on 70 GSM, SS Maplitho, Title Page 220 GSM, White Artcard.

Published by Samagra Shiksha & SCERT - Government of Andhra Pradesh, Amaravati.

Vande Mataram

Vande Mataram!

Sujalam, suphalam, malayaja shitalam,

Shasyashyamalam, Mataram!

Vande Mataram!

Shubhrajyotsna pulakitayaminim,

Phullakusumita drumadala shobhinim,

Suhasinim sumadhura bhashinim,

Sukhadam varadam, Mataram!

Vande Mataram, Vande Mataram!

- Bankimchandra Chatterji

ವಂದೇ ಮಾತರಂ

ವಂದೇ ಮಾತರಂ ವಂದೇ ಮಾತರಂ

ಸುಜಲಾಂ ಸುಫಲಾಂ ಮಲಯಜ ಶೀತಲಾಂ

ಸಸ್ಯಶ್ಯಾಮಲಾಂ ಮಾತರಂ ಒಂದೇ ಮಾತರಂ

ಶುಭ್ರಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಪುಲಕಿತ ಯಾಮಿನೀಂ

ಪುಲ್ಲಕುಸುಮಿತ ದ್ರುಮದಳ ಶೋಭಿನೀಂ

ಸುಹಾಸಿನೀಂ ಸುಮಧುರ ಭಾಷಿಣೀಂ

ಸುಖದಾಂ ವರದಾಂ ಮಾತರಂ ವಂದೇ ಮಾತರಂ

- ಬಂಕಿಂಚಂದ್ರ ಛಟರ್ಜಿ

AP SCERT

Printed in India
at the A.P. Govt., Textbook Press,
Amaravati, Andhra Pradesh.

Our National Anthem | ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

Jana-gana-mana-adhinayaka jaya he
Bharata-bhagya-vidhata
Panjaba-Sindhu-Gujarata-Maratha
Dravida-Utkala-Banga
Vindhya-Himachala-Yamuna-Ganga
uchchala-jaladhi-taranga
Tava Subha name jage,
tava subha asisa mage,
gahe tava jaya-gatha.
Jana-gana-mangala-dayaka jaya he
Bharata-bhagya-vidhata.
Jaya he, Jaya he, Jaya he,
jaya jaya jaya jaya he.

- Rabindranath Tagore

ಜನಗಣಮನ ಅಧಿನಾಯಕ ಜಯಹೇ ।
ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯ ವಿಧಾತಾ ॥
ಪಂಜಾಬ ಸಿಂಧು ಗುಜರಾತ ಮರಾಠಾ ।
ದ್ರಾವಿಡ ಉತ್ಕಲ ವಂಗಾ ॥
ವಿಂಧ್ಯ ಹಿಮಾಚಲ ಯಮುನಾ ಗಂಗಾ ।
ಉಚ್ಛಲ ಜಲಧಿ ತರಂಗಾ ।
ತವ ಶುಭ ನಾಮೇ ಜಾಗೇ ।
ತವ ಶುಭ ಆಶಿಷ ಮಾಗೇ ॥
ಗಾಹೇ ತವ ಜಯ ಗಾಥಾ
ಜನಗಣ ಮಂಗಳದಾಯಕ ಜಯ ಹೇ ॥
ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯ ವಿಧಾತಾ ।
ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ॥
ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಹೇ॥

- ರವೀಂದ್ರನಾಥ್ ಠಾಗೂರ್

AP SCERT

Pledge | ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

"India is my country. All Indians are my brothers and sisters.
I love my country and I am proud of its rich and varied heritage.
I shall always strive to be worthy of it.
I shall give my parents, teachers and all elders respect,
and treat everyone with courtesy. I shall be kind to animals.
To my country and my people, I pledge my devotion.
In their well-being and prosperity alone lies my happiness."

- Pydimarri Venkata Subba Rao

ಭಾರತ ನನ್ನ ದೇಶ. ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯರು ನನ್ನ ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರು. ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿದೆ. ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬದ್ದನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಸದಾ ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ನಿಷ್ಠನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಪ್ರಾಣಿ - ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಗಿಡಮರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದಯಾಳು ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ದೇಶದ ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಸದಾ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖನಾಗಿರುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈಯುತ್ತೇನೆ.

- ಪೈಡಿಮರ್ರಿ ವೆಂಕಟ ಸುಬ್ಬಾರಾವ್

National Education Policy - 2020

This Social Science textbook is developed in accordance with the National Education Policy (NEP) 2020 and the National Curriculum Framework for School Education (NCFSE). It aims to help students gain a clear and meaningful understanding of society, history, geography, economics, and civics. As suggested in NEP 2020, Social Science learning goes beyond memorization and focuses on understanding concepts through real-life connections.

Students learn better by asking questions, participating in discussions, doing projects, and observing their local surroundings. This experiential and activity-based approach helps them relate textbook knowledge to everyday life. Through such methods, students develop critical thinking, problem-solving skills, and the ability to analyse social issues from different perspectives.

Social Science under NEP 2020 also promotes values such as empathy, respect for diversity, democratic principles, and social responsibility. It helps students understand their rights and duties as citizens and encourages active participation in community and national life. By integrating classroom learning with real-world experiences, NEP 2020 enables students to learn with interest and confidence. Overall, Social Science education under NEP 2020 prepares students to become informed, thoughtful, and responsible citizens who can contribute positively to society and nation-building.

NCF (SE) 2023 – Curricular Goals

"Learning in Social Science progresses through different stages of schooling in a structured and meaningful way. In the Foundational and Preparatory Stages, children begin by observing their immediate environment, understanding family, community, and surroundings through simple experiences and activities. This early learning is rooted in exploration and curiosity, helping learners build a basic understanding of the world around them. As students move to the Middle Stage, this understanding becomes more structured, and concepts are explored in greater depth. In the Secondary Stage, learners develop advanced analytical and critical thinking skills to understand complex social, economic, and political processes."In the Middle Stage, Social Science is introduced as a distinct curricular area with a focus on developing key competencies such as observation, analysis, interpretation, and decision-making. Learners are encouraged to examine social issues, understand cultural diversity, explore historical developments, and analyze geographical patterns. The curriculum aims to build responsible citizenship, promote values of equality and sustainability, and equip students with the knowledge and skills required to participate effectively in society.

APSCERT

NCF(SE) 2023 - Curricular Goals (Middle Stage)

CURRICULAR GOAL (CG)	COMPETENCY (C)
CG-1: Comprehends and interprets sources related to different aspects of human life and makes meaningful interpret -ations.	**C-1.1 :** Collects and interprets multiple sources of information (primary and secondary) to understand the historical, cultural, geographical, and socio-political aspects of human life. **C-1.2 :** Represents and analyses data related to various aspects of human life given in the form of text, tables, charts, diagrams, and maps.
CG-2 : Explores the process of continuity and change in human civilisations through specific examples from their context and a few historical episodes.	**C-2.1:** Explains and analyses major changes in the past and their impact on society. **C-2.2:** Recognises elements of the continued prevalence of certain beliefs, relationships, practices, and activities in human society, notwithstanding major changes in society.
CG-3: Draws connections between the causes and effects of different social and historical events or episodes and connects them with the overall impact on human life.	**C-3.1:** Analyses the effect of various changes in early human society from nomadism to settled life and early civilisation (such as agriculture, food habits, technologies like construction, transport, pottery, metallurgy), and changes in habitation, family structures, and socio-cultural beliefs (e.g., Ahimsa, wars, invasions). **C-3.2:** Identifies reasons behind harmony and conflict among social groups and communities, in their region and elsewhere, and their impact on human societies.
CG-4: Understands the functioning of social, cultural, and political institutions and their impact on society, and the way individuals and collectives shape these institutions.	**C-4.1:** Collects, organises, and interprets information about various social, cultural, economic, and political institutions in their vicinity and region, and realises its significance for human society. **C-4.2:** Assesses the influence of social, cultural, and political institut -ions on an individual or group or community or society in general.
CG-5: Understands various forms of inequality and prejudice in society, from those prevalent in a family to those at a community or regional or national level, and also the initiatives and efforts at various levels to address these issues.	**C-5.1:** Identifies, explains, and raises questions about different forms of inequality, prejudice, and discrimination prevailing in one's own family, locality, region, and national and global levels. **C-5.2:** Identifies, explains, and appreciates efforts made at different levels through various (social, cultural, economic, and political) mechanisms and institutions, and what individuals can do to ensure equity, inclusion, and justice.
CG-6: Understands the spatial distribution of resources (from local to global), their conservation, the interdependence between natural phenomena and human life, and their environmental and other implications.	**C-6.1:** Explains key natural phenomena, such as climate, weather, ocean cycles, soil formation, and the flow of rivers, and how they are spatially distributed. **C-6.2:** Identifies the distribution of resources such as water, agriculture, raw materials, and services across geographies. **C-6.3:** Analyses Indian perspectives on and efforts towards conservation and sustainability, and advocates what more needs to be done, including in the context of global climate change. **C-6.4:** Correlates patterns of livelihoods with types of landforms, availability of resources, and climatic conditions and changes (local to global).

APSCERT

CURRICULAR GOAL (CG)	COMPETENCY (C)
CG-7: Appreciates the importance and meaning of being Indian (Bharatiya) by understanding (a) India's rich past and present including its glorious cultural unity in diversity, pluralism, heritage, traditions, literature, art, architecture, philosophy, medicine, science, and other contributions to humanity, and (b) other integrating factors despite the geographical diversity of India	**C-7.1 :** Explains India's unity in diversity by recognising commonalities in its rich and diverse cultural elements, languages, art, philosophical ideas, values, clothing, cuisines, traditions, festivals, trade, commerce, and health practices including Ayurveda and yoga. **C-7.2 :** Discovers the topographical diversity of the Indian landmass from the semiarid zone in the west and the areas of heavy rains in the northeast to the long coastal areas in the south and the snow-clad mountains in the north, as well as, the rich biodiversity of the country. **C-7.3 :** Appreciates India's tradition of inclusion across communities and social groups, and its influence in vast parts of the world through its cultural elements.
CG-8: Understands and appreciates the process of development of the Constit -ution of India and upholds its importance to promote democratic values in Indian society.	**C-8.1 :** Understands the need for a constitution for any country, especially India, and its deeper objectives. **C-8.2 :** Explains the process of formation of the Indian Constitution and understands the ideas and ideals of the national movement and India's civilisational heritage. **C-8.3 :** Explains the working of the three tiers of local self-government and appreciates its significance in upholding democracy at the grassroots level.
CG-9: Understands the processes of economic activities (production and consumption, trade, and commerce).	**C-9.1:** Explains the key elements of trade and commerce (commodity, production, consumption, and capital) and their impact on individual life and society.
CG-10: Understands and appreciates the contributions of India through history and in the present times, to the overall field of Social Science, including the different disciplines that constitute it.	**C-10.1:** Knows and explains the significant contributions of India to all matters (concepts, explanations, methods) studied within the curriculum, in an integrated manner along with the particular matter, illustratively, understands the strengths of India's democratic traditions through its history.
CG-11: In the curricular goals CG-1 to CG-10, there is a basic and adequate understanding of the history, geogr -aphy, and culture of the locality, region, and country.	***Note:*** Competencies for this Curricular Goal have already been incorporated under CG-1 to CG-10

APSCERT

CONTENTS

Chapter	Chapter Name	Month	Page No.
	Readiness (ಸಂಸಿದ್ಧತೆ) (Refer to Readiness book)	June&July ಜೂನ್ & ಜುಲೈ	
	Introduction - Why Social Science? (ಪರಿಚಯ – ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಏಕೆ?)		2-11
Theme A – India and the World : Land and the People (ಭಾರತದೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚ : ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಜನರು)			
1.	Locating Places on the Earth (ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು)	August ಆಗಷ್ಟ್	12-45
2.	Oceans and Continents (ಮಹಾಸಮುದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಖಂಡಗಳು)	August ಆಗಷ್ಟ್	46-69
Theme B – Tapestry of the Past (ಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಹರಡಿದ ಗತಕಾಲ)			
3.	Timeline and Sources of History (ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಆಧಾರಗಳು)	August ಆಗಷ್ಟ್	70-99
4.	India, That Is Bharat (ಇಂಡಿಯಾ ಎಂದರೆ ಭಾರತದೇಶ)	September ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	100-119
Theme C – Our Cultural Heritage and Knowledge Traditions (ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾರಸತ್ವ & ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆ)			
5.	India's Cultural Roots (ಭಾರತದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಗಳು)	September ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	120-157
Theme D – Governance and Democracy (ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ)			
6.	Family and Community (ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ)	September ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	158-177
Theme E – Economic Life Around Us (ನಮ್ಮ ಉತ್ತಲೂ ಇರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ)			
7.	The Value of Work (ಶ್ರಮದ ಮೌಲ್ಯ)	October ಅಕ್ಟೋಬರ್	178-197
8.	Integrating AI (ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜನೆ)	October	198-223
	Glossary (ಪದಕೋಶ)	ಅಕ್ಟೋಬರ್	224-227
	Maps & Mind Map (ನಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೇದೋಶಕ್ತಿ)		228-230

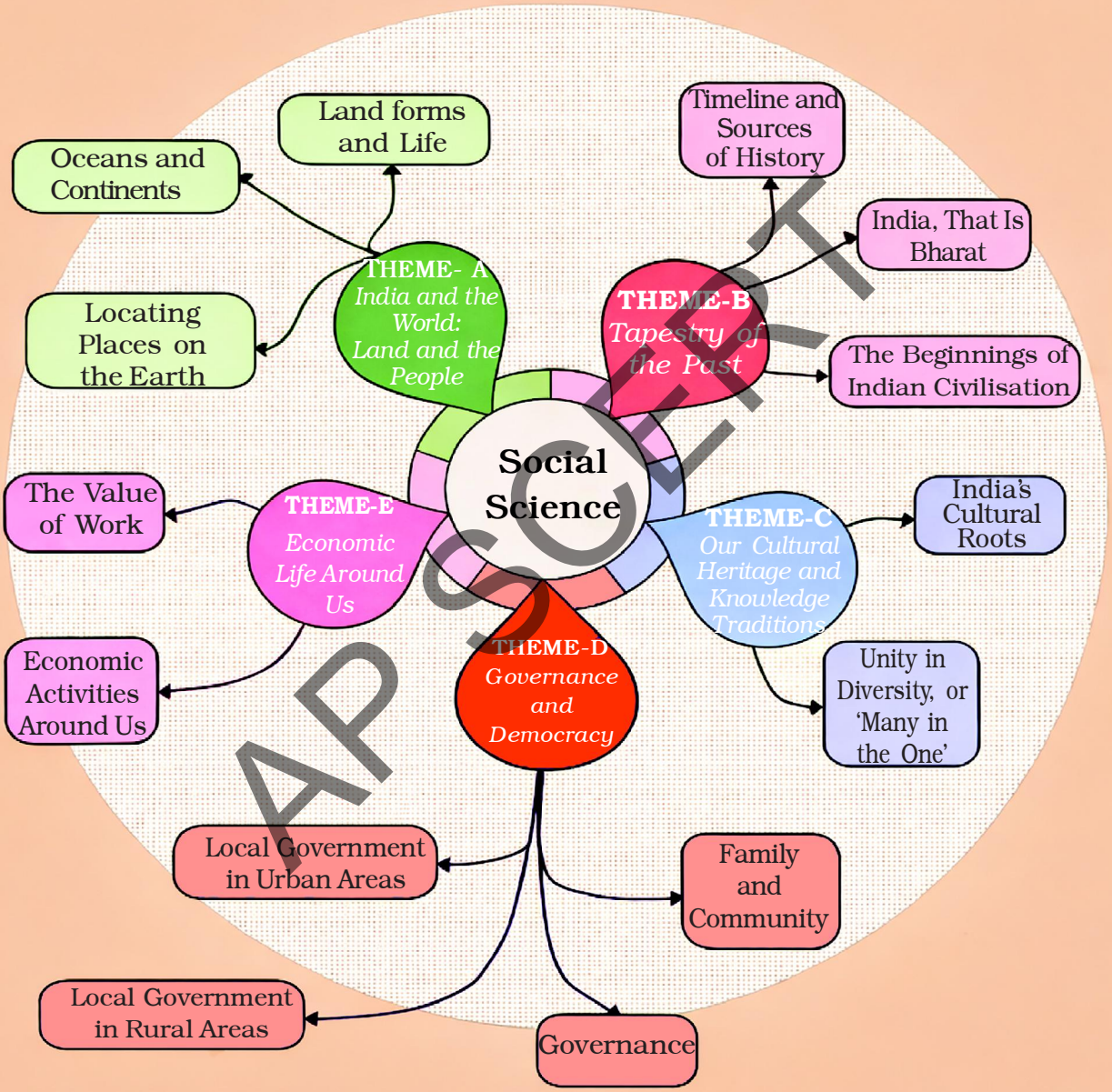
K2M2E4
Teacher Corner

M7S3P1
Student Corner

AP SCERT

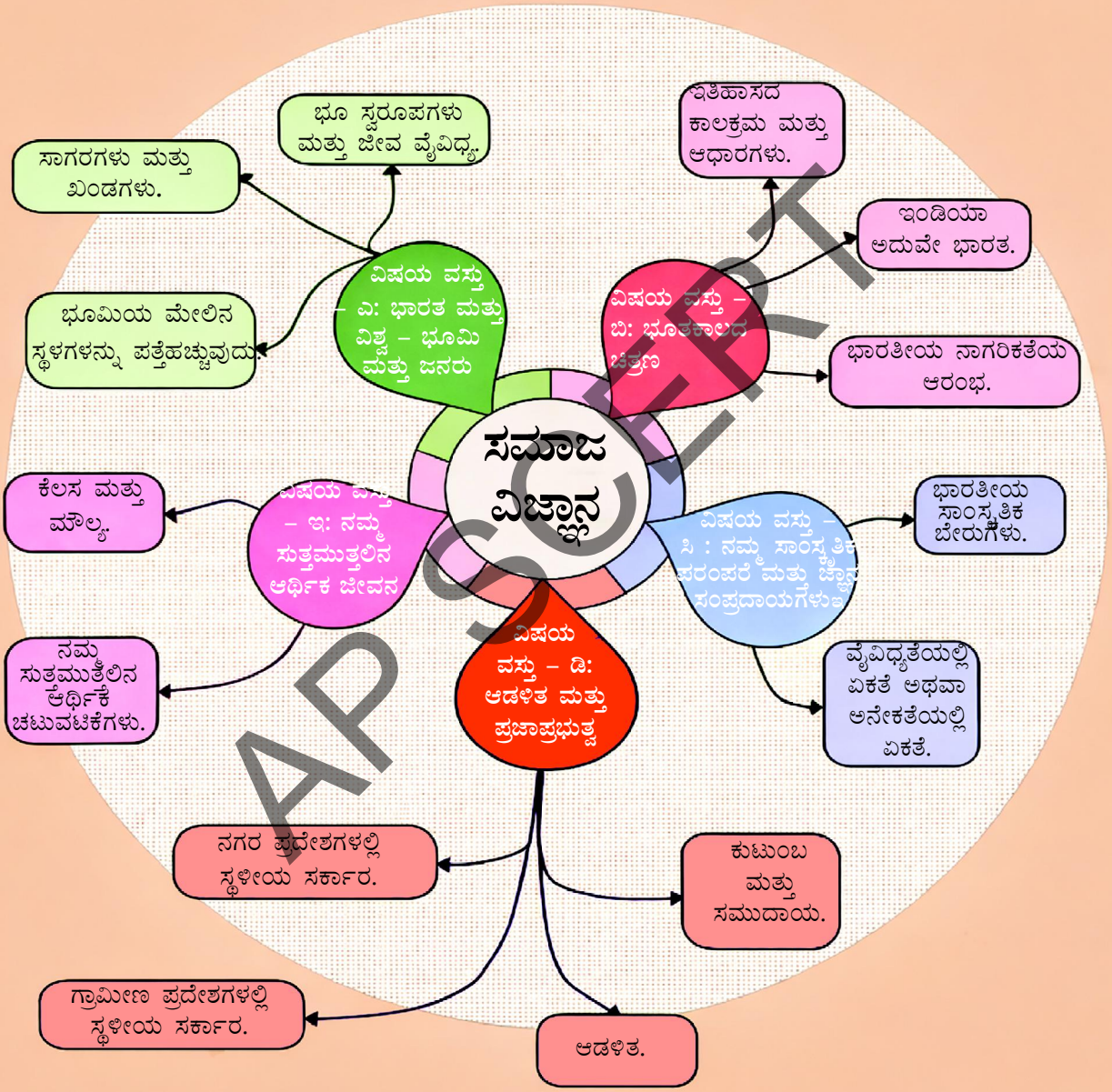
Introduction

Why Social Science?

© NCERT not to be republished

ಪರಿಚಯ
ಸಮಾನ ವಿಜ್ಞಾನ ಏಕೆ?

APSCERT

LET'S EXPLORE

→ Observe the picture above. What do you notice?

- Where does the water in the lake come from?
- Who made the road and why?
- What could be the activities of people living in the small house? What could be their history? Their future?

→ Write down your answers and discuss them with your classmates.

→ Now, looking at the picture on the facing page, what questions come to your mind? Write them down.

→ How do you propose to find answers to the questions related to these two images?

How are our questions above relevant to Social Science?

We live in the 21st century (if you do not know what this figure really means, you will soon learn about it). Everyone agrees that it is a particularly challenging time for humanity. On the one hand there is rapid progress in technology, which is changing our lives in many ways.

AP SCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ನೀವು ಏನನ್ನು ಗಮನಿಸುವಿರಿ?

- ಸರೋವರದಲ್ಲಿನ ನೀರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ?
- ಆ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಯಾರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಏಕೆ?
- ಸಣ್ಣ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು ಯಾವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಾಡಬಹುದು? ಅವರ ಇತಿಹಾಸ ಏನಾಗಿರಬಹುದು? ಅವರ ಭವಿಷ್ಯ ಏನು?

→ ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.

→ ಈಗ ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

→ ಈ ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನೀವು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತೀರಿ?

ಮೇಲಿನ ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ?

ನಾವು 21ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. (ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶದ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀವು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ.) ಇದು ಮಾನವೀಯತೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸವಾಲಿನ ಸಮಯ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೆಡೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ಪ್ರಗತಿ ಇದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ.

AP SCERT

On the other hand, the world is witnessing multiple wars, armed conflicts and rising social tensions, and our planet's natural environment is under great stress. We live in an age of great possibilities but also great challenges.

The world over, more and more people wonder, "How do we solve the problems facing humanity? How can our societies learn to live in peace and harmony? How can we protect this beautiful Earth which we all share - and protect it not only for ourselves but also for all the species that live on it?"

These fundamental questions are simple, but the answers are not. They cannot be simple, because human societies are very diverse and complex. If we wish to find answers to such questions and help build a better future, we first need to understand our world and human societies in particular. That is what "Social Science" is all about.

You may wonder whether this is a 'science' like, say, physics or chemistry. It is not. The discipline does use scientific methods wherever possible (you will see a few examples in this textbook), but its focus - human society - is, again, too diverse to allow the kind of set procedures and fixed results the sciences come up with.

Social Science has many subdisciplines: geography, history, political science, economics, sociology, anthropology, archaeology, psychology and a few more. You need not feel intimidated by all these terms! While you will study some of these subdisciplines in the Secondary Stage, in the Middle Stage we have avoided this classification. Instead, we have opted for five broad themes. Let us briefly look at them.

AP SCERT

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಜಗತ್ತು ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳು, ಸಶಸ್ತ್ರ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಹದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿದೆ. ನಾವು ದೊಡ್ಡ ಅವಕಾಶಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅಪಾರ ಸವಾಲುಗಳ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಮಾನವಕುಲ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು? ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಗಳು ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಬದುಕಲು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯಬಹುದು? ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಸುಂದರವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಬಹುದು? ಅದನ್ನು ನಮಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೂ ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಬಹುದು? ಎಂದು ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸರಳವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರಗಳು ಸರಳವಲ್ಲ. ಅವು ಸರಳವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವ ಸಮಾಜಗಳು ಬಹಳ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿವೆ. ನಾವು ಅಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದರೆ ನಾವು ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಜಗತ್ತನ್ನು, ಮಾನವ ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. **ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ** ಎಂದರೆ ಇದಾಗಿದೆ.

ಇದು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದಂತಹ ವಿಜ್ಞಾನವೇ ಎಂದು ನೀವು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡಬಹುದು. ಹೌದು, ಈ ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಧನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ. (ನೀವು ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೀರಿ) ಆದರೆ ಅದರ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ಮಾನವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ತರುವ ನಿಗದಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಮತಿಸಲು ತುಂಬ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನವು ಅನೇಕ ಉಪ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ, ಇತಿಹಾಸ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಶಿಸ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ನೀವು ಹಿಂಜರಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನೀವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉಪ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಿದ್ದೀರಿ. ಮಧ್ಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಬದಲಾಗಿ ನಾವು **ಐದು ವಿಷಯ**ಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೋಡೋಣ. (ಈ ಪರಿಚಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ (ಪುಟ 3) ಮೈಂಡ್‌ಮ್ಯಾಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿನ ಎರಡು ಭಾಗಗಳ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿ.)

AP SCERT

Theme A – India and the World: Land and the People

This first theme includes the basics of the geographical world around us - some of the main features of our planet and the way to represent them on a map. Why is this theme important, when today we can get excellent maps on a mobile phone? Because it deals with much more than maps. It also asks how geographical features - oceans, mountains, rivers, etc. - have shaped entire civilisations throughout their histories. It is also, in India's case, about how its natural setting has contributed to giving this ancient civilisation a unique identity.

Theme B – Tapestry of the Past

A tapestry is a large piece of canvas-like cloth usually kept as a wall hanging, with pictures and designs on it - sometimes a historical narrative. Our tapestry is where we will be painting scenes from the past, beginning with India's past. But why should we be at all concerned with the past? Because it is the key to understanding the present, and the chapters in this theme will often make this connection clear. The past is a major source for our identities - it helps us understand who we are and where we come from.

The past is still with us, in other words. And since history is unfortunately not all about happy developments, it is useful to understand where people, governments or rulers went wrong, and why. Only then can we hope to avoid repeating those errors.

Theme C – Our Cultural Heritage and Knowledge Traditions

It has often been said that India has a rich and ancient culture. True, but what are its main characteristics? Its guiding principles? How has it manifested itself in India's history? And how can it help us to deal with issues of our times? These are some of the questions that this theme is exploring, with the objective that every student should understand some of the cultural foundations of our civilisation and learn to appreciate their value.

AP SCERT

ವಿಷಯ ವಸ್ತು – ಎ : ಭಾರತ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ. ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಜನರು

ಈ ಮೊದಲ ವಿಷಯವಸ್ತುವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರದ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ವಿಧಾನ ಇಂದು ನಾವು ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾದರೂ ಈ ವಿಷಯವಸ್ತು / ಥೀಮ್ ಏಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ? ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ನಕ್ಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಸಾಗರಗಳು ಪರ್ವತಗಳು, ನದಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಇಡೀ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತನ್ನು ನೀಡಲು ಅದರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೇಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ವಿಷಯ ವಸ್ತು – ಬಿ : ಭೂತಕಾಲದ ಚಿತ್ರಣ

ವಸ್ತುವು ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್ ತರಹದ ಬಟ್ಟೆಯ ದೊಡ್ಡ ಒಂದು ತುಂಡು. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ನೇತುಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಒಮ್ಮೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಿರೂಪಣೆಯ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಭಾರತದ ಗತಕಾಲದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಮ್ಮ ಭೂತಕಾಲದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ವಸ್ತು. ಆದರೆ ನಾವು ಗತಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುತ್ತೇವೆ, ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ? ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ವಿಷಯದ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಈ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಭೂತಕಾಲವು ನಮ್ಮ ಗುರುತಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಯಾರು ಮತ್ತು ನಾವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಭೂತಕಾಲವು ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ದುರಾದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಇತಿಹಾಸವು ಕೇವಲ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸವು ಜನರು, ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅಥವಾ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಏಕೆ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಆ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿನೆ ತಡೆಯಬಹುದು.

ವಿಷಯ ವಸ್ತು – ಸಿ : ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು

ಭಾರತವು ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಾವುವು? ಅದರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ತತ್ವಗಳು ಯಾವುವು? ಇದು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ? ಮತ್ತು ಇದು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಮಗೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲದು? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕೆಲವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ವಿಷಯವಸ್ತುವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

AP SCERT

Theme D – Governance and Democracy

Citizens of any country should know how their political system functions. India, as the world's largest democracy, has an elaborate system working at different levels. What are its chief characteristics and components? How do the citizens participate in the overall governance? What are their rights and also their duties or dharma? Are there different systems in other countries, and, if so, of what type? How are different countries supposed to interact? By studying this theme, we can become more responsible citizens, understand how the organs of the government function, and learn to have a say in the policies that affect us all, whether locally or nationally.

Theme E – Economic Life Around Us

No family can be happy without the essentials of daily living - at least food, clothing, shelter, access to water in a first stage; in a second, livelihood for adults and access to education for the younger ones. Similarly, no country can develop harmoniously without a sound economy. But how does an economy work, especially in a huge country like India? What exactly is money? Where does it come from? How can it be increased? What economic activities can people engage themselves in? How are natural and human resources best managed? This theme will lay down some of the important concepts and practices that will enable us to answer these questions.

AP SCERT

✲ ◆ ✲

You will notice that there are many questions in the preceding paragraphs. This is as it should be - Social Science is also about the art of asking the right questions. Only then can we start looking for the right answers. This also explains the presence of **'Big Questions'** at the start of each chapter in this book.

You may also be intrigued to find a game of chess and some ancient Tamil poetry in chapters that apparently deal with geography; a discussion on the uses of the sari in a chapter on cultural heritage; the concept of seva and the mention of festivals in chapters focusing on economics. This is deliberate. We believe in bringing elements from diverse fields together (you will learn later that this is called **'multidisciplinarity'**). This enriches our perspective. Indeed, life constantly mixes numerous elements together, so why should we not?

By now, it should be clear that although Social Science makes constant use of the past, it seeks to make sense of the present so as to help us prepare a better future. It is an exploration and an adventure.

ವಿಷಯವಸ್ತು – ಡಿ : ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ

ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಭಾರತವು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಘಟಕಗಳು ಯಾವವು? ಒಟ್ಟಾರೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರು ಹೇಗೆ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ? ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಭೂಮಿಕೆಗಳು ಯಾವವು? ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿವೆಯೇ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯವು? ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳು ಹೇಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು? ಈ ವಿಷಯವಸ್ತುವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ನಾಗರಿಕರಾಗಬಹುದು, ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಗಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಲು ಕಲಿಯಬಹುದು.

ವಿಷಯವಸ್ತು – ಇ : ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಜನಜೀವನ

ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ಕುಟುಂಬವು ಸಂತೋಷವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ, ವಸತಿ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ವಯಸ್ಕರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರವೇಶ ಅಂತೆಯೇ, ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ದೇಶವು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ? ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತದಂತಹ ಬೃಹತ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಹಣ ಎಂದರೇನು? ಅದು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ? ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಳಿಸಬಹುದು? ಜನರು ಯಾವ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ನಮಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಈ ವಿಷಯವು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

✲ ◆ ✲

ಹಿಂದಿನ ಪ್ಯಾರಾಗ್ರಾಫ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ನೀವು ಗಮನಿಸಿರಬಹುದು. ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನವು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಆರಂಭಿಸಬಹುದು. ಇದು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ **"ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು"** ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಹ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗ ಆಟ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪ್ರಾಚೀನ ತಮಿಳು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ನಿಮಗೆ ಕುತೂಹಲವಿರಬಹುದು. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸೀರೆ ಬಳಕೆಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ, ಸೇವೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಇದು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿದೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ತರಬಲ್ಲೆವು ಎಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ (ಇದನ್ನು **'ಬಹು–ಶಿಸ್ತೀಯತೆ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ನಂತರ ಕಲಿಯುವಿರಿ). ಇದು ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಜೀವನವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೆರೆಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು?

ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಅದು ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದು ಒಂದು ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಹಸವಾಗಿದೆ.

AP SCERT

CHAPTER 1

LOCATING PLACES ON THE EARTH

M8T7J7

Learning Outcomes

The student will be able to-

- Define a map and explain its purpose. CG -1
- Recognise that maps provide detailed information about specific areas. CG -1
- Explain how globes and maps represent the earth's surface. CG -1
- Explain the concepts of latitudes and longitudes and analyse their significance. CG -1
- Analyse and calculate time differences between various places using longitudes or time zones. CG -1

" The globe of the Earth stands in space, made up of water, earth, fire and air and is spherical. ... It is surrounded by all creatures, terrestrial as well as aquatic."

— Āryabhata (about 500 CE)

AP SCERT

The Big Questions ?

1. *What is a map and how do we use it? What are its main components?*
2. *What are coordinates? How can latitude and longitude be used to mark any location on the Earth?*
3. *How are local time and standard time related to longitude?*

ಅಧ್ಯಾಯ

1

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು

D8R5V8

ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ:

- ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅದರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ CG -1
- ನಕ್ಷೆಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವರು. CG -1
- ಗ್ಲೋಬ್ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆಯೋ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. CG -1
- ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.CG -1
- ರೇಖಾಂಶಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಕಾಲ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮಯದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ. CG -1

"ಭೂಮಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಕೊಂಡಿದೆ. ನೀರು, ಮಣ್ಣು, ಬೆಂಕಿ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯಿಂದ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಭೂ ಮತ್ತು ಜಲಚರ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿದೆ." — **ಆರ್ಯಭಟ (ಸಾ.ಶ./ಕ್ರಿ.ಪೂ 500)**

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ?

1. ನಕ್ಷೆ ಎಂದರೇನು? ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾವವು?
2. ಸ್ಥಳ ನಿರ್ದೇಶನ ತತ್ವಗಳಾವವು? ಅಕ್ಷಾಂಶ, ರೇಖಾಂಶ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೇಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು?
3. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಸಮಯವು ರೇಖಾಂಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?

© NCERT

Imagine that you are visiting a city for the first time. How would you find the places you want to visit? You might ask a local person for help, or you might look at a map of the city. In previous grades, you learnt a little about maps, and in this chapter, we will study them in more detail.

Let us play a game. Examine the map of this small city (Fig. 1.1). Imagine that you just got off a train at the railway station, and you want to visit the bank marked on the map. Which way would you go? Are there other possible ways? Can you locate the public garden, the school and the museum? If you want to proceed from the bank to the market, which way will you go? This is where a map comes in handy!

APSCERT

Fig. 1.1. A map of a small imaginary city.

A map is like a treasure guide; it shows you where things are and how to get them. Notice the four arrows in the top right corner of the map; we will soon see how they point to some specific directions and make maps even more helpful.

ನೀವು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಒಂದು ನಗರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ನೀವು ಭೇಟಿ ನೀಡಲು ಬಯಸುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತೀರಿ? ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು. ಅಥವಾ ನೀವು ಆ ನಗರದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ನೀವು ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಲಿತಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ನಾವು ಒಂದು ಆಟವನ್ನು ಆಡೋಣ. ಈ ಚಿಕ್ಕ ನಗರದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ (ಚಿತ್ರ 1.1). ನೀವು ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ರೈಲಿನಿಂದ ಇಳಿದಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ನೀವು ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತೀರಿ, ನೀವು ಯಾವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ? ಬೇರೆ ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆಯೇ? ನೀವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಾನ, ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದೇ? ನೀವು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸಿದರೆ ನೀವು ಯಾವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ? ಇಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆಯು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 1.1. ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಊಹಾಜನಿತ ನಗರದ ಚಿತ್ರ

ಈ ನಕ್ಷೆಯು ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಂತಿದೆ, ನೀವು ಹೊರಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತಲುಪುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ನಕ್ಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಬಲ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಅವು ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

© NCERT

LET'S EXPLORE

→ On the map in Fig. 1.1 given on page 15 -
1. Mark the hospital.
2. What is the meaning of the blue-coloured areas?
3. Which is farther away from the railway station - the school, the Nagar Panchayat or the public garden? Observe the map and identify the farther.

→ As a class activity, form groups of three or four students each. Let each group try to draw a map of your school and some of the streets or roads that lead to it, and a few neighbouring buildings. At the end, compare all the maps and discuss.

A Map and Its Components

From this simple example, we understand that a map is a representation, or a drawing, of some area - it may be a small area (a village, a town, etc.), a bigger area (say, your district or state), or a very large area like India or even the whole world. In a map, you look at the surface as if you are viewing it from the top.

An **atlas** is a book or collection of maps.

As you will discover, there are several kinds of maps -

- **Physical maps,** which mainly show some natural features such as mountains, oceans and rivers (see an example in Fig. 4.2 in this textbook)
- **Political maps,** which show details of countries or states, boundaries, cities, etc. (for instance, a map of India with all its States, Union Territories and their capitals)
- **Thematic maps,** with a specific kind of information (examples include Fig. 6.3 and Fig. 4.1 in semister 2 textbook).

In addition, there are three important components of maps- **distance, direction and symbols.** You have already experienced the first two while navigating the map in Fig. 1.1. Let us now define them more precisely.

Have you ever wondered how a huge place can fit on a small piece of paper? It is all thanks to the map's **scale.**

AP SCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ಹಿಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚಿತ್ರ 1.1 ರ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡಿ.
2. ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಪ್ರದೇಶಗಳ (ಬ್ಲೂ–ಕೋ ಆರ್ಡಿನೇಟರ್ಸ್) ಅರ್ಥವೇನು?
3. ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಿಂದ ಯಾವುದು ದೂರದಲ್ಲಿದೆ? ಶಾಲೆ ನಗರ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಾನ?

→ ತರಗತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪಿನವರು ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಕೆಲವು ಬೀದಿಗಳು ಅಥವಾ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಹತ್ತಿರದ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ. ಎಲ್ಲಾ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.

ನಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಭಾಗಗಳು

ಈ ಸರಳ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ನಕ್ಷೆಯು ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ರೇಖಾಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶ (ಹಳ್ಳಿ, ಪಟ್ಟಣ, ಇತ್ಯಾದಿ) ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ) ಅಥವಾ ಭಾರತ ಅಥವಾ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರಬಹುದು. ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಮೇಲಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ.

ಅಟ್ಲಾಸ್ ಎನ್ನುವುದು ನಕ್ಷೆಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಅಥವಾ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ.

ನೀವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ನಕ್ಷೆಗಳಿವೆ:

- **ಭೌತಿಕ ನಕ್ಷೆಗಳು:** ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರ್ವತ, ಸಾಗರ ಮತ್ತು ನದಿಗಳಂತಹ ಕೆಲವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. (ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಚಿತ್ರ 4.2 ರಲ್ಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿ).
- **ರಾಜಕೀಯ ನಕ್ಷೆಗಳು:** ಇವು ದೇಶಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ನಕ್ಷೆಗಳು. ರಾಜ್ಯಗಳು, ಗಡಿಗಳು, ನಗರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು, ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ರಾಜಧಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ನಕ್ಷೆ).
- **ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ನಕ್ಷೆಗಳು:** ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರ 6.3 ಮತ್ತು 4.1 ನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ).

ಈ ಮೇಲಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳಿವೆ: ದೂರ, ದಿಕ್ಕು ಮತ್ತು ಚಿಹ್ನೆಗಳು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ನಕ್ಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಒಂದು ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಈಗಾಗಲೇ ಮೊದಲ ಎರಡನ್ನು 1.1 ರಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಪಡೆದಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ನೋಡೋಣ.

ಒಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸ್ಥಳವು ಸಣ್ಣ ಕಾಗದದ ತುಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೀವು ಎಂದಾದರೂ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೀರಾ? ಇದು ನಕ್ಷೆಯ ಮಾಪಕ (Scale) ದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

AP SCERT

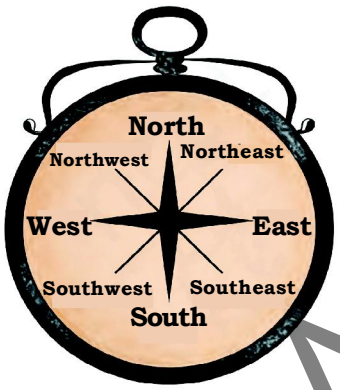
Let us go back to our map of a small city (Fig. 1.1). Each centimetre on the map, as printed here, represents a certain distance on the ground - let us suppose it is 500 metres; we say that the scale is 1 cm = 500 m. Now, turn to the map of India in Fig. 4.2 in Chapter 4 of this textbook. The scale is repre- sented in the bottom left corner by a ruler with '500' written above its length and 'km' on the side. It simply means that this ruler, which measures 2.5 cm in the printed map, corresponds to 500 kilometres on the ground.

So, the actual **distance** between two points represented on the map depends on the scale that the map is using.

LET'S EXPLORE

→ Draw a simple map of a school's playground. Let us assume it is a rectangle, 40 m in length and 30 m in width. Draw it precisely with your ruler on a scale of 1 cm = 10 m.

→ Now measure the diagonal of the rectangle. How many centimetres do you get? Using the scale, calculate the real length of the playground's diagonal, in metres.

Let us return to the four arrows at the top right of the small city's map. They point to four **directions,** which are north, at the top, and moving clockwise, east, south and west. These are called the **cardinal directions,** also **cardinal points.** Other than these, intermediate directions are also used - NorthEast (NE), SouthEast (SE), SouthWest (SW) and NorthWest (NW). Most maps simply have an arrow marked with the letter 'N', which points to the **"North"** direction.

APSCERT

LET'S EXPLORE

→ Consider the map of the small city again. Identify the correct and incorrect statements in the list below:

1. The market is north of the hospital.
2. The museum is southeast of the bank.
3. The railway station is northwest of the hospital.
4. The lake is northwest of the apartment blocks.

→ Taking your school as the starting point, do you know approximately in which cardinal direction your home is located? Discuss with your teacher and your parents.

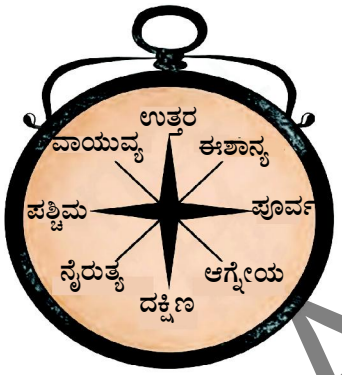
ಒಂದು ಸಣ್ಣ ನಗರದ ನಕ್ಷೆಗೆ ಮರಳೋಣ (ಚಿತ್ರ 1.1). ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್ ಇಲ್ಲಿನ ಮೈದಾನದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೂರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು 500 ಮೀಟರ್ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಸ್ಕೇಲ್ 1 ಸೆಂ.ಮೀ = 500 ಮೀ ಎಂದು ನಾವು ದಾಖಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದ 4ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ 4.2 ರ ಭಾರತ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೋಡಿ. ಸ್ಕೇಲ್ ಅದರ ಕೆಳಭಾಗದ ಎಡಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಉದ್ದದ ಮೇಲೆ 500 ಕಿ.ಮೀ ಎಂದು ರೂಲರ್ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇದರರ್ಥ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 2.5 ಸೆಂ.ಮೀ ಅಳತೆಯ ರೂಲರ್ ನೆಲದ ಮೇಲೆ 500 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲಾದ ಎರಡು ಬಿಂದುಗಳ ನಡುವಿನ ನೈಜ ಅಂತರವು ನಕ್ಷೆಯು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ಕೇಲನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ಶಾಲೆಯ ಆಟದ ಮೈದಾನದ ಸರಳ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ. ಇದು ಆಯತಾಕಾರವಾಗಿದ್ದು 40 ಮೀ ಉದ್ದ ಮತ್ತು 30 ಮೀ ಅಗಲವಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. 1 ಸೆಂ.ಮೀ = 10 ಮೀ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ರೂಲರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ನಿಖರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ.

→ ಈಗ ಆಯತಾಕಾರದ ಭಾಗವನ್ನು ಅಳೆಯಿರಿ. ನೀವು ಎಷ್ಟು ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್ ಪಡೆಯುತ್ತೀರಿ? ಸ್ಕೇಲನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆಟದ ಮೈದಾನದ ಭಾಗದ ನಿಜವಾದ ಉದ್ದವನ್ನು ಮೀಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ.

ಸಣ್ಣ ನಗರದ ನಕ್ಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಬಾಣದ ಗುರುತುಗಳಿಗೆ ಮರಳೋಣ. ಅವು ನಾಲ್ಕು **ದಿಕ್ಕು**ಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಅವು ಉತ್ತರ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಗಡಿಯಾರದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ, ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು **ಮುಖ್ಯ ದಿಕ್ಕುಗಳು** (Cardinal Directions) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು **ಮುಖ್ಯ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಬಿಂದು**ಗಳು (Cardinal Points) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಮಧ್ಯಂತರ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಹ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಶಾನ್ಯ (NE), ಆಗ್ನೇಯ (SE), ನೈಋತ್ಯ (SW) ಮತ್ತು ವಾಯುವ್ಯ (NW). ಹೆಚ್ಚಿನ ನಕ್ಷೆಗಳು ಸರಳವಾಗಿ ಬಾಣದ ಗುರುತನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ, 'N' ಅಕ್ಷರ ಇದು **ಉತ್ತರ** ದಿಕ್ಕನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ಸಣ್ಣ ನಗರದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಸರಿಯಾದ ಮತ್ತು ತಪ್ಪಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

1. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ.
2. ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿದೆ.
3. ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣವು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ವಾಯುವ್ಯದಲ್ಲಿದೆ.
4. ಸರೋವರವು ಬಹುಮಹಡಿ (ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್) ಕಟ್ಟಡದ ವಾಯುವ್ಯದಲ್ಲಿದೆ.

→ ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದ ಬಿಂದುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಸುಮಾರು ಯಾವ ಪ್ರಮುಖ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ? ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಪೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.

APSCERT

Symbols are another important component of maps. Our map has small drawings of actual buildings and a few other elements, but there would not be enough space on the map of a large city or a country to draw them all. Instead, a symbol is used to represent these features - symbols for different kinds of buildings (for instance a railway station, a school, a post office), for roads and railway lines, and for natural elements such as a river, a pond or a forest. In that way, numerous details can be shown in the limited space available on a map.

To make maps more easily understood by a variety of users, map makers use specific symbols. Different countries use different sets of symbols. The **Survey of India**, a government body, has fixed a set of symbols for maps of India (or parts of India). A small selection of them is shown in Fig. 1.2 in this page.

APSCERT

LET'S EXPLORE

Draw a rough map of your locality or your village, including your home, school and a few other important landmarks. Show the cardinal directions and use a few of the symbols shown in Fig. 1.2 on this page to mark some important features.

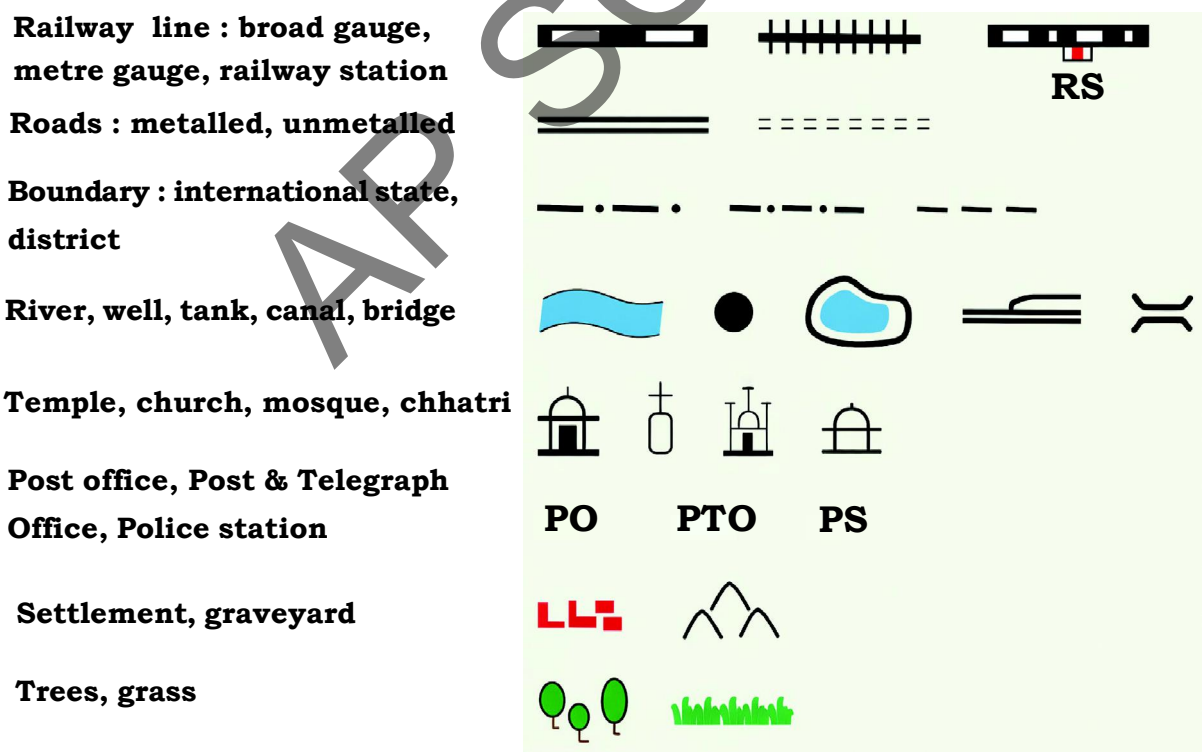

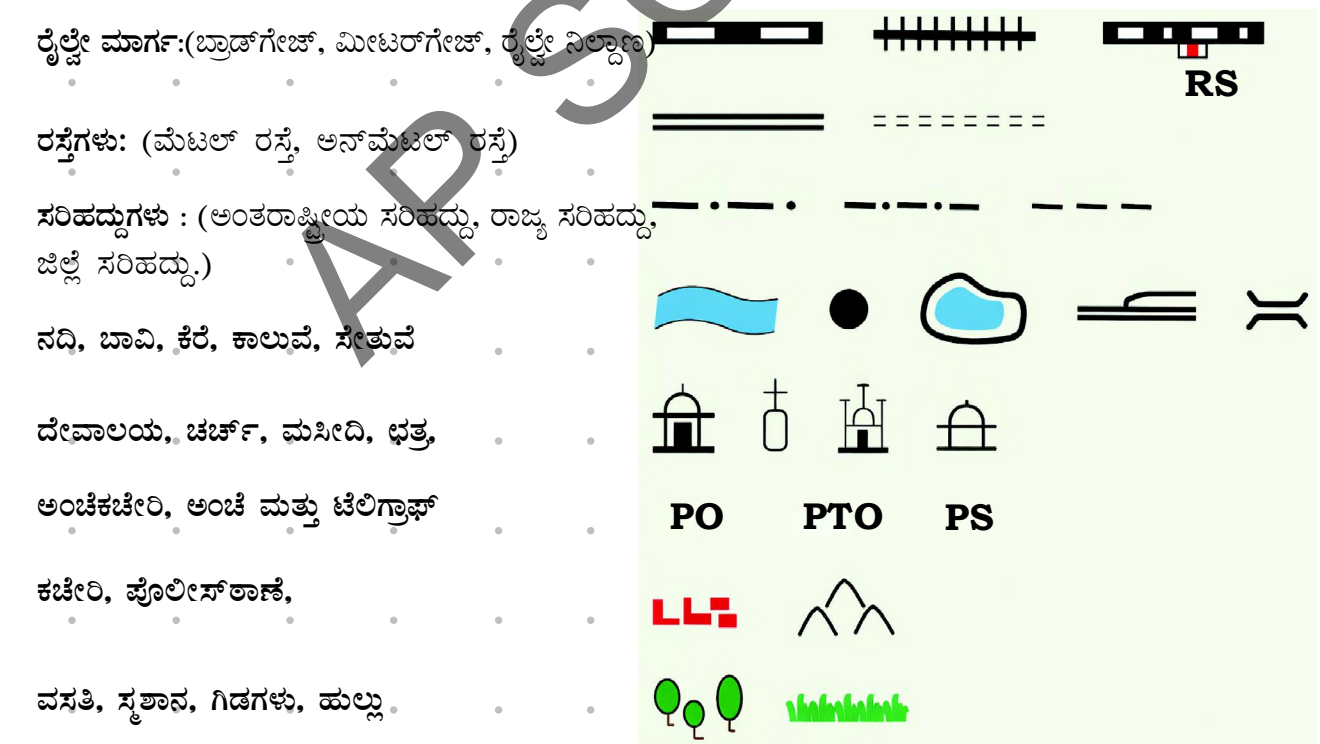
Fig. 1.2. A selection of common symbols used in maps.

ಚಿಹ್ನೆಗಳು ನಕ್ಷೆಗಳ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ನೈಜವಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳ ನೈಜ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ನಗರ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶದ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗಾಗಿ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣ, ಶಾಲೆ, ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿ) ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನದಿ, ಕಾಲುವೆ ಅಥವಾ ಕೆರೆಯಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೀಮಿತ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು.

ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಬಳಕೆದಾರರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಕರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ **'ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ'** ಭಾರತದ ನಕ್ಷೆಗಾಗಿ (ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಿಗಾಗಿ) ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 1.2 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ನಿಮ್ಮ ಮನೆ, ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ. ಪ್ರಧಾನ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಚಿತ್ರ 1.2 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ.

ಚಿತ್ರ 1.2: ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಆಯ್ಕೆ

AP SCERT

Mapping the Earth

Mapping the Earth is a little more difficult because our planet is not a flat surface. It nearly has the shape of a sphere. (We say 'nearly' because it is not a perfect sphere, but is slightly flattened at the poles. However, in practice, we will consider it to be spherical.) Representing a sphere accurately on a flat sheet of paper is not possible. To understand why, peel an orange in such a way that you have just three or four large pieces of the skin; then try and flatten them on a table - you will see that you cannot do it without tearing them at the edges.

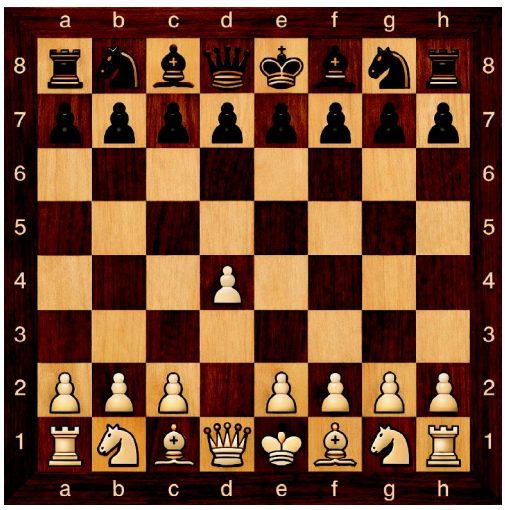
Now, consider a **globe**, which is a sphere on which a map is drawn. This may be a map of the Earth, the Moon, the planet Mars, the stars and constellations in the sky, etc. The physical object, like the one shown in the drawing on the next page, is a sphere that is generally made of metal, plastic or cardboard.

Here we will study the globe representing the Earth's geography. Because the globe and the Earth have the same spherical shape, a globe will better represent the geography of the Earth than a flat map.Let us now explore some of its features.

a)Understanding coordinates

Imagine a big market in a city or town, with neat rows of shops, all the same size. You want to meet a friend at a stationery shop inside the market. But your friend does not know where the shop is. So you would give directions like, "Meet me at 6 pm at the 7th shop in the 5th row from the entrance." This will allow your friend to precisely determine your location.

Now, consider a chessboard. To record moves by advanced players, letters are placed alongside the main pieces (from 'a' to 'h', see the image) and numbers (from 1 to 8) in between the two sides. This simple system allows players to mark each square and record every move. Here, the white side has just opened the game by moving the queen's pawn two squares forward (a very common opening). So, the pawn is said to have moved from d2 to d4.

AP SCERT

ಭೂಮಿಯ ನಕ್ಷೆ :

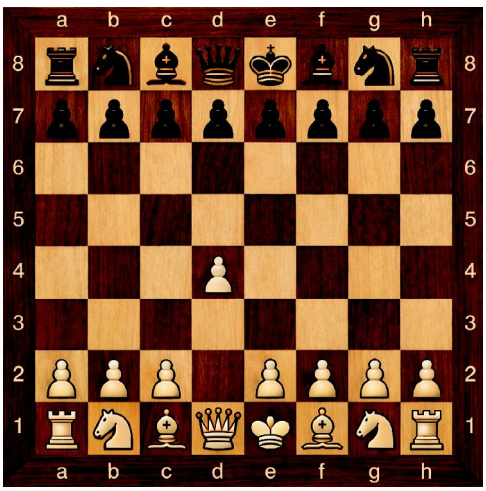
ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯು ಸಮತಟ್ಟಾದ ಮೇಲ್ಮೈ ಹೊಂದಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಇದು ಬಹುತೇಕ ಗೋಳದ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. (ನಾವು 'ಭೂತೇಜ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೋಳವಲ್ಲ ಅದು ದ್ರುವಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅದನ್ನು ಗೋಳಾಕಾರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ.) ಸಮತಟ್ಟಾದ ಕಾಗದದ ಹಾಳೆಯ ಮೇಲೆ ಗೋಳವನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ದೊಡ್ಡ ತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತಳೆ ಸಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ಸುಲಿಯಿರಿ, ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಟ್ಟೆ ಆಕಾರವಾಗಿ ಇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಅಂಚುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸದ ಹೊರತು ನೀವು ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನೀವು ತಿಳಿಯುತ್ತೀರಿ. (ಗ್ಲೋಬ್)

ಈಗ ಒಂದು **ಗೋಳ**ವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಅದು ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಗೋಳವಾಗಿದೆ. ಇದು ಭೂಮಿ, ಚಂದ್ರ, ಮಂಗಳ ಗ್ರಹ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಪುಂಜಗಳ ನಕ್ಷೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಮುಂದಿನ ಪುಟದ ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಡ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಅಥವಾ ಲೋಹದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಗೋಳವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಭೂಮಿಯ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಗೋಳವನ್ನು (ಗ್ಲೋಬ್) ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಭೂಮಂಡಲ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಒಂದೇ ಗೋಳಾಕಾರದ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಸಮತಟ್ಟಾದ ನಕ್ಷೆಗಿಂತ ಗ್ಲೋಬ್ ಭೂಮಿಯ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈಗ ಅದರ ಕೆಲವು ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ.

ಎ) ಕಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು:

ಒಂದು ನಗರ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಗಾತ್ರದ ಅಂಗಡಿಗಳ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ನೀವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಐದನೇ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಅಂಗಡಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಅವನಿಗೆ ಸಂಜೆ 6 ಗಂಟೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರದಿಂದ ಕೊನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ 7 ನೇ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೀರಿ. ಈ ಮೂಲಕ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೀರಿ.

ಈಗ ಚದುರಂಗದ ಆಟವನ್ನು (ಬೋರ್ಡ್) ಪರಿಗಣಿಸಿ. ಆಟಗಾರರ ಚಲನೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಬದಿಗಳ ನಡುವೆ ಮುಖ್ಯ ತುಂಡುಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ (a ಇಂದ h ವರೆಗೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ) ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು (1 ರಿಂದ 8 ರ ವರೆಗೆ) ಇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸರಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಆಟಗಾರರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಚೌಕವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಚಲನೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಭಾಗವು ರಾಣಿಯ ದಾಳದ ಮುಂದಿನ ಸೈನಿಕನನ್ನು ಎರಡು ಚೌಕಗಳಷ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. (ಆಟದ ಪ್ರಾರಂಭವು ಬಹಳ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ) ಆದ್ದರಿಂದ ದಾಳವು D2-D4 ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

AP SCERT

LET'S EXPLORE

Using the same terms, write down your move if you play black and respond with the same move.

The system used in these two examples may be called a system of **coordinates**. Thanks to their two coordinates, the stationery shop as well as the chess square on the chessboard can be precisely determined.

A similar system of coordinates is used in the world of maps to determine the location of any place on a map. Let us see how this system works.

b) Latitudes :

Let us return to the globe. It is easy to identify the North Pole and the South Pole on it. Rotate the globe; while it rotates, the fixed points at the top and bottom are the two poles. Halfway between them is the Equator; note the circle marking it (see Fig. 1.3).

Imagine that you stand on the **Equator** and travel towards one of the poles; your distance from the Equator increases. Latitude measures this distance from the Equator. At any point of this travel, you can draw an imaginary line that runs east and west, parallel to the Equator. Such a line is called a parallel of **latitude** and it draws a circle around the Earth. Again, it is easy to note on the globe that the largest circle is the Equator, while the circles marked by the parallels of latitude grow smaller as we move northward or southward (Fig. 1.3).

Latitudes are expressed in **degrees;** by convention, the Equator is latitude 0° (zero degree), while the latitudes of the two poles are 90° North and 90° South respectively; this is noted 90°N and 90°S.

There is a connection between latitude and climate. Around the Equator, the climate is generally hot (it is also called 'torrid'). As you travel away from the Equator towards one of the two poles (in other words, as your latitude increases), the climate becomes more moderate (or 'temperate'). And closer to the North or South Pole, the climate grows colder (or 'frigid'). You will learn in Science why this is so, and also why we experience different seasons in the course of a year.

AP SCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

"ಅದೇ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ನೀವು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಆಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಚಲನೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ ಮತ್ತು ಅದೇ ಚಲನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ.

ಈ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು **'ನಿರ್ದೇಶಾಂಕಗಳು'** ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಆ ಎರಡು ರೇಖೆಗಳ ನಿರ್ದೇಶನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಿರಣಿ ಅಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಚೆಸ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮೇಲಿನ ಚದುರಂಗದ ಆಟವನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು.

ನಕ್ಷೆಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ನಿರ್ದೇಶಾಂಕಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾಗವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಬಿ) ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು :

ನಾವು ಭೂಗೋಳ ನಕ್ಷೆ (ಗ್ಲೋಬ್) ಹತ್ತಿರ ಹೋಗೋಣ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರ ಧ್ರುವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸುಲಭ. ಗೋಳವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಅದು ತಿರುಗುವಾಗ ಮೇಲಿನ ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ನಿಖರ ಬಿಂದುಗಳು ಎರಡು ಧ್ರುವಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಅರ್ಧ ದೂರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಯಿದೆ, ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ವೃತ್ತವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ (ಚಿತ್ರ 1.3 ನೋಡಿ).

ನೀವು **ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆ** ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಧ್ರುವಗಳ ಒಂದರ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ದೂರ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷಾಂಶವು ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದಿಂದ ಈ ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಯಾಣದ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆಯನ್ನು ಎಳೆಯಬಹುದು. ಅಂತಹ ರೇಖೆಯನ್ನು ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಸಮಾನಾಂತರ ರೇಖೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಒಂದು ವೃತ್ತವನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಭೂಗೋಳದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ವೃತ್ತವು ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಸುಲಭ. ಪ್ರತಿ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಸಮಾನಾಂತರ ರೇಖೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೃತ್ತಗಳು ನಾವು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗುತ್ತವೆ (ಚಿತ್ರ 1.3).

ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳನ್ನು **ಡಿಗ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ** ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದ ಅಕ್ಷಾಂಶ 0^0 (ಶೂನ್ಯ ಡಿಗ್ರಿ), ಆದರೆ ಎರಡು ಧ್ರುವಗಳ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ 90^0 ಉತ್ತರ ಮತ್ತು 90^0 ದಕ್ಷಿಣ ಇದನ್ನು $90^0\{N\}$ (ಉತ್ತರ) ಮತ್ತು $90^0\{S\}$ (ದಕ್ಷಿಣ) ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನದ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದ ಸುತ್ತಲೂ ಹವಾಮಾನವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಇದನ್ನು 'ಉಷ್ಣ ವಲಯ' ಅಥವಾ ಟಾರಿಡ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ). ನೀವು ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದಿಂದ ಎರಡು ಧ್ರುವಗಳ ಒಂದರ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ (ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ) ಹವಾಮಾನವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗುತ್ತದೆ (ಅಥವಾ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ) ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಅಥವಾ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನವು ತಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ (ಅಥವಾ ಶೀತ). ಇದು ಹೀಗೇಕೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಭಿನ್ನ ಋತುಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವಿರಿ.

AP SCERT

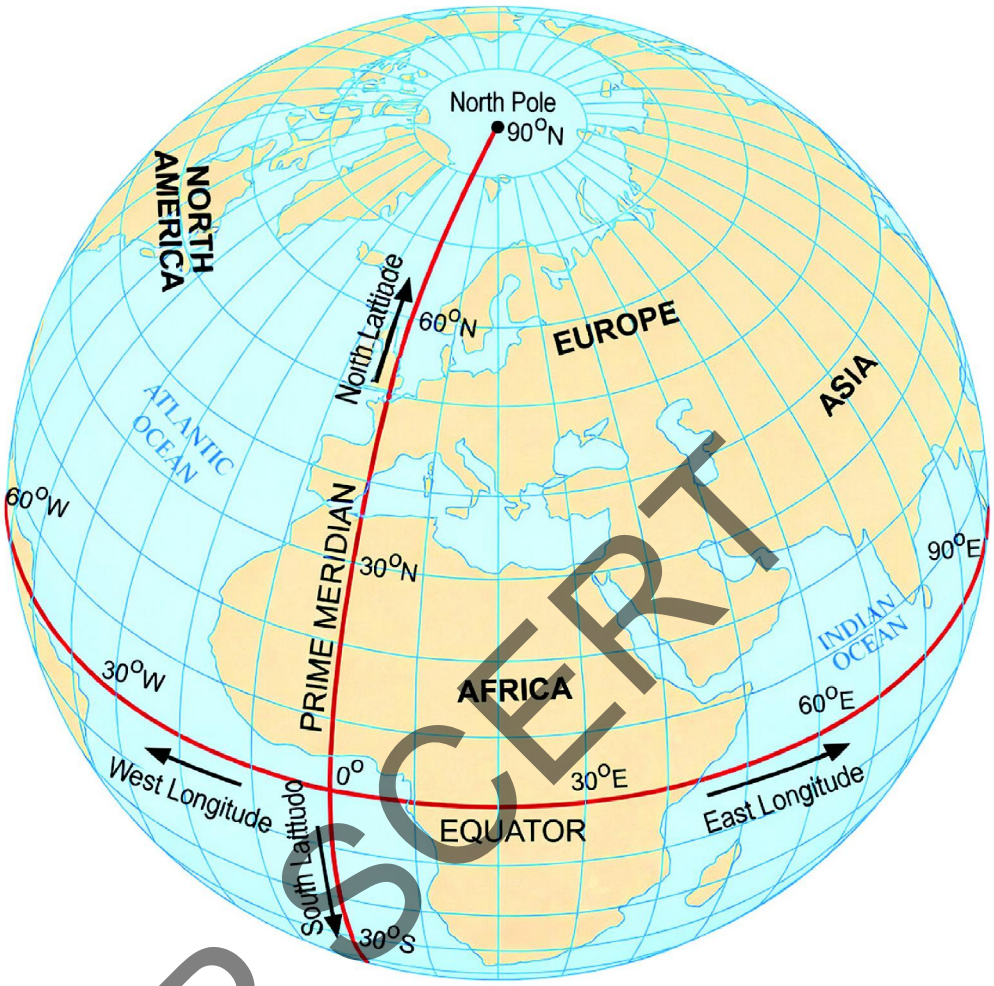

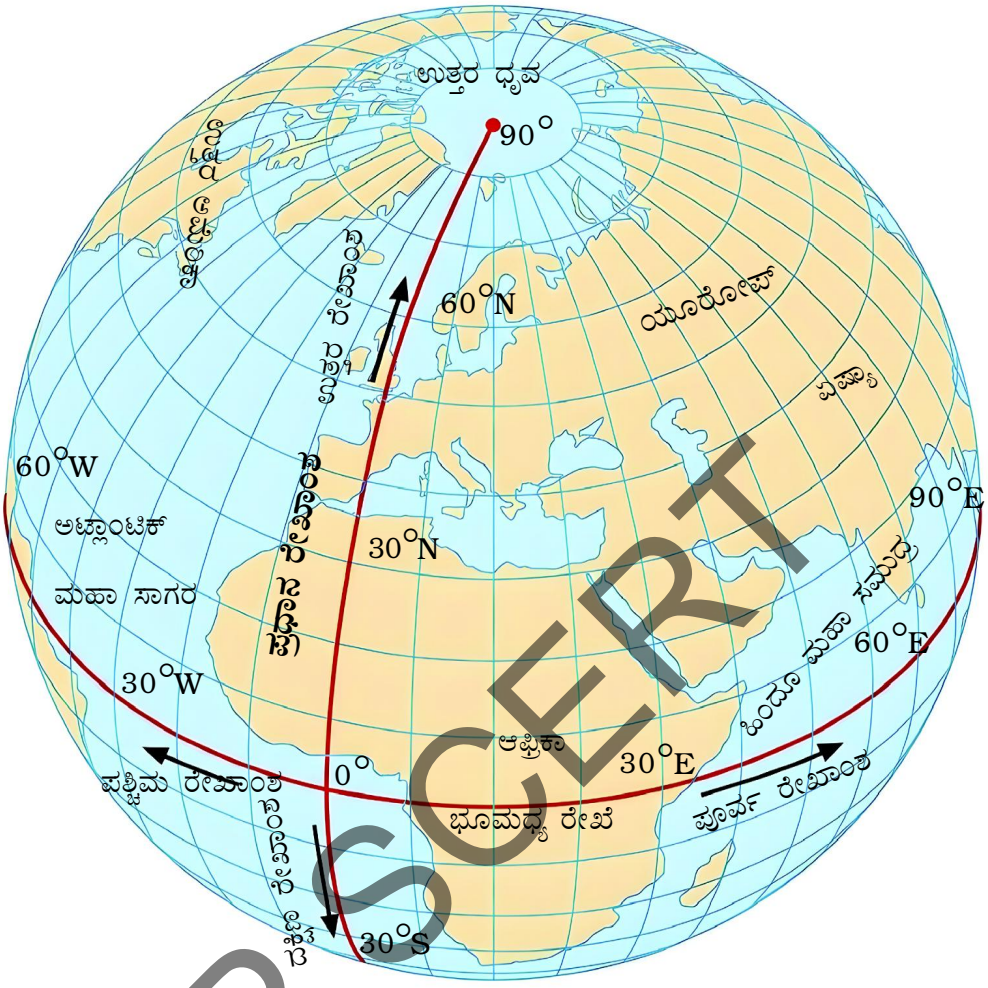
Fig. 1.3. This globe shows both parallels of latitude and meridians of longitudes

AP SCERT

c) Longitudes :

Imagine now that you travel from the North Pole to the South Pole by the shortest possible line. Observe the globe: you will see that instead of passing through Europe and Africa, you could just as well pass through Asia - the distance would be the same. These lines are called **meridians of longitude** (Fig. 1.3). They are all half-circles running from one pole to the other.

You will also learn in Science that the Earth spins on its axis. To put it simply, let's place a desk lamp a little away from our globe, focused on it, and imagine that this is the Sun illuminating the Earth.

ಚಿತ್ರ 1.3 ಈ ಗ್ಲೋಬ್ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ಮೆರಿಡಿಯನ್‌ಗಳ ರೇಖಾಂಶಗಳ ಸಮಾನಾಂತರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ..

ಸಿ) ರೇಖಾಂಶಗಳು:

ನೀವು ಉತ್ತರ ಧ್ರುವದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಈಗ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಗ್ಲೋಬನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಯೂರೋಪ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುವ ಬದಲು ನೀವು ಏಷ್ಯಾದ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗಬಹುದು ಆದರೆ ದೂರ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ರೇಖಾಂಶದ ಮೆರಿಡಿಯನ್‌ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಚಿತ್ರ 1.3) ಇವುಗಳು ಒಂದು ವೃತ್ತದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುವ ಅರ್ಧ ವೃತ್ತಾಕಾರಗಳಾಗಿವೆ.

ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ಅಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೀವು ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವಿರಿ. ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಗ್ಲೋಬಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮೇಜಿನ ದೀಪವನ್ನು ಇರಿಸೋಣ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸೋಣ ಮತ್ತು ಇದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವ ಸೂರ್ಯ ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

APSCERT

Slowly rotating the globe eastward, we can note that for some places on the Earth it is morning, while for others it is mid-day, evening or night - when it's breakfast time in one country, it's lunchtime in another and in a third country people are fast asleep! That is why by measuring the longitude of a place, we will also be measuring the time at that place. Let us see how.

To measure longitudes, we need to define a reference point called the **Prime Meridian** (Fig. 1.3). It is also called Greenwich Meridian because, in the year 1884, some nations decided that the meridian passing through **Greenwich**, an area of London in England, would become the international standard for the Prime Meridian. It is marked as 0° longitude.

Just as latitude is a measure of the distance from the Equator if you travel towards one of the poles, **longitude** is a measure of the distance from the Prime Meridian if you travel along the Equator. Longitude, too, is measured in degrees. Westward or eastward, it increases in value from 0° to 180°, with the letter 'W' or 'E' added. For instance, using round figures, New York's longitude is 74°W, while Delhi's is 77°E and Tokyo's is 140°E.

AP SCERT

DON'T MISS OUT

As you can see on the globe of meridians of longitudes, 180°W and 180°E are the same longitude; so this longitude is noted 180°, omitting the letter W or E.

Latitude and longitude together are the two **coordinates** of a place. With them, you are now able to locate any place on Earth! You can now understand a statement such as "Delhi lies at 29°N latitude and 77°E longitude" (these values are rounded off, not exact).

Fig. 1.3 on page 26 shows the parallels of latitude and the meridians of longitude together on the globe as blue lines. All these lines together constitute a grid for the globe; they are also called grid lines.

ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆ ಗ್ಲೋಬನ್ನು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವಾಗ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆದರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಇದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಂಜೆ ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿ ಎಂದು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದು ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಪಹಾರದ ಸಮಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರು ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಸ್ಥಳದ ರೇಖಾಂಶವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮೂಲಕ ನಾವು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ಸಮಯವನ್ನು ಸಹ ಅಳೆಯುತ್ತೇವೆ, ಅದು ಹೇಗೆಂದು ನೋಡೋಣ.

ರೇಖಾಂಶಗಳನ್ನು ಅಳೆಯಲು ನಮಗೆ ಒಂದು ಆಧಾರ ಬಿಂದು ಅಗತ್ಯ. ಇದನ್ನೇ **ಪ್ರಧಾನ ಮೆರಿಡಿಯನ್** (ರೇಖಾಂಶ) ಎನ್ನುವರು (ಚಿತ್ರ 1.3). ಇದನ್ನು ಗ್ರೀನ್‌ವಿಚ್ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಅಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ 1884ರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳು ಕಲಿತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿನ ಲಂಡನ್ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ **ಗ್ರೀನ್‌ವಿಚ್** ಪ್ರಾಂತದ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುವ ರೇಖಾಂಶವನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಲಮಾನ ನಿರ್ಧಾರದ ರೇಖಾಂಶವೆಂದು ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನ ರೇಖಾಂಶವೆಂದು ಗುರುತಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದವು. ಇದನ್ನು 0° ರೇಖಾಂಶ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನೀವು ಧ್ರುವಗಳಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಪ್ರೈಮ್ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಅಕ್ಷಾಂಶವು ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆ ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ. **ರೇಖಾಂಶ** ನೀವು ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದ ರೇಖಾಂಶವನ್ನು ಸಹ ನಿಖರವಾಗಿ ಅಳೆಯುತ್ತದೆ. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಇದು 'W' ಅಥವಾ 'E' ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು 0° ಯಿಂದ 180° ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನ ರೇಖಾಂಶವು 74° W, ದೆಹಲಿಯ ರೇಖಾಂಶವು 77° E ಮತ್ತು ಟೋಕಿಯೋದ ರೇಖಾಂಶವು 140° E ಆಗಿದೆ.

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

" ಗ್ಲೋಬ್‌ನ ಮೇಲೆ ಇರುವ ರೇಖಾಂಶಗಳನ್ನು ಮೆರಿಡಿಯನ್‌ಗಳನ್ನು ನೀವು ನೋಡುವಂತೆ 180° W ಮತ್ತು 180° E ಒಂದೇ ರೇಖಾಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ರೇಖಾಂಶವನ್ನು 180° ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು W ಅಥವಾ E ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳದ ಎರಡು ನಿರ್ದೇಶಾಂಕಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀವು ಈಗ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. "ದೆಹಲಿ 29° N ಉತ್ತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು 77° E ಪೂರ್ವ ರೇಖಾಂಶದಲ್ಲಿದೆ (ಇದೊಂದು ಅಂದಾಜು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ವಾಸ್ತವವಲ್ಲ)" ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀವು ಈಗ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪುಟ 27 ಚಿತ್ರ 1.3 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಗ್ಲೋಬ್‌ನ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶದ ಮೆರಿಡಿಯನ್‌ಗಳ ಸಮಾನಾಂತರಗಳನ್ನು ನೀಲಿ ರೇಖೆಗಳಾಗಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ರೇಖೆಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಭೂಗೋಳಕ್ಕೆ ಒಂದು 'ಗ್ರಿಡ್' ಅನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಿಡ್ ಲೈನ್‌ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ..

AP SCERT

LET'S EXPLORE

If the globe or atlas in your class has well-marked latitudes and longitudes, try to note down approximate values for the latitude and longitude of (1) Mumbai, (2) Kolkata, (3) Singapore, (4) Paris.

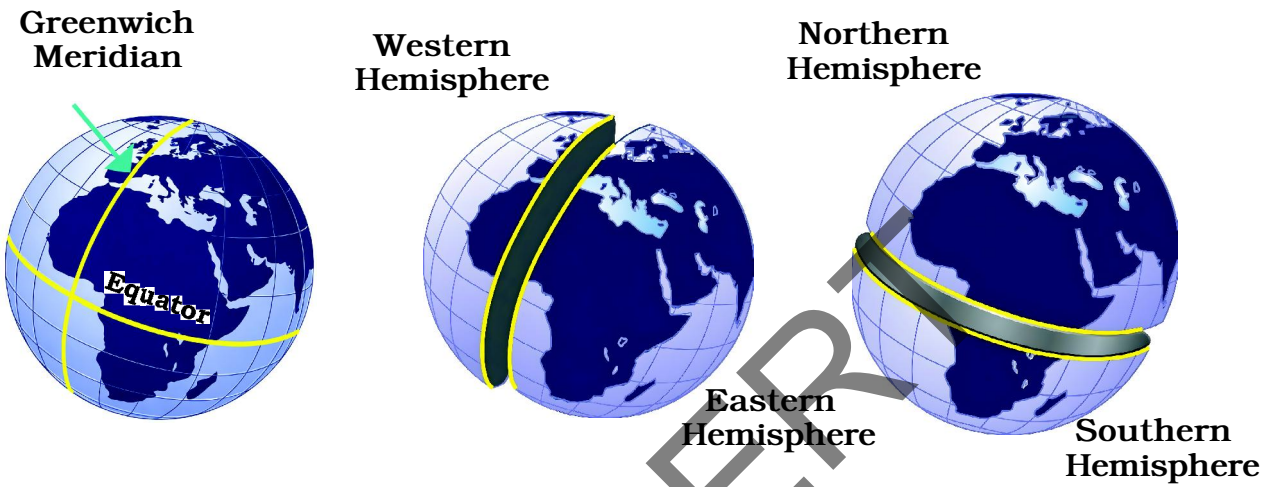

Fig. 1.4. This sketch shows how the prime Meridian divides the Earth into the Wstern and Eastern Hemispheres, while the Equator divides it into the Northern and Southern Hemispheres.

AP SCERT

DON'T MISS OUT

The Greenwich Meridian is not the first prime meridian. There were others in the past. In fact, many centuries before Europe, India had a prime meridian of its own! (Fig. 1.5) It was called madhya rekha (or 'middle line') and passed through the city of Ujjayini (today Ujjain), which was a reputed centre for astronomy over many centuries. Varahamihira, a famous astronomer, lived and worked there some 1,500 years ago.

Indian astronomers were aware of concepts of latitude and longitude, including the need for a zero or prime meridian. The Ujjayini meridian became a reference for calculations in all Indian astronomical texts.

The map shows a few ancient Indian cities close to the Ujjain? meridian. Some are very close to it, while others are a little away. That is because measuring longitude required accurate timekeeping, which was not as precise then as it is today.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗ್ಲೋಬ್ ಅಥವಾ ಅಟ್ಲಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ 1) ಮುಂಬೈ, 2) ಕೊಲ್ಕತ್ತಾ, 3) ಸಿಂಗಾಪುರ, 4) ಪ್ಯಾರಿಸ್ ನ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶ ಅಂದಾಜು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.

.

ಚಿತ್ರ 1.4 ಈ ರೇಖಾಚಿತ್ರವು ಪ್ರಧಾನ ರೇಖಾ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಗೋಳಾರ್ಧಗಳಾಗಿ ಹೇಗೆ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತವು ಅದನ್ನು ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಳಾರ್ಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತದೆ.

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

ಗ್ರೀನ್ ವಿಚ್ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಮೊದಲ ಪ್ರಧಾನ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಅಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರಿಗಿಂತ ಹಲವು ಶತಮಾನಗಳ ಮೊದಲು ಭಾರತವು ತನ್ನದೇ ಆದ 'ಪ್ರಧಾನ ಮೆರಿಡಿಯನ್' ಅನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು (ಚಿತ್ರ 1.5). ಇದನ್ನು ಮಧ್ಯರೇಖಾಂಶ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯರೇಖೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳವರೆಗೆ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದ ಉಜ್ಜಯಿನಿ (ಇಂದಿನ ಉಜ್ಜೈನ್) ನಗರದ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ವರಾಹಮಿಹಿರನು ಸುಮಾರು 1500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಆ ಕುರಿತಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಭಾರತೀಯ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಶೂನ್ಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಅಗತ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯ ಖಗೋಳ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖವಾಯಿತು.

ಈ ನಕ್ಷೆಯು ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಮೆರಿಡಿಯನ್‌ಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಅದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಇತರವುಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರೇಖಾಂಶವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ನಿಖರವಾದ ಸಮಯ ಪಾಲನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಅದು ಇಂದಿನಂತೆ ನಿಖರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

AP SCERT

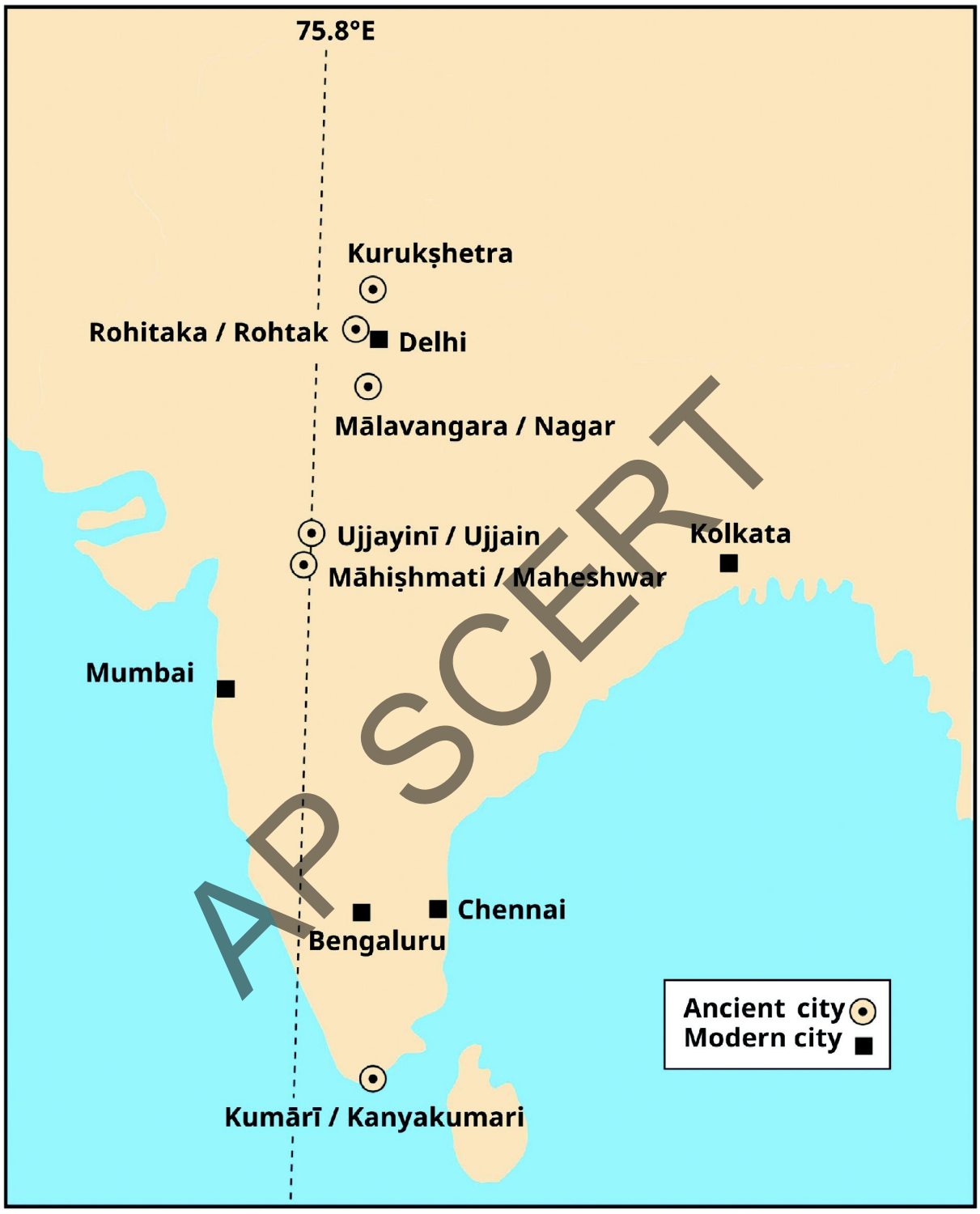
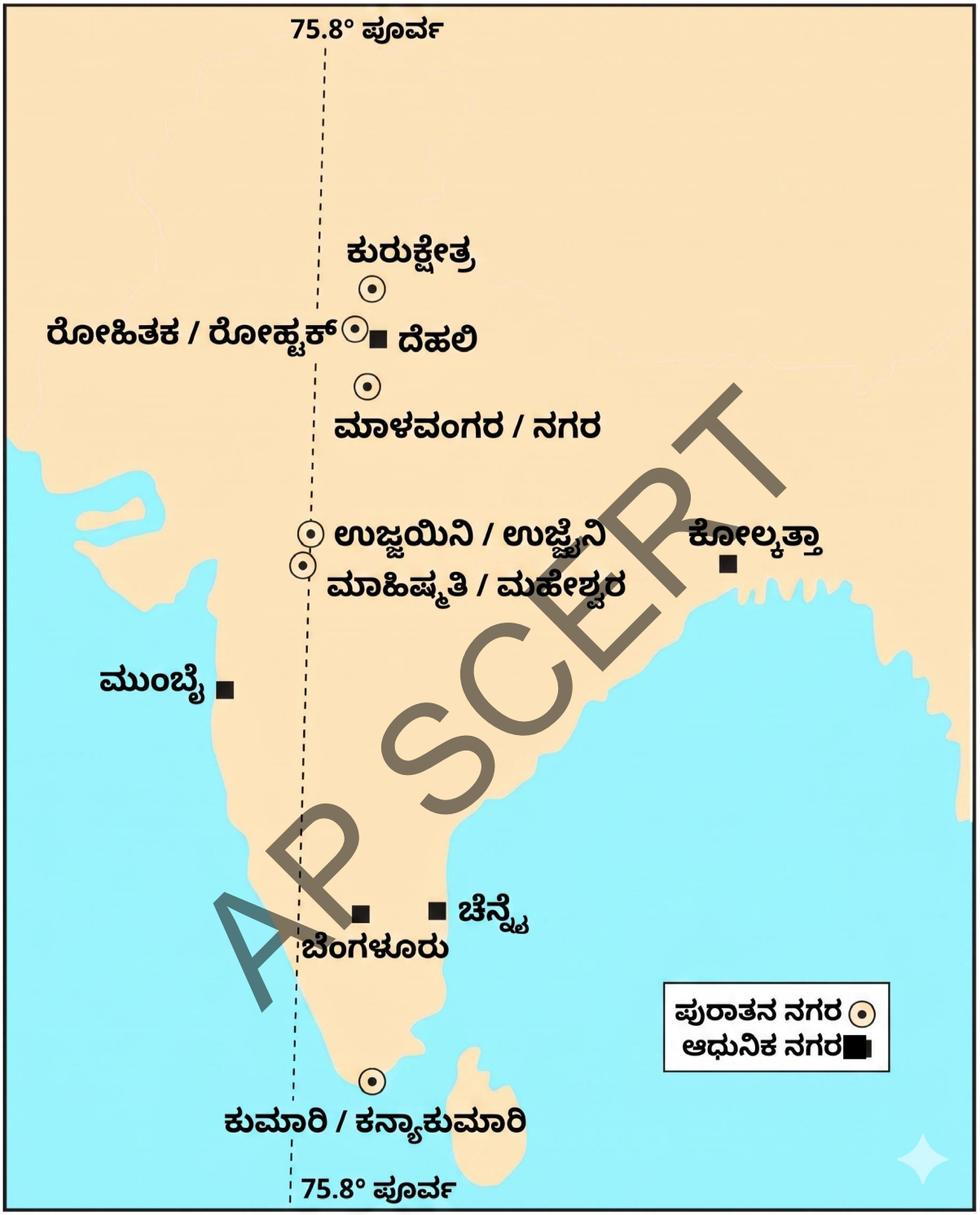
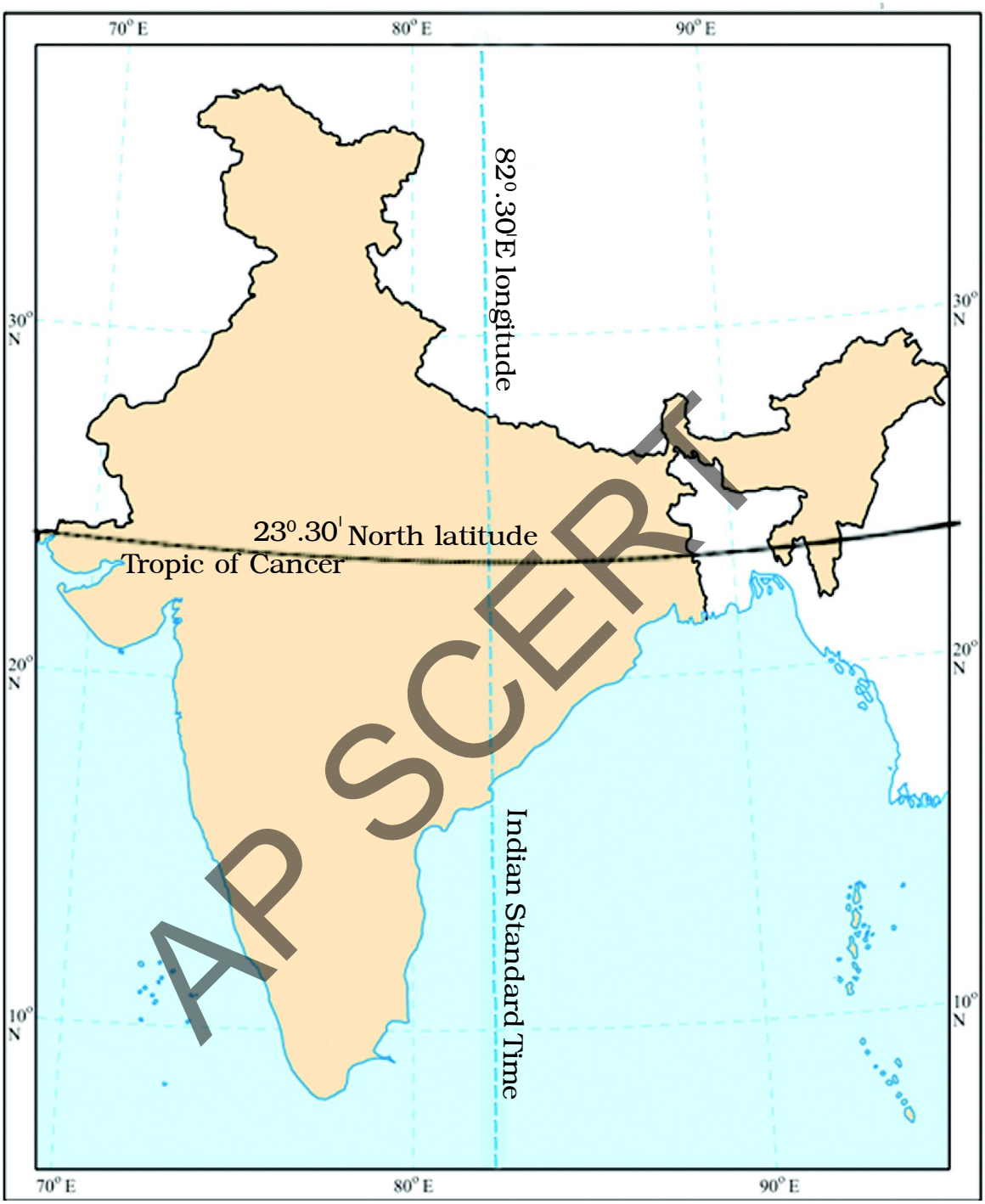

Fig. 1.5. The Ujjayini prime meridian used in ancient Indian astronomy. Cities marked with a circle are mentioned in astronomical texts as being on this meridian (the modern name is given after the oblique bar).

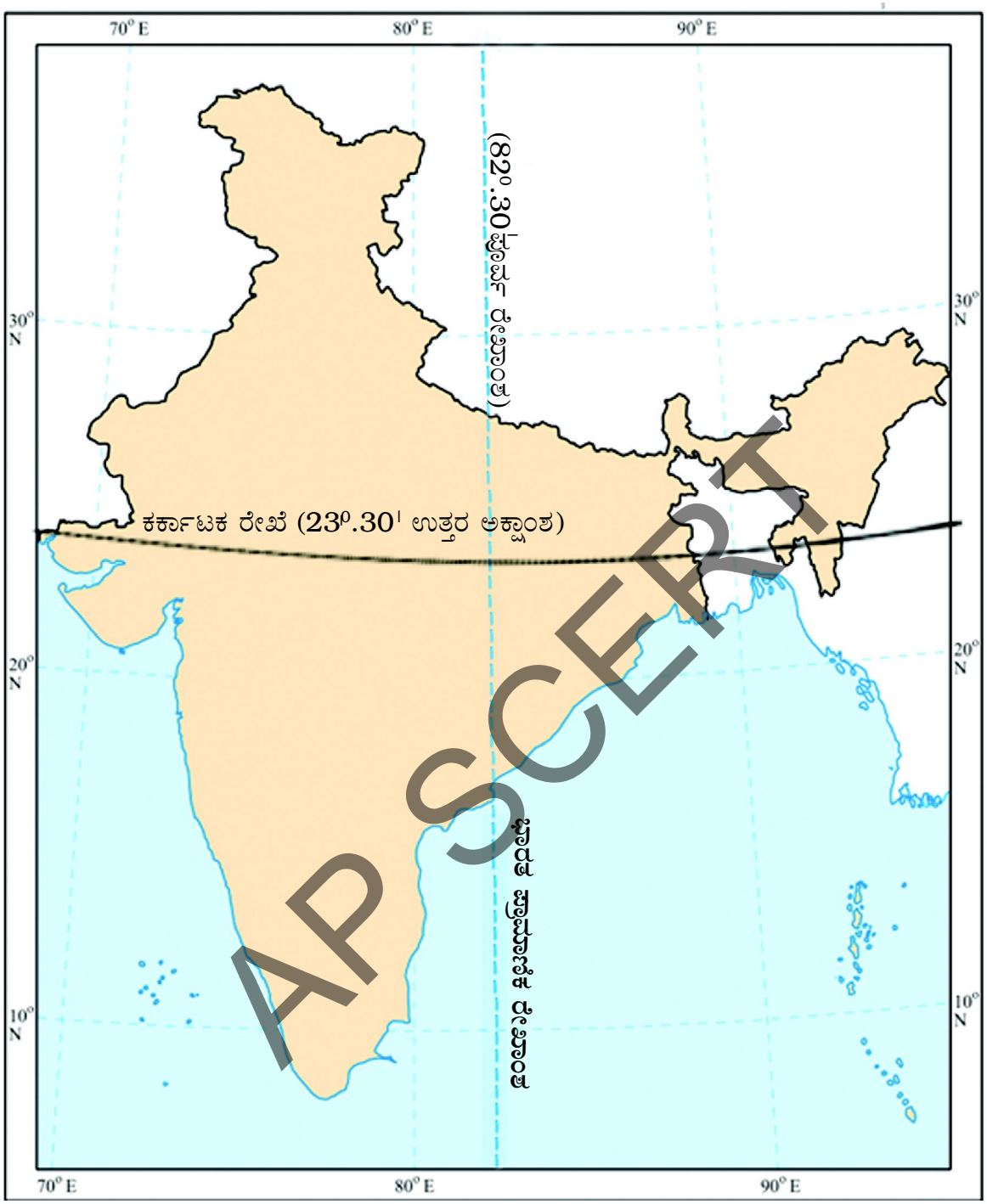
AP SCERT

ಚಿತ್ರ 1.5 ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಖಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಪ್ರಧಾನ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ವೃತ್ತದಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಗರಗಳನ್ನು ಖಗೋಳ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೆರಿಡಿಯನ್‌ನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಹೆಸರನ್ನು ಬ್ರಾಕೆಟ್‌ನ ನಂತರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

AP SCERT

Fig. 1.6. This map, published by the Survey of India, shows the country's outline along with a few parallels of latitude and meridians of longitude. India's latitudes extend approximately from to 8 N to 37 N, and longitudes approximately from 68 E to 97 E. (The two colours have been added.)

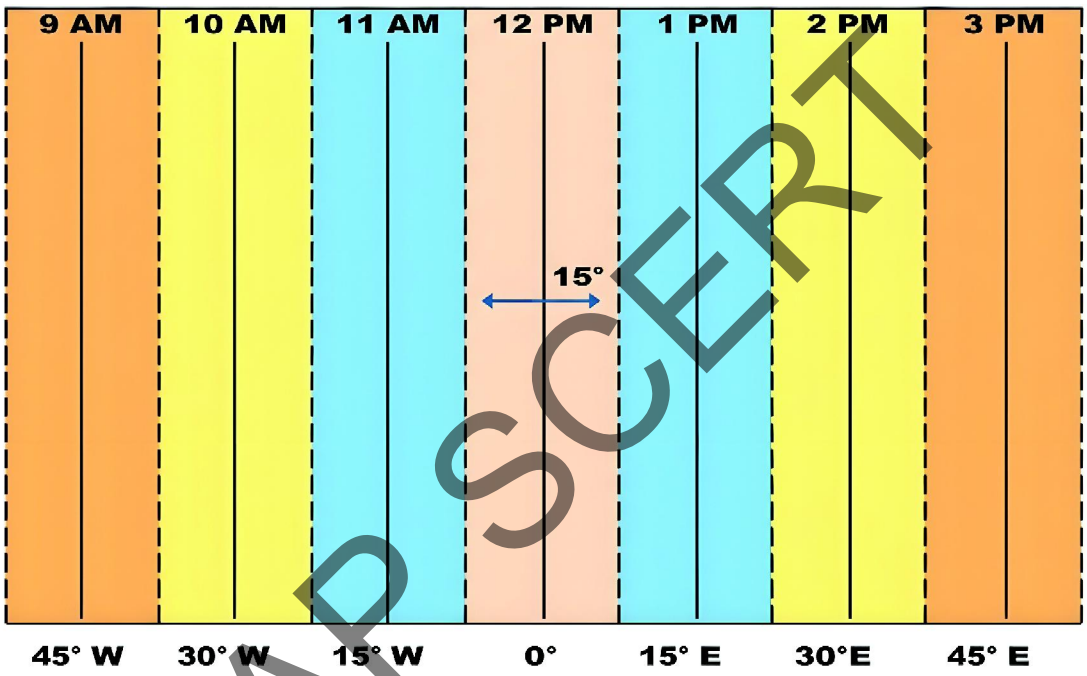

AP SCERT

ಚಿತ್ರ 1.6 ಸರ್ವೇ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಈ ನಕ್ಷೆಯು ದೇಶದ ಬಾಹ್ಯರೇಖೆಯನ್ನು ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶದ ಮೆರಿಡಿಯನ್‌ಗಳ ಕೆಲವು ಸಮಾನಾಂತರಗಳೊಂದಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಸರಿಸುಮಾರು 8° N ನಿಂದ 37 N ವರೆಗೆ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳು ಸರಿಸುಮಾರು 68° E ನಿಂದ 97° E ವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿವೆ.

Understanding Time Zones

Let's make the globe rotate again from west to east - that is how our planet spins around its axis, making a full turn every 24 hours. A full turn is 360°, so this means 15° per hour (15 × 24 = 360). Let us now mark the meridians of longitude every 15°. Moving eastward from the **Prime Meridian**, we get 0°, 15°E, 30°E, 45°E, and so on every 15° up to 180°E. It is the same as adding one hour of **local time** with each meridian - if it is 12 pm or noon at Greenwich, it is 1 pm local time at 15°E, 2 pm at 30°E, and so on. But going westward, it is the other way round - 11 am local time at 15°W, 10 am at 30°W, etc.

AP SCERT

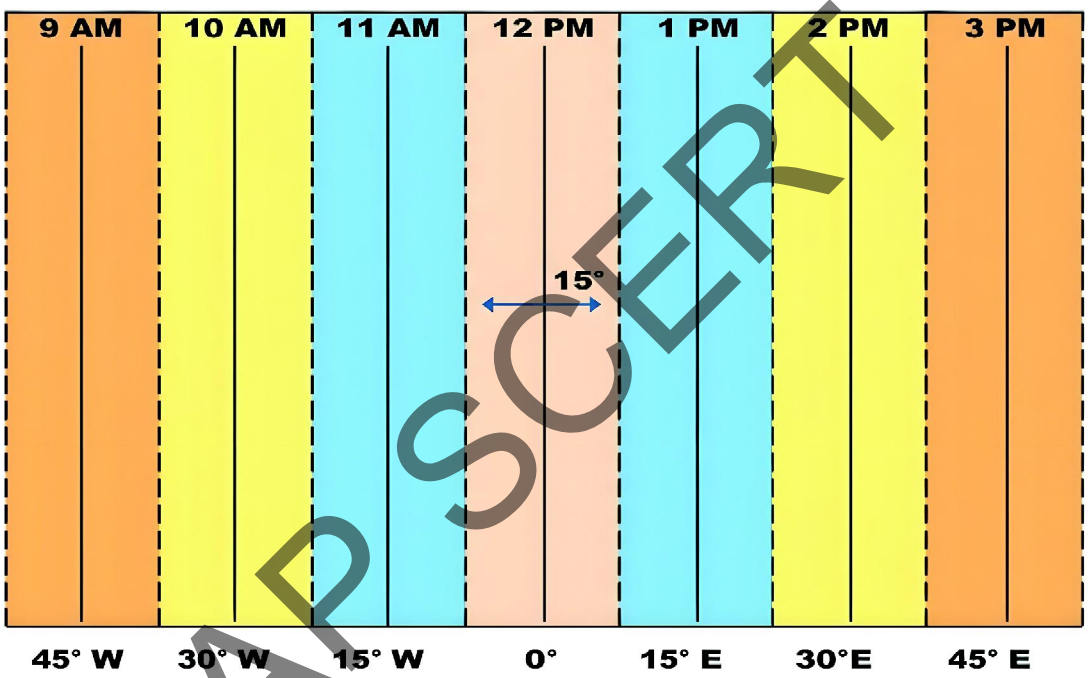
Fig. 1.7. This graph shows longitudes at the bottom and the local time at the top, with reference to the Prime Meridian at 0°. Each colour is a zone of 15° centred on a meridian.

LET'S EXPLORE

Two friends, one sitting in Porbandar (Gujarat) and the other in Tinsukia (Assam), are speaking on the phone late afternoon. The latter remarks that the sun has set in Assam and it's now dark. The former is surprised and says, "But it's still full daylight here!" Explain why. And, as a class activity, calculate the difference in local time between those two cities. *(Hint: for now, consider the difference in longitude between Porbandar and Tinsukia to be 30°; later, you can find out the precise value.)*

ಸಮಯ ವಲಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು :

ಭೂಗೋಳ (ಗ್ಲೋಬ್) ಅನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡೋಣ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಹವು ತನ್ನ ಅಕ್ಷದ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ 24 ಗಂಟೆಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಸುತ್ತು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ಣ ಸುತ್ತು 360° ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ 15° (15x24=360) ಈಗ ನಾವು ಪ್ರತಿ 15° ರೇಖಾಂಶದ ಮೆರಿಡಿಯನ್‌ಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸೋಣ. **ಪ್ರಧಾನ ಮೆರಿಡಿಯನ್**ನಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುವಾಗ ನಾವು 0°, 15° ಪೂ, 30° ಪೂ, 45° ಪೂ ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿ 15° ಯಿಂದ 180° ಪೂರ್ವದವರೆಗೆ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಪ್ರತಿ ಮೆರಿಡಿಯನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಗ್ರೀನ್‌ವಿಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12 ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1 ಗಂಟೆಗೆ 15° ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2 ಗಂಟೆಗೆ 30° ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅದು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11 ಗಂಟೆಗೆ 15° ಪ ಮತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10 ಗಂಟೆಗೆ 30° ಪ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಚಿತ್ರ 1.5 ಈ ರೇಖಾಚಿತ್ರವು ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೇಖಾಂಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮೆರಿಡಿಯನ್ 0° ನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಣ್ಣದ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದ 15° ವಲಯವಾಗಿದೆ.

AP SCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ಇಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಒಬ್ಬರು (ಗುಜರಾತ್) ಪೋರ್‌ಬಂದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರು ಅಸ್ಸಾಂ ತಿನ್ಸುಕಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಜೆ ಫೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಸ್ಸಾಂನಲ್ಲಿರುವವರು ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಈಗ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿರುವವರು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ "ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ಹಗಲು ಬೆಳಕು ಇದೆ, ಏಕೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ವರ್ಗದ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ಆ ಎರಡು ನಗರಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ (ಸೂಚನೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪೋರ್‌ಬಂದರ್ ಮತ್ತು ತಿನ್ಸುಕಿಯ ನಡುವಿನ ರೇಖಾಂಶದಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು 30° ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನಂತರ ನೀವು ನಿಖರವಾದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು.)"

The same method can be used to calculate the local time of any place on the Earth. But it would not be convenient for a country to use many local times! That is why most countries adopt a **standard time** based on a meridian passing through them. Indian Standard Time (IST) is 5 hours 30 minutes (also noted 5.5 hours) ahead of the local time at Greenwich (called **Greenwich Mean Time or GMT)**.

LET'S EXPLORE

Return to the two friends sitting in Gujarat and Assam. Use this example to explain the difference between local time and standard time.

All these standard times are organised in time zones, which broadly follow the zones of 15° in the graph (Fig. 1.7). But let us consider the world map below (Fig. 1.8). We can see that the lines dividing the time zones are not fully straight. This is because they have to respect each country's standard time and, therefore, tend to follow international borders.

The numbers written inside some countries are the numbers of hours to be added to **GMT** to get their standard times if they have a positive sign, or subtracted from GMT if they have a negative sign.

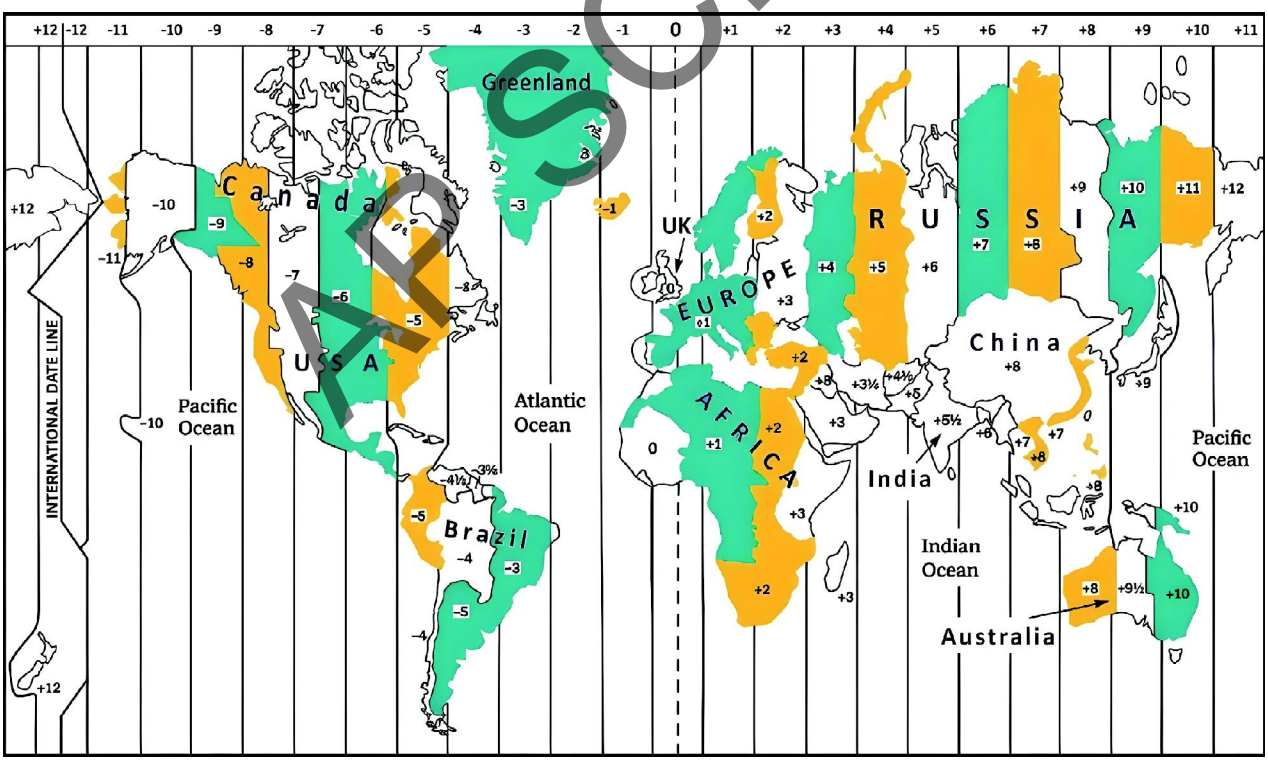

Fig. 1.8. A world map of the time zones, showing the standard times (with respect to GMT) for a few countries. (Note that international borders are approximate, not exact.)

© NCERT not to be republished

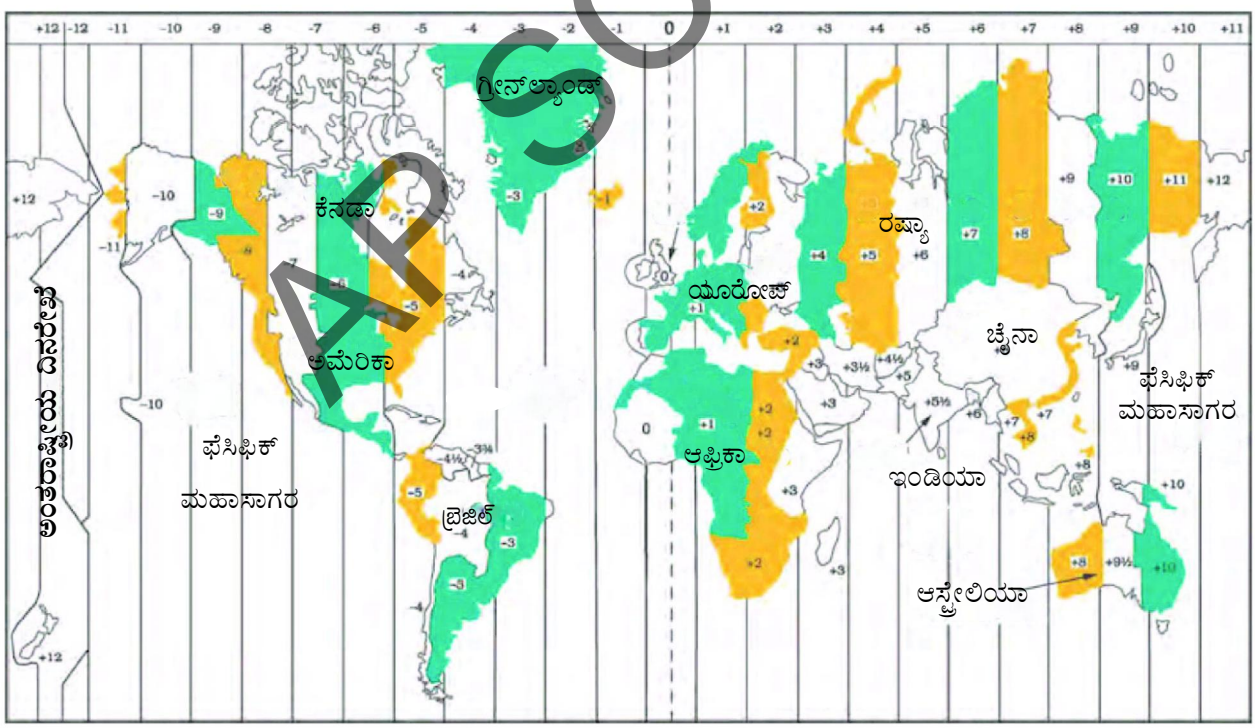
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳದ ಸಮಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲು ಇದೇ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯವನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳು ಬಳಸುವುದು ಅನುಕೂಲಕರವಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇಶಗಳು ಅವುಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂತರ ಹೋಗುವ ರೇಖಾಂಶದ ಆಧಾರವಾಗಿ **ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಮಯ**ವನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಗ್ರೀನ್‌ವಿಚ್ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯವನ್ನು **ಗ್ರೀನ್‌ವಿಚ್ ಮೀನ್ ಟೈಮ್** ಇಲ್ಲವೇ GMT ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದ ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಸಮಯವು Indian Standard Time (IST) ಗಿಂತ 5 ಗಂಟೆ 30 ನಿಮಿಷಗಳು (5.5 ಗಂಟೆಗಳು) ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಂನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರ ನಡುವೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಸಮಯದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಈ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಸಮಯಗಳನ್ನು ಕಾಲ ವಲಯಗಳಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 15^0 ವಲಯಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ (ಚಿತ್ರ 1.7). ಆದರೆ ಕೆಳಗಿನ ವಿಶ್ವ ಭೂಪಟವನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ (ಚಿತ್ರ 1.8). ಸಮಯ ವಲಯಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸುವ ರೇಖೆಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೇರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಪ್ರತಿ ದೇಶದ ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಸಮಯವನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. .

ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾದ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ (+) ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಇವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಸಮಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು **GMT** ಸೇರಿಸಬೇಕಾದ ಗಂಟೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅಥವಾ ಅವು ನಕಾರಾತ್ಮಕ (–) ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ GMT ಯಿಂದ ಕಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 1.8: ಸಮಯ ವಲಯಗಳ ವಿಶ್ವ (ಪ್ರಪಂಚ) ನಕ್ಷೆ. ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಸಮಯವನ್ನು (GMT ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ) ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. (ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಡಿಗಳು ಅಂದಾಜು, ನಿಖರವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.)

APSCERT

DON'T MISS OUT

From the above explanation, it may seem as if every country has one standard time. That is not always the case. Some countries, like Russia, Canada or the USA, are too large to have a single time zone. The USA has six time zones and Russia has 11 - which means that travelling across Russia from east to west, you will need to readjust your watch 10 times to align with the local time!

Similarly, the globe in Fig. 1.9, centred on India, shows standard times with respect to GMT for a few countries. Finally, while the Prime Meridian was fixed at Greenwich, the opposite line - at approximately 180° longitude - is called the **International Date Line.**

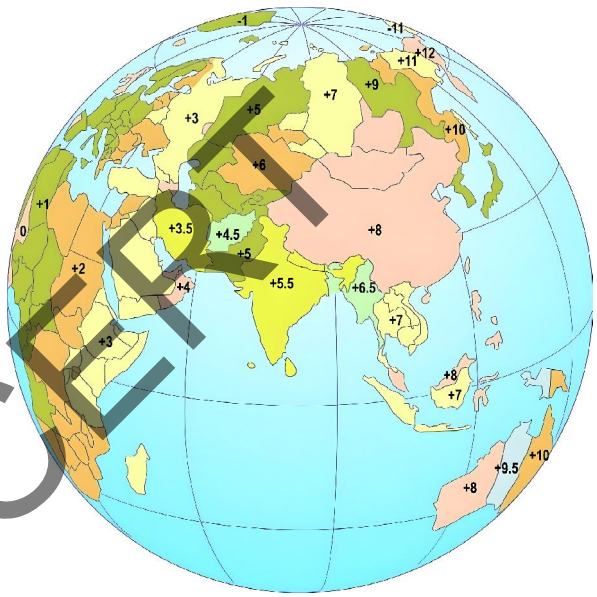

Fig. 1.9 A few time zones (with respect to GMT) in Africa and Eurasia.

As you can see on the map, the +12 and the -12 time zones touch each other at this line. If you cross it by ship or plane, you need to change the date in your watch. If you cross it travelling eastward, you subtract a day (say, from Monday to Sunday); if you cross it travelling westward, you add a day (from Sunday to Monday). We said that the International Date Line is 'approximately' at 180° longitude, as it deviates in places to avoid dividing some countries into two different days!

AP SCERT

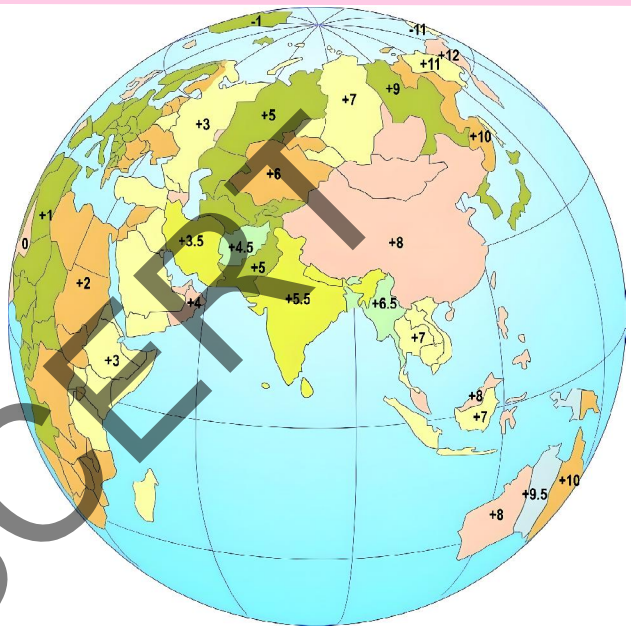
Before we move on ...

- → Maps are a very useful tool to represent an area of the Earth, whether small or large. The main components of maps are distance, direction and symbols.
- → Every place on the Earth has a location which can be precisely defined with the help of a grid of latitudes and longitudes - imaginary lines running from east to west (parallel to the Equator) and north to south (from pole to pole) respectively.

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ದೇಶವು ಒಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಮಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಇದು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರಷ್ಯಾ, ಕೆನಡಾ ಅಥವಾ ಅಮೇರಿಕದಂತಹ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳು ಒಂದೇ ಸಮಯ ವಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಲು ತುಂಬಾ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಮೆರಿಕವು 6 ಸಮಯ ವಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ 11 ಸಮಯ ವಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ರಷ್ಯಾದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಾಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು 10 ಬಾರಿ ಮರುಹೊಂದಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.!

ಅಂತೆಯೇ ಭಾರತವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ ಚಿತ್ರ 1.9 ರಲ್ಲಿನ ಗ್ಲೋಬ್ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಿಗೆ GMT ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಮಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಅನ್ನು ಗ್ರೀನ್‌ವಿಚ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ ವಿರುದ್ಧ ರೇಖೆಯನ್ನು ಸರಿಸುಮಾರು 180^0 ರೇಖಾಂಶದಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನಾಂಕ ರೇಖೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 1.9 ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯನ್ ದೇಶಗಳ ಕೆಲವು ಸಮಯ ವಲಯಗಳು (GMT ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ)

ನೀವು ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವಂತೆ +12 ಗಂಟೆ ಮತ್ತು –12 ಗಂಟೆ ಸಮಯ ವಲಯಗಳು ಈ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಧಿಸುತ್ತವೆ. ನೀವು ಅದನ್ನು ಹಡಗು ಅಥವಾ ವಿಮಾನದ ಮೂಲಕ ದಾಟಿದರೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು. ನೀವು ಅದನ್ನು ದಾಟಿ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಾಗ ನೀವು ಒಂದು ದಿನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೀವು ಸೋಮವಾರದಿಂದ ಭಾನುವಾರದವರೆಗೆ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಿ). ನೀವು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ ಈ ರೇಖೆಯನ್ನು ದಾಟಿದರೆ ನೀವು (ಭಾನುವಾರದಿಂದ ಸೋಮವಾರದವರೆಗೆ) ಒಂದು ದಿನವನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನಾಂಕ ರೇಖೆಯು 180^0 ರೇಖಾಂಶದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಕೆಲವು ದೇಶಗಳನ್ನು ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ದಿನಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

APSCERT

ಮುಗಿಸುವ ಮುನ್ನ ...

→ ನಕ್ಷೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಲಿ ಅವು ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ನಕ್ಷೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವೆಂದರೆ ದೂರ, ದಿಕ್ಕು ಮತ್ತು ಚಿಹ್ನೆಗಳು.

→ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳವು ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳ 'ಗ್ರಿಡ್' ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿಖರವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ (ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ) ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ (ಧ್ರುವದಿಂದ ಧ್ರುವಕ್ಕೆ) ಚಲಿಸುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿವೆ.

→ Longitude also marks the time and defines the time zones.

→ The International Date Line is located approximately at 180 degrees longitude, opposite the Prime Meridian. Crossing the International Date Line changes the date by one day.

Questions, activities and projects

1. Rohan is going on a trek. Which of the following will help him locate spots mentioned in his map?

A. B. C. D.

2. Name the physical object that represent the Earth.
3. Why is it 5:30 pm in India when it is 12 pm or noon in London?
4. Why do we need symbols and colours in the map?
5. Mark the following statements astrue or false; explain your answers with a sentence or two.
   - → All parallels of latitude have the same length.
   - → The length of a meridian of longitude is half of that of the Equator.
   - → The South Pole has a latitude of 90°S.
   - → In Assam, the local time and the IST are identical.
   - → Lines separating the time zones are identical with longitude.
   - → The Equator is also a parallel of latitude.
6. Two cities lie on the same longitude, one near the Equator and other closer to the North Pole. Compare and analyze how their climate and seasons would be different. Give reasons based on latitude.

Estuary: The place where a river meets the sea.

AP SCERT

→ ರೇಖಾಂಶ ಸಮಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಮಯ ವಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

→ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನಾಂಕ ರೇಖೆ ಸುಮಾರು 180 ಡಿಗ್ರಿ ರೇಖಾಂಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರೈಮ್ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಎದುರು ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ರೇಖೆಯನ್ನು ದಾಟಿದಾಗ ದಿನಾಂಕ ಒಂದು ದಿನ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು

1. ರೋಹನ್ ಟ್ರೆಕ್ಕಿಂಗ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ?

ಎ

ಬಿ

ಸಿ

ಡಿ

2. ಭೂಮಿಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ.

3. ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12 ಗಂಟೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಸಂಜೆ 5.30 ಆಗಿರುತ್ತದೆ?

4. ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಣ್ಣಗಳು ಏಕೆ ಬೇಕು?

5. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸರಿಯೇ ಅಥವಾ ತಪ್ಪೇ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ. ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

   → ಎಲ್ಲಾ ಅಕ್ಷಾಂಶ ರೇಖೆಗಳು ಒಂದೇ ಉದ್ದ ಹೊಂದಿವೆ.

   → ರೇಖಾಂಶದ ಒಂದು ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಉದ್ದವು ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಯ ಅರ್ಧವಾಗಿದೆ.

   → ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವದ ಅಕ್ಷಾಂಶ 90° ದಕ್ಷಿಣವಾಗಿದೆ.

   → ಅಸ್ಸಾಂನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಪ್ರಮಾಣಕ ಸಮಯ (IST) ಒಂದೇ ಆಗಿವೆ.

   → ಸಮಯ ವಲಯಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ರೇಖೆಗಳು ರೇಖಾಂಶಗಳಾಗಿವೆ.

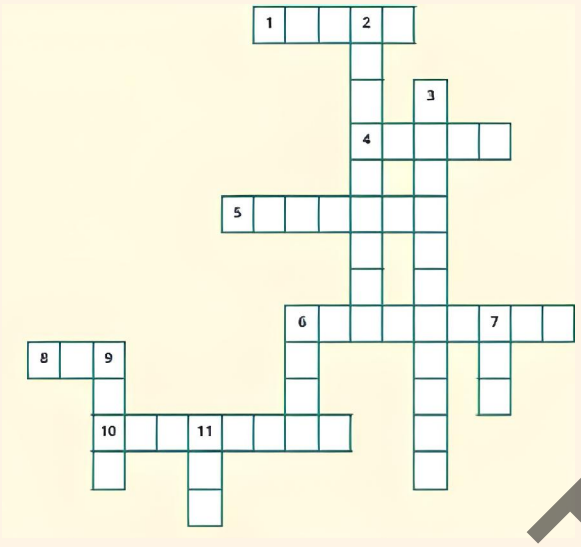
   → ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಯೂ ಒಂದು ಅಕ್ಷಾಂಶ ರೇಖೆಯಾಗಿದೆ.

6. ಎರಡು ನಗರಗಳು ಒಂದೇ ರೇಖಾಂಶದಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಒಂದು ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಯ ಬಳಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಉತ್ತರ ಧ್ರುವದ ಬಳಿ. ಅವುಗಳ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಋತುಗಳು ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿ.

ನದಿಮುಖದ್ವಾರ:
ನದಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುವ ಭಾಗ

AP SCERT

7. Solve the crossword below.

Across

1. Lets you squeeze a huge area into your map
4. A convenient sphere
5. The longest parallel of latitude
6. The place the Prime Meridian is attached to
8. So convenient to find you way
10. A measure of the distance from the Equator

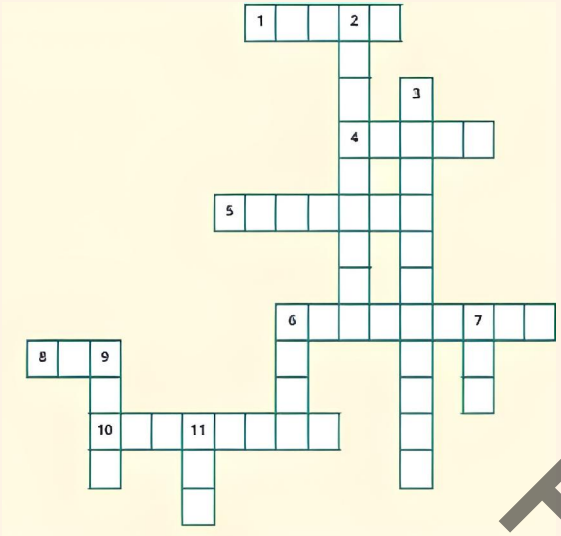
Down

2. A measure of the distance from the Prime Meridian
3. These two together allow us to locate a place
6. What latitudes and longitudes together create
7. The time we all follow in India
9. On top of the world
11. An abbreviation for a line across which the day and date change

8. Returning to page 10 and to Fig. 5.2 in Chapter 5 of this textbook, taking the scale to be 2.5 cm = 500 km, calculate the real distance from the estuary of the Narmada River to the estuary of the Ganga river. **(Hint : round off your measurement on the map to an easy number**
9. Find out what you have in the eight directions from your home or school.
10. Delhi's and Bengaluru's latitudes are 29°N and 13°N; their longitudes are almost the same, 77°E. How much will be the difference in local time between the two cities?
11. What is the difference between local time and standard time? Discuss it in groups, Compare the answers.
    write an answer in 100 to 150 words. Compare the answers.

AP SCERT

7. ಕೆಳಗಿನ ಪದಬಂಧವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ.

ಅಡ್ಡವಾಗಿ

1. ನಿಮ್ಮ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸಣ್ಣದಾಗಿ ತೋರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
4. ಒಂದು ಸುಲಭವಾದ ಗೋಳಾಕಾರದ ಪ್ರತಿಕೃತಿ.
5. ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ದವಾದ ಸಮಾಂತರ ರೇಖೆ.
6. ಪ್ರೈಮ್ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ ಸ್ಥಳ.
8. ನಿಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ತುಂಬಾ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು.
10. ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಯಿಂದ ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ವಿಧಾನ.

ಉದ್ದ (Down) / ಕೆಳಗೆ

2. ಪ್ರೈಮ್ ಮೆರಿಡಿಯನ್‌ನಿಂದ ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ವಿಧಾನ.
3. ಈ ಎರಡೂ ಸೇರಿ ನಮಗೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
6. ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳು ಸೇರಿ ಏನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ.
7. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನುಸರಿಸುವ ಸಮಯ.
9. ವಿಶ್ವದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳ.
11. ದಿನ ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕ ಬದಲಾಗುವ ರೇಖೆಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪ.

8. ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ 5ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿನ 10ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರ 5.2 ನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಕೇಲ್ 2.5 ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್‌ಗಾಗಿ = 500 ಕಿ.ಮೀ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ. ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ನದಿಮುಖ ದ್ವಾರದಿಂದ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ನದಿಮುಖ ದ್ವಾರದವರೆಗೆ ಇರುವ ವಾಸ್ತವ ದೂರವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ. (ಸೂಚನೆ – ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಳತೆಯನ್ನು ಸರಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ (ಹತ್ತಿರದ ಪೂರ್ಣಾಂಕ) ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಿ).

9. ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

10. ದೆಹಲಿ (29^0 N) ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು (13^0 N) ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳಾಗಿವೆ, ಅವುಗಳ ರೇಖಾಂಶಗಳು ಸುಮಾರು ಒಂದೇ (77^0 E). ಈ ಎರಡು ನಗರಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುತ್ತದೆ?

11. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಸಮಯದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು? ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು 100 ರಿಂದ 150 ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ/ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ.

AP SCERT

OCEANS AND CONTINENTS

CHAPTER

2

B9C5B5

Learning Outcomes

The student will be able to-

- Explain various disasters related to oceans, such as tsunamis, cyclones and coastal erosion. CG -1
- Identify and locate the five major oceans and the seven continents on a world map. CG -1
- Explain the formation of islands using maps or diagrams. CG -1
- Analyse how oceans regulate climate produce oxygen, and support marine bio- diversity. CG -1

"The ocean is everything. It covers seven-tenths of the terrestrial globe. Its breath is pure and healthy. It is an immense desert, where man is never lonely, for he feels life stirring all around. ... The ocean is the vast reservoir of Nature. The globe began with the ocean, so to speak, and who knows if it will not end with it." ... — *Jules Verne (1870)*

Fig .2.1 The Earth seen from space (Photograph by the Lunar Reconnaissance Orbiter). The view is centred on the Indian Ocean, with Africa to the left, India and part of Asia at the top,Australla to the right, and Antarctica at the bottom.

The Big Questions ?

1. *What are oceans and continents? What are their names and their distribution?*
2. *In what ways do oceans and continents impact life on Earth, including human life?*

© SCERT

ಅಧ್ಯಾಯ

2

ಮಹಾಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಖಂಡಗಳು

T4I7R3

ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಲ್ಲವರಾಗುತ್ತಾರೆ :

- ಸುನಾಮಿಗಳು, ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಸವೆತದಂತಹ ವಿವಿಧ ಸಾಗರ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.ಬ CG -1
- ವಿಶ್ವ (ಪ್ರಪಂಚ) ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ 5 ಪ್ರಮುಖ ಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಏಳು ಖಂಡಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು. CG -1
- ನಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ದ್ವೀಪಗಳ ಭೂಮೂಲವನ್ನು ವಿವರಿಸುವರು. CG -1
- ಸಾಗರಗಳು ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ, ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವರು. CG -1

"ಸಮುದ್ರವೇ ಸಾಗರವೇ ಸರ್ವಸ್ವ" – ಅದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯ 7/10 ಭಾಗವನ್ನು ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಗಾಳಿಯು ಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಸಾಗರವು ವಿಶಾಲವಾದ ಮರುಭೂಮಿಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಅಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಒಂಟಿತನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಜೀವನವು ಎಲ್ಲೆಡೆ ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಗರವು ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಶಾಲ ಜಲಾಶಯವಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಉಗಮ ಸಾಗರದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಬಹುಶಃ ಅದು ಸಾಗರದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

– ಜೂಲ್ಸ್ ವರ್ನ್ (1870)

ಚಿತ್ರ 2.1 ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಭೂಮಿಯ ಚಿತ್ರಣ. ಅಪೊಲೊ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ನೌಕೆಯು ಸೆರೆಹಿಡಿದ ಚಿತ್ರ. ಇದು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ತೆಗೆಯಲಾದ ಚಿತ್ರ. ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಭಾಗ, ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ?

1. ಸಾಗರಗಳು, ಖಂಡಗಳು ಎಂದರೇನು? ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ ಮತ್ತು ಅವು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿವೆ?

2. ಮಾನವನೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಖಂಡಗಳು, ಸಾಗರಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ (ಹೇಗೆ) ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ?

© SCERT

Let us return to our globe and rotate it gently. Or look at the picture of the Earth seen from the Moon. What is the most widespread colour you see? Blue, obviously, but what does it represent? You must have guessed the answer - it is 'water'. This means that most of the Earth's surface is actually covered with water - almost three-fourths of the surface, in fact. That is why, when seen from outer space, the Earth appears mostly blue. Indeed, early astronauts lovingly called the Earth the 'blue planet'.

The largest water bodies we see on the globe are called **'oceans'.**

But in the picture of the Earth (Fig. 2.1), you can see at least one other colour, brown. This colour is that of land, which covers a little over one-fourth of the globe. A large body of land is called a **'landmass'**, and a large continuous expanse of land is called a **'continent'**.

Both oceans and continents play a vital role in shaping the climate of the Earth. They affect all aspects of life, including all plants and animals, and therefore, human life too. We see their impact throughout our history and culture, and in our daily lives.

DON'T MISS OUT

The emblem of the Indian Navy contains the motto Sam noh Varunah (pronounced 'sham no Varunah'), which means, "Be auspicious to us, O Varuna." This is an invocation to Varuna, a Vedic deity associated with the oceans, the sky, and water in general.

The Distribution of Water and Land on the Earth

As it happens, oceans and continents are not distributed equally between the Northern and Southern Hemispheres.

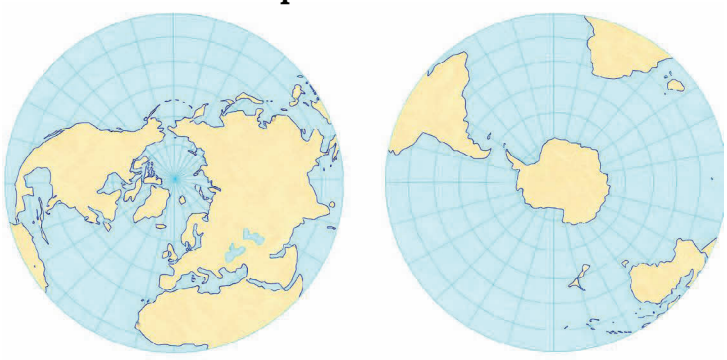

Fig. 2.2. Maps of the Earth as seen from above the North Pole (left) and above the South Pole (right).

AP SCERT

ಮತ್ತೆ ಗೋಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇವೆ. ಗೋಳವನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಿರುಗಿಸೋಣ. ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನೀವು ಯಾವ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ (ನೋಡುವಿರಿ)? ನೀಲಿ ಬಣ್ಣ ಅಲ್ಲವೇ? ಇದು ಏನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ? ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನೀನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಊಹಿಸಿರುತ್ತೀಯ? ಅದು ನೀರು. ಭೂಮೇಲ್ಮೈಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವು ನೀರಿನಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಭೂಮೇಲ್ಮೈಯ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗದಷ್ಟು ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಆವೃತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ನಾವು ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಆರಂಭಿಕ ಗಗನಯಾತ್ರಿಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ **'ನೀಲಿಗ್ರಹ'** ಎಂದು ಕರೆದರು.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಾವು ನೋಡುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಲರಾಶಿಗಳನ್ನು ಸಾಗರಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆದರೆ ಭೂಮಿಯ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ (ಚಿತ್ರ 2.1) ನೀವು ಮತ್ತೊಂದೊಂದು ಬಣ್ಣವನ್ನೂ ಕೂಡ ಕಾಣಬಹುದು. ಅದೇ ಕಂದು ಬಣ್ಣ. ಈ ಬಣ್ಣವು ಭೂ ಭಾಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಭೂಮಿಯ ನಾಲ್ಕನೇ ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವನ್ನು ಆವರಿಸಿದೆ. ಈ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭೂ ಭಾಗವನ್ನು **'ಖಂಡ'** ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಖಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಗರಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅವು ಎಲ್ಲಾ ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಮಾನವನ ಜೀವನವನ್ನೂ ಇವು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳಿಸಿವೆ. ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

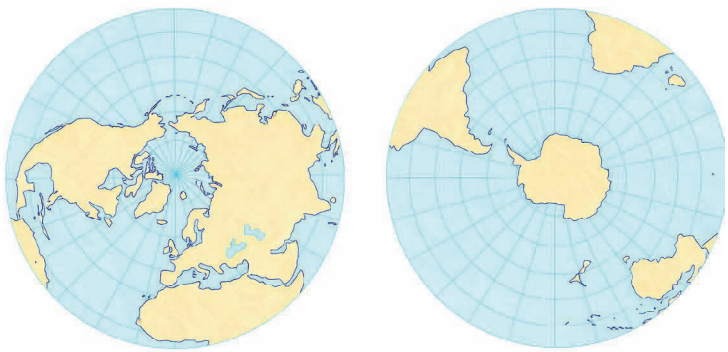
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ

ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಲಾಂಛನವು "ಶಮ್ ನೋ ವರುಣಃ" ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ "ಓ ವರುಣ ನಮಗೆ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡು" ಎಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಗರ, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೀರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೈದಿಕ ದೇವತೆಯಾದ 'ವರುಣ'ನಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿದೆ.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಮತ್ತು ನೆಲ/ಭೂ ಭಾಗದ ಹಂಚಿಕೆ

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಧಗೋಳಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಗರ ಮತ್ತು ಖಂಡಗಳು ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರ 2.2: ಉತ್ತರ ದ್ರುವ (ಎಡ) ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರುವ (ಬಲ) ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಭೂಮಿಯ ದೃಶ್ಯಗಳು.

AP SCERT

Let us examine the two maps in Fig. 2.2. Here too, the blue areas consist of oceans, along with their smaller extensions, which have various names - 'sea', 'bay', 'gulf', etc.

LET'S EXPLORE

→ What are the circular lines in each map called? And do you know what the lines radiating out of the two poles are called? (Hint: you studied them in the previous chapter, but here they are presented differently.)

→ Which hemisphere holds more water?

→ What do you think could be the approximate proportion of water to land in the Northern Hemisphere? And in the Southern Hemisphere? Discuss in groups.

→ Are all the oceans connected with one another, or are there separations between them?

The oceans together hold most of the water available on the planet. But this seawater is salty and unfit for consumption by most land animals, including humans. On the other hand, freshwater makes up a very small proportion of the planet's water resources; it is found in glaciers, rivers, lakes, in the atmosphere and also underground (the last is called 'groundwater').

THINK ABOUT IT

✦ If there is such abundance of water on the planet, why is there so much talk of 'water scarcity' or a 'water crisis'?

✦ What ways of saving water are you aware of? Which ones have you seen practised at home, at your school, and in your village, town or city?

Marine: Related to or found in the oceans and seas.

Flora: The plant life of a particular region or period of time.

Fauna: The animal life of a particular region or period of time.

Oceans

On the world map in Fig. 2.3 on page 32, we can observe five oceans - the Pacific Ocean, the Atlantic Ocean, the Indian Ocean, the Arctic Ocean and the Southern (or Antarctic) Ocean.

Although we have listed five oceans, it is clear from the map that they are not really separate. The lines that divide them on the map are no more than conventions - the natural world does not follow such boundaries. Seawater, for example, constantly flows across different oceans, sustaining a rich diversity

APSCERT

ಚಿತ್ರ 2.20ರಲ್ಲಿನ 2 ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನೀಲಿ ಭಾಗವು ಸಾಗರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಜಲರಾಶಿಗಳನ್ನು ಸಾಗರಗಳೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಲ್ಪ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರ (ಸೀ), ಖಾರಿ (ಬೇ), ಕೊಲ್ಲಿ (ಗಲ್ಫ್) ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಕ್ಷೆಯ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುವರು? ಹಾಗೆಯೇ ಎರಡೂ ಧ್ರುವಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ? ತಿಳಿದಿದೆಯೇ (ಸೂಚನೆ: ನೀವು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.)

→ ಯಾವ ಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರು ಇದೆ?

→ ಉತ್ತರಾರ್ಧ ಗೋಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ಮತ್ತು ಭೂಭಾಗದ ಅನುಪಾತ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟಿರಬಹುದು ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುತ್ತೀರಿ? ಹಾಗೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಧ ಗೋಳದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಿರಬಹುದು? ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.

→ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಗರಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿವೆಯೇ? ಅಥವಾ ಅವುಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿವೆಯೇ?

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ ಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಉಪ್ಪಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಾನವರು ಸೇರಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂವಾಸಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸೇವನೆಗೆ ಅನುಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಿಹಿ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿವೆ. ಇವು ಹಿಮನದಿಗಳು, ನದಿಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ವಾತಾವರಣ ಹಾಗೂ ಭೂಗರ್ಭ ಜಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ (ಅಂತರ್ಜಲ).

ಆಲೋಚಿಸಿ

✦ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದರೂ 'ನೀರಿನ ಕೊರತೆ' ಅಥವಾ 'ನೀರಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು' ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ?

✦ ನೀರನ್ನು ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಲು ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಮಾರ್ಗಗಳು ತಿಳಿದಿದೆ? ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೀವು ನೋಡ್ದಿದ್ದೀರಿ?

ಮರೀನ್ (ಸಾಗರ ಸಂಬಂಧಿತ): ಸಮುದ್ರ ಅಥವಾ ಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ.

ಸಸ್ಯವರ್ಗ: ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಸಸ್ಯ ಜೀವನ ಕ್ರಮ.

ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ: ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗದ ಜೀವನ ಕ್ರಮ.

ಸಾಗರಗಳು

ಪುಟ 32 ಚಿತ್ರ 2.2 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಐದು ಮಹಾಸಾಗರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಫೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರ, ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರ, ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ, ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ (ಆರ್ಕೆಟಿಕ್) ಮಹಾಸಾಗರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ (ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್) ಮಹಾಸಾಗರ.

ನಾವು ಐದು ಸಾಗರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸುವ ರೇಖೆಗಳು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜಗತ್ತು ಇಂತಹ ಯಾವುದೇ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸಾಗರಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಇದು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

AP SCERT

Coral reef

A star fish on a sea anemona

Shark

Sperm whale, mother and baby

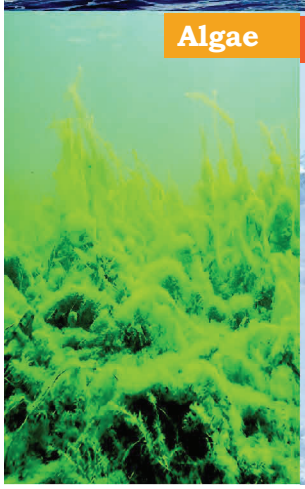
Dolphins

Shallow coral reef with colourful tropical fish

Algae

Emperor penguins

Bonaire sea turtle

© NCERT

ಹವಳದ ದಿಬ್ಬ

ಸಮುದ್ರ ಹೂಗಳ ಮೇಲೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಮೀನು

ಸಾಗರಗಳ ಜೀವನ

ಸ್ಟಾರ್ ಫಿಶ್

ಸ್ಪರ್ಮ್ ತಿಮಿಂಗಿಲ (ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗು)

ಡಾಲ್ಫಿನ್

ಉಷ್ಣವಲಯದ ವರ್ಣರಂಜಿತ ಮೀನುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬ

ಆಲ್ಗೆ

ಎಂಪರರ್ ಪೆಂಗ್ವಿನ್‌ಗಳು

ಲೆದರ್‌ಬ್ಯಾಕ್ ಸಮುದ್ರ ಆಮೆ

© NCERT

of **marine** life. Many plant and animal species can be found across multiple oceans. The marine **flora** includes tiny plants called algae and all kinds of seaweeds; the marine **fauna** consists of thousands of species of colourful fish, dolphins, whales, and countless mysterious deep-sea creatures. Each part of the ocean, from the sun-lit surface to the dark depths, has its own diverse life forms.

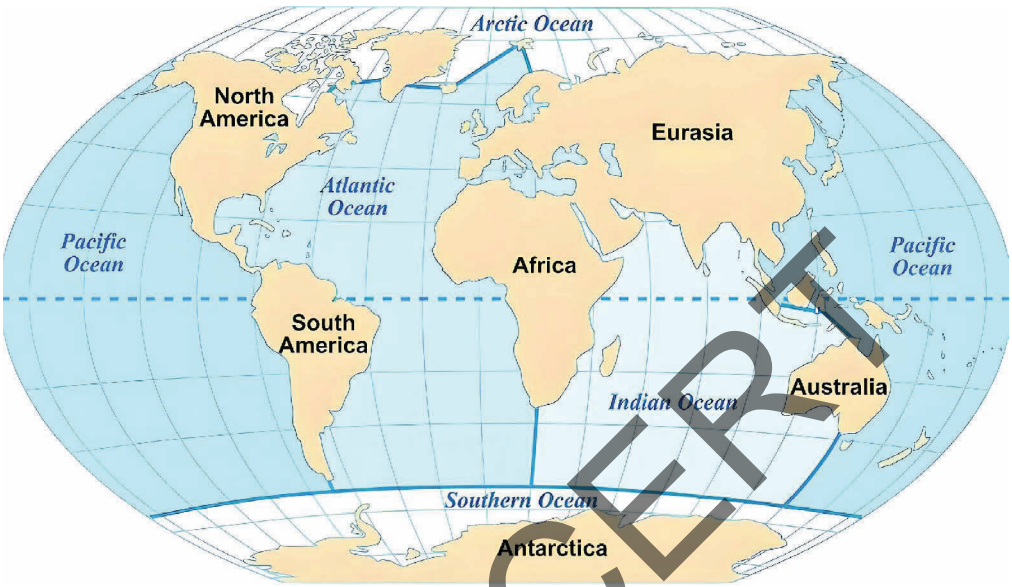

Fig. 2.3 A world map showing the five oceans, their conventional boundaries, and the continents

AP SCERT

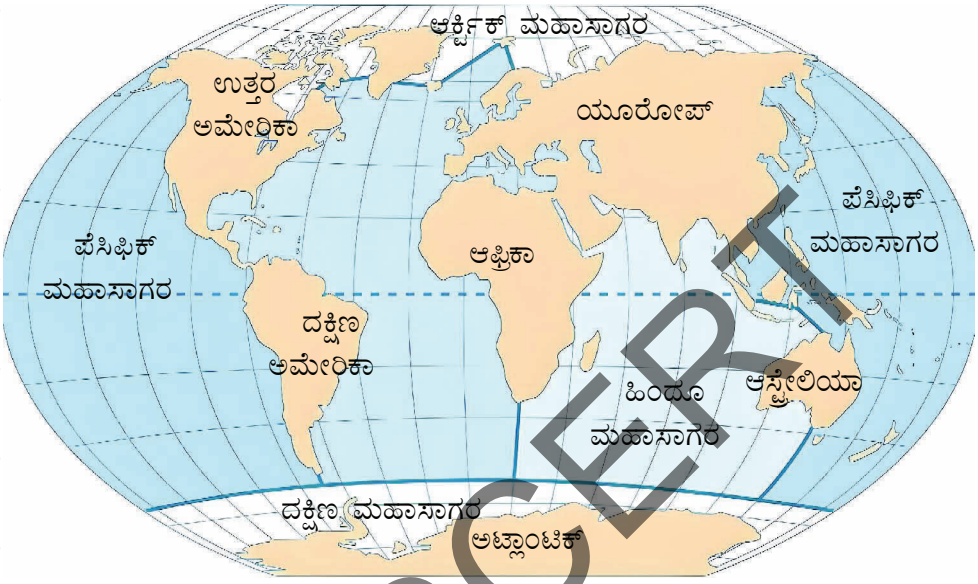
LET'S EXPLORE

Locate the five oceans and, in the table belw, mark the hemisphere or hemispheres they belong to.

	Northern Hemisphere	Southern Hemisphere
Pacific Ocean		
Atlantic Ocean		
Indian Ocean		
Southern Ocean		
Arctic Ocean		

It is visible on the map that the Pacific Ocean is the largest of all, followed by the Atlantic Ocean. The Indian Ocean is the third largest, while the Southern Ocean is the fourth. The smallest one is the Arctic Ocean.

ಇದು ಸಮುದ್ರದ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಮುದ್ರ ಸಸ್ಯವರ್ಗವು ಪಾಚಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸಣ್ಣ ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾರೀತಿಯ ಸಮುದ್ರಜೊಂಡನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಾಗರದ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜಾತಿಯ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಮೀನುಗಳು, ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ಗಳು, ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು (ಅಸಂಖ್ಯಾತ) ನಿಗೂಢ ಆಳಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳಿವೆ. ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ತಲುಪುವ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಂಧಕಾರ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಳವಾದ ಪ್ರದೇಶದವರೆಗೂ ಸಮುದ್ರದ ಪ್ರತಿ ಭಾಗವು ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಚಿತ್ರ: 2.3 ಐದು ಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಖಂಡಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ವಿಶ್ವ ನಕ್ಷೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ಐದು ಮಹಾಸಾಗರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಅವು ಯಾವ ಗೋಳಾರ್ಧ ಅಥವಾ ಗೋಳಾರ್ಧಗಳಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

	ಉತ್ತರಾರ್ಧಗೋಳ	ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಧಗೋಳ
ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರ		
ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರ		
ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ		
ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾಸಾಗರ		
ಆರ್ಕಿಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರ		

ಮೇಲಿನ ನಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರವು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ ಎಂದು, ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರವು ಅದರ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರವು ಮೂರನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸಾಗರ, ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾಸಾಗರ ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಹಾಗೂ ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದೆ.

AP SCERT

DON'T MISS OUT

- As the map of oceans makes clear, the main limits of the Indian Ocean are Asia to the north, Africa to the west and Australia to the east, apart from the Southern Ocean in the south.
- On either side of India, we find two parts of the Indian Ocean - the Arabian Sea to the west and the Bay of Bengal to the east

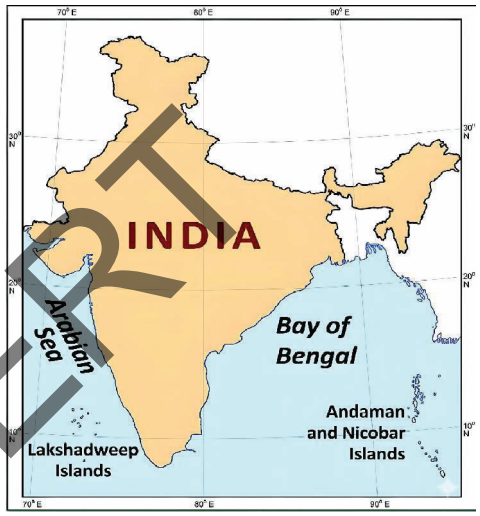

Fig. 2.4 (on the right). This map of India is the same as Fig. 1.6, but with the addition of the Arabian Sea and the Bay of Bengal. Also marked are India's two major groups of islands (see subsection on 'Islands' further below).

AP SCERT

Oceans and disasters

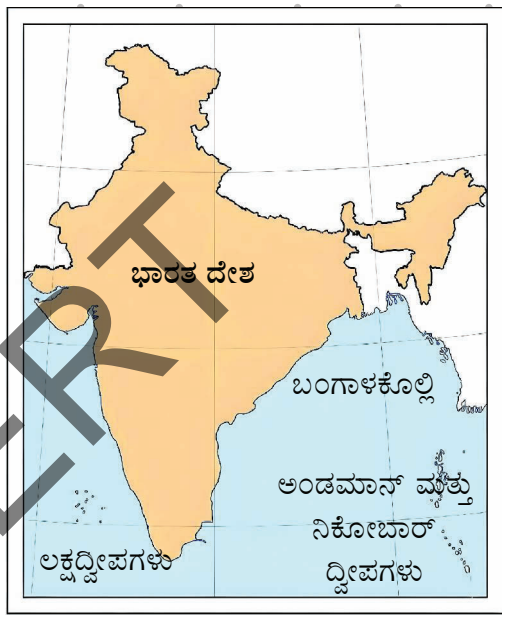
Returning to the picture of the Earth at the start of this chapter, you may have noticed white shapes across the globe. Did you guess what they are? They are large masses of clouds. Such clouds bring rain to the continents; for instance, the monsoon rains we in India expect every summer originate in the ocean - without such rains, our agriculture and all life will suffer. But oceans often also give rise to storms - violent events with extreme rainfall or very strong winds, such as cyclones, which can cause widespread damage to coastal regions of the world.

A tsunami is another natural disaster that originates in the ocean. It is a huge and powerful wave generally caused by a strong earthquake or a volcanic eruption at the bottom of the ocean. Tsunamis can travel thousands of kilometres and submerge coastal areas, causing widespread damage.

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ:

- ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವಂತೆ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಪ್ರಮುಖ ಮಿತಿಗಳು: ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಏಷ್ಯಾ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾಸಾಗರ.
- ಭಾರತದ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿ ಇವೆ.

ಚಿತ್ರ 2.4 (ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ) ಭಾರತದ ಈ ನಕ್ಷೆಯು ಚಿತ್ರ 1.6 ರಂತೆಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅರಬ್ಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ದ್ವೀಪ ಸಮೂಹಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ('ದ್ವೀಪಗಳು' ಎಂಬ ಉಪ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಮುಂಬರುವ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿ).

AP SCERT

ಮಹಾಸಾಗರಗಳು (ಸಾಗರಗಳು) ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳು:

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿನ ಭೂಮಿಯ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರೆ ನೀವು ಗೋಳದ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಬಹುದು. ಅವು ಏನಿರಬಹುದೆಂದು ನೀವು ಊಹಿಸಿದ್ದೀರಾ? ಅವು ಮೋಡಗಳು. ಸೂರ್ಯನ ಶಾಖದಿಂದ ಅಂತಹ ಮೋಡಗಳು ಭೂಖಂಡಗಳಿಗೆ ಮಳೆಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಳೆಯು ಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ರೈತರು ಹಾಗೂ ಜೀವನ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾಗರಗಳು ಆಗ ಚಂಡಮಾರುತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ವಿಪರೀತ ಮಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಜಲಾವೃತದಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ಅಥವಾ ಚಂಡಮಾರುತದಂತಹ ಪ್ರಮಾದಗಳು ಘಟಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ವಿಶ್ವದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಸುನಾಮಿಯು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮತ್ತೊಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ಆಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ಆಳದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಭೂಕಂಪ ಅಥವಾ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸ್ಫೋಟದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯುತ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಸುನಾಮಿಗಳು ನೂರಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಪ್ರಯಾಣಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ ವ್ಯಾಪಕ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

DON'T MISS OUT

- On 26 December 2004, India and another 13 countries around the Indian Ocean were struck by a powerful tsunami caused by an earthquake in Indonesia. More than two lakh people lost their lives. In India, the Andaman and Nicobar Islands (see Fig. 2.4 above, and also the subsection 'Islands' further below) and the coasts of Tamil Nadu and Kerala were severely affected and suffered much damage and loss of life.
- Such tsunamis are rare but very destructive. Luckily, they can often be detected before they hit a coast. Many countries collaborate in such 'early warning systems'. There is, in particular, an Indian Ocean Tsunami Warning System, to which many countries, including India, contribute. This helps to take measures to protect lives and property.
- Events that lead to loss of life and property are handled under disaster management. India has its own 'National Disaster Management Authority' to deal with all kinds of disasters (we will see more examples in the next chapter).

AP SCERT

Continents

Continents are visible on the map of oceans (Fig. 2.3). How many can you count? The answer is not so simple, as they can be counted in several ways. Depending on our choice, we may list any number of continents between four and seven! Here is why:

- North America and South America are generally considered to be two continents; but if seen as a single landmass, they can also be considered as one.
- Europe and Asia are generally considered as twocontinents, although the map makes it clear that they form a single landmass. For historical and cultural reasons, Europe's evolution has been very different from Asia's, which is why they can be seen as two continents. Geologists, however, often regard them as a single continent called **'Eurasia'**.
- Africa and Eurasia are generally regarded as two continents, but sometimes as one.

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

- 2004ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 26 ರಂದು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಸುತ್ತಲಿನ 13 ದೇಶಗಳು ಪ್ರಬಲ ಭೂಕಂಪ ಮತ್ತು ಸುನಾಮಿಯಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದವು. ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಭೂಕಂಪದಿಂದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸುನಾಮಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಎರಡು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಅಪಾರ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ಹಾನಿಯಾಯಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪಗಳು (ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರ 2.4ನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತು ಕೆಳಗೆ ದ್ವೀಪಗಳು ಎಂಬ ಉಪವಿಭಾಗವನ್ನು ನೋಡಿ) ಹಾಗೂ ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಕೇರಳದ ಕರಾವಳಿಗಳು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದವು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಣಹಾನಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಹಾನಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವು.
- ಇಂತಹ ಸುನಾಮಿಗಳು ಅಪರೂಪ ಆದರೆ ಬಹಳ ಅಪಾಯಕಾರಿ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಅವು ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಬಹುದು. ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು ಅಂತಹ 'ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು' ಹೊಂದಿವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ 'ಸುನಾಮಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಭಾರತ ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು ಸಹಯೋಗ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಪ್ರಾಣ ಹಾಗೂ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಜೀವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಎಂಬ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಭಾರತವು ತನ್ನದೇ ಆದ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'ವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. (ನಾವು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ).

ಖಂಡಗಳು

ಸಾಗರಗಳ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. (ಚಿತ್ರ 2.3). ನೀವು ಎಷ್ಟನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು? ಉತ್ತರವು ಸರಳವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಾವು ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಏಳು ಖಂಡಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಈಗ ನೋಡೋಣ

- ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಾವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಖಂಡಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದೇ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಖಂಡಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ನಕ್ಷೆಯು ಅವು ಒಂದೇ ಭೂಪ್ರದೇಶವೆಂದು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣಗಳು ಯುರೋಪಿನ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಖಂಡಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಭೂಗರ್ಭ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು 'ಯೂರೇಷಿಯಾ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ
- ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯಾಗಳನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎರಡು ಖಂಡಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಒಂದೇ ಖಂಡವಾಗಿಯೂ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

AP SCERT

Let us summarise the different counts in a table

Count of continents (in alphabetical order)	
Four continents	Africa-Eurasia, America, Antarctica, Australia
Five continents	Africa, America, Antarctica, Australia, Eurasia
Six continents	Africa, Antarctica, Australia, Eurasia, North America, South America (this is reflected in Fig. 2.3 on page 54)
Seven continents Europe,	Africa, Antarctica, Asia, Australia, North America, South America

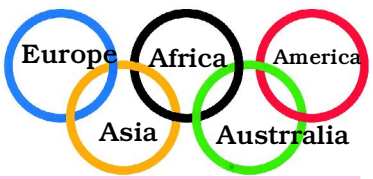
In practice, the last list of seven continents is the one most widely adopted and used.

DON'T MISS OUT

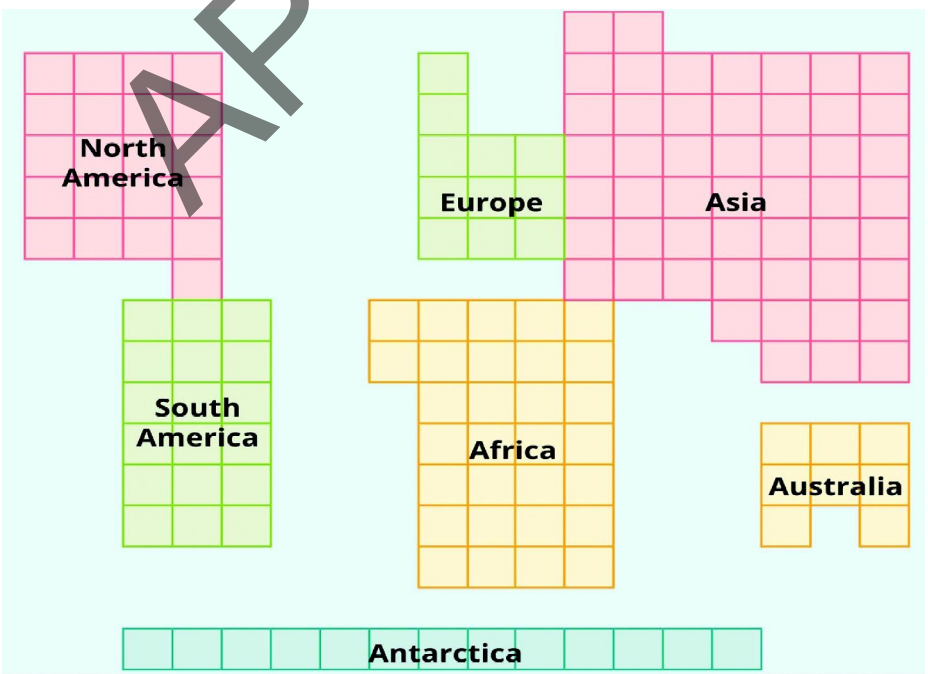

You may have seen the five Olympic rings, one of the symbols of the Olympic Games. They symbolise the gathering of sportspeople from all over the world. The rings were chosen to represent five inhabited continents

- Africa, America, Asia, Australia and Europe.

Now let us look at the diagram on page 36, which is based on the list of seven continents. It does not show their actual shapes, but their relative sizes.

APSCERT

ವಿವಿಧ ಎಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡೋಣ.

ಖಂಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ)

ನಾಲ್ಕು ಖಂಡಗಳು	ಆಫ್ರಿಕಾ–ಯೂರೇಷಿಯಾ, ಅಮೆರಿಕಾ, ಅಂಟಾರ್ಟಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ.
ಐದು ಖಂಡಗಳು	ಆಫ್ರಿಕಾ, ಅಮೆರಿಕಾ, ಅಂಟಾರ್ಟಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಯೂರೇಷಿಯಾ.
ಆರು ಖಂಡಗಳು	ಆಫ್ರಿಕಾ, ಅಂಟಾರ್ಟಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಯೂರೇಷಿಯಾ, ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾ (ಇದು 55ನೇ ಪುಟದ ಚಿತ್ರ 2.3ನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ).
ಏಳು ಖಂಡಗಳು	ಆಫ್ರಿಕಾ, ಅಂಟಾರ್ಟಿಕಾ, ಏಷ್ಯಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಯೂರೋಪ್, ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಏಳು ಖಂಡಗಳ ಪದ್ಧತಿಯು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

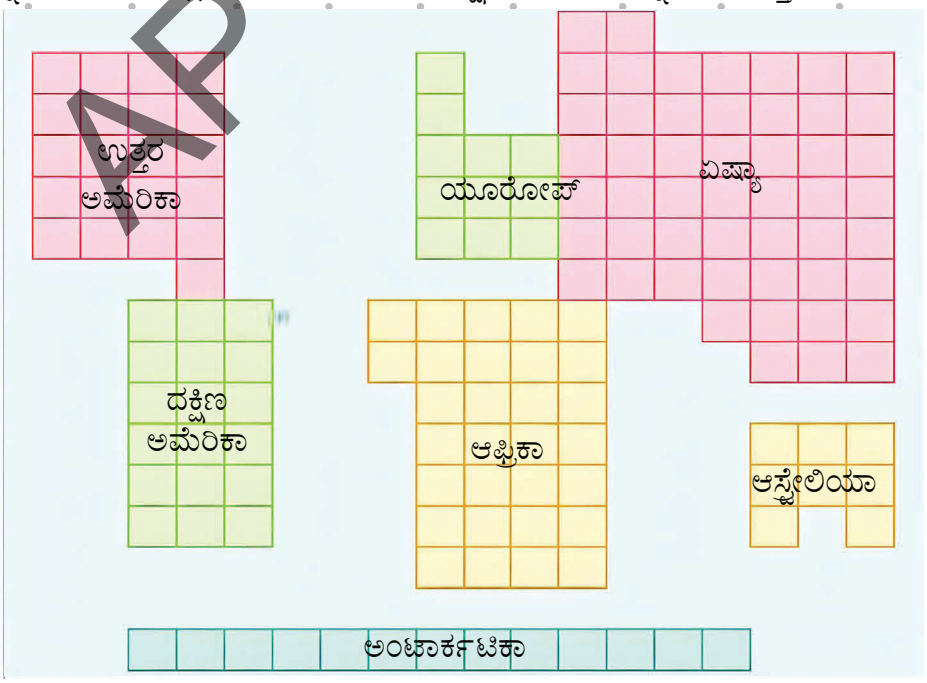
ತಪ್ಪದೆ ತಿಳಿಯಿರಿ

ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟದ ಸಂಕೇತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಐದು ಒಲಿಂಪಿಕ್ ರಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿರಬಹುದು. ಅವು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತವೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ, ಅಮೆರಿಕಾ, ಏಷ್ಯಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಹಾಗೂ ಯೂರೋಪ್ ಎಂಬ ಐದು ಜನವಸತಿ ಖಂಡಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು 5 ರಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

– ಆಫ್ರಿಕಾ, ಅಮೆರಿಕಾ, ಏಷ್ಯಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪ್

ಈಗ ನಾವು ಏಳು ಖಂಡಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಪುಟ 55ರಲ್ಲಿನ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಇದು ಆ ಖಂಡಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ಆಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

APSCERT

LET'S EXPLORE

→ Counting the numbers of squares, name the largest continent and the smallest.

→ Which one is larger - North America or South America? Africa or North America? Antarctica or Australia?

→ Re-colour the diagram by having a single colour for Europe and Asia and rename the result as 'Eurasia'. Compare its size with South America's.

→ Write down the list of continents from the smallest to the largest.

Islands

If you have carefully observed the two maps earlier in this chapter (Fig. 2.2 and 2.3), you may have noticed that the continents do not include all landmass. Some smaller pieces of land are left out; surrounded by water on all sides, they are called **islands.** (Continents are also surrounded by water, but because they are so large, they are not considered islands.) There are lakhs of islands on the planet, of very different sizes.

DON'T MISS OUT

✦ **Greenland** is the largest island in the world (locate it on a globe or a map). You would have to add the areas of the 10 largest states of India to reach its size.

✦ India has more than 1,300 small islands! Those include two major groups - Andaman and Nicobar Islands in the Bay of Bengal and Lakshadweep Islands in the Arabian Sea (see Fig. 2.4).

✦ Since 1981, the Indian Antarctica Programme has been exploring Antarctica, a continent with a very cold climate and harsh environment (see the white expanse at the bottom of Fig. 2.1, which is mostly ice). In 1983, India established its first scientific base station there, called **'Dakshin Gangotri'** (two more bases were established later). About 40 teams of Indian scientists have conducted research in this faraway region, especially on the evolution of climate and environment. The settlement where the scientists live has a library and even a post office!

AP SCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ಚೌಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಎಣಿಸಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಅತಿ ಚಿಕ್ಕ ಖಂಡವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

→ ಯಾವುದು ದೊಡ್ಡ ಖಂಡ? – ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾ ಅಥವಾ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಾ? ಆಫ್ರಿಕಾ ಅಥವಾ ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾ? ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾ ಅಥವಾ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ?

→ ಯೂರೋಪ್ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ರೇಖಾಚಿತ್ರವನ್ನು ಮರುಬಣ್ಣಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಯೂರೇಷಿಯಾ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಅದರ ಗಾತ್ರವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಾದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ.

→ ಚಿಕ್ಕದರಿಂದ ದೊಡ್ಡದರಂತೆ ಖಂಡಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ದ್ವೀಪಗಳು

ನೀವು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು (ಚಿತ್ರ 2.2 ಮತ್ತು 2.3) ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಖಂಡಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಗಮನಿಸಿರಬಹುದು. ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿವೆ (ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿವೆ). ಇವುಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ನೀರಿನಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು "ದ್ವೀಪಗಳು" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಖಂಡಗಳೂ ಸಹ ನೀರಿನಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿವೆ ಆದರೆ ಅವು ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ದ್ವೀಪಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ). ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಭಿನ್ನ ಗಾತ್ರದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ದ್ವೀಪಗಳಿವೆ.

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

✦ ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದ್ವೀಪ ಗ್ರೀನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಆಗಿದೆ (ಇದನ್ನು ಗೋಳ ಅಥವಾ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ). ಇದರ ಗಾತ್ರವು ಭಾರತದ 10 ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿದೆ.

✦ ಭಾರತವು 1300ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ 2 ಗುಂಪುಗಳಾಗಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಅಂಡಮಾನ್ ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪಗಳು ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ಲಕ್ಷದ್ವೀಪಗಳು (ಚಿತ್ರ 2.4ನ್ನು ನೋಡಿ).

✦ 1981ರಿಂದ ಭಾರತವು ಅಂಟಾರ್ಕಟಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಶೀತ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಕಠಿಣ ಪರಿಸರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಖಂಡವಾದ ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದೆ. (ಚಿತ್ರ 2.1ರಲ್ಲಿ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಬಿಳಿಯ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನೋಡಿ). ಇದು ಬೃಹತ್ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯಾಗಿದೆ. 1983ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಗಂಗೋತ್ರಿ ಎನ್ನುವರು. (ನಂತರ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು). ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸುಮಾರು 40 ತಂಡಗಳು ಈ ದೂರದ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ನಾಶದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ವಾಸಿಸುವ ವಸತಿ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿದೆ.

AP SCERT

Oceans and Life

Oceans and continents are vital parts of the environment and affect most aspects of our lives, even if we do not notice it. We have mentioned that oceans send rain to the continents; this is part of the Earth's water cycle, which you will further study in Science. Without oceans, for instance, there would be no rainfall! The Earth would be a desert. Moreover, more than half of the world's oxygen is produced by the oceans' flora, which is why they are called **'the planet's lungs'**. The oceans, therefore, play a crucial role in regulating the climate and sustaining life on Earth.

Oceans have deeply impacted humanity in many other ways. From early times, people have used oceans and seas to migrate to other regions, to trade in all kinds of goods, to conduct military campaigns, and as a source of food through **fishing**. Oceans have also nourished the cultures of coastal people all over the world. Almost all of them have tales and legends about the sea, sea gods and goddesses, sea monsters and treasures from the sea - the oceans' dangers but also their blessings.

DON'T MISS OUT

The United Nations has designated **June 8 as World Oceans Day** to "remind us all of the major role the ocean plays in everyday life. It serves as the lungs of our planet, a major source of food and medicine and a critical part of the biosphere." Scientific studies have shown how the oceans are polluted by human activity - we throw several million tonnes of plastic waste into the oceans every year, choking marine life. There are several other forms of pollution. As a result, the marine environment is under threat. Overfishing (excessive fishing) is another cause for the decline of marine life. It is our collective responsibility to protect oceans for the future of the planet and of humanity.

Before we move on ...

- → The Earth's surface has vast water bodies called 'oceans' and large land-masses called 'continents'. Oceans are interconnected. Continents may be counted in various ways; the most common count is seven.
- → The Northern Hemisphere has more land than the Southern Hemisphere.
- → Oceans support all kinds of marine life and play a critical role in the world climate. They are now seriously affected by human activity and need our collective protection.

AP SCERT

ಸಾಗರಗಳು – ಜೀವನ

ಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಖಂಡಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ. ನಾವು ಗಮನಿಸಲಿ ಅಥವಾ ಬಿಡಲಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಸಾಗರಗಳು ಖಂಡಗಳಿಗೆ ಮಳೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಾವು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಭೂಮಿಯ ಜಲಚಕ್ರದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.ಇದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೀವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಿರಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾಗರಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಳೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಭೂಮಿಯು ಮರುಭೂಮಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವದ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಸಾಗರದ ಸಸ್ಯವರ್ಗವು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಾಗರಗಳನ್ನು **ಭೂಮಿಯ 'ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳು'** ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಾಗರಗಳು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಾಗರಗಳು ಮಾನವಕುಲದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜನರು ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಲು, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸರಕುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು, ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಆಹಾರದ ಮೂಲವಾಗಿ ಸಾಗರ ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಗರಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಕರಾವಳಿ ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಸಮುದ್ರಗಳು, ಸಮುದ್ರ ದೇವತೆಗಳು, ದೈವಗಳು, ಸಮುದ್ರ ರಾಕ್ಷಸರು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರದ ನದಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ದಂತಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಮುದ್ರದ ಅಪಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮುದ್ರದ ದಾಳಿಕೋರರ ಕುರಿತ ಕಥೆಗಳೂ ಇವೆ.

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಗರವು ವಹಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಮಗೆ ನೆನಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಜೂನ್ 8ನ್ನು 'ವಿಶ್ವ ಸಾಗರ ದಿನ' ಎಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. "ಇವು ನಮ್ಮ ಗ್ರಹದ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಪ್ರಮುಖ ಜೀವ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಆಹಾರ, ಔಷಧ ಹಾಗೂ ಜೀವಗೋಳದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಭಾಗವಾಗಿದೆ". ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಗರಗಳು ಹೇಗೆ ಕಲುಷಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ. ನಾವು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಹಲವಾರು ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಗರಗಳಿಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿಸಿ ಸಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾಲಿನ್ಯವು ಹಲವಾರು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪರಿಸರವು ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದೆ. ಅತಿಯಾದ/ಮಿತಿಮೀರಿದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳ ಅವನತಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಗರಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಮುಗಿಸುವ ಮುನ್ನ

→ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈ 'ಸಾಗರಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 'ಖಂಡಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ದೊಡ್ಡ ಭೂಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಾಗರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿವೆ. ಖಂಡಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಂಗಡನೆಯಲ್ಲಿ 'ಏಳು' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

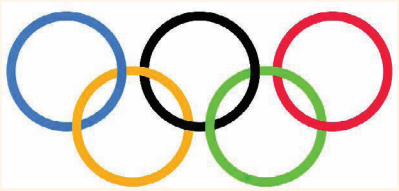
→ ಉತ್ತರಾರ್ಧ ಗೋಳವು ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಧ ಗೋಳಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

→ ಸಾಗರಗಳು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದೆ. ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ಈಗ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯದ ಹೊಣೆ.

AP SCERT

Questions, activities and projects

1. The given Picture shows the symbol of the Olympic Games. What do these rings symbolise? [ ]

A. The five most popular sports B. The five continents of the world
C. The five major oceans of the world
D. The five host countries of the Olympics

2. Assertion (A): India has established scientific research stations in Antarctica.
Reason (R): Scientists study climate and environmental changes there.
A. Both A and R are true, and R is the correct explanation of A.
B. Both A and R are true, but R is not the correct explanation of A.
C. A is true, but R is false. D. A is false, but R is true.

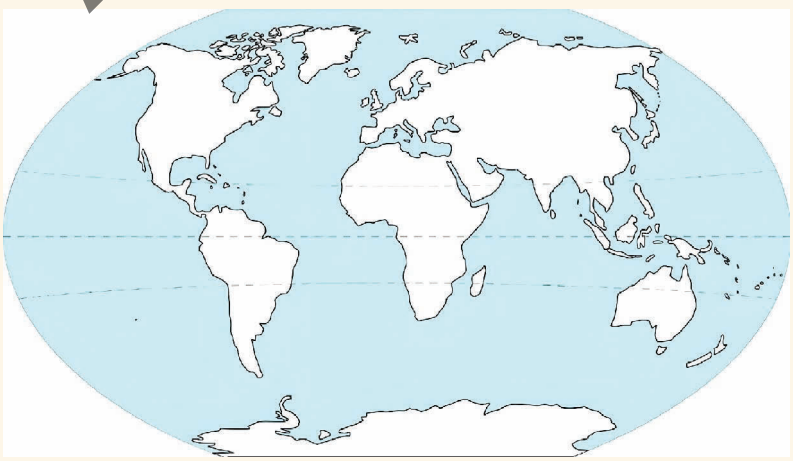
3. If most of earth's surface was covered by land instead of water, which of the following statement would likely be true? [ ]
A) Oceans would become larger B) The earth would still look blue
C)There would be no change in appearance
D) The earth would appear brown from space

4. Explain the following terms :
(A) Continent (B) Ocean (C) Island

5. "Oceans are often called the planet's lungs and climate regulators."Evaluate this statement by analysing the role of oceans in the Earth's water cycle and human life. Also, justify why protecting oceans is essential for the future of humanity.

6. Create a short awareness message for coastal people explaining what a tsunami is and how to stay safe.

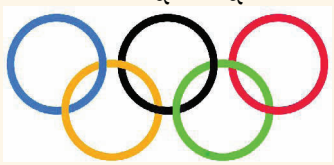
7. Let us do - On the outline map of the world given below, label all the continents and oceans.

AP SCERT

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾಕಾರ್ಯಗಳು

1. ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಚಿತ್ರವು ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರಿಂಗ್‌ಗಳು ಏನನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ? [ ]

A) ಐದು ಜನಮನ್ನಣೆ ಹೊಂದಿದ ಕ್ರೀಡೆಗಳು **B)** ಜಗತ್ತಿನ ಐದು ಖಂಡಗಳು.
C) ಜಗತ್ತಿನ ಐದು ಮಹಾಸಾಗರಗಳು. **D)** ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ನ ಐದು ಅತಿಥೇಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು

2. ಹೇಳಿಕೆ (A): ಭಾರತವು ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.
ಕಾರಣ (R): ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣ ಹಾಗೂ ಹವಾಮಾನದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ..
A) A ಮತ್ತು R ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ R ಎಂಬುದು Aಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆ.
B) A ಮತ್ತು R ಎರಡೂ ಸರಿ, ಆದರೆ R ಎಂಬುದು Aಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ.
C) A ಸರಿ ಆದರೆ R ತಪ್ಪು. **D)** A ತಪ್ಪು ಆದರೆ R ಸರಿ.

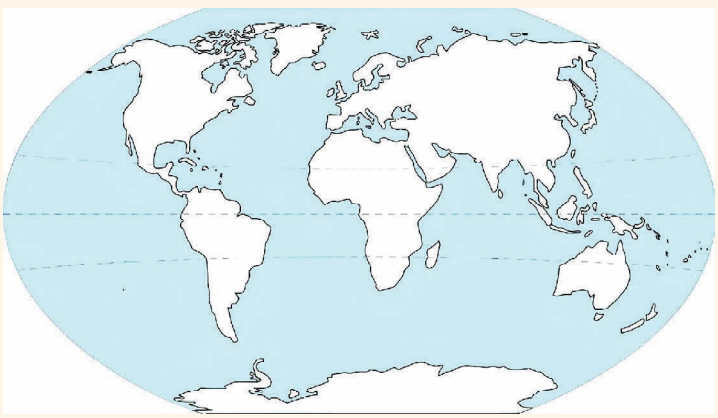
3. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈನ ಬಹಳಷ್ಟು ಭಾಗ ನೀರಿನಿಂದಲ್ಲದೆ ನೆಲದಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದ್ದರೆ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ನಿಜವಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ? [ ]
A) ಸಾಗರಗಳು ಶೂನ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. **B)** ಆದಾಗ್ಯೂ ಭೂಮಿ ನೀಲಿಯಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
C) ಗೋಚರಿಸುವ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.
D) ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿ ಕಂದು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

4. ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
A) ಖಂಡ **B)** ಸಾಗರ **C)** ದ್ವೀಪ

5. "ಸಾಗರಗಳು ಭೂಮಿಯ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳು ಹವಾಮಾನದ ನಿಯಂತ್ರಕರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿಯ ಜಲಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಗರಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ, ಈ ಮಾನವಕುಲದ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಗರಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಏಕೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಸಹ ಸಮರ್ಥಿಸಿರಿ.

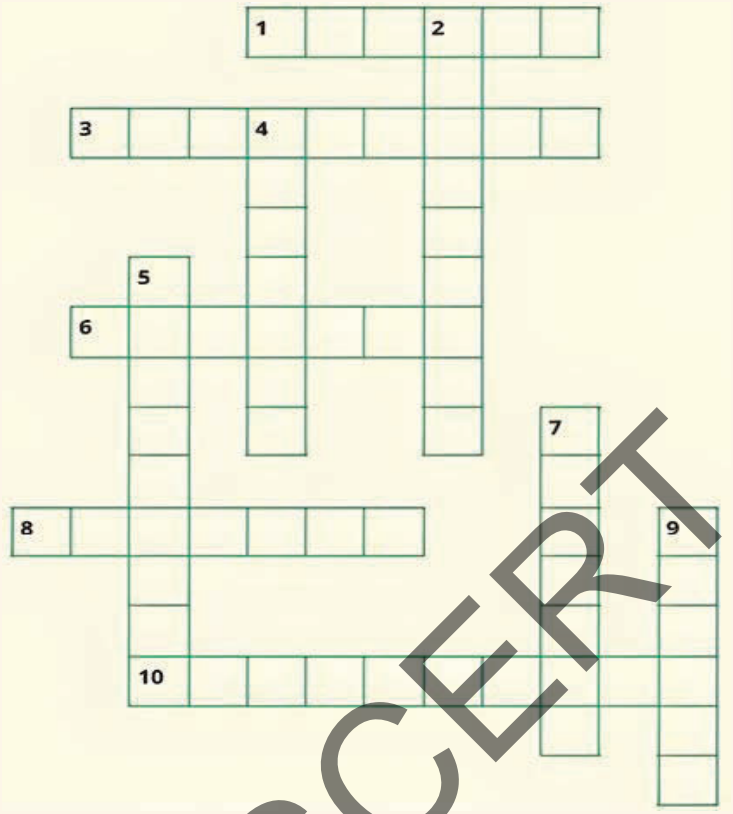
6. ಸುನಾಮಿ ಎಂದರೇನು? ಹಾಗೂ ಕರಾವಳಿ ಜನರಿಗೆ ಜಾಗೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಗಾಹನೆ ನೀಡುವ ಒಂದು ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ರೂಪಿಸಿ.

7. ಇದನ್ನು ಮಾಡೋಣ – ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಪ್ರಪಂಚ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಖಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಗರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

APSCERT

8. Slove this crossword.

Across

1. Abundantly produced by the oceans
3. A large expanse of landmass
6. A large continent of which India is a part
8. A major source of pollution of the oceans
10. The coldest continent

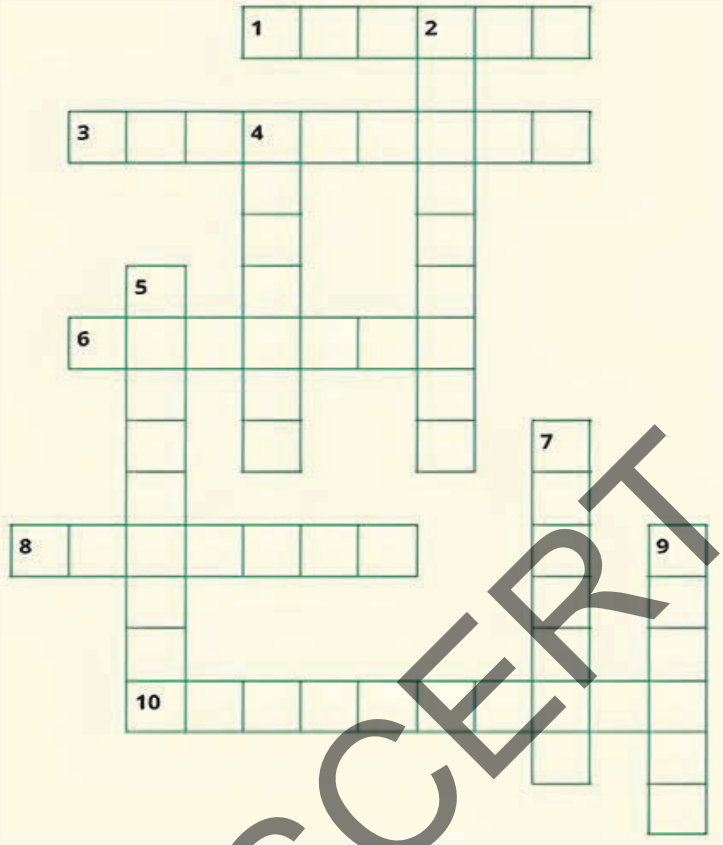
Down

2. The largest island on Earth
4. A huge destructive wave from the ocean
5. The smallest continent
7. The largest body of water on the Earth
9. A landmass (but not a continent) surrounded by the sea or ocean

9. Let us draw - without looking at the maps in the chapter draw the continents on a piece of paper and color them. After words compare the picture you draw with the map of oceans and continents found in the chapter.

AP SCERT

8. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಬಂಧವನ್ನು ತುಂಬಿರಿ

ಅಡ್ಡ (ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ):

1. ಸಾಗರದಿಂದ ಆವಿಯಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಡುವುದು.
3. ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ.
6. ಭಾರತವು ಈ ಖಂಡದ ಭೂಭಾಗವಾಗಿದೆ.
8. ಸಾಗರಗಳ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ.
10. ಅತ್ಯಂತ ಶೀತ ಖಂಡ.

ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ:

2. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದ್ವೀಪ.
4. ಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ದೊಡ್ಡ ಹಾಗೂ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಅಲೆ.
5. ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಖಂಡ.
7. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಜಲಾಶಯ.
9. ಸಮುದ್ರ ಅಥವಾ ಸಾಗರದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಭೂಭಾಗ (ಆದರೆ ಖಂಡವಲ್ಲ).

9. ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸೋಣ –ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನೋಡದೆ ಒಂದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಖಂಡಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿರಿ. ನಂತರ ನೀವು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಖಂಡಗಳ ನಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ.

AP SCERT

CHAPTER

3

TIMELINE AND SOURCES OF HISTORY

N3L1K7

Learning Outcomes

The student will be able to-

- Define the term history and explain the importance of studying the past and the significance of historical sources. CG -1
- Differentiate between BC (Before Christ)/ BCE (Before Common Era) and AD (Anno Domini) / CE (Common Era) and explain their use in historical timelines. CG -1
- Explain how archaeological sources help to reconstruct and interpret historical events. CG -2
- Describe the growth of complexity in early societies and examines the factors contributing to these changes. CG -2

"History is "an unending dialogue between the present and the past ... between the society of today and the society of yesterday. ... We can fully understand the present only in the light of the past." — *E.H. Carr*

AP SCERT

National museum, New Delhi : Such museums preserve objects from the fast, such as statues, coins and ornaments, all of which help iius and undersand out history.

The Big Questions ?

1. *How do we measure historical time?*
2. *How can various sources help us understand history?*
3. *How did early humans live?*

ಅಧ್ಯಾಯ

3

ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಆಧಾರಗಳು

J7U8D4

ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ:

- ಇತಿಹಾಸ ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ, ಗತ ಕಾಲವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. CG -1
- BC (ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ) / BCE (ಪೂರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ) ಮತ್ತು AD (ಅನ್ನೊ ಡೊಮಿನಿ)/CE(ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ) ನಡುವಿನ ವತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಇತಿಹಾಸದ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. CG -1
- ಐತಿಸಹಾದಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪುನಃನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು/ಆಧಾರಗಳು ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆಯೋ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. CG -2
- ಆರಂಭಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಮತ್ತು ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆ. CG -2

"ಇತಿಹಾಸವು ವರ್ತಮಾನ ಮತ್ತು ಭೂತಕಾಲದ ನಡುವೆ... ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ನಿನ್ನೆಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಒಂದು ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಂಭಾಷಣೆ... ಭೂತಕಾಲದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾವು ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವು"

--- E.H. ಕಾರ್

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ನವದೆಹಲಿ : ಇಂತಹ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಿಗ್ರಹಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವು ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ?

1. ನಾವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಳೆಯುತ್ತೇವೆ?
2. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿವಿಧ ಆಧಾರಗಳು ನಮಗೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ?
3. ಆದಿ ಮಾನವರು ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು?

AP SCERT

How Do We Learn About the Past?

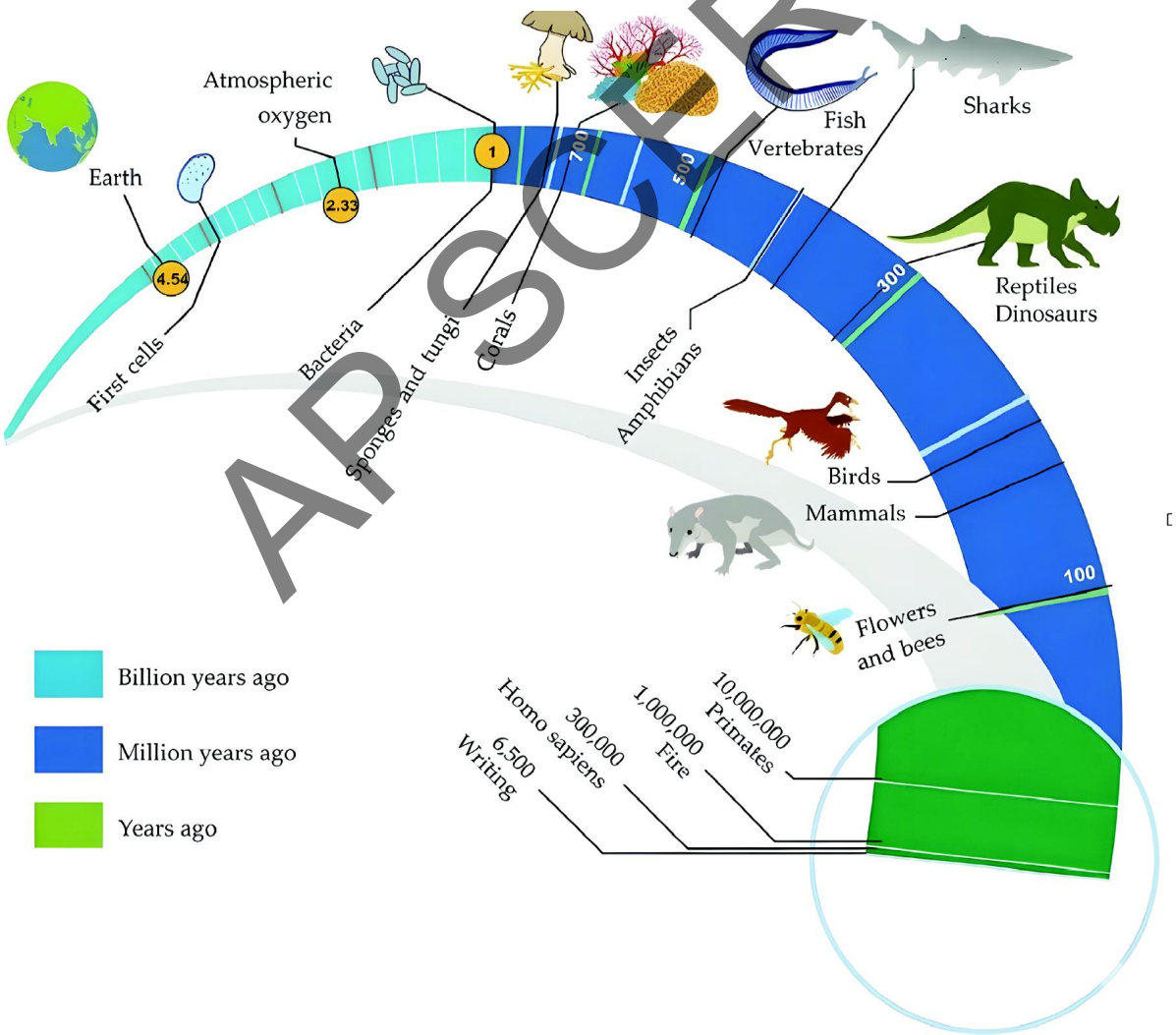
THINK ABOUT IT

- What is the earliest memory you can recollect? Do you remember how old you were at that time? Those memories together are a part of your past, maybe going five or six years back.
- How do you think understanding the past will help us contineed understand the present world?

You will discover in Science that the Earth has a very, very long **history**, of which we humans occupy only a tiny part - the most recent one.

History: The study of the human past.

APSCERT

ನಾವು ಭೂತಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ?

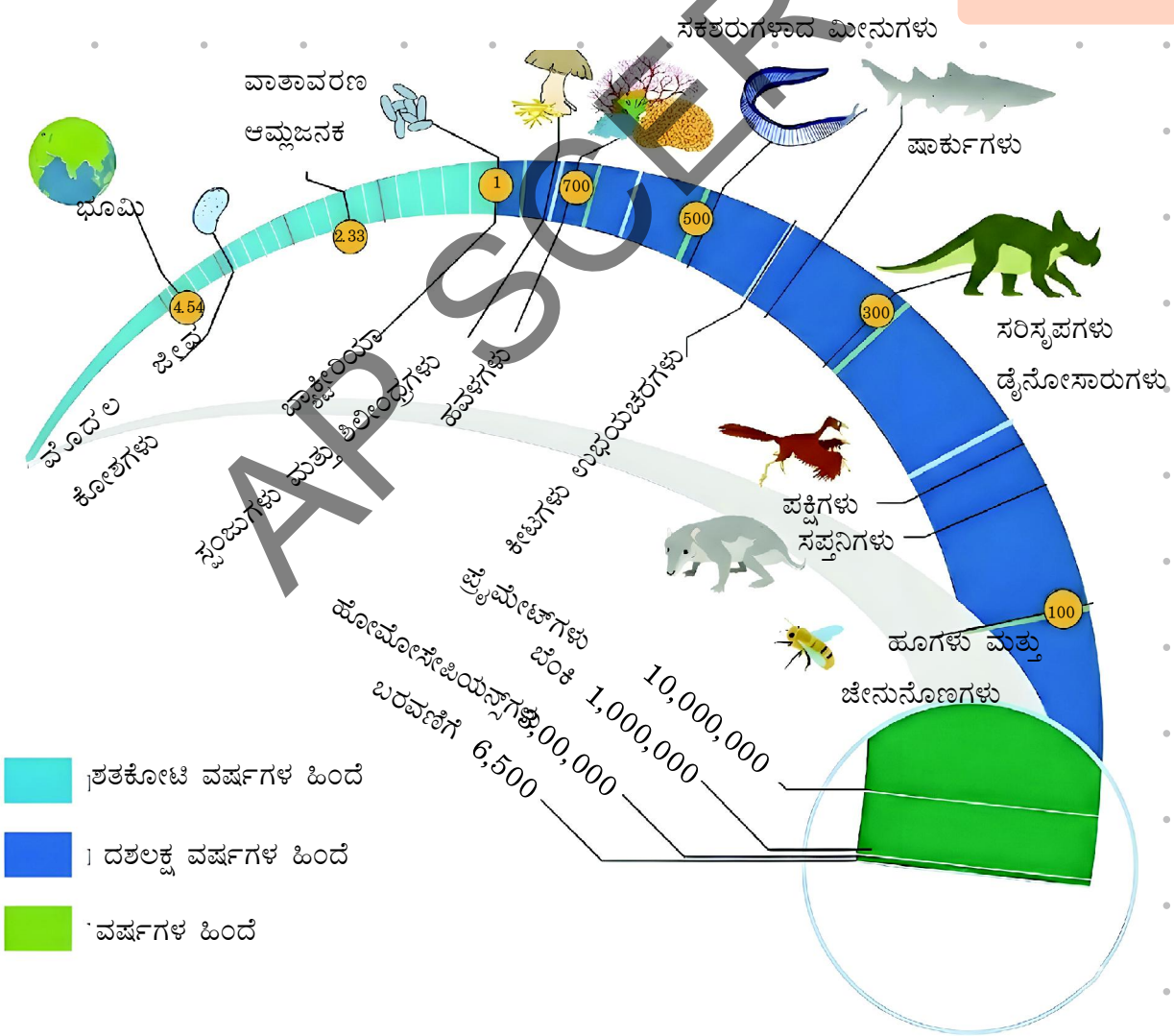
ಆಲೋಚಿಸಿ

- ನೀವು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಹಳೆಯ ನೆನಪು ಯಾವುದು? ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ನೆನಪಿದೆಯೇ? ಆ ನೆನಪುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ಭೂತಕಾಲದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಐದು ಅಥವಾ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನವು ಆಗಿರಬಹುದು.
- ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮಗೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುತ್ತೀರಿ?

ಭೂಮಿಗೆ ಬಹಳ ಸುಧೀರ್ಘವಾದ ಇತಿಹಾಸ ಇದೆಯೆಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೀರಿ.

ಇತಿಹಾಸ: ಮಾನವನ ಗತಕಾಲದ ಅಧ್ಯಯನ

AP SCERT

Many people study the history of the Earth. Some of them are trained to uncover the secrets left beneath the Earth's surface and help us learn about its past - and also our past.

Fig.3.2.1: Geologists

Fig.3.2.2: Palaeontologists

Fig.3.2.3: Anthropologists

Fig.3.2.4: Archaeologists

Observe these four pictures and the activities involved. From top left:

- **Geologists** (Fig. 3.2.1) study the physical features of the Earth, like the soil, stones, hills, mountains,rivers, seas, oceans and other such parts of the Earth.
- **Palaeontologists** (Fig. 3.2.2) study the remains of plants, animals and humans from millions of years ago in the form of **fossils**.
- **Anthropologists** (Fig. 3.2.3) study human societies and cultures from the oldest times to the present.
- **Archaeologists** (Fig. 3.2.4) study the past by digging up remains that people, plants and animals left behind, such as tools, pots, beads, figurines, toys, bones and teeth of animals and humans, burnt grains, parts of houses or bricks, among others.

Fossils: Impressions of footprints, or parts of plants or animals that are found preserved within layers of soil or rocks.

Era: A distinct period of time.

How Is Time Measured in History?

Each society and culture has had its own ways of measuring time. Major events, such as the birth of an important person or the start of a ruler's reign, have often marked the beginning of a new **era**. At present, the **Gregorian** calender is Commonly world wide.

AP SCERT

ಅನೇಕ ಜನರು ಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಹಾಕಲು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಗತಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಚಿತ್ರ 3.2.1:
ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು

ಚಿತ್ರ 3.2.1:
ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ತಜ್ಞರು

ಚಿತ್ರ 3.2.3:
ಮಾನವ ವಿಜ್ಞಾನ

ಚಿತ್ರ 3.2.4:
ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು

ಈ ನಾಲ್ಕು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಎಡದಿಂದ:

- **ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು:** (ಚಿತ್ರ 3.2.1) ಇವರು ಭೂಮಿಯ ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಮಣ್ಣು, ಕಲ್ಲು, ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ನದಿಗಳು, ಸಮುದ್ರಗಳು, ಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಇತರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- **ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ತಜ್ಞರು** (ಚಿತ್ರ 3.2.2) ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸಸ್ಯಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವರ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು 'ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳ' ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- **ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು** (ಚಿತ್ರ 3.2.3) ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗಿನ ಮಾನವ ಸಮಾಜಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- **ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು** (ಚಿತ್ರ 3.2.4) ಪ್ರಜೆಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು, ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಅಗೆಯುವ ಮೂಲಕ ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಉಪಕರಣಗಳು, ಮಡಿಕೆಗಳು, ಮಣಿಗಳು, ಪ್ರತಿಮೆಗಳು, ಆಟಿಕೆಗಳು, ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಮಾನವರ ಮೂಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳು, ಸುಟ್ಟ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಮನೆಯ ಭಾಗಗಳು ಅಥವಾ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಮುಂತಾದವು.

ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳು : ಮಣ್ಣು ಅಥವಾ ಬಂಡೆಗಳ ಪದರುಗಳ ಒಳಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದದ ಗುರುತುಗಳು, ಸಸ್ಯದ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭಾಗಗಳ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳು ಎನ್ನುವರು.

ಯುಗ: ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಾಲ ಅಥವಾ ಸಮಯ

ಇತಿಹಾಸದ ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಳೆಯುತ್ತಾರೆ (ಲೆಕ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ)?

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಕಾಲವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜನನ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಆಡಳಿತಗಾರನ ಪ್ರಾರಂಭದಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಸ ಯುಗದ ಆರಂಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಗೆಗೋರಿಯನ್ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಅನ್ನು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಂಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

AP SCERT

side by side, Hindu, Muslim, Jewish, Chinese and other calendars are also used for calculating the dates of festivals and other **auspicious** events.

In the West, the conventional year for Jesus Christ's birth has generally been taken to be the starting point for this calendar. Years are counted forward from this point and used to be marked with 'AD' (an abbreviation for a Latin phrase that refers to the years after Jesus' birth). However, this is now called the **Common Era** or **CE** across the world. For example, 1947, the year India gained independence, can be written as 1947 AD (sometimes AD 1947) or 1947 CE.

Similarly, the years before the conventional date for the birth of Jesus are counted backward and used to be marked with BC (or Before Christ). They are now called **Before Common Era** or **BCE**. For example, 560 BCE is an approximate year of birth of Gautama Buddha

Gregorian calendar: The calendar now used the world over; it has 12 months adding up to 365 days, and a leap year every four years. However, century years- for example, 1800, 1900, 2000 - are leap years only if they are multiples of 400; so in the three centenary years above, only 2000 is a leap year.

Auspicious: favourable or bringing luck; for instance, 'an auspicious beginning'.

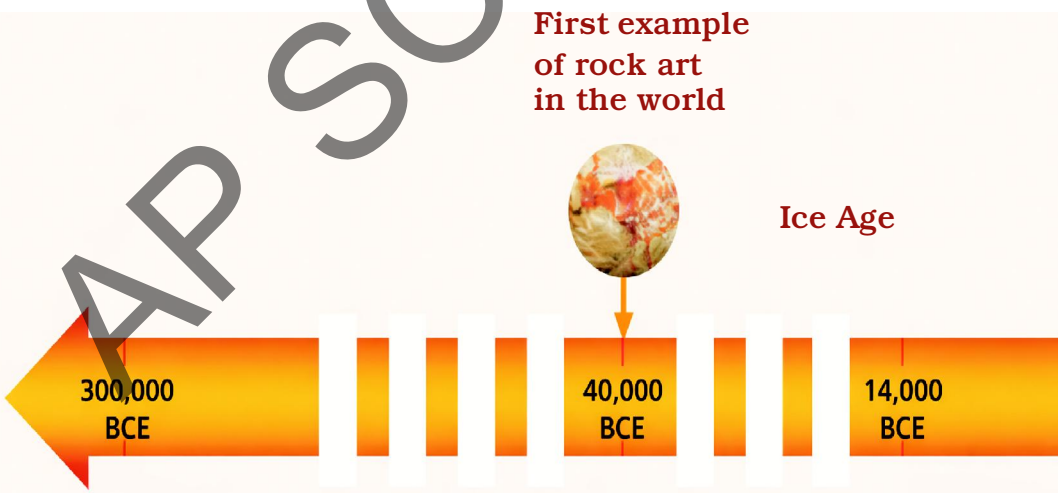

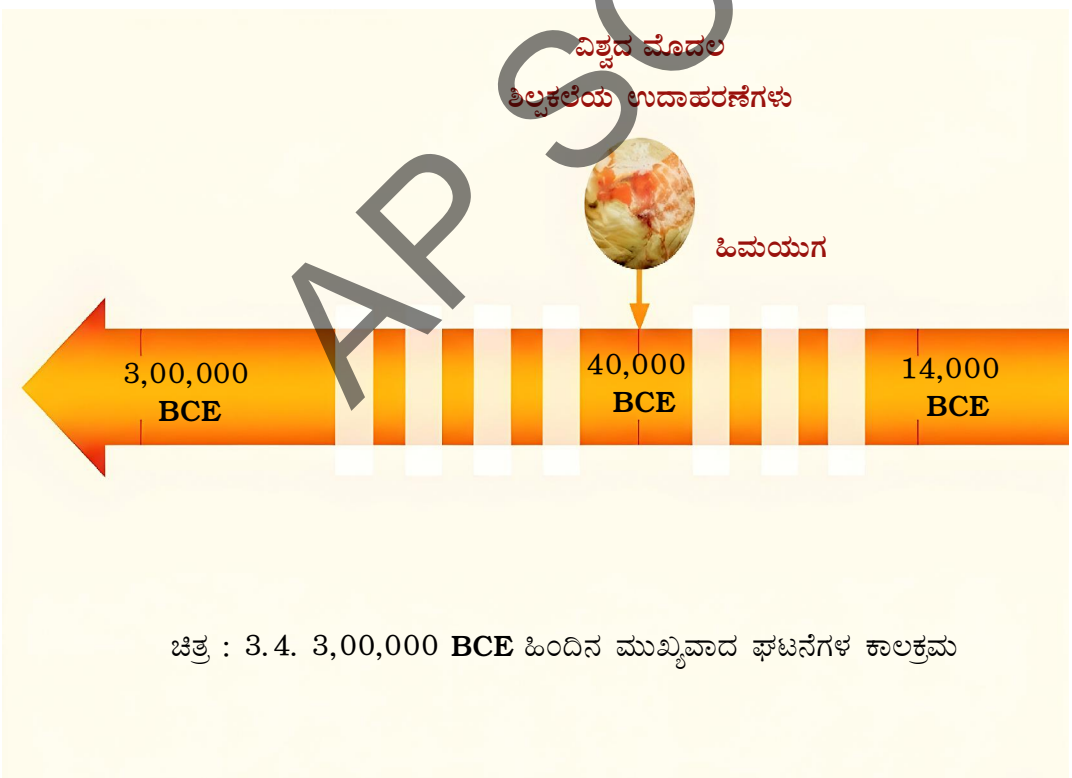
Fig : 3.4. Time line of some main events since 300,000 BCE

AP SCERT

ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಹಿಂದೂ, ಮುಸ್ಲಿಂ, ಯಹೂದಿ, ಚೈನಿಸ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಹಬ್ಬಗಳು, **ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳ** ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತನು ಜನಿಸಿದ ವರ್ಷವನ್ನು ಈ ಪಂಚಾಂಗಕ್ಕೆ ಆರಂಭದ ಬಿಂದುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎಣಿಸುವ ವರ್ಷಗಳನ್ನು **AD** (ಏಸುವಿನ ಜನನದ ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಪದ) ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಇದನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ **ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ** ಅಥವಾ **CE (Common Era)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯವಾದ ವರ್ಷ 1947ಅನ್ನು 1947 **AD** (ಅಥವಾ **AD** 1947) ಅಥವಾ1947 **CE** ಎಂದು ಬರೆಯಬಹುದು.

ಅದೇರೀತಿ ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತನ ಜನನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು **BC** (ಅಥವಾ ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ)ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅವುಗಳನ್ನು **ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ ಪೂರ್ವ** ಅಥವಾ **BCE(Before Common Era)** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗೌತಮಬುದ್ಧನು ಅಂದಾಜು 560 **BCE** ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿತ್ರ : 3.4. 3,00,000 **BCE** ಹಿಂದಿನ ಮುಖ್ಯವಾದ ಘಟನೆಗಳ ಕಾಲಕ್ರಮ

ಗ್ರೇಗೋರಿಯನ್ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್: ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಈಗ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ 12 ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು 365 ದಿನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಅಧಿಕ ವರ್ಷ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶತಮಾನದ ವರ್ಷಗಳು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ 1800, 1900, 2000) ಅಧಿಕ ವರ್ಷವಾಗಲು 400 ರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಗಿಸ್ಪಡಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಲಾದ ಮೂರು ಶತಮಾನದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 2000 ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕ ವರ್ಷವಾಗಿದೆ.

ಶುಭಪ್ರದ: ಶುಭಪ್ರದವಾದ, ಶುಭಕರವಾದ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ತರುವಂತಹುದು

AP SCERT

(whom we will meet in Chapter 5). Can you calculate how many years ago that was?

LET'S EXPLORE

→ Such calculations are simple, but there is a catch. In the Gregorian calendar, there is no 'year zero'. The year 1 CE follows immediately the year 1 BCE. Draw a simple timeline marking every year from 2 BCE to 2 CE; you will see that because of the absence of a year zero, only 3 years have passed between those two dates.

→ So to calculate the number of years between a BCE date and a CE date, you should add them but subtract 1 - in the above case, 2 + 2 - 1 = 3.

→ Practice a few examples with your classmates. For example, to return to the question about the Buddha, suppose we are now in the year 2024 CE, then the Buddha was born 560 + 2024 - 1 = 2,583 years ago.

APSCERT

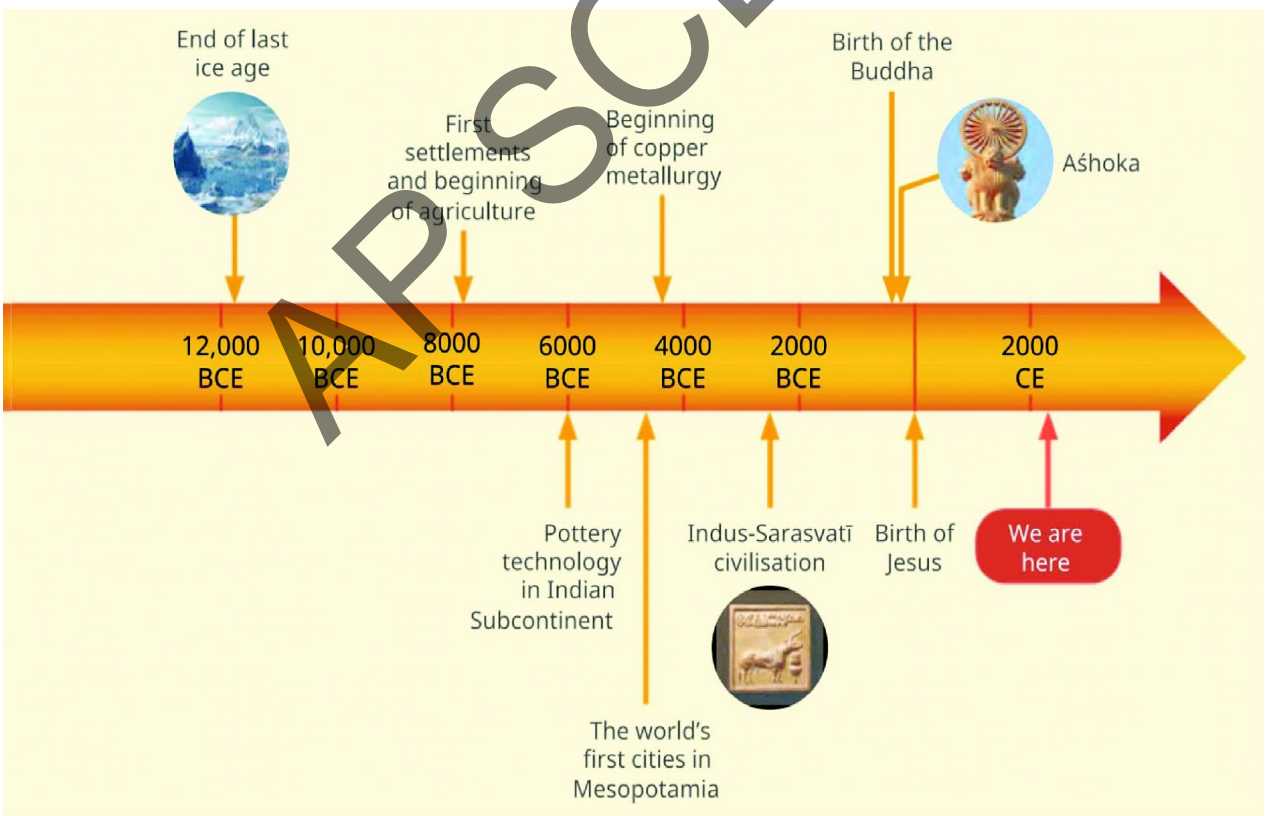

Fig: 3.3 Timeline of some main events since 300,000 BCE

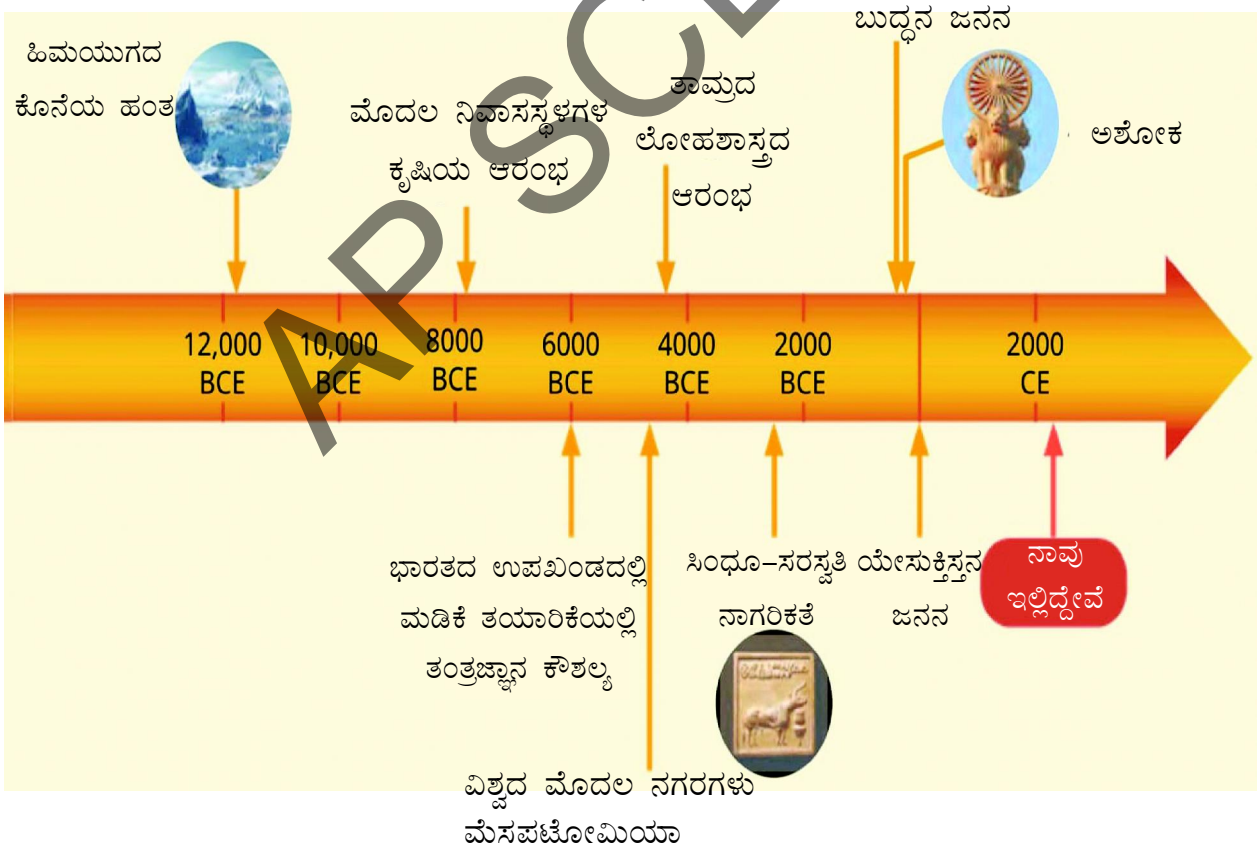
(ಇದನ್ನು ನಾವು 5ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ). ಆ ವರ್ಷದಿಂದ ಇಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ಗತಿಸಿವೆಯೋ ನೀವು ಎಣಿಸಬಲ್ಲಿರಾ?

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ಈ ಲೆಕ್ಕಗಳು ಸರಳವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಇದೆ, ಗ್ರೆಗೋರಿಯನ್ ಕ್ಯಾಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಸೊನ್ನೆ ವರ್ಷ' ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲ. 1 **CE** ವರ್ಷ ಕೂಡಲೇ 1 **BCE** ವರ್ಷ ಬರುತ್ತದೆ. 2 **BCE** ರಿಂದ 2 **CE** ವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ಸರಳವಾದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ರೇಖೆಯನ್ನು ಎಳೆಯಿರಿ; ಸೊನ್ನೆ ವರ್ಷ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಎರಡು ದಿನಾಂಕಗಳ ಮಧ್ಯ ಕೇವಲ 3 ವರ್ಷಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಗತಿಸಿವೆ ಎಂದು ನೀವು ತಿಳಿಯುತ್ತೀರಿ.

→ ಆದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು **BCE** ದಿನಾಂಕ ಮತ್ತು ಒಂದು **CE** ದಿನಾಂಕದ ನಡುವಿನ ಒಟ್ಟು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲು, ಎರಡು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ 1ನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ 2 + 2 – 1 = 3.

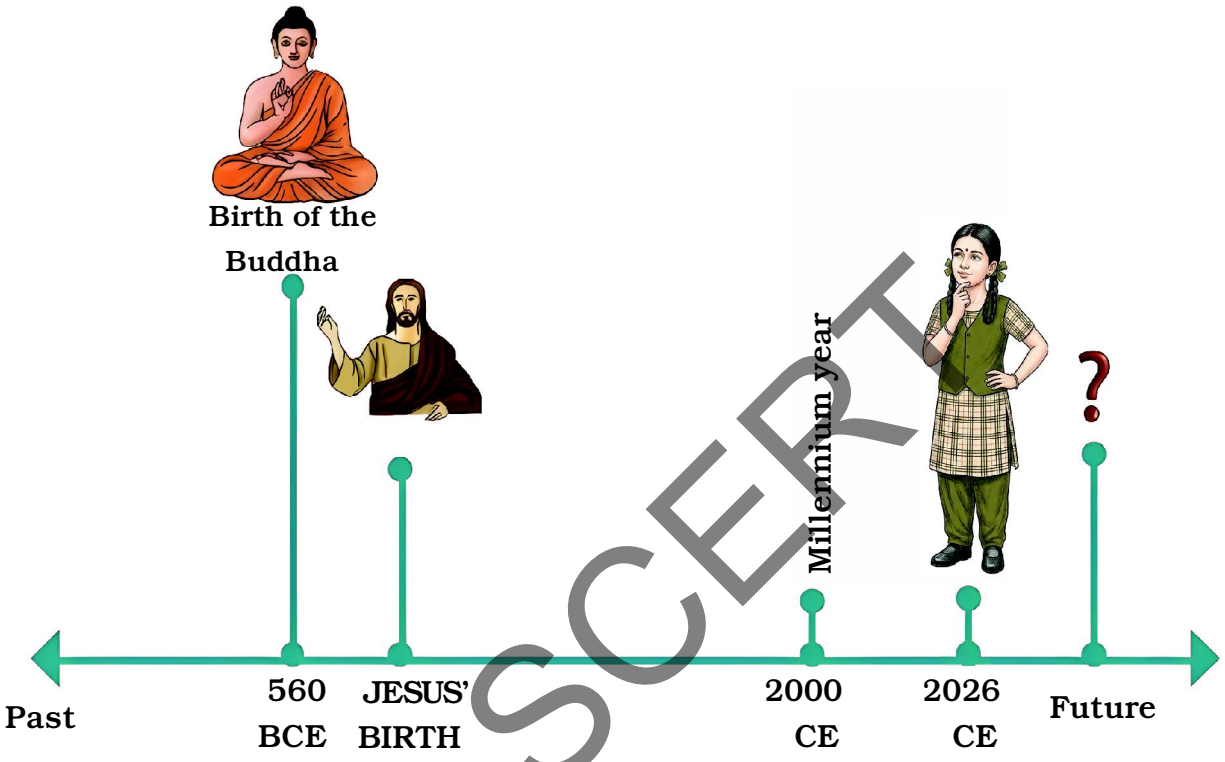
→ ನಿಮ್ಮ ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬುದ್ಧನ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಾದರೆ ನಾವು ಈಗ 2024 **CE** ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ಆದರೆ ಬುದ್ಧನು ಜನಿಸಿದ ವರ್ಷ 560 + 2024 – 1 = 2,583 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 3.3. BCE (ಸಾಮಾನ್ಯಶಕ ಪೂರ್ವ) 300,000 ರಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳ ಕಲಾನುಕ್ರಮ

APSCERT

A timeline (see Fig. 3.3 on pages 78) is a convenient tool to mark such events, as it shows a sequence of dates and events covering any particular period. It runs from the beginning of humanity to the present, with a few important landmarks. Note that the dotted portion marks a skipped period; otherwise, this timeline would have to be almost 3 metres long!

A timeline also helps in understanding the order in which historical events take place. For example, even without looking at dates, you can now see that the birth of Buddha occurs before that of Jesus

AP SCERT

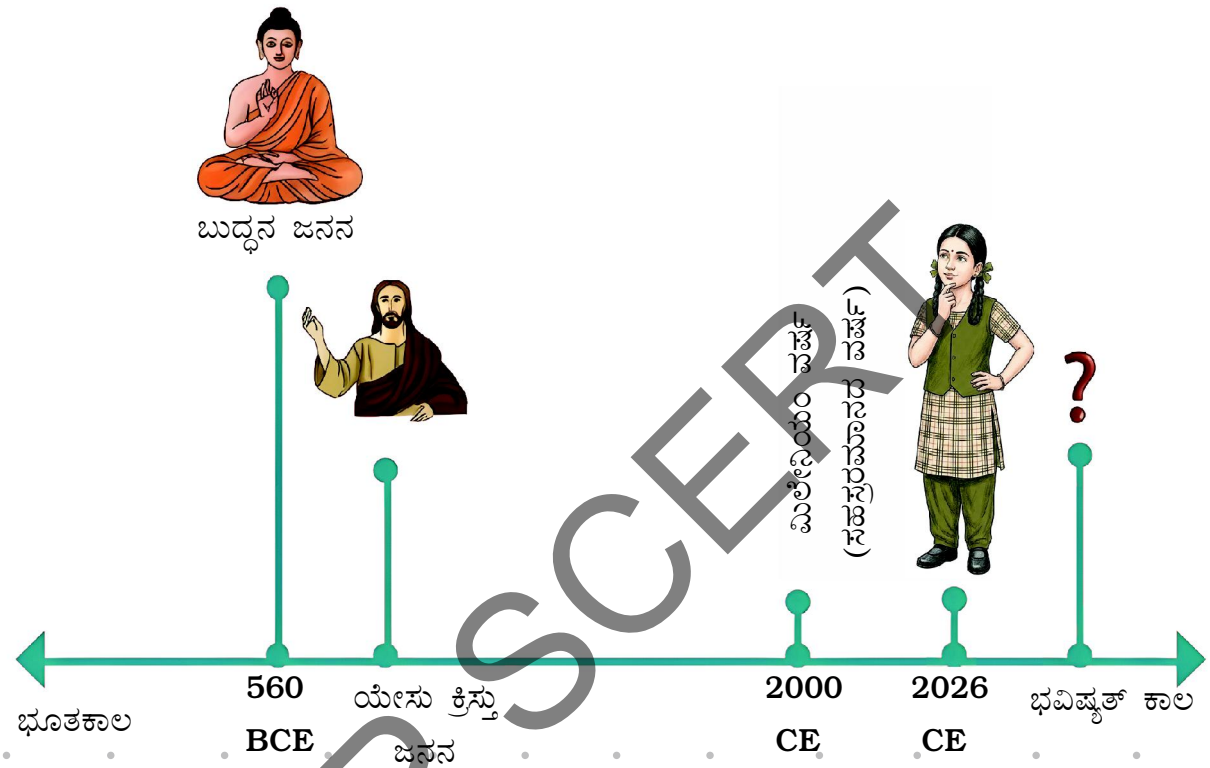
DON'T MISS OUT

Along with a year and a decade (a period of ten years), we often use other terms to understand longer durations of time. Two of these are quite commonly used when learning about history.

1. **Century:** It is any period of 100 years. In history, specific centuries are counted every 100 years starting from the year 1 CE. For instance, we are currently in the 21st century CE, which runs from 2001 to 2100.

ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ರೇಖೆ (ಚಿತ್ರ 3.3 ಅನ್ನು 79 ಪುಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ) ಯಂತಹ ಸಾಧನವು ಮುಖ್ಯವಾದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯ ದಿನಾಂಕಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾನವ ಕುಲದ ಆರಂಭದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಚುಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಿದ ಭಾಗವು ಮಧ್ಯದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಅವಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಕಾಲರೇಖೆಯು ಸುಮಾರು 3 ಮೀಟರ್ ಉದ್ದವಿರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ರೇಖೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ನೋಡದೆಯೇ ಬುದ್ಧನ ಜನನವು ಯೇಸುವಿನ ಜನನಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಸಂಭವಿಸಿದೆ ಎಂದು ಈಗ ನೀವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

AP SCERT

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

ಒಂದು ವರ್ಷ, ದಶಕ (ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ) ದೊಂದಿಗೆ, ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಅವಧಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಎರಡನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

1. ಶತಮಾನ: ಶತಮಾನ ಎನ್ನುವುದು 100 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶತಮಾನಗಳನ್ನು 1 **CE** ರಿಂದ ಪ್ರತಿ 100 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಎಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಾವು ಪ್ರಸ್ತುತ 21ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ, ಇದು 2001 ರಿಂದ 2100 ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

The centuries BCE are calculated beginning from the year 1 BCE and keep going back in time. For example, the 3rd century BCE would include the years 300 BCE to 201 BCE.

2. **Millennium:** It is any period of 1,000 years. In history, specific centuries are counted every 1,000 years from the year 1 CE. For instance, we are currently in the 3rd millennium CE, which began in 2001 CE and will go up to 3000 CE.
As with centuries, millenniums BCE are also calculated beginning from 1 BCE and go backwards. So the 1st millennium BCE would include the years 1 BCE to 1000 BCE.
In the timeline given on page 78 (Fig. 3.3), can you mark the beginning of the 8th millennium BCE? (Note: In English, the plural of 'millennium' is 'millenniums' or 'millennia'; both are correct.)

LET'S EXPLORE

Create a timeline stretching from 1900 CE to the current year and place the dates of birth of your grandparents, parents, siblings and yourself. Also, mark the years that the 20th century CE begins with and ends with.

DON'T MISS OUT

Do you know how calendars have been traditionally made in India? Many Indian calendars rely on the positions of the sun and the moon to define the months of the year. A 'panchanga' is a book of tables which lists the days of each month along with related astronomical data; for instance, it precisely predicts events like solar and lunar eclipses, times for sunrise and sunset, etc. Panchangas, still widely used in India, often also give weather predictions for the year, dates and timings of festivals, and more...

What Are the Sources of History?

LET'S EXPLORE

Can you collect information about at least three generations of your family on your mother's and father's sides? Create a family tree with your parents, grandparents and great-grandparents. Find out their names, what they did for a living and where they were born. Also, write the sources from where you got this information.

Source of history: A place, person, text or an object from which we gather information about some past event or period.

APSCERT

BCE ಶತಮಾನಗಳು 1 **BCE** ರಿಂದ ಎಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವಧಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾರಹಣೆಗೆ ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ 3ನೇ ಶತಮಾನ ಎಂದರೆ 300 **BCE** ರಿಂದ 201 **BCE** ವರೆಗೆ ಇರುವ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

2. **ಸಹಸ್ರಮಾನ :** ಇದು 1,000 ವಷಗಳ ಅವಧಿ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ 1,000 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಸಹಸ್ರಮಾನಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು 1 **CE**ದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾವು ಈಗ ಸಾ.ಶ. 3ನೇ ಸಹಸ್ತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಸಾ.ಶ. 2001ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸಾ.ಶ. 3000 **CE** ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಶತಮಾನಗಳಂತೆ ಸಾ.ಶ.ಪೂ ಸಹಸ್ರಮಾನಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಾ.ಶ.ಪೂ, 1 **BCE** ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 1ನೇ ಸಹಸ್ರಮಾನವು 1 **BCE** ರಿಂದ 1000 **BCE** ವರೆಗೆ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಪುಟ 79ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕಾಲಗಣನೆ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ (ಚಿತ್ರ 3.3)ರಲ್ಲಿ ನೀವು ಸಾ.ಶ.ಪೂ **BCE** 8ನೇ ಸಹಸ್ರಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲಿರಾ? (ಸೂಚನೆ: ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ '**millennium**' ನ ಬಹುವಚನ '**millenniums or millennia**'; ಇವೆರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ.)

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

1900 CE ರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಒಂದು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ರೇಖೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜ, ತಂದೆ–ತಾಯಿ, ಸಹೋದರರು, ಸಹೋದರಿಯರು ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿರಿ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ 20ನೇ ಶತನಮಾನ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಯಾವಾಗ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ? ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ಗಳು ವರ್ಷದ ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. **'ಪಂಚಾಂಗ'** ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿನ ದಿನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಖಗೋಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಪುಸ್ತಕ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇದು ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣ, ಚಂದ್ರ ಗ್ರಹಣ, ಸೂರ್ಯೋದಯ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮದ ಸಮಯಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಮೊದಲೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಂಗಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವು ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳು, ಹಬ್ಬಗಳ ದಿನಾಂಕಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಯಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಇತಿಹಾಸದ ಆಧಾರಗಳು ಯಾವುವು?

ಇತಿಹಾಸದ ಆಧಾರ: ಗತ ಕಾಲದ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಬರವಣಿಗೆ, ಸ್ಥಳ, ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ನೀವು, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಅಥವಾ ತಂದೆಯ ಕಡೆಯ ಕನಿಷ್ಟ ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲಿರಾ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ–ತಾಯಿಗಳ, ಅಜ್ಜ, ಮುತ್ತಜ್ಜರ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಂಶವೃಕ್ಷ **(family tree)** ರಚಿಸಿರಿ. ಅವರ ಹೆಸರುಗಳು ಅವರು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರು ಎಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಎನ್ನುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಈ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆತ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬರೆಯಿರಿ.

APSCERT

Relation	Name	Occupation	Place of birth	Source of information
Grandparents (paternal)				
Grandparents (maternal)				
Relation Great-grandparents (paternal)				
Great-grandparents (maternal)				

AP SCERT

How did you find details about your family's past? Did you rely on things like photographs, diaries, ID cards or memories from your parents and relatives?

THINK ABOUT IT

Have you ever seen old coins, books, clothes, jewellery or utensils in and around your house? What type of information can we gain from such objects? Or from old houses or buildings?

Every object or structure tells a story and is like a piece in a jigsaw puzzle. The objects that you see around your house convey something of the history of your family. Similarly, we can put together historical events through a variety of sources. But keep in mind that in the case of history, quite a few pieces of the puzzle may remain missing!

Observe the figure in the next page. It brings together the main sources of history. You do not need to remember them all now; we will use some of them as we go along.

ಸಂಬಂಧ	ಹೆಸರು	ವೃತ್ತಿ	ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳ	ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲ (ಆಧಾರ)
ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿಯರು (ತಂದೆಯ ಕಡೆ)				
ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿಯರು (ತಾಯಿಯ ಕಡೆ)				
ಮುತ್ತಜ್ಜ–ಮುತ್ತಜ್ಜಿಯರು (ತಂದೆಯ ಕಡೆ)				
ಮುತ್ತಜ್ಜ–ಮುತ್ತಜ್ಜಿಯರು (ತಾಯಿಯ ಕಡೆ)				

ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಗತ ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಿರಿ? ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು, ದಿನಚರಿಗಳು, ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಗಳು, ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ–ತಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಕರು ಹೇಳಿದ ನೆನಪುಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳೂ ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯಕವಾದವು?

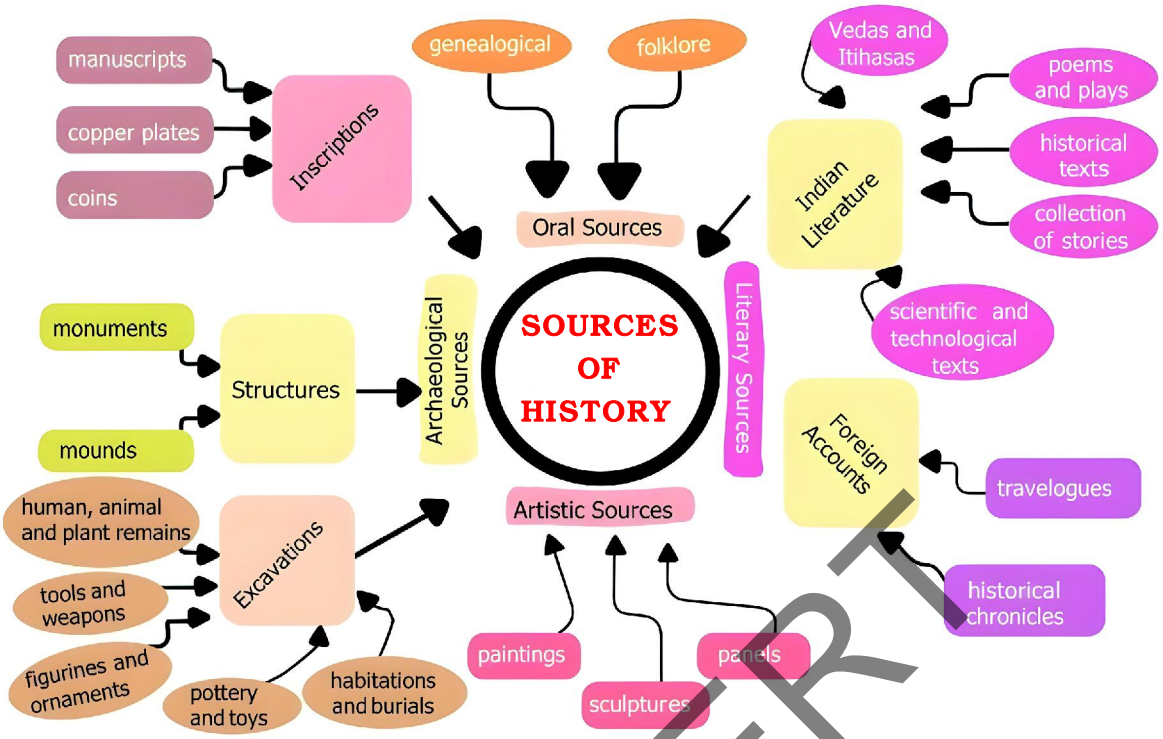
ಆಲೋಚಿಸಿ

ನೀವು ಎಂದಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಹಳೆಯ ನಾಣ್ಯಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಆಭರಣಗಳು ಅಥವಾ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಅಂತಹ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ಮನೆ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಂದ ನಾವು ಎಂತಹ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು?

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಡ ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಜಿಗ್ಸಾ ಫಜಲ್‌ನ ಒಂದು ತುಣುಕಿನಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೀವು ನೋಡುವ ವಸ್ತುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಇತಿಹಾಸದ ಯಾವುದೋ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಾವು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಆಕರಗಳ ಮೂಲಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಫಜಲ್‌ನ ಕೆಲವು ತುಣುಕುಗಳು ಕಾಣೆಯಾಗುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ! ಮುಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಇದು ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಪದಗಳನ್ನು ನೀವು ಈಗಲೇ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮೊದಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

AP SCERT

When historians study, say, a king or queen of 1,500 years ago, an ancient monument, a war or some items of trade, they take great care to gather information from as many sources as they can find and consult. Sometimes, the sources confirm each other (the jigsaw pieces match); at other times, sources may give contradictory information (the jigsaw pieces don't match), in which case they need to decide which source they can trust more. That is how they try to re-create the history of the period they are studying.

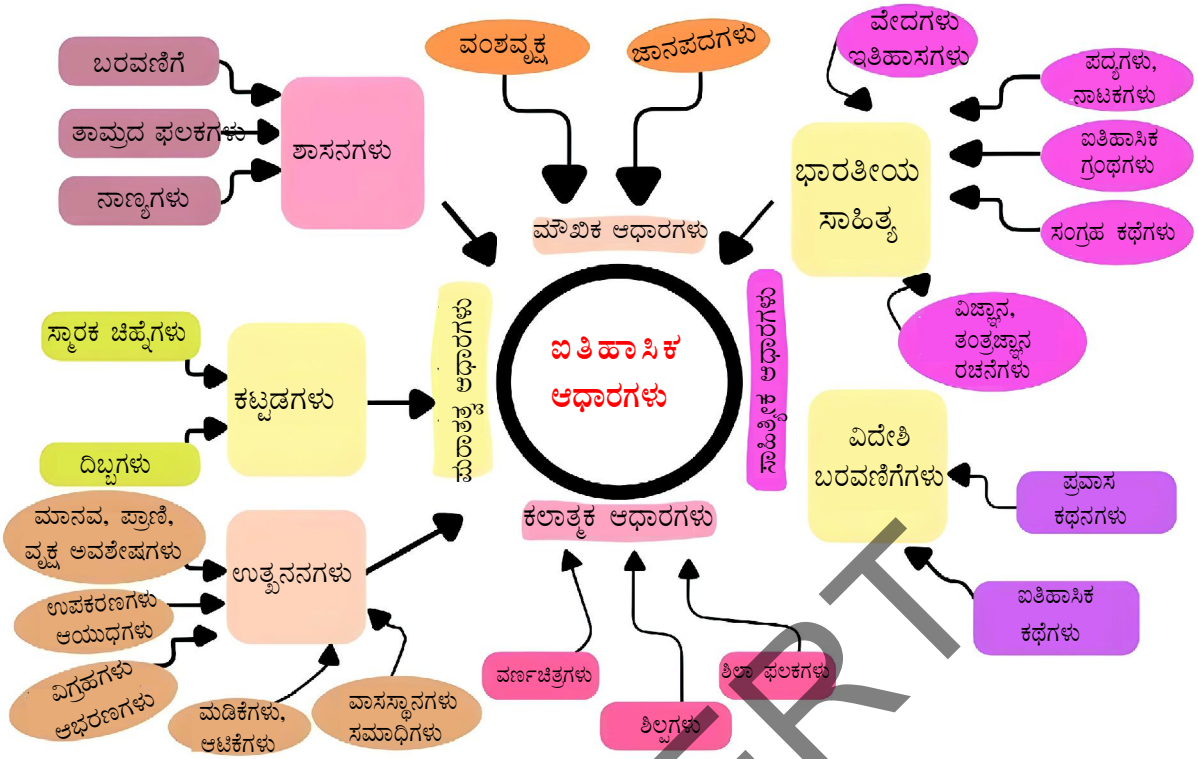
Historian: A person who studies and writes about the past.

Who contributes to all these sources of history? Historians themselves, but also archaeologists, epigraphists (who study ancient inscriptions), anthropologists (who study human societies and their cultures), experts in literature and languages, and some more. In addition, in the last 50 years or so, scientific studies have been contributing more and more to the reconstruction of the past.

Genetics : The branch of biology that studies how, in plants, animals or humans, certain features and characteristics get passed down from one generation to the next

For example, studies of ancient climates, chemical studies of excavated materials and studies of the genetics of ancient people have provided fresh insights, which supplement the more usual sources. And when historians study recent history (which usually means the last two or three centuries), another source is newspapers; for the last few decades, electronic media (television, the internet, etc.) can also be consulted.

APSCERT

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇತಿಹಾಸಕಾರರು, 1,500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಒಬ್ಬ ರಾಜ ಅಥವಾ ರಾಣಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಮಾರಕ, ಒಂದು ಯುದ್ಧ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಾಗ, ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಈ ಆಧಾರಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. (ಜಿಗ್ಸಾ ತುಣುಕುಗಳು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ) ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಧಾರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ (ಜಿಗ್ಸಾ ತುಣುಕುಗಳು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ). ಆಗ ಅವರು ಯಾವ ಮೂಲವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರು ತಾವು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮರುಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿಹಾಸಕಾರ: ಗತ ಕಾಲವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಬರೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಇತಿಹಾಸದ ಆಧಾರಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ? ಇತಿಹಾಸಕಾರರೊಂದಿಗೆ ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಶಿಲಾ ಶಾಸನ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು (ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರು) ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು (ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರು) ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರು ಹಾಗೆಯೇ ಬಹಳ ಜನರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಕಳೆದ 50 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಗತಕಾಲದ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ತಳಶಾಸ್ತ್ರ: ಸಸ್ಯ ಅಥವಾ ಜೀವಿಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ಗಳು ಒಂದು ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹರಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರದ ಶಾಖೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಉತ್ಖನನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಪ್ರಾಚೀನ ಜನರ ತಳಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದ ವಿಷಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಇತ್ತೀಚಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗತಿಸಿದ ಎರಡು ಅತವಾ ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳು) ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು. ಕಳೆದ ಕೆಲ ದಶಕಗಳಿಂದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮೀಡಿಯಾ (ದೂರದರ್ಶನ, ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮುಂತಾದವು)ವನ್ನು ಸಹಿತ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

AP SCERT

LET'S EXPLORE

There are a few images of different sources of history on the next page. Who and what do you think the objects show? Write down in the boxes next to the images any information that you get from these objects.

1

2

3

© SCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ಮುಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಆಧಾರಗಳ ಚಿತ್ರಗಳು ಇವೆ. ಈ ವಸ್ತುಗಳು ಯಾರವು ಮತ್ತು ಏನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುತ್ತೀರಿ. ಈ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ನೀವು ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಚಿತ್ರಗಳ ಬಾಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1

2

3

© NCERT

The Beginnings of Human History

Modern humans (Homo sapiens) have walked the planet for about 300,000 (three lakh) years. This appears to be a very long time, yet it is only a tiny fraction of the Earth's history. Let us have a quick look at our early history.

APSCERT

LET'S EXPLORE

In the above picture, look at some activities of early humans in a rock shelter. Which ones can you recognise? Give a brief description for each.

Early humans faced many challenges from nature and lived in bands or groups to help each other. They were constantly seeking shelter and food, and were mainly hunters and gatherers; this means that they relied on hunting and collecting edible plants and fruits for their survival. Our early ancestors also had certain beliefs about the natural elements and possibly also some notion of afterlife.

Afterlife: A life that begins after death.

ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸ ಆರಂಭ

ಆಧುನಿಕ ಮಾನವರು (ಹೋಮೊ ಸೆಪಿಯನ್ಸ್) ಸುಮಾರು 3,00,000 (ಮೂರು ಲಕ್ಷ) ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಸುದೀರ್ಘ ಅವಧಿ ಎಂದು ತೋರಿದರೂ, ಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

APSCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

"ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ (ಶಿಲಾ ಆಶ್ರಯ) ಆದಿ ಮಾನವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಯಾವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲಿರಿ? ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರಿ.

ಆದಿ ಮಾನವರು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ವಸತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಟೆಗಾರರಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಕರಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು, ತಿನ್ನಬಹುದಾದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು; ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಬಹುಶಃ ಮರಣಾನಂತರದ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೆಲವು ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಇದ್ದವು.

ಮರಣಾನಂತರದ ಜೀವನ : ಸಾವಿನ ನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಜೀವನ.

These groups lived in temporary camps, rock shelters or caves, and communicated with each other using languages that are now lost. They used fire and started making objects that made their lives easier, like improved stone axes and blades, arrowheads and other tools. Aspects of their life are visible in rock paintings found in hundreds of caves all over the world. Some of those paintings depict simple figures or a few symbols; others are more detailed and represent scenes with animals or humans. In time, these early humans learned to make simple ornaments such as stone or shell beads, pendants made of animal teeth, and sometimes exchanged them with other groups.

The First Crops

Over long ages, the Earth's climate has gone through many changes. At certain times, it was very cold and much of the Earth was covered with ice - this is called an 'Ice Age', as you will learn in greater detail in Science. Later, when the climate warmed up, this ice partly melted, and the resulting waters swelled the existing rivers and eventually drained into the oceans. The last Ice Age lasted from over 100,000 (one lakh) years ago to around 12,000 years ago.

Afterwards, living conditions improved for humans; in many parts of the world, they started settling down and cultivating cereals and grains. They also domesticated animals such as cattle, goats, etc. With more food available, these communities grew in size and number, and often settled down near rivers. This was not only because of the availability of water, but also because the soil would be more fertile there. It made the process of growing crops easier.

AP SCERT

LET'S EXPLORE

"Observe the scene on the next page. It depicts an agricultural community from a few millenniums ago. List the main activities you can identify"

ಈ ಗುಂಪುಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನಿವಾಸಗಳಲ್ಲಿ, ಬಂಡೆಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಳಿದು ಹೋದ ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಡಲಿಗಳು, ಬ್ಲೇಡುಗಳು, ಬಾಣದ ಮೊನಚುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರ ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಮತ ನೂರಾರು ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಶಿಲಾ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸರಳ ಆಕೃತಿಗಳು ಅಥವಾ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಥವಾ ಮಾನವರಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ, ಈ ಆದಿ ಮಾನವರು ಕಲ್ಲಿನ ಮಣಿಗಳು, ಚಿಪ್ಪಿನ ಮಣಿಗಳೂ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದಂತಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕಂಠ ಆಭರಣಗಳಂತಹ ಸರಳವಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಇತರ ಗುಂಪುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮೊದಲ ಬೆಳೆಗಳು

ಬಹಳ ಯುಗಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಹವಾಮಾನವು ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ, ಕೆಲವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಬಹಳ ತಂಪಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಬಹುಭಾಗವು ಹಿಮದಿಂದ ಆವೃತ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು **'ಹಿಮಯುಗ'** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನೀವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ನಂತರ ಹವಾಮಾನವು ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿ ಬಿಸಿಯಾದಾಗ ಈ ಮಂಜು (ಹಿಮ) ಭಾಗಶಃ ಕರಗಿತು ಇದರಿಂದ ಎರ್ಪಟ್ಟ ನೀರು ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರಿತು. ಕೊನೆಯ ಹಿಮ ಯುಗವು ಸುಮಾರು 1,00,000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಸುಮಾರು 12,000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನವರೆಗೂ ಮುಂದುವರೆದಿತ್ತು.

ಆ ನಂತರ ಮಾನವರಿಗೆ ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಸುಧಾರಿಸಿದವು. ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನೆಲೆಸಲು ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರು ದನ ಕರುಗಳನ್ನು, ಮೇಕೆಗಳನ್ನು, ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಿದರು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಹಾರ ಲಭ್ಯವಾದಂತೆ ಆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವು. ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನದಿಗಳ ಬಳಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಇದು ಕೇವಲ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವತ್ತತ್ವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಆಗಿತ್ತು. ಇದು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿತು.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

"ಮುಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಇದು ಕೆಲವು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಮುಖ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ."

AP SCERT

THINK ABOUT IT

- Both in the earlier picture of a rock shelter and in this one, men and women are given certain roles. While they may appear to be 'natural', they are not necessarily accurate and do not cover all situations. For instance, in a rock shelter, women may have helped prepare colours for painting the rock or may have done some of the painting. In both scenes, men may have done some of the cooking or may have helped take care of children.
- Keeping in mind that we have only limited information, think about such roles and situations, and discuss in class.

As communities grew, so did their social complexity. Leaders or **'chieftains'** were responsible for the well-being of the people, and everyone collectively worked towards the community's **welfare**. For example, there was no sense of individual ownership; the lands were collectively sowed and harvested.

Welfare: Health, prosperity and well-being.

AP SCERT

ಆಲೋಚಿಸಿ

- ಹಿಂದಿನ ಶಿಲಾಶ್ರಯದ (ಗುಹೆ) ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ, ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅವು ನಮಗೆ ಸಹಜವಾದವುಗಳು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದರು ಅವು ನಿಖರವಾದವುಗಳಾಗಿ ಆಗದಿರಬಹುದು. ಅವು ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಃರಣೆಗೆ, ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಬಣ್ಣಗಳ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಎರಡೂ ದೃಶ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅತವಾ ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರಬಹುದು.
- ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಸೀಮಿತ ಮಾಹಿತಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಎಂದು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂತಹ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ಸಮುದಾಯಗಳು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವುಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಕ್ಲಿಷ್ಟತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ನಾಯಕರು ಅಥವಾ **ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು** ಜನರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಸಮುದಾಯ **ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ** ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆ ಆಗ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಭಾವನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಲ್ಯಾಣ: ಆರೋಗ್ಯ, ಸಂವೃದ್ಧಿ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವುದು.

AP SCERT

As time went by, **hamlets** grew into sizeable villages that exchanged goods - mostly food, clothing and tools. Slowly, networks of communication and exchange were established among those villages, and some of them grew into small towns. New technologies appeared - for example pottery, for making pots and other clay objects; and the use of metal (copper first, iron later), which helped make durable tools, objects of daily use and ornaments.

Hamlet: A small settlement or small village.

We will see in Chapter 2 semister 2 (The begging of Indian Civilisation) how this stage prepared for the emergence of what is called **'civilisation'**. For now, it is important to remember that this early progress of humanity had to face many challenges. At some critical times, humanity could have almost disappeared, as some earlier species did. We will never know those early humans to whose courage and persistence we owe our existence today.

AP SCERT

Before we move on ...

- We have explored some ways to learn more about our pasts. The concept of a timeline helps us understand the sequence of historical events at different times.
- There are different ways of measuring time: years, decades, centuries, millenniums.
- Sources of history are many; they help us reconstruct and interpret historical events.
- We have also had a brief look into the lives of early humans and how human societies grew more complex in time.

ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ, ಕುಗ್ರಾಮಗಳು ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗಾಗಿ ಬದಲಾದವು. ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳ ನಡುವೆ ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ವಿನಿಮಯದಂತಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದವರು, ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಮಡಿಕೆ ತಯಾರಿ ವಿಧಾನ ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವ ಉಪಕರಣಗಳು, ದಿನಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಹಗಳು (ಮೊದಲು ತಾಮ್ರ ನಂತರ ಕಬ್ಬಿಣ) ಬಳಕೆ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಕುಗ್ರಾಮ :
ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮ

ನಾವು ಎರಡನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್‌ನ ಎರಡನೆ ಅಧ್ಯಾಯನದಲ್ಲಿ (ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ) ಈ ಹಂತವು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಉದಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಲಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದಿಗೂ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಈ ಆರಂಭಿಕ ಪ್ರಗತಿಯು ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಕೆಲವು ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಜನಾಂಗ ಕೂಡ ಕೆಲವು ಪೂರ್ವಜನಾಂಗಗಳಂತೆ ಅಳಿದು ಹೋಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿತ್ತು. ಯಾರ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಿಡಿತದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾಗಿ ನಾವು ಇಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆಯೋ, ಆ ಕಾಲದ ಆರಂಭಿಕ ಮಾನವರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದೆ ಇರಬಹುದು.

ಮುಗಿಸುವ ಮುನ್ನ ...

→ ನಾವು ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ರೇಖೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

→ ನಮಗೆ ಕಾಲವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ, ವರ್ಷಗಳು, ದಶಕಗಳು, ಶತಮಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸಹಸ್ರಮಾನಗಳು

→ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಆಧಾರಗಳಿವೆ; ಅವು ನಮಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿವರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

→ ಆರಂಭಿಕ ಮಾನವರ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಮಾನವ ಸಮಾಜಗಳು ಹೇಗೆ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೂಡ ನಾವು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇವೆ.

AP SCERT

Questions, activities and projects

1. Describe the ways early humans communicated with each other before written language was developed?
2. Can we compare historians to detectives? Give reasons for your answers.
3. A few exercises with dates:
   i) Place these dates chronologically on the timeline: 323 CE, 323 BCE, 100 CE, 100 BCE, 1900 BCE, 1090 CE, 2024 CE.)
   ii) If King Chandragupta was born in 320 CE, which century did he belong to? And how many years was that after the Buddha's birth?
   iii) Rani of Jhansi was born in 1828 C.E. Which century did she belong to? How many years was that before India's Independence?
   iv) Turn '12,000 years ago' into a date.
4. Invite to your school an archaeologist or a historian and ask them to speak on the history of your region and why it's important to know it.
5. As a project, write the history of your family or village if you live in one, using sources of history at your disposal. Ask your teacher to guide you.
6. Plan a visit to a nearby museum: the visit should be prepared with some prior research on the kind of exhibits the museum holds. Keep notes during the visit. Write a brief report afterwards, highlighting what was unexpected / interesting / fun about the visit and the exhibits.

Write down the kind of exbits in the museum

AP SCERT

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾಕಾರ್ಯಗಳು

1. ಲಿಖಿತ ಭಾಷೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ಮೊದಲು ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೇಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.

2. ಇತಿಹಾಸಕಾರನ್ನು ಅಪರಾಧ ತನಿಖಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದೆ? ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿ.

3. ದಿನಾಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೆಲವು ಅಭ್ಯಾಸಗಳು:

   i) ಕೆಳಗಿನ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ರೇಖೆಯ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿರಿ: 323 **CE**, 323 **BCE**, 100 **CE**, 100 **BCE**, 1900 **BCE**, 1090 **CE**, 2024 **CE**.)

   ii) ಒಂದುವೇಳೆ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಸಾ.ಶ. 320 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೆ, ಆತನು ಯಾವ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು? ಇದು ಬುದ್ಧನ ಜನನದ ನಂತರ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯ ನಂತರ ಆಗಿರಬಹುದು?

   iii) ಝಾನ್ಸಿರಾಣಿ ಸಾ.ಶ. 1828ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಳು. ಆಕೆಯು ಯಾವ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳು? ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಬರುವ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಮೊದಲು ಆಕೆಯು ಜನಿಸಿದ್ದಳು?

   iv) '2,000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದಿನಾಂಕವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

4. ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಅಥವಾ ಇತಿಹಾಸಕಾರರನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಏಕೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಕೋರಿರಿ.

5. ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಇರುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಅಥವಾ ನೀವು ವಾಸಿಸುವ ಗ್ರಾಮದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಕೇಳಿ.

6. ಹತ್ತಿರದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಲು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದರ್ಶನ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ ಭೇಟಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ. ಭೇಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಅಥವಾ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವರದಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಗಮನಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿ.

AP SCERT

CHAPTER

4

INDIA, THAT IS BHARAT

Learning Outcomes

The student will be able to-

- Identify the names of places of inhabitants mentioned in ancient texts and inhabitants. CG -1
- Explain how the foreign visitors and invaders named the country. CG -1
- Understand the history behind the names Bharata and Jambudvipa. CG -1
- Know that India had many names like Sindhu, Hindustan, Bharat, Jambudvipa in the course of its history. CG -1

"In India at a very early time the spiritual and cultural unity was made complete and became the very stuff of the life of all this great surge of humanity between the Himalayas and the two seas." *- Sri Aurobindo*

Fig. 4.1 A scene from rural India bout 2,300 years ago (north gate of teh Great Sanchi Stupa)

The Big Questions ?

1. *How do we define India?*
2. *What were the ancient names for India?*

© SCERT

ಅಧ್ಯಾಯ

4

ಇಂಡಿಯ ಎಂದರೆ ಭಾರತದೇಶ

M3C2V1

ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ:

- ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮತ್ತು ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ CG -1
- ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಹಾಗೂ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟರೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವರು CG -1
- ಭಾರತದೇಶ ಹಾಗೂ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಹೆಸರಿನ ಹಿಂದಿರುವ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.CG -1
- ಭಾರತ ದೇಶದ ಅಂದಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ, ಭಾರತ, ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಂತಹ ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳು ಇರುವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.CG -1

"ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಆದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಐಕ್ಯತೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಹಿಮಾಲಯಗಳು, ಎರಡು ಸಮುದ್ರಗಳ ನಡುವೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿರುವ ಈ ಭೂಭಾಗವು ಮಹೋನ್ನತ ಮಾನವನ ಜೀವನ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ"

— ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್

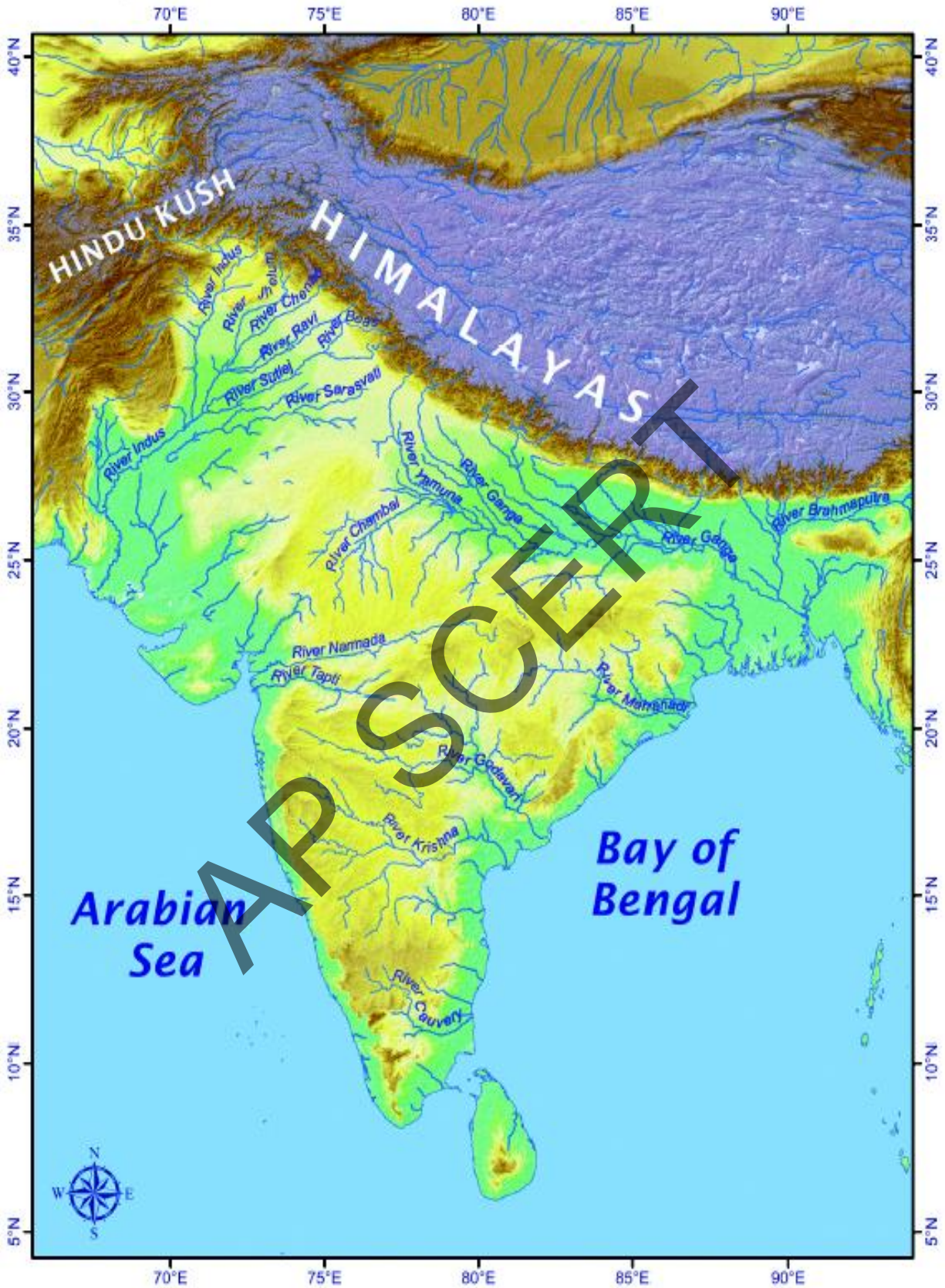

ಚಿತ್ರ 4.1: ಸುಮಾರು 2,300 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದೇಶದ ದೃಶ್ಯ [ಮಹಾ ಸಾಂಚಿ ಸ್ತೂಪದ ಉತ್ತರದ ಬಾಗಿಲು]

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ?

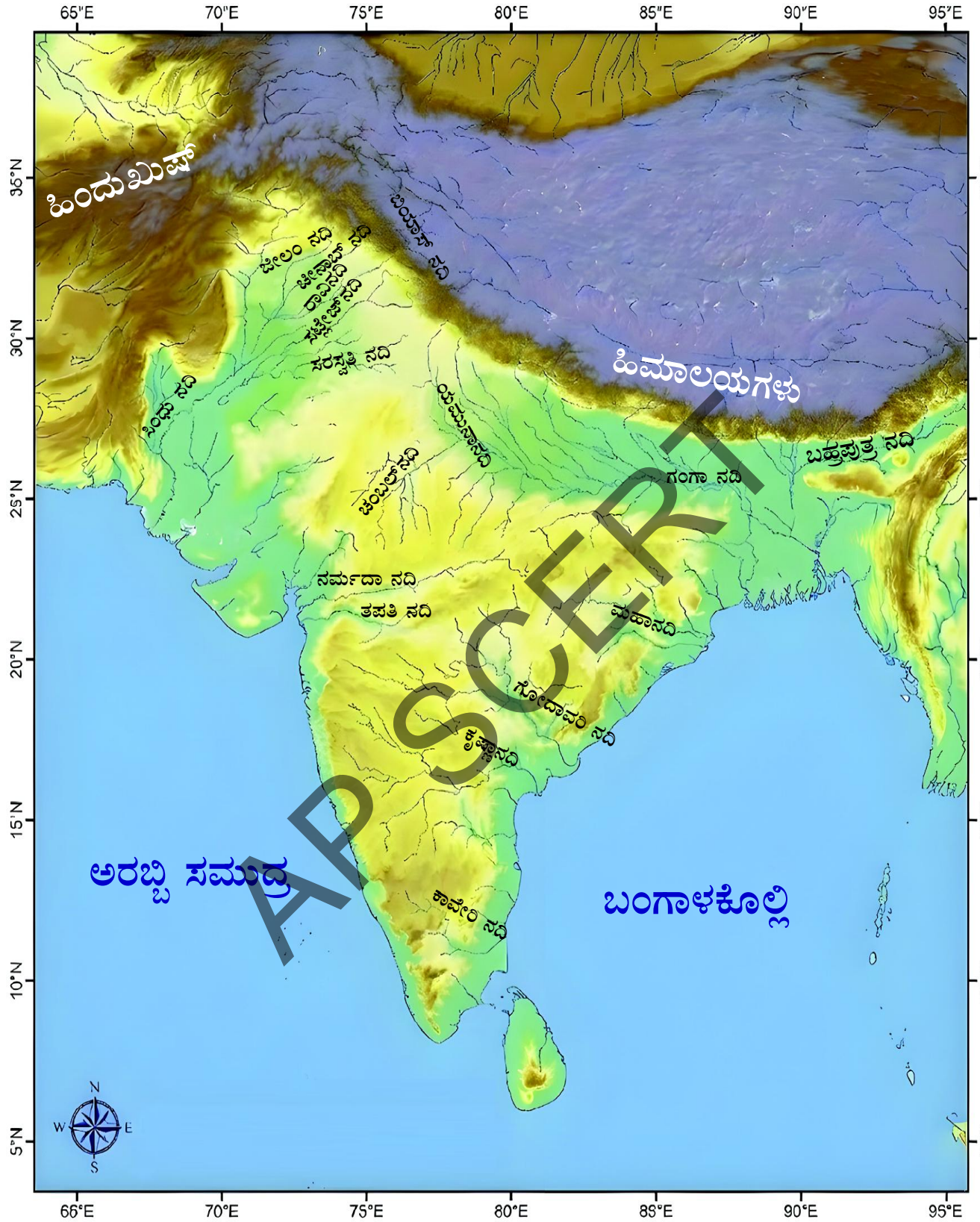
1. ನಮ್ಮ ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ?
2. ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರುಗಳು ಯಾವುವು?

© NCERT

AP SCERT

Fig.4.2 A physical map of the Indian sub continent, with some of its rivers.

AP SCERT

ಚಿತ್ರ 4.2 ಭಾರತದ ಉಪಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೌಗೋಳಿಕ ನಕ್ಷೆ

Today, the India we know is a modern nation, with defined borders, defined states and a known population. However, it was very different 500 years ago, 2,000 years ago or even 5,000 years ago. This region of the world, which we often call the 'Indian Subcontinent', has had many different names and shifting boundaries. We can learn about India's past and evolution from many different sources. Let us explore.

THINK ABOUT IT

Consider the physical map of the Indian Subcontinentat the start of the chapter. What are its natural boundaries that you can make out?

In the course of history, India has been called by many names - both by its **inhabitants** and by visitors from outside. These names come to us from ancient texts, accounts of travellers and pilgrims, and inscriptions.

How Indians Named India

The Rig Veda is India's most ancient text; as we will see in Chapter 5, (Indias, cultural roots) it is several thousand years old. It gives the northwest region of the Subcontinent the name 'Sapta Sindhava', that is, the 'land of the seven rivers'. The word 'Sindhava' comes from 'Sindhu', which refers to the Indus River, or at times to a river in general.

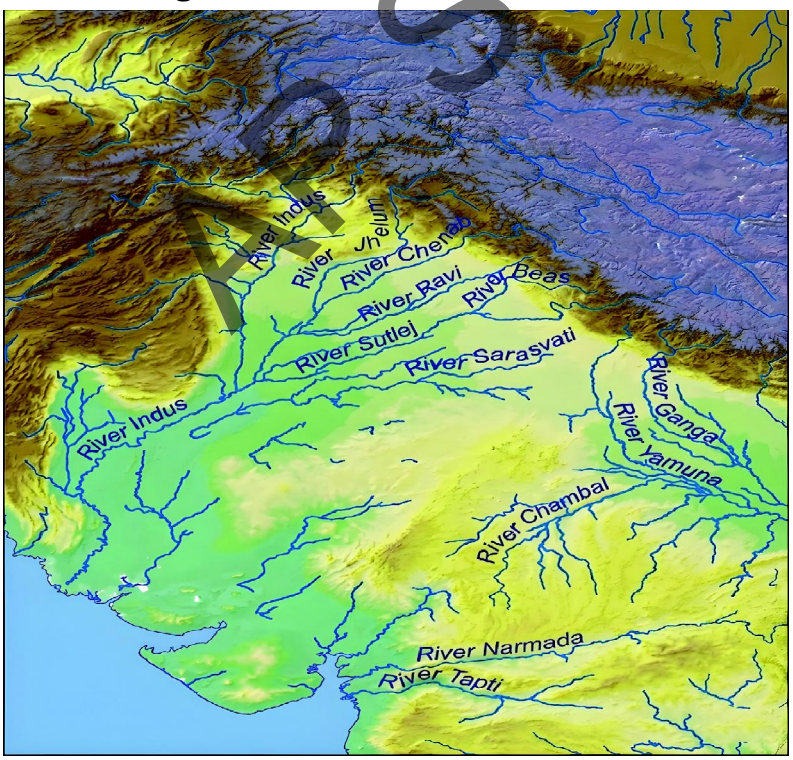

Fig.4.3 The north west region of the Indian sub-continent

Inhabitants: People who live in a particular place.

© NCERT

ಈಗ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವ ಭಾರತದೇಶವು ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಡಿರೇಖೆಗಳು, ರಾಜ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಇದು ಸಮಗ್ರ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ 500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, 2,000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಥವಾ 5,000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಹಲವು ಬಾರಿ 'ಭಾರತ ಉಪಖಂಡ' ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಇದ್ದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಗಡಿರೇಖೆಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋದವು. ಭಾರತದೇಶವು ಕಳೆದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ವಿವಿಧ ಆಧಾರ, ಪುರಾವೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈಗ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸೋಣ.

ಆಲೋಚಿಸಿರಿ

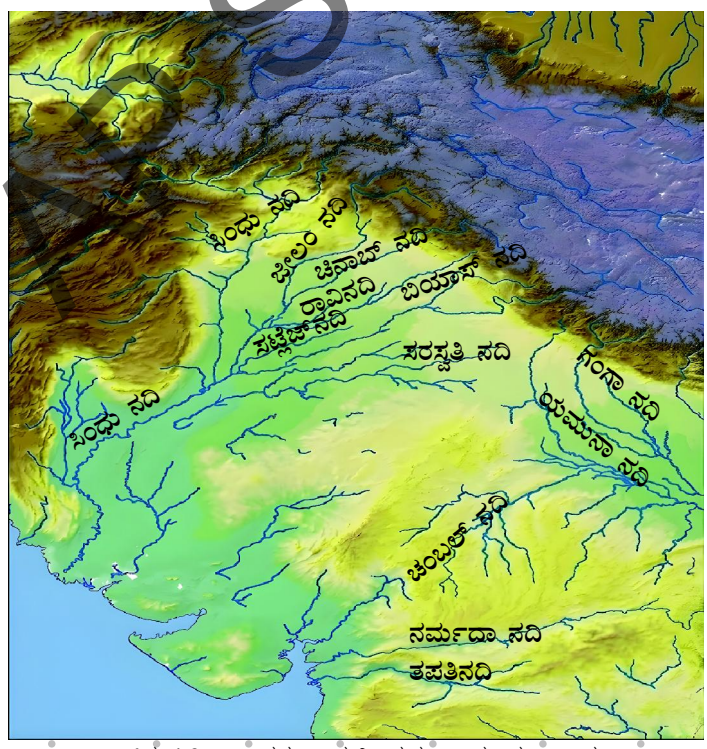

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭಾರತ ಉಪಖಂಡವು ಹೊಂದಿರುವ ಭೌತಿಕ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಡಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ಯಾವುವು?

ಇತಿಹಾಸ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಭಾರತ ದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದ ಪ್ರವಾಸಿ, ಯಾತ್ರಿಕರು ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಹಲವು ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದರು. ಈ ಹೆಸರುಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಯಾತ್ರಿಕರು, ಅವರ ಕಥನಗಳು, ಶಾಸನಗಳಂತಹ ಅನೇಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿವೆ.

ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರು ಇಟ್ಟ ಹೆಸರು

ಋಗ್ವೇದವು ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಗ್ರಂಥ. ನೀವು 5ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ [ಭಾರತ ದೇಶದ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಗಳು] ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಪುರಾತನವಾದದ್ದು. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಉಪಖಂಡದ ವಾಯುವ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು 'ಸಪ್ತ ಸಿಂಧವ' ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಅಂದರೆ 'ಏಳು ನದಿಗಳ ಬೀಡು' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 'ಸಿಂಧವ' ಎಂಬ ಪದವು 'ಸಿಂಧು' ನಿಂದ ಉಗಮವಾಗಿದೆ. 'ಸಿಂಧು' ಎಂಬುದು ಇಂದು ನದಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ನದಿಯನ್ನಾದರೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಚಿತ್ರ 4.3 : ಭಾರತ ಉಪಖಂಡದ ವಾಯುವ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯ

ನಿವಾಸಿಗಳು: ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಜೆಗಳು.

© NCERT

Moving on in time, we see names for other parts of India appear in the literature. The Mahabharata is one of India's most famous texts (we read about it in the theme 'Our Cultural Heritage and Knowledge Traditions'). Interestingly, it lists many regions, such as Kashmera (more or less today's Kashmir), Kurukehetra (parts of Haryana today), Vanga (parts of Bengal), Pragjyotisha (roughly today's Assam), Kaccha (today's Kutch), Kerala (more or less today's Kerala), and so on.

LET'S EXPLORE

Do you recognise the names of any regions given in the map (Fig. 4.4) Page 108. List the ones that you have heard.

But when do we come across a name for the entire Indian Subcontinent? Because ancient Indian texts are difficult to date, this is not an easy question to answer. The Mahabharata uses the terms 'Bhartavarsha' and 'Jambudveipa', and scholars generally agree that this long poem was written from a few centuries BCE onward.

The first term, **'Bharatavarsha'**, clearly extends to the entire Subcontinent, and the text includes the names of numerous rivers and peoples. 'Bharatavarsha' means 'the country of the Bharatas'. 'Bharata' is a name that first appears in the Rig Veda, where it refers to one of the main Vedic groups of people. In later literature, several kings named 'Bharata' are mentioned.

The second term, **'Jambudvepa'**, means 'the island of the fruit of the jamun tree'. This is indeed a common tree native to India, also called 'jambul tree', 'Malabar plum tree', etc. 'Jambudvepa' came to mean the Indian Subcontinent.

In fact, we get a good clue from an Indian emperor - his name is Ashoka and we will meet him later; for now, we can take his date to be about 250 BCE. As we will see, he left us many inscriptions. In one of them, he used the same name **'Jambudvepa'** to describe the whole of India, which at the time included what is today Bangladesh, Pakistan, as well as parts of Afghanistan.

AP SCERT

ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಇತರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಮಹಾಭಾರತವು ಭಾರತ ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. (ನಾವು 'ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ). ಆಸಕ್ತಿಕರವಾದ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರ (ಇಂದಿನ ಕಾಶ್ಮೀರ ಪ್ರಾಂತ್ಯ), ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ (ಇಂದಿನ ಹರಿಯಾಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯ), ವಂಗ (ಇಂದಿನ ಬಂಗಾಳ ಪ್ರಾಂತ್ಯ), ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ (ಇಂದಿನ ಅಸ್ಸಾಂ ಪ್ರಾಂತ್ಯ), ಕಚ್ಛ (ಇಂದಿನ ಕಚ್ಛ ಪ್ರಾಂತ್ಯ), ಕೇರಳ (ಸುಮಾರು ಇಂದಿನ ಕೇರಳ ಪ್ರಾಂತ್ಯ) ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

(ಚಿತ್ರ 4.4) 109 ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲಿರಾ? ನೀವು ಕೇಳದ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ.

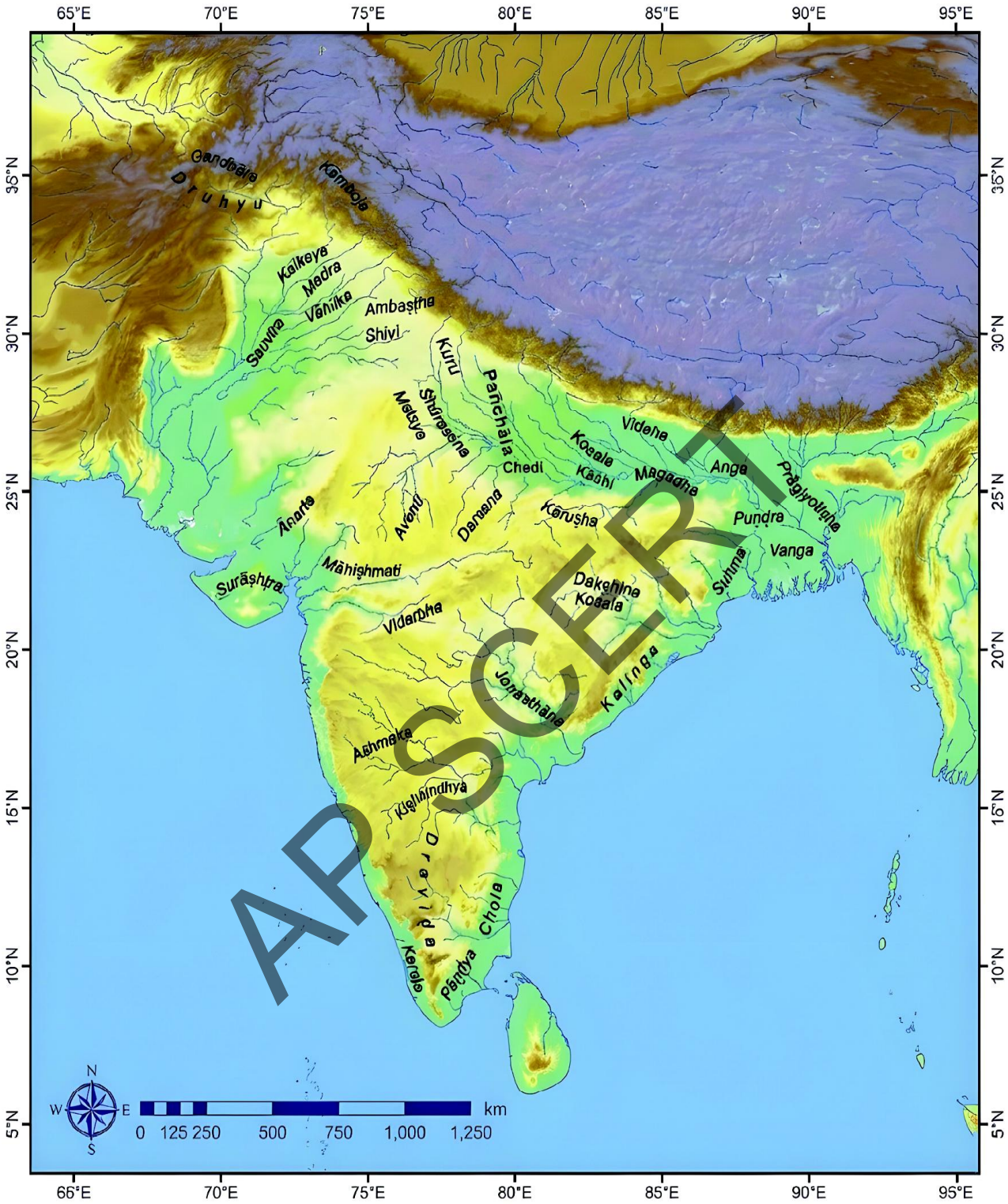
ಆದರೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಭಾರತ ಉಪಖಂಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೆಸರು ಇರುವುದು ನಮಗೆ ಯಾವಾಗ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಕಾಲ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಭರತವರ್ಷ' ಹಾಗೂ 'ಜಂಬೂದ್ವೀಪ' ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬೃಹತ್ ಕಾವ್ಯವು ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಶಕ ವರ್ಷ (ಪೂ.ಸಾ.ಶ – BCE) ಕೆಲವು ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ರಚಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಪಂಡಿತರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ಭರತವರ್ಷ' ಎಂಬ ಮೊದಲ ಪದವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಉಪಖಂಡವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನದಿಗಳು, ಪ್ರಜೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. 'ಭರತವರ್ಷ' ಎಂದರೆ 'ಭರತರ ದೇಶ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. 'ಭರತ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅದು ಪ್ರಧಾನ ವೇದಜನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅನಂತರದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ಭರತ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಹಲವು ರಾಜರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಪದವು 'ಜಂಬೂದ್ವೀಪ' ಎಂದರೆ 'ನೇರಳೆ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ದ್ವೀಪ' ಎಂಬ ಅರ್ಥ. ನೇರಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಮರಗಳು ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಾಧಾರಣ ವೃಕ್ಷ. ಇದನ್ನು 'ಜಂಬಲ ವೃಕ್ಷ' ಎಂದೂ, 'ಮಲಬಾರ್ ಪ್ಲಮ್ ವೃಕ್ಷ' ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಜಂಬೂದ್ವೀಪ' ಎಂಬ ಪದವು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಉಪಖಂಡವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಾಗಿ ಬದಲಾಯಿತು.

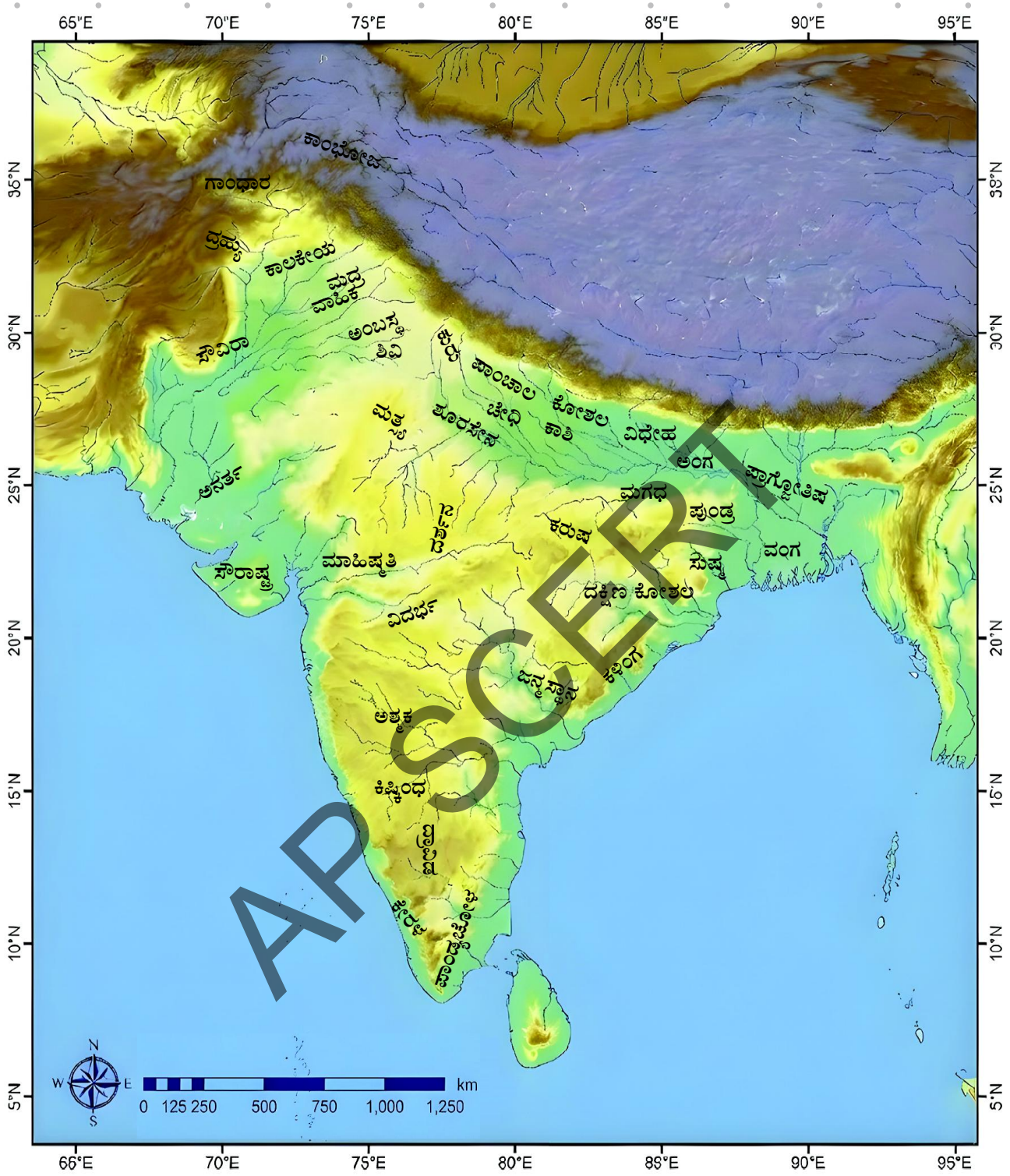
ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಆಧಾರವೆಂದರೆ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿಂದ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಆತನ ಹೆಸರು ಅಶೋಕ. ನಾವು ಆತನ ಕುರಿತು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಆತನ ಕಾಲವನ್ನು ಸುಮಾರು 250 BCE ಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆತನು ಅನೇಕ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿದನು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಆತನು ಒಮ್ಮೆ ಸಮಗ್ರ ಭಾರತವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಇದೇ ಪದವಾದ 'ಜಂಬೂದ್ವೀಪ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತವೆಂದರೆ ಇಂದಿನ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಅಫಘಾನಿಸ್ತಾನಗಳ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಿಸ್ತೃತ ಭೂಭಾಗವಾಗಿದೆ.

AP SCERT

AP SCERT

Fig. 4.4. Map of a few regions listed in the Mahabharata. (Many of them are also mentioned in the text as kingdoms.) You do not need to remember those regions, but notice how they cover the entire geography of the Subcontinent.

APSCERT

ಚಿತ್ರ 4.4 ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ನಕ್ಷೆ (ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿಯೂ ಸಹ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ) ನೀವು ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವು ಉಪಖಂಡದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

A few centuries later, **'Bharata'** became the name generally used for the Indian Subcontinent. For instance, in an ancient text called the **Viishnu Purana**, we read:

uttaram yat samudrasya himâdreúcaiva
dakshinam varcham tad bhâratam nâma ...
"The country that lies north of the ocean and south of the snowy mountains is called Bhârata."

This name, 'Bharata' remains in use even today. In north India, it is generally written as 'Bharat', while in south India, it is often **'Bharatam'**.

THINK ABOUT IT

Have you identified the 'snowy mountains'? Do you think this brief description of Bharata is correct?

It is interesting to note that different parts of the country adopted a similar definition for India. For instance, a poem of ancient Tamil literature, from about 2,000 years ago, praises a king whose name is known "from [Cape] Kumari in the south, from the great mountain in the north, from the oceans on the east and on the west..." You can now recognise 'the great mountain in the north', and it should not be difficult to identify 'Cape Kumari'. It looks like ancient Indians knew their geography well!

AP SCERT

ಕೆಲವು ಶತಮಾನಗಳು ಕಳೆದ ನಂತರ, 'ಭಾರತ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಉಪಖಂಡವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣವೆಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಇದೆ.

" ಉತ್ತರಂ ಯತ್ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಹಿಮಾದ್ರೇಶ್ಚೈವ

ದಕ್ಷಿಣಂ ವರ್ಷ ತತ್ ಭಾರತಂ ನಮ...

ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ, ಹಿಮಾಲಯಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ

ಇರುವ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಭಾರತದೇಶವೆಂದು ಕರೆಯುವರು"

ಭಾರತ ದೇಶವೆಂಬ ಈ ಹೆಸರು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ, ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ 'ಭಾರತ' ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಆಲೋಚಿಸಿರಿ

ನೀವು ಈ "ಮಂಜು ಪರ್ವತಗಳು" ಯಾವುವೆಂದು ಗುರುತಿಸುವಿರಾ? ಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತು ನೀಡಿರುವ ಈ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ವಿವರಣೆ ಸರಿಯಾದುದೆಂದು ನೀವು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?

ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸುಮಾರು 2,000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದಿನ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕವಿತೆ "ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯಿಂದ, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಿಮವತ್ ಪರ್ವತದಿಂದ, ಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರಗಳವರೆಗೂ" ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ರಾಜನನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ನೀವು "ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಹಿಮವತ್ ಪರ್ವತ" ಯಾವುದೋ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ "ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ"ಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೇನಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭೂಭಾಗವು ತುಂಬಾ ಪರಿಚಿತವೆಂದು ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

AP SCERT

DON'T MISS OUT

The Indian Constitution, which was first written in English, uses the phrase 'India, that is Bharat' right at the beginning. Similarly, the Hindi version of the Constitution mentions the same as *'Bhārat arthāth India'*.

LET'S EXPLORE

In this reproduction of the first page of the original Constitution of India in Fig. 4.5 (page 114), can you make out the phrase 'India, that is Bharat'?

How Foreigners Named India?

The first foreigners to mention India were the Persians, the ancient inhabitants of Iran. In the 6th century BCE, a Persian emperor launched a military campaign and gained control of the region of the Indus River, which, as we saw, was earlier called 'Sindhu'. So, it is no surprise that in their earliest records and stone inscriptions, the Persians referred to India as 'Hind', 'Hidu' or 'Hindu', which are adaptations in their language of 'Sindhu'. (Note that in ancient Persian, 'Hindu' is a purely geographical term; it does not refer here to the Hindu religion.)

Based on these Persian sources, the ancient Greeks named the region 'Indoi' or 'Indike'. They dropped the initial letter 'h' of 'Hindu' because this letter did not exist in their Greek language.

Sindhu → Hindhu → Indoi / Indike

The ancient Chinese also interacted with India. In several texts, they refer to India as 'Yintu' or 'Yindu'. This word also originally comes from 'Sindhu', in the following manner:

Sindhu → Hindhu → Indu → Yindu

AP SCERT

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

ಮೊದಲು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾದ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ 'ಇಂಡಿಯಾ ಅಂದರೆ ಭಾರತ ದೇಶ' ಎಂಬ ಪದಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಒಂದು ಹಿಂದಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ 'ಭಾರತ ಅರ್ಥಾತ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನ ನೈಜ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪುಟದ (ಚಿತ್ರ 4.5 ಪುಟ 115) ಪುನರ್ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ, 'ಇಂಡಿಯಾ ಅಂದರೆ ಭಾರತ ದೇಶ' ಎಂಬ ಪದಬಂಧವನ್ನು ನೀವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿರಾ?

ವಿದೇಶಿಯರು ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು?

ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ವಿದೇಶಿಯರು ಇರಾನ್‌ಗೆ ಸೇರಿದ ಪರ್ಷಿಯನ್ನರು. 6ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ, BCE ಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪರ್ಷಿಯದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಸಿಂಧೂ ನದಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನು. ಈ ನದಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ 'ಸಿಂಧು' ಎಂದಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ದಾಖಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯನ್ನರು ಭಾರತವನ್ನು 'ಹಿಂದ್, ಹಿಂದೂ' ಅಥವಾ 'ಹಿಂದೂ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಸಿಂಧು' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಇತರ ರೂಪಾಂತರಗಳೇ. [ಸೂಚನೆ: ಪ್ರಾಚೀನ ಪರ್ಷಿಯನರಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದೂ' ಎಂಬ ಪದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪದ ಮಾತ್ರವೇ; ಇದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸದು]

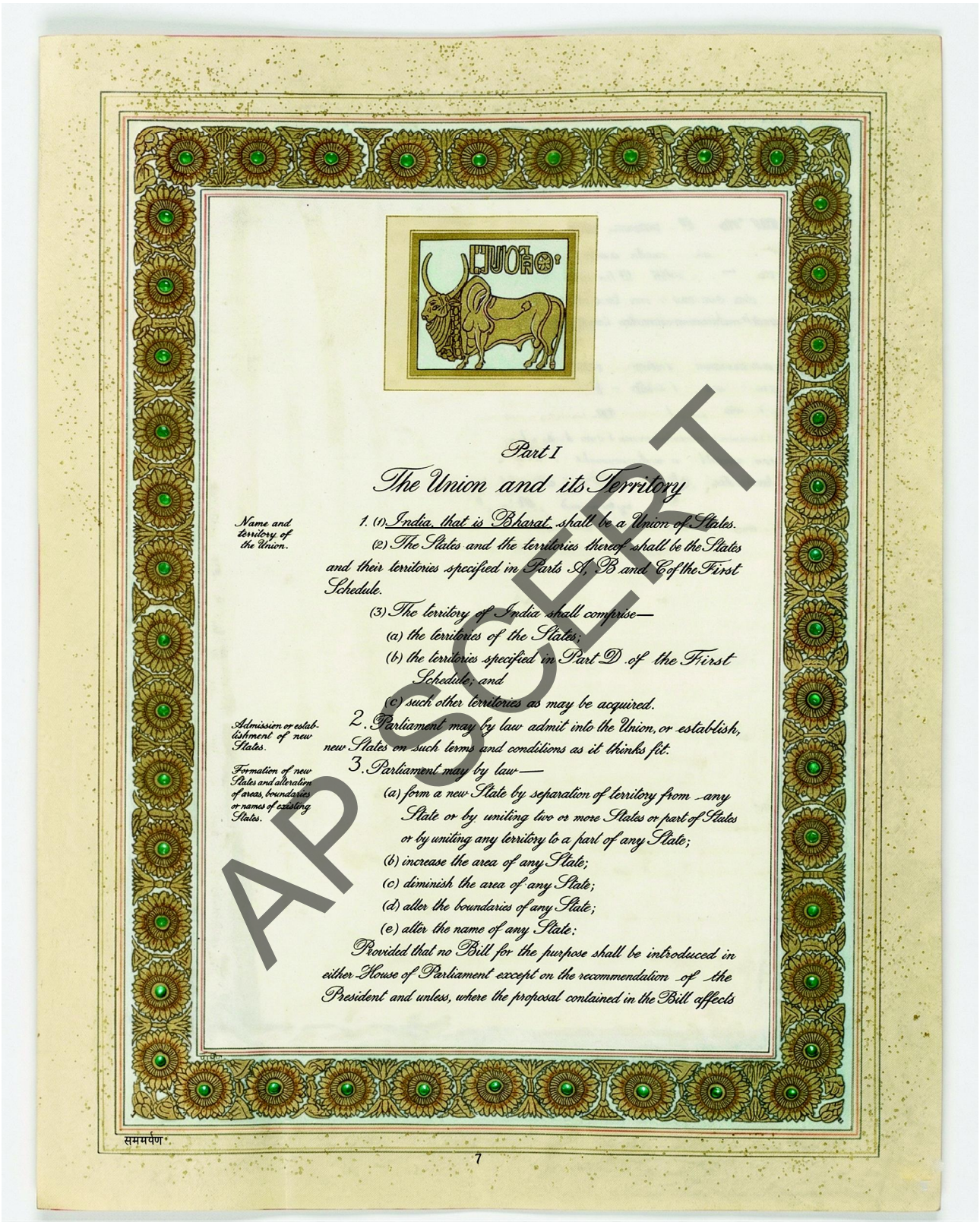
ಪರ್ಷಿಯನ್ ಆಧಾರಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕರು ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು 'ಇಂಡೋಯಿ' ಅಥವಾ 'ಇಂಡಿಕೇ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ತಮ್ಮ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಹ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವು ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರು 'ಹಿಂದೂ' ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿರುವ 'ಹ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು.

ಸಿಂಧು → ಹಿಂದು → ಇಂಡೋಯಿ/ಇಂಡಿಕೇ

ಪ್ರಾಚೀನ ಚೀನೀಯರು ಕೂಡ ಭಾರತ ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾರತವನ್ನು 'ಯಿಂತು' ಅಥವಾ 'ಯಿಂಟು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಕೂಡ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ 'ಸಿಂಧು' ಎಂಬ ಪದದಿಂದಲೇ ಉಗಮವಾಗಿದೆ. ಬದಲಾವಣೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ:

ಸಿಂಧು → ಹಿಂದು → ಇಂದು → ಯಿಂದು

AP SCERT

Part I

The Union and its Territory

Name and territory of the Union.

1. (1) India, that is Bharat, shall be a Union of States.

(2) The States and the territories thereof shall be the States and their territories specified in Parts A, B and C of the First Schedule.

(3) The territory of India shall comprise—

(a) the territories of the States;

(b) the territories specified in Part D of the First Schedule; and

(c) such other territories as may be acquired.

Admission or establishment of new States.

2. Parliament may by law admit into the Union, or establish, new States on such terms and conditions as it thinks fit.

Formation of new States and alteration of areas, boundaries or names of existing States.

3. Parliament may by law—

(a) form a new State by separation of territory from any State or by uniting two or more States or part of States or by uniting any territory to a part of any State;

(b) increase the area of any State;

(c) diminish the area of any State;

(d) alter the boundaries of any State;

(e) alter the name of any State:

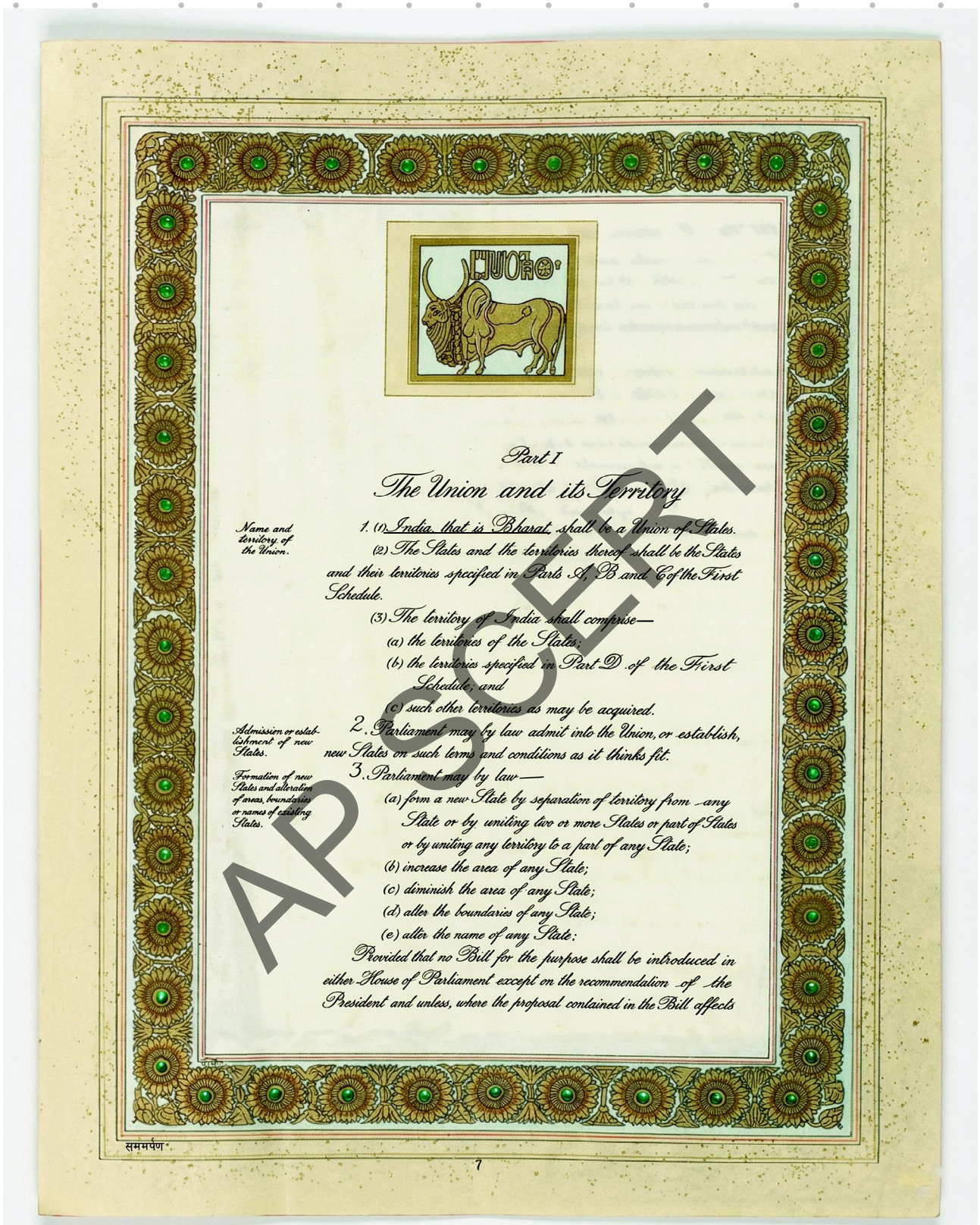
Provided that no Bill for the purpose shall be introduced in either House of Parliament except on the recommendation of the President and unless, where the proposal contained in the Bill affects

समर्पण

7

APSCERT

Fig.4.5 First page of the constitution of India (source: Reprint of the origineal constitution of India, Ministry of Culture, Government of India, 2000)

Part I

The Union and its Territory

Name and territory of the Union.

1. (1) India, that is Bharat, shall be a Union of States.

(2) The States and the territories thereof shall be the States and their territories specified in Parts A, B and C of the First Schedule.

(3) The territory of India shall comprise—

(a) the territories of the States;

(b) the territories specified in Part D of the First Schedule; and

(c) such other territories as may be acquired.

Admission or establishment of new States.

2. Parliament may by law admit into the Union, or establish, new States on such terms and conditions as it thinks fit.

Formation of new States and alteration of areas, boundaries or names of existing States.

3. Parliament may by law—

(a) form a new State by separation of territory from any State or by uniting two or more States or part of States or by uniting any territory to a part of any State;

(b) increase the area of any State;

(c) diminish the area of any State;

(d) alter the boundaries of any State;

(e) alter the name of any State:

Provided that no Bill for the purpose shall be introduced in either House of Parliament except on the recommendation of the President and unless, where the proposal contained in the Bill affects

समर्पण

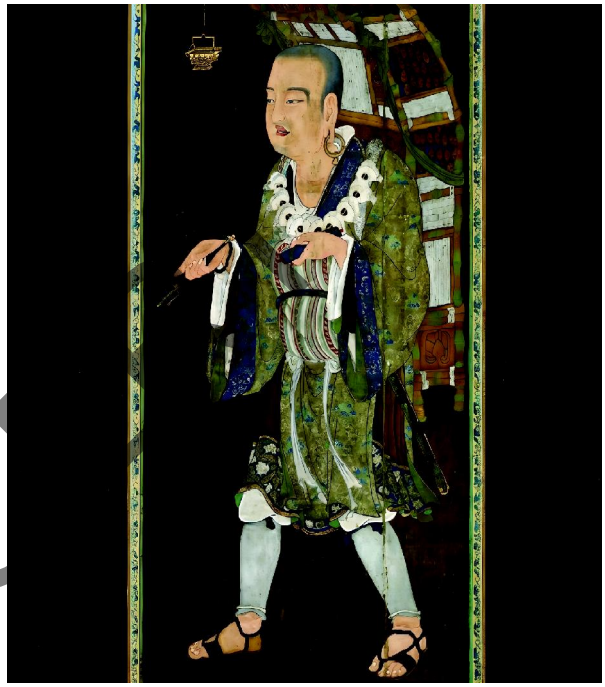
7

APSCERT

ಚಿತ್ರ 4.5 ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೊದಲ ಪುಟ [ಮೂಲ: ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಒಂದು ನೈಜ ಪ್ರತಿಯ ಮುದ್ರಣ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಚಿವಾಲಯ / ಇಲಾಖೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ 2000]

DON'T MISS OUT

Xuanzang (formerly spelt Hiuen Tsang, Hsuan Tsang, etc.) travelled from China to India in the 7th century CE. He visited many parts of India, met scholars, collected Buddhist texts, and returned to China after 17 years. There, he translated the manuscripts he took back with him from Sanskrit into Chinese. Several other Chinese scholars visited India over the centuries.

Another Chinese word, also derived from 'Sindhu', was 'Tianzhu'; but this word could also be understood as 'heavenly master'. This reflects the respect the ancient Chinese had for India as the land of the Buddha.

You are probably quite familiar with a more recent term, 'Hindustan', but you may not know that it was first used in a Persian inscription some 1,800 years ago! Later on, this became the term used by most invaders of India to describe the Indian Subcontinent.

APSCE

LET'S EXPLORE

Can you complete this table of the many names of India?

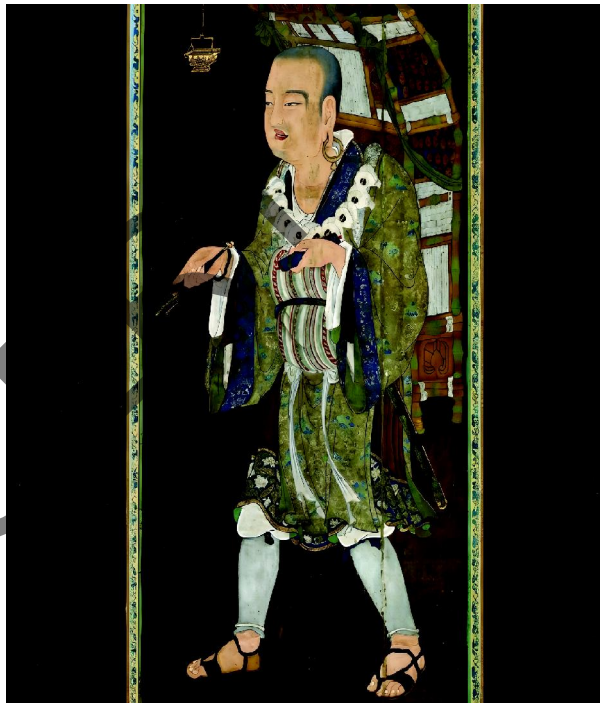
Persian	
Greek	
Latin	India
Chinese	
Arabic & Persian	
English	India
French	India

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

ಹ್ಯೂಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ / ಯುವಾನ್ ಚಾಂಗ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಒಬ್ಬ ಯಾತ್ರಿಕ 7ನೆಯ ಶತಮಾನ CE ನಲ್ಲಿ ಚೀನಾ ದೇಶದಿಂದ ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಆತನು ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದನು. ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದನು. ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು ಹಾಗೂ 17 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಚೀನಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೊಂಡೊಯ್ದಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಬರಹ, ಲಿಪಿಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಚೀನಾ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದನು. ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಚೀನಾ ದೇಶದ ಪಂಡಿತ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಸಹ ಭಾರತವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಚೀನಿಯರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ 'ಟಿಯಾಂಜು' ಸಹ 'ಸಿಂಧು' ನಿಂದಲೇ ಉಗಮಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪದವು 'ದಿವ್ಯಗುರು' (heavenly master) ಎಂದು ಸಹ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಚೀನಾ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇದು ಬುದ್ಧನ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದಲೇ.

ನಿಮಗೆ ಬಹುಶಃ ಪರಿಚಯವುಳ್ಳ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ 'ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ್'. ಆದರೆ ಇದು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸುಮಾರು 1,800 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಯಿತೆಂದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೆ? ನಂತರ ಭಾರತ ಉಪಖಂಡವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಬಹಳ ವಿದೇಶಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರು ಈ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೀವು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬಲ್ಲಿರಾ?

ಪರ್ಷಿಯನ್
ಗ್ರೀಕ್
ಲ್ಯಾಟಿನ್
ಚೈನೀಸ್
ಅರೇಬಿಕ್ ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯನ್
ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಇಂಡಿಯಾ
ಫ್ರೆಂಚ್ ಇಂಡಿಯಾ

AP SCI

Before we move on ...

- India is an ancient land, which has had many names in the course of its history.
- The names given by the ancient inhabitants of India include 'Jambudvipa' and 'Bharata'. The latter became widespread in time and is the name of India in most Indian languages.
- Foreign visitors to, or invaders of, India mostly adopted names derived from the Sindhu or Indus River; this resulted in names like 'Hindu', 'Indoi', and eventually 'India'.

Questions, activities and projects

1. True or false?
   - The Rig Veda describes the entire geography of India.
   - The Vishnu Purana describes the entire Subcontinent.
   - In Ashoka's time, 'Jambudvipa' included what is today India, parts of Afghanistan, Bangladesh and Pakistan.
   - The Mahabharata lists many regions, including Kashmir, Kutch, and Kerala.
   - The term 'Hindustan' first appeared in a Greek inscription more than 2,000 years ago.
   - In ancient Persian, the word 'Hindu' refers to the Hindu religion.
   - Bharata' is a name given to India by foreign travellers.
2. Discuss what could be the meaning of the quotation at the start of the chapter.
3. Why did people travel to India from various parts of the world in ancient times? What could be their motivations in undertaking such long journeys?

   (Hint: There could be at least four or five motivations)
4. If you were born some 2,000 years ago and had the chance to name our country, what name or names might you have chosen, and why? Use your imagination!

AP SCERT

ಮುಗಿಸುವ ಮುನ್ನ ...

→ಭಾರತ ದೇಶವು ಒಂದು ಪುರಾತನ ಭೂಭಾಗ. ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆ, ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅದು ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

→ ಭಾರತೀಯರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ 'ಜಂಬೂದ್ವೀಪ' ಮತ್ತು 'ಭಾರತ' ಕೂಡ ಇವೆ. 'ಭಾರತ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇದೇ ಹೆಸರು ಇದೆ.

→ ಭಾರತದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಹ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಅಥವಾ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಿಂಧು (ಇಂಡಸ್) ನದಿಯ ಹೆಸರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ಹಿಂದು', 'ಇಂಡೋಯಿ' ಕೊನೆಗೆ 'ಇಂಡಿಯಾ' ನಂತಹ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದವು.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಾಗೂ ಯೋಜನಾಕಾರ್ಯಗಳು

1. ಸರಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು

   → ಋಗ್ವೇದವು ಭಾರತದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

   → ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣವು ಒಟ್ಟು ಉಪಖಂಡವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ

   → ಅಶೋಕನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ 'ಜಂಬೂದ್ವೀಪ'ದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಭಾರತ ದೇಶ, ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ ಹಾಗೂ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಇವೆ.

   → ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರ, ಕಚ್, ಕೇರಳಂ ಇವೆ.

   → ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ' ಎಂಬ ಪದವು ಮೊದಲು 2000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಗ್ರೀಕ್ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

   → ಪ್ರಾಚೀನ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದು' ಎಂಬ ಪದವು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

   → 'ಭಾರತ' ಎಂಬುದು ವಿದೇಶಿ ಯಾತ್ರಿಕರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರು.

2. ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖ [ಸೂಕ್ತಿ] ಅರ್ಥವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

3. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದರು? ಇಂತಹ ಸುದೀರ್ಘ ಪ್ರಯಾಣ / ಪರ್ಯಟನೆ ಮಾಡಲು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಕವಾದ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು?
   [ಸೂಚನೆ: ಕನಿಷ್ಠ ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಐದು ಪ್ರೇರಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಲಿ]

4. ನೀವು 2000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಜನನ ಹೊಂದಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಡುವ ಅವಕಾಶ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಯಾವ ಹೆಸರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ? ಏಕೆ? ನಿಮ್ಮ ಊಹಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.

AP SCERT

CHAPTER

5

INDIA'S CULTURAL ROOTS

Learning Outcomes

The student will be able to-

- Identify the Vedas as the earliest texts. CG -1
- Learn about the emergence of new schools of thought namely Jainism and Buddhism and analyse their core principles. CG -1
- Explain about the interaction of the tribal belief systems and art with Hinduism over millennia. CG - 4

"That which cannot be stolen; that which cannot be confiscated by rulers; ... that which is not a burden as it does not weigh anything; that which, though it is used, only grows every day - that is the greatest wealth of all, the wealth of true knowledge."

- Subhashita (Wise Saying)

A rishi (from Hampi, Karnataka) | The Buddha (from Bhutan) | Mahavira (from Bihar)

© NCERT not to be republished

The Big Questions

1. *What are the Vedas? What is their message?*
2. *What new schools of thought emerged in India in the 1st millennium BCE? What are their core principles?*
3. *What is the contribution of folk and tribal traditions to Indian culture?*

ಅಧ್ಯಾಯ

5

ಭಾರತದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಗಳು

Y9C8B9

ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು

- ವೇದಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿರುವರು. CG -1
- ಜೈನಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಎಂಬ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳ ವಿಧಾನಗಳ ಉಗಮದ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಅವುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವರು. CG -1
- ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ವಿಶ್ವಾಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗು ಕಲೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದೊಂದಿಗಿನ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. CG -4

"ಯಾರೂ ಸಹ ಅಪರಹಿಸಲಾರದ, ಯಾವ ರಾಜನೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ, ತೂಕವಿರದ ಕಾರಣ ಭಾರವಲ್ಲದ್ದು, ಉಪಯೋಗಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ಅದೇ ದೊಡ್ಡ ಸಂಪತ್ತು, ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತು – ಸುಭಾಷಿತ (ಸೂಕ್ತಿ)

ಒಬ್ಬ ಋಷಿ (ಹಂಪಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ)/ ಬುದ್ಧ (ಭೂತಾನ್‌ದಿಂದ)/ ಮಹಾವೀರ (ಬಿಹಾರದಿಂದ)

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ?

1. ವೇದಗಳೆಂದರೇನು? ಅವುಗಳ ಸಂದೇಶ ಏನು?
2. ಒಂದನೇ ಸಹಸ್ರಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಗಮಿಸಿದ ಹೊಸ ತತ್ವ ಧೋರಣೆಗಳು ಯಾವುವು? ಅವುಗಳ ಮೌಲಿಕ ಸೂತ್ರಗಳು ಯಾವುವು?
3. ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಜಾನಪದ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಹೇಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ?

KSCERT

Indian culture, by any estimate, is several millenniums old. Like any ancient tree, it has many roots and many branches. The roots nurture a common trunk. And from the trunk emerge many branches, which are different manifestations of Indian culture, yet united by a common trunk.

Some of these branches are about art, literature, science, medicine, religion, the art of governance, martial arts, and so on. There are also 'schools of thought', by which we mean groups of thinkers or **spiritual seekers** who share similar ideas about human life, the world, etc.

Spiritual: Concerned with the spirit or soul (atman in Sanskrit and many Indian languages). Spirituality is the search for a deeper or higher dimension beyond our current personality.

Many archaeologists and scholars have pointed out that some of India's cultural roots go all the way to the Indus or Harappan or Sindhu-Sarasvati civilisation (which we visit in Chapter 6). Later on, over time, hundreds of **schools of thought** emerged in India. We will see here a few early schools, which have shaped India into a country with a unique personality. By understanding them and their roots, we can understand **'India, that is Bharat'** better.

Seeker: Someone who seeks the truths of this world. This could be a sage, a saint, a yogi, a philosopher, etc.

AP SCERT

The Vedas and Vedic Culture

a. What are the Vedas?

The word **"Veda"** comes from the Sanskrit **vid** which means **'knowledge'** (hence vidya, for instance). We briefly mentioned the Rig Veda in earlier chapters. In fact, there are four Vedas - the Rig Veda, the Yajur Veda, the Sama Veda and the Atharva Veda. They are the most ancient texts of India, and indeed among the most ancient in the world.

The Vedas consist of thousands of hymns - prayers in the form of poems and songs - that were recited orally, not written. Those hymns were composed in the Sapta Sindhava region (which we visit in Chapter 5). It is difficult to say when exactly the Rig Veda, the most ancient of the four, was composed; experts have proposed dates ranging from the 5th to the 2nd millennium BCE.

ಯಾವ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರವಾದರೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಹೆಮ್ಮರದ ರೀತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಬೇರುಗಳು, ಕೊಂಬೆಗಳು ಇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಬೇರುಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದೇ ಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾಂಡದಿಂದ ಅನೇಕ ಕೊಂಬೆಗಳು ಉಂಟಾಗಿವೆ. ಇವು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತೀಕರಣಗಳು ಆದರೂ ಸಹ ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ಕಾಂಡದ ಮೂಲಕ ಏಕವಾಗಿವೆ.

ಈ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ವೈದ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಆಡಳಿತ, ಯುದ್ಧ ನೈಪುಣ್ಯಗಳು ಮುಂತಾದವಿವೆ. ಮಾನವ ಜೀವನ, ಜಗತ್ತಿನ ಆರಂಭದ ಕುರಿತು ಒಂದೇ ವಿಧವಾದ ಆಲೋಚನೆ, ಚಿಂಥನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧಕರ ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು (**schools of thought**) ಸಹ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿವೆ.

ಭಾರತ ದೇಶದ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಗಳು ಸಿಂಧು, ಹರಪ್ಪ, ಸಿಂಧು–ಸರಸ್ವತಿ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಕಾಲದವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿವೆ ಎಂದು ಹಲವು ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಇದನ್ನು 6ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು) ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು (School of thought) ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಗಮಿಸಿದವು. ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿತವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ದೇಶವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಕೆಲವು ಆರಂಭಿಕ ಧೂರಣೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಇಂಡಿಯಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಭಾರತದೇಶದ ಕುರಿತು ನಾವು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ: **spirit** ಅಥವಾ **soul** ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದದು (ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ) ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಭೌತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಉನ್ನತವಾದ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಕೋನವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಸಾಧಕ: ಜಗತ್ತಿನ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆತನು ಒಬ್ಬ ಋಷಿ ಆಗಬಹುದು, ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯೂ ಆಗಿ, ಯೋಗಿಯೂ ಆಗಿ ಮತ್ತು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಮುಂತಾದವರೂ ಆಗಬಹುದು.

ವೇದಗಳು, ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಎ. ವೇದಗಳು ಎಂದರೇನು?

ವೇದ ಎಂಬ ಪದ 'ವಿದ್' ಎನ್ನುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. 'ವಿದ್' ಎಂದರೆ 'ಜ್ಞಾನ' (ಉದಾ: ಶಿಕ್ಷಣ/ವಿದ್ಯೆ). ಮೊದಲನೆ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಋಗ್ವೇದವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆವು. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ವೇದಗಳು ನಾಲ್ಕು. ಅವು ; ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವಣವೇದ. ಇವು ಭಾರತದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು. ವಾಸ್ತವತೆಗೆ ಇವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದವುಗಳು.

ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ. ಇವು ಪದ್ಯ ಹಾಗೂ ಹಾಡುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು. ಅವು ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಪಠಣೆ ಮಾಡಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಬರೆಯಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಶ್ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಪ್ತಸಿಂಧು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಇದನ್ನು ನಾವು 5ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು). ಈ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪಾಚೀನವಾದುದೆಂದರೆ ಋಗ್ವೇದ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೂ ನಿಪುಣರು ಪೂರ್ವ ಸಾಧಾರಣ ಶಕ 5ನೇ ಸಹಸ್ರಮಾನದಿಂದ ಹಿಡಿದು 2ನೇ ಸಹಸ್ರಮಾನದವರೆಗೂ ಇರಬಹುದೆಂದು ಇವುಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

AP SCERT

UNESCO: UNESCO stands for 'United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization'. It promotes dialogue between people and nations through education, science and culture.

So, for anything between 100 and 200 generations, these texts have been committed to memory through rigorous training and passed on orally with hardly any alterations!

DON'T MISS OUT

This meticulous transmission over thousands of years explains why, in 2008, UNESCO recognised Vedic chanting as 'a masterpiece of the oral and intangible heritage of humanity'.

Cosmos: The world or the universe as an ordered and harmonious system.

The Vedic hymns were composed by rishis (male seers or sages) and rishikas (female ones) in an early form of the Sanskrit language. They were addressed in poetical form to many deities (gods or goddesses), such as Indra, Agni, Varuna, Mitra, Sarasvati, Ushas, and many more. Together with the seers, these deities sustained ritam, or truth and order in human life and in the 'cosmos'.The early rishis and rishikas saw those **gods and goddesses** as one, not separate beings. As one famous hymn puts it,

ekam sat vipra bahudha vadanti ...

-Rigveda

The Existent [that is, the supreme reality] is one, but sages give it many names.

(This conveys the profound meaning with in Indian Philosophy - it means that although God or Supreme Truth is one, people worship it in various forms and by different names according to their own understanding)

Worldview: A certain view or under-standing of the world, its origin, or its workings.

In this worldview, some values were especially important, beginning with 'Truth', which was often another name for God. The last mantras (verses) of the Rig Veda also call for unity among people:

AP SCERT

ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕಠಿಣವಾದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಳ್ಳದೆ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ 100 ರಿಂದ 200 ರ ತಲೆಮಾರಿನವರೆಗೂ ಸಾಗಿಬಂದವು.

ಯುನೆಸ್ಕೋ: ಯುನೆಸ್ಕೊ ಎಂದರೆ ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದು ವಿಜ್ಞಾನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹಾಗೂ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಾಗಿದೆ

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಖಚಿತವಾಗಿ ಸಂಕ್ರಮಿಸಿದ ವೇದ ಪಠನೆಯನ್ನು ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೌಖಿಕ, ಅಗೋಚರವಾದ ಪರಂಪರೆಯ ಕಾಲಖಂಡವನ್ನಾಗಿ 2008 ರಲ್ಲಿ **UNESCO** ಗುರ್ತಿಸಿದೆ.

ವೈದಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಋಷಿಗಳು (ಪುರುಷ ಸಾಧುಗಳು) ಋಷಿ ಕನ್ಯೆಯರು (ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯರು) ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಮೊದಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿದರು. ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ವರುಣ, ಮಿತ್ರ, ಸರಸ್ವತಿ, ಉಷಸ್ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು (ದೇವರು ಅಥವಾ ದೇವತೆಗಳನ್ನು) ಕವಿತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿದರು. ಋಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ದೇವತೆಗಳು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮವನ್ನು, ಸತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಸ್ಥಿರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಮೊದಲ ಋಷಿಗಳು ಹಾಗೂ ಋಷಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಈ **ದೇವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು** ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ತತ್ವದ ವ್ಯಕೀಕರಣವಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶ್ಲೋಕವೊಂದು ಹೀಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವಂ : ಒಂದು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಸಾಮರಸ್ಯ ಪೂರಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ : ಜಗತ್ತು ಹಾಗೂ ಅದರ ಉಗಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅಥವಾ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬಾಳುವ ಹಾಗೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

"ಏಕಂ ಸತ್ ವಿಪ್ರಾ ಬಹುದಾ ವದಂತಿ" -- ಋಗ್ವೇದ

ಸತ್ಯವು ಒಂದೇ.
ಪಂಡಿತರು ಅದನ್ನು ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದರು.

(ಇದು ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ
-ಅಂದರೆ ದೇವರು ಅಥವಾ ಪರಮ ಸತ್ಯವು ಒಂದೇ ಆದಗ್ಯೂ,
ಮನುಷ್ಯರು ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ,
ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಇದರ ಸಾರ)

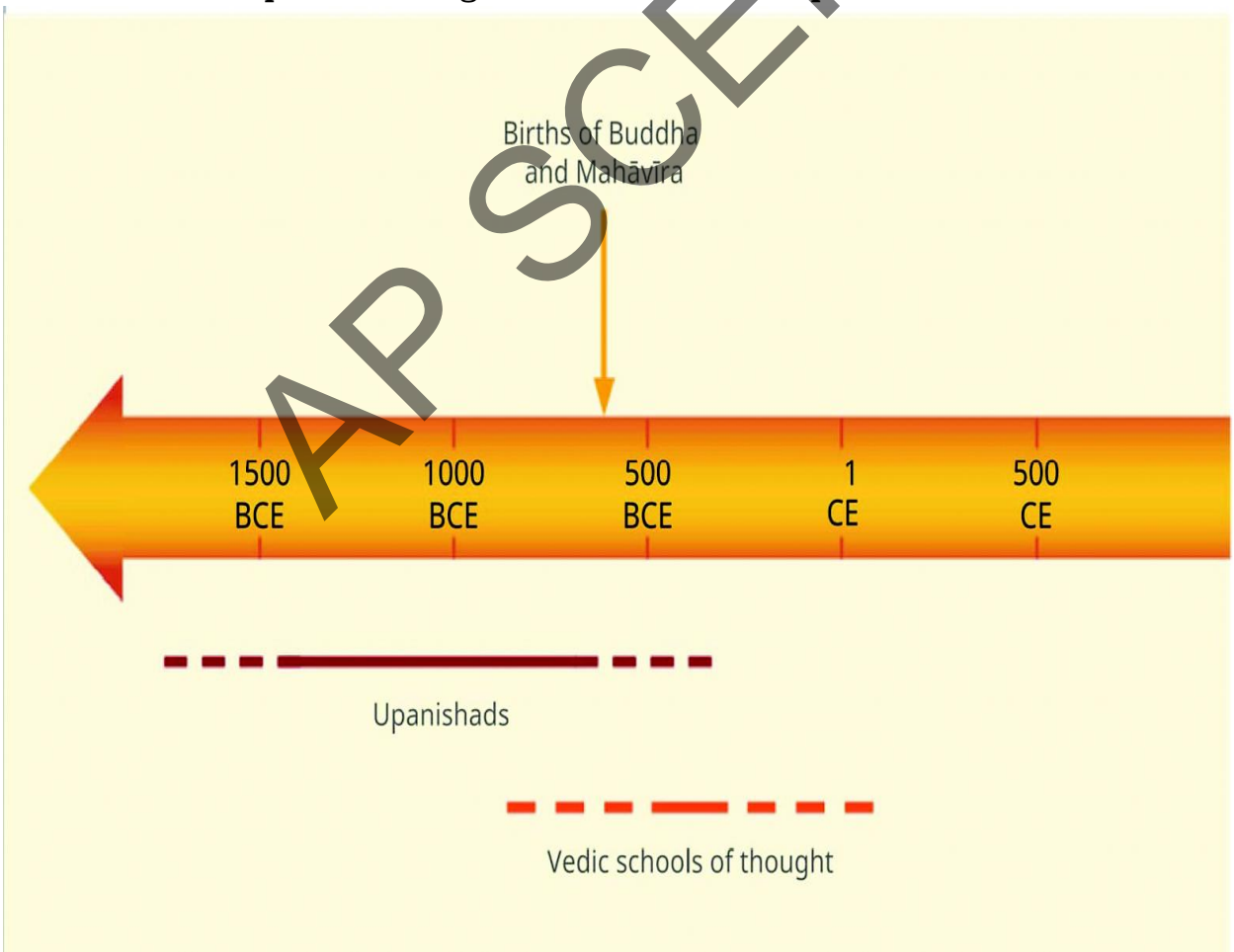
ಈ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ 'ಸತ್ಯ' ದೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲುಗೊಳ್ಳುವ ಕೆಲವು ಮೌಲ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ಈ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಹೆಸರೇ ಭಗವಂತ. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಮಂತ್ರಗಳು (ಶ್ಲೋಕಗಳು) ಪ್ರಜೆಗಳ ನಡುವೆ ಐಕ್ಯತೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

AP SCERT

Come together, speak together;
common be your mind, may your thoughts agree ...
United be your purpose, united your heart ...
may your thoughts be united, so all may agree!

b. Vedic society

Early Vedic society was organised in different **Janas** or **'clans'**, that is, larger groups of people. The Rig Veda alone lists over 30 such **Janas** - for instance, the Bharatas, the Purus, the Kurus, the Yadus, the Turvashas etc. Each clan was associated with a particular region of the northwest part of the Subcontinent.

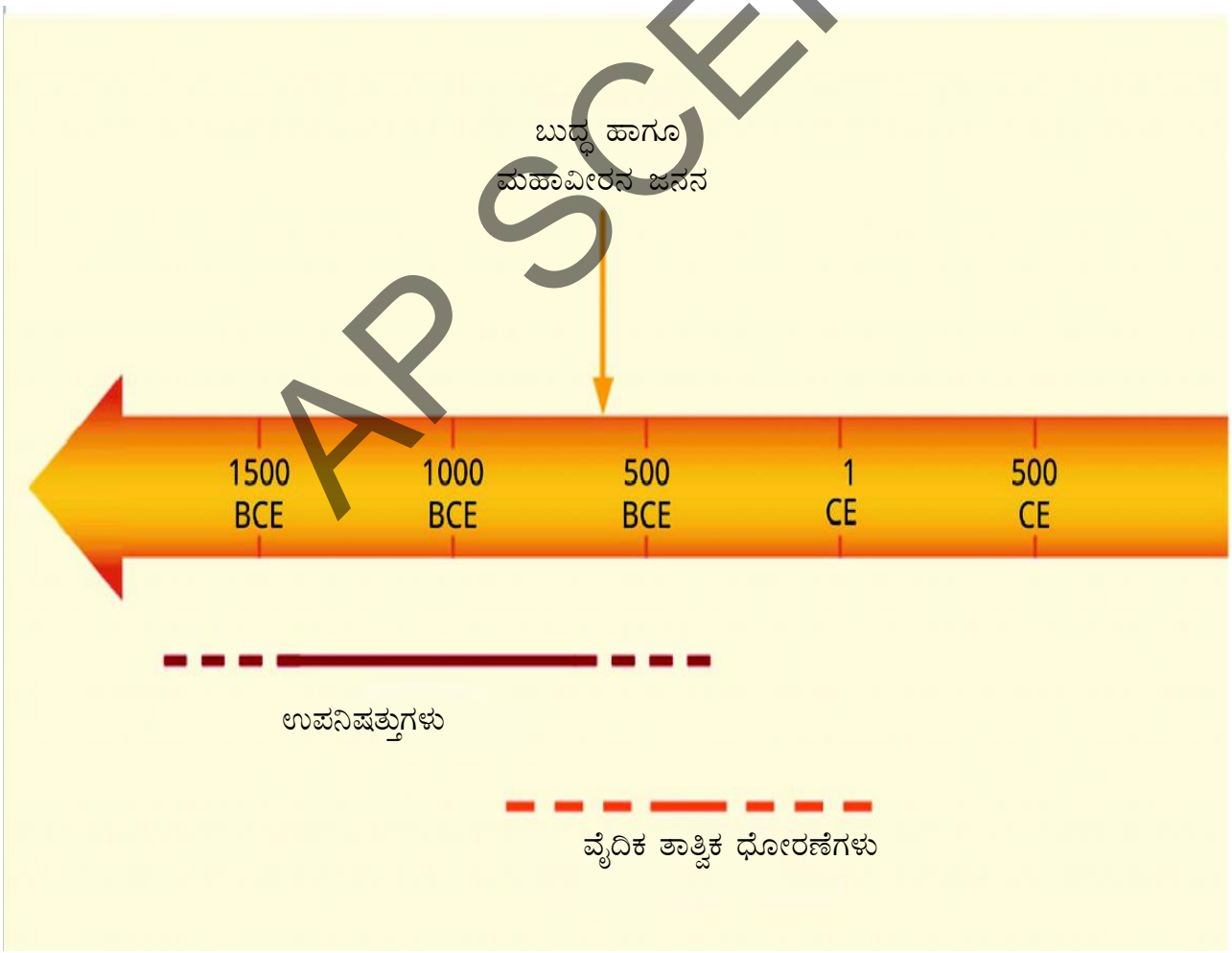

AP SCERT

ಜೊತೆಗೂಡಿ ಬಾಳಿರಿ, ಜೊತೆಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ.
ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಏಕವಾಗಿರಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಏಕೀಕೃತವಾಗಿರಲಿ.
ನಿಮ್ಮ ಗುರಿ ಏಕವಾಗಿರಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯಗಳು ಏಕವಾಗಿರಲಿ.
ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಸಮೈಕ್ಯವಾಗಿರಲಿ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸಮನ್ವಯತೆಯಿಂದ ಇರಿ.

ಬಿ. ವೇದಗಳ ಕಾಲದ ಸಮಾಜ

ವೇದಗಳ ಕಾಲದ ಮೊದಲ ಸಮಾಜ **'ಜನರು'** ಅಥವಾ **'ಸಮೂಹಗಳಾಗಿ'** ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಜಾ ಸಮೂಹಗಳಾಗಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧೀಕರಿಸಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತಹ ಮೂವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು **'ಜನರ'** ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭರತರು, ಪುರುಗಳು, ಕುರುಗಳು, ಯದುಗಳು, ತುರ್ವಶರು ಮುಂತಾದವು. ಪ್ರತಿ ಜನಾಂಗವು ಭಾರತ ಉಪಖಂಡದ ವಾಯುವ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಾಂತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ.

AP SCERT

Healer: Someone who uses traditional practices to relieve or heal diseases.

Not much is known of how these **'janas'** governed their society. The Vedas only give us a few clues through words like raja (a king or ruler), sabha and samithi, both of which refer to a collective gathering or assembly.

Many professions are mentioned in the Vedic texts, such as agriculturist, weaver, potter, builder, carpenter, healer, dancer, barber, priest, etc.

LET'S EXPLORE

Do you know the term for a society where people select their leaders? How do you think people can benefit from such a situation? What could happen if they live under leaders that they did not choose? (Hint: Think back to what you're learning in the theme 'Governance and Democracy'!) Write your thoughts in a paragraph of 100-150 words.

c. Vedic schools of thought

Vedic culture also developed many rituals (yajna, often read as 'yagya') directed towards various deities (gods or goddesses) for individual or collective benefit and wellbeing. Daily rituals were generally in the form of prayers and offerings to Agni, the deity associated with fire, but those rituals became more and more complex in the course of time.

A group of texts known as **'Upanishads'** built upon Vedic concepts and introduced new ones, such as Rebirth (taking birth again and again) and karma (our actions or their results). According to one school of thought, generally known as 'Vedanta', everything - human life, nature and the universe - is one divine essence called brahman (not to be confused with the god Brahma) or sometimes just tat ('that'). Two well-known mantras express this in a simple but profound way:

aham brahmasmi
"I am brahman" (that is to say, I am divine)
tat tvam asi...
"You are That"

AP SCERT

ಈ 'ಜನರು' (ಸಮಾಜವನ್ನು/ರಾಜ್ಯವನ್ನು) ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆಂಬುದು ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ರಾಜ (ರಾಜ ಅಥವಾ ಪಾಲಕ) 'ಸಭ', 'ಸಮಿತಿ' ಯಂತಹ ಕೆಲವು ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಸಭ, ಸಮಿತಿಗಳು ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ವ್ಯವಸಾಯಗಾರ, ನೇಕಾರರು, ಕುಂಬಾರಿಕೆ ಮಾಡುವವರು (ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವವರು) ಬಡಿಗರು, ವೈದ್ಯರು, ನರ್ತಕರು, ಕ್ಷೌರಿಕರು, ಪೂಜಾರಿ/ಅರ್ಚಕರಂತಹ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ವೇದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿಕಿತ್ಸಕ: ರೋಗಗಳಿಂದ ಉಪಶಮನ ಅಥವಾ ವಾಸಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ಪ್ರಜೆಗಳು ತಾವೇ ತಮ್ಮ ನಾಯಕರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಾಜವಿತ್ತೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ? ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆಂದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ? ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾಯಕರ ಆಡಳಿತದಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರೆ ಏನು ನಡೆಯುವುದು? (ಸೂಚನೆ: ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸ್ವಾಮ್ಯ ಎಂಬ ನೇಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಪುನರಾಲೋಚಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು 100–150 ಪದಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಂದು ಪ್ಯಾರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ).

ಸಿ. ವೈದಿಕ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು

ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಮಹತ್ವ ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ (ದೇವರು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು) ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಪದ್ಧತಿ, ಆಚಾರಗಳನ್ನು (ಪೂಜಾ ವಿಧಾನಗಳು) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿತು. ದಿನಿತ್ಯದ ಪೂಜಾವಿಧಾನಗಳು ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಆಹುತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ದೇವತೆಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು, ನೈವೇದ್ಯ, ಆರಾಧನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದವು.

ವೈದಿಕ ಭಾವನೆಗಳ ಆಧಾರವಾಗಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನೇ ಗ್ರಂಥಸಮುದಾಯವು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಇವು ಪುನರ್ಜನ್ಮ (ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವುದು) ಕರ್ಮ–(ನಾವು ಮಾಡು ಕೆಲಸಗಳು ಅಥವಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು)ದಂತಹ ವಿನೂತನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವು. ವೇದಾಂತವೆಂಬುದು ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನವ ಜೀವನ, ಪ್ರಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವ 'ಬ್ರಹ್ಮ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸುವ ಒಂದೇ ದೈವಾಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವುಗಳು (ಇಲ್ಲಿ 'ಬ್ರಹ್ಮ' ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ) ಇವನ್ನು ಕೇವಲ ತತ್ (ಅದು) ಎಂತಲೂ ಸಹ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಂತ್ರಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಳವಾದ ಅಂತೆಯೇ ಆಳವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿವೆ.

'ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಮೀ'–
ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮನು (ನಾನು ಭಗವತ್ ಸ್ವರೂಪನಾದವನು)
'ತತ್–ತ್ವಮ್–ಅಸಿ'–
ನೀವೂ ಸಹ ಅದೇ, ನೀನೂ ಸಹ ಭಗವತ್ ಸ್ವರೂಪರನೇ.

APSCERT

The Upanishads also introduced the concept of Atman or Self - the divine essence that resides in every being but is ultimately one with brahman. It follows that everything in this world is connected and interdependent. This explains a common prayer that begins with **sarve bhavantu sukhinah,** or "May all creatures be happy", and goes on to wish them all to be free from disease and sorrow.

THINK ABOUT IT

Have you heard or read any other story that conveyed an important message? What values did it teach you?

Early in the 1st millennium BCE, several more schools of thought grew out of the Vedas. One of them was Yoga, which developed methods intended to achieve the realisation of brahman in one's consciousness. Together, these schools of thought became the foundations for what we call 'Hinduism' today.

Buddhism

Other schools of thought also emerged, which did not accept the authority of the Vedas and developed their own systems. One of them is Buddhism.

Consciousness
The state of being aware, for instance of something within oneself.

About two-and-a-half millenniums ago, a young prince named Siddhartha Gautama was born in Lumbini (today in Nepal)

Depending on the sources they use, scholars have come up with widely different conclusions as regards the precise year of his birth. In Chapter 3, (Timeline and sourses of History) we chose 560 BCE as an approximate year. In any case, it makes no difference to our story here. As the story goes, then, Siddhartha (Gautama) grew up living a protected life in the palace. One day, at the age of 29, he asked to be driven through the city in a chariot, and for the first time in his life came across an old man, a sick man, and a dead body. He also saw an ascetic, who appeared to be happy and at peace.

AP SCERT

ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು 'ಆತ್ಮನ್' ಅಥವಾ 'ಆತ್ಮ' ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದವು. ಈ ದೈವತ್ವವು ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಆತ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮ, ದೈವತ್ವ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅವಲಂಬನೆ ಹೊಂದಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಧಾರವಾಗಿ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು **"ಸರ್ವೆ ಭವಂತು ಸುಖಿನಃ"** ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡುವ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. "ಸಮಸ್ತ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಸುಖದಿಂದಿರಲಿ" ಎಂಬುದೇ ಇದರ ಅರ್ಥ. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ರೋಗ, ದುಃಖವಿಲ್ಲದೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ಕೋರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಆಲೋಚಿಸಿ

ಮಹತ್ತರವಾದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುವ ಇತರೆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರುವೆಯಾ ಅಥವಾ ಓದಿರುವೆಯಾ? ಅದು ನಿನಗೆ ಯಾವ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿತು?

1ನೇ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯಶಕ **(BCE)** ದಿಂದ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯೋಗವೂ ಒಂದು. ಇದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳೇ ನಾವು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವೆಂದು ಕರೆಯಲು ಬುನಾದಿ ಆದವು.

ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ

ವೇದಗಳ ಪ್ರಬಲತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಾವೇ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಚೈತನ್ಯ: ತನ್ನ ಆಂತರಿಕ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ.

ಎರಡುವರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ (ಗೌತಮನು) ಎಂಬ ಯುವರಾಜನು ಲುಂಬಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. (ಪ್ರಸ್ತುತ ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿದೆ)

ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಅಧಾರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬುದ್ಧನ ಜೀವನದ ವರ್ಷವನ್ನು ಕುರಿತು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು, ಪಂಡಿತರು ಬಹಳ ಭಿನ್ನವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 3ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ (ಇತಿಹಾಸದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಆಧಾರಗಳು) ಪೂರ್ವ ಸಾಧಾರಣ ಶಕ 560 ಅನ್ನು ಒಂದು ಸಮೀಪ ವರ್ಷವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಇಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ಕಥೆಗೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ **ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಅಥವಾ ಗೌತಮನು** ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುರಕ್ಷಿತ ವೈಭವದ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಬೆಳೆದನು. ತನ್ನ 29ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಗರ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕನನ್ನು, ಒಬ್ಬ ರೋಗಿಯನ್ನು, ಒಂದು ಶವವನ್ನು ಕಂಡನು. ಆತನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿ/ಸಾಧುವನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿದನು.

AP SCERT

Many stories from the Upanishads tell us the importance of asking questions, whether these questions come from men, women or children.

Shvetaketu and the seed of reality

(Chhandogya Upanishad)

Rishi Uddalaka Aruni sent his son, shvetaketu, to a gurukula to learn the Vedas. When Shvetaketu returned 12 years later, his father realised he had become very proud of his learning. So Uddalaka tested him with questions on the nature of brahman, which shvetaketu could not answer.

Uddalaka proceeded to explain how brahman, though invisible, is everywhere, just as the seed of a banyan fruit seems empty when you open it, but already contains the future banyan tree; or just as all kinds of different pots can be made out of the same clay. Similarly, everything around us has emerged from the same essence - brahman. He concluded his teaching with these words, "Everything consists of this subtle essence. ... You are That, Shvetaketu."

Nachiketa and his quest (Katha Upanishad)

Once, a man was giving away all his possessions in a ritual. As his son Nachiketa kept asking him which god he would be offered to, the father became angry and answered, "I give you to Yama" - that is, to the god of death.

Nachiketa, then, proceeded to Yama's world and, after a long wait, met the mighty god. One question was on his mind - "What happens after the death of the body?"

AP SCERT

ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದರ ಒಂದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಪುರುಷ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀ, ಮಕ್ಕಳಿಂದಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು.

ಶ್ವೇತಕೇತು ಹಾಗೂ ಸತ್ಯವೆಂಬ ಬೀಜ/ (ವಾಸ್ತವವೆಂಬ ಬೀಜ) (ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು)

ಉದ್ದಾಳಕ ಅರುಣನೆಂಬ ಋಷಿ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಶ್ವೇತಕೇತುವನ್ನು ವೇದಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಒಂದು ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. 12 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಶ್ವೇತಕೇತು ಮರಳಿ ಬಂದನು. ತಾನು ಗಳಿಸಿದ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆತನು ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟನೆಂದು ತಂದೆ ಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಆದಕಾರಣ ಉದ್ದಾಳಕನು 'ಬ್ರಹ್ಮನ್' ಒಂದು ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಶ್ವೇತಕೇತು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಶ್ವೇತಕೇತು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲಾರದೆ ಹೋದನು. 'ಬ್ರಹ್ಮನ್' ಅಗೋಚರವಾದದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಇರುವನೆಂದು ಉದ್ದಾಳಕನು ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಒಂದು ಆಲದ ಬೀಜವನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಿದರೆ ಏನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಆಲದ ಮರವು ಅದರಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆತನು ವಿವರಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದಕುಂಬಗಳೂ ಒಂದೇ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದನು. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಪ್ರತಿ ಜೀವರಾಶಿ 'ಬ್ರಹ್ಮನ್' ಎಂಬ ವಸ್ತುವಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ. 'ಈ ಸಕಲ ಚರಾಚರ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಈ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂಬ ವಸ್ತುವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ... ಅದು ನೀನೆ' ಓ ಶ್ವೇತಕೇತು! ಎಂಬ ಮಾತಿನೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಉದ್ದಾಳಕನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

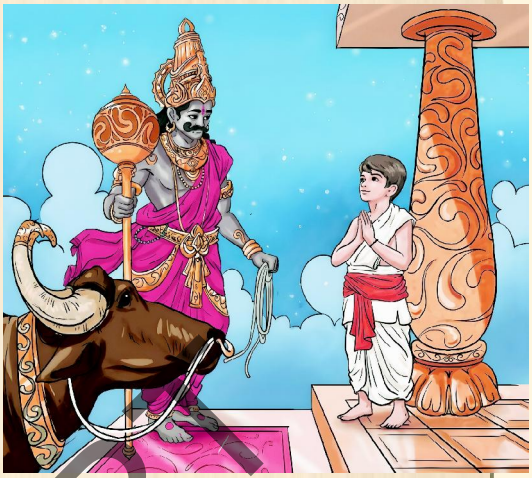
ನಚಿಕೇತ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನ್ವೇಷಣೆ (ಕಥೋಪನಿಷತ್ತು)

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿನ ಭಾಗವಾಗಿ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಾನ ಮಾಡಿದನು. ತನ್ನನ್ನು ಯಾವ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಡಲಿದ್ದೀಯ ಎಂದು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ತಂದೆಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಆತನನ್ನು 'ಮರಣದೇವನಾದ ಯಮನಿಗೆ ಕೊಡುವೆನೆಂದು' ಹೇಳಿದನು. ಆನಂತರ ನಚಿಕೇತನು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ನಂತರ ಯಮನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದನು.

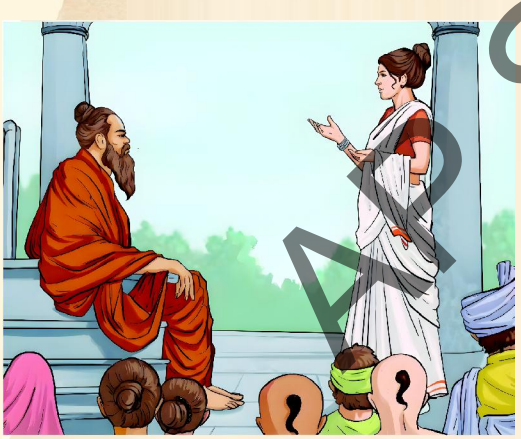
ಈ ದೇಹವು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಏನಾಗುವುದೆಂದು ನಚಿಕೇತನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಯಮನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ನಚಿಕೇತನು ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಬೇಕೆಂದು ಪಟ್ಟುಹಿಡಿದನು.

AP SCERT

Yama tried to avoid answering, but the boy persisted. Pleased, Yama explained that the Atman, or self, is hidden within all creatures. It is neither born, nor does it die; it is immortal. Having acquired this profound knowledge, Nachiketa returned to his father, who welcomed him joyfully.

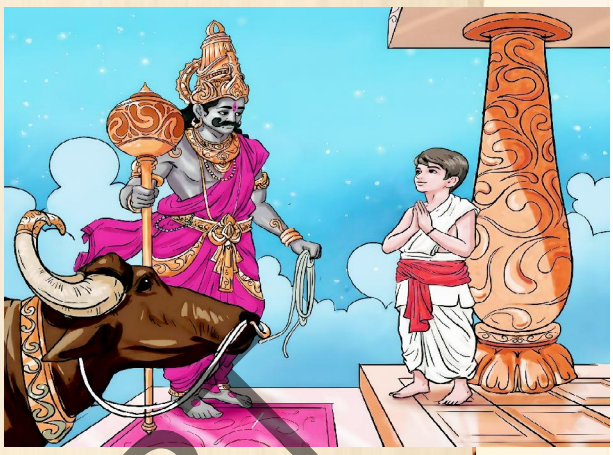
The debate of Gargi and Yajnavalkya (Brihadaranyaka Upanishad)

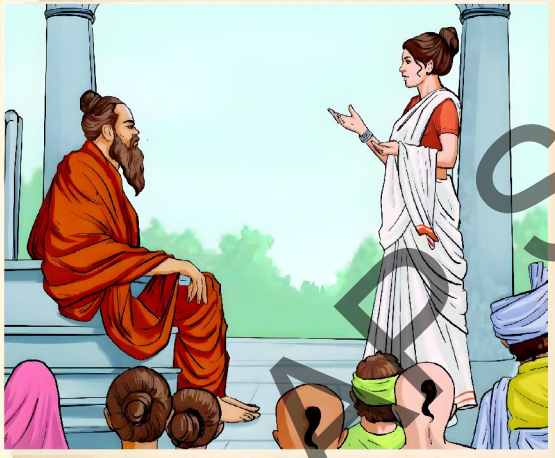

Once, the wise king Janaka announced a prize for the winner of a philosophical debate. Yajnavalkya, a renowned rishi, came to the king's court and defeated many scholars until Gargi, a rishika, asked him a series of questions on the nature of the world, and finally on the nature of brahman. At that point, Yajnavalkya asked her to stop asking further questions. Later, however, Gargi resumed her questions and Yajnavalkya went on to explain how brahman is what makes the world, the seasons, the rivers and everything else possible.

AP SCERT

ಯಮನು ಸಂತಸಪಟ್ಟು 'ಆತ್ಮವು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ಅಡಗಿದೆ. ಅದು ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳಿಗೆ ಅತೀತವಾದದ್ದು. ಅದು ಅಮರವಾದದದು, ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದದ್ದು ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದನು. ಈ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ನಚಿಕೇತನು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ತಂದೆ ನಚಿಕೇತನನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು.

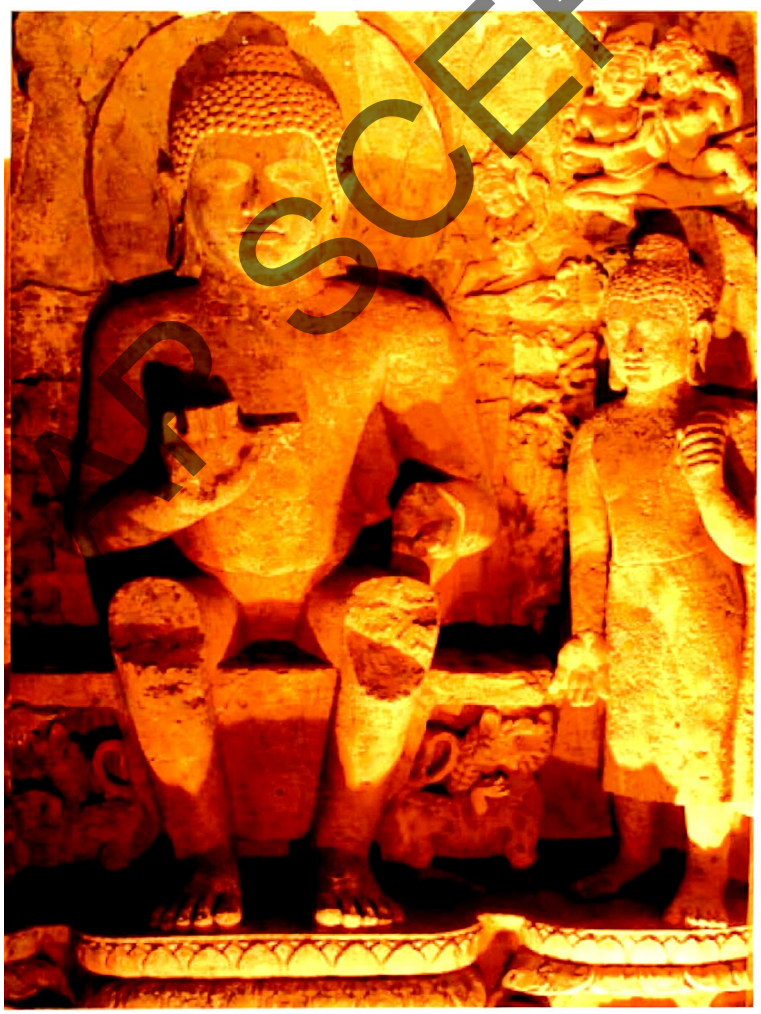
ಗಾರ್ಗಿ– ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರ ಸಂವಾದ (ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತು)

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಜನಕ ಮಹಾರಾಜನು ತಾತ್ವಿಕ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸಿದವರಿಗೆ ಒಂದು ಬಹುಮಾನ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರಾಂತ ಋಷಿಯು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಪಂಡಿತರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಗಾರ್ಗಿ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯು ಪ್ರಪಂಚದ ಸ್ವಭಾವ. 'ಬ್ರಹ್ಮ'ದ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನಿಗೆ ಸರಣಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೆಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆನಂತರ ಗಾರ್ಗಿ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕೇಳುವುದನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. 'ಬ್ರಹ್ಮ' ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶ್ವವು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಋತುಗಳು, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಪ್ರತಿ ವಸ್ತುವೂ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾದವೆಂಬುದನ್ನು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ವಿವರಿಸಿದನು.

ARSCERT

Following this experience, Siddhartha decided to give up his palace life, leaving behind his wife and son. Travelling on foot as an ascetic, meeting other ascetics and scholars, he searched for the root cause of suffering in human life. After meditating for many days under a **pipal** tree at **Bodh Gaya** (today in Bihar), he attained enlightenment; he realised that avidya (ignorance) and attachment are the source of human suffering and conceived a method to remove these two causes. Siddhartha, then, became known as the **'Buddha'**, which means the **'enlightened'** or **'awakened'** one.

The Buddha started teaching what he had realised, including the idea of ahimsa, which is generally translated as **'non- violence'**, but originally means 'non-hurting' or 'non-injuring'. He also insisted on a sincere inner discipline. The following saying of his expresses this simply:

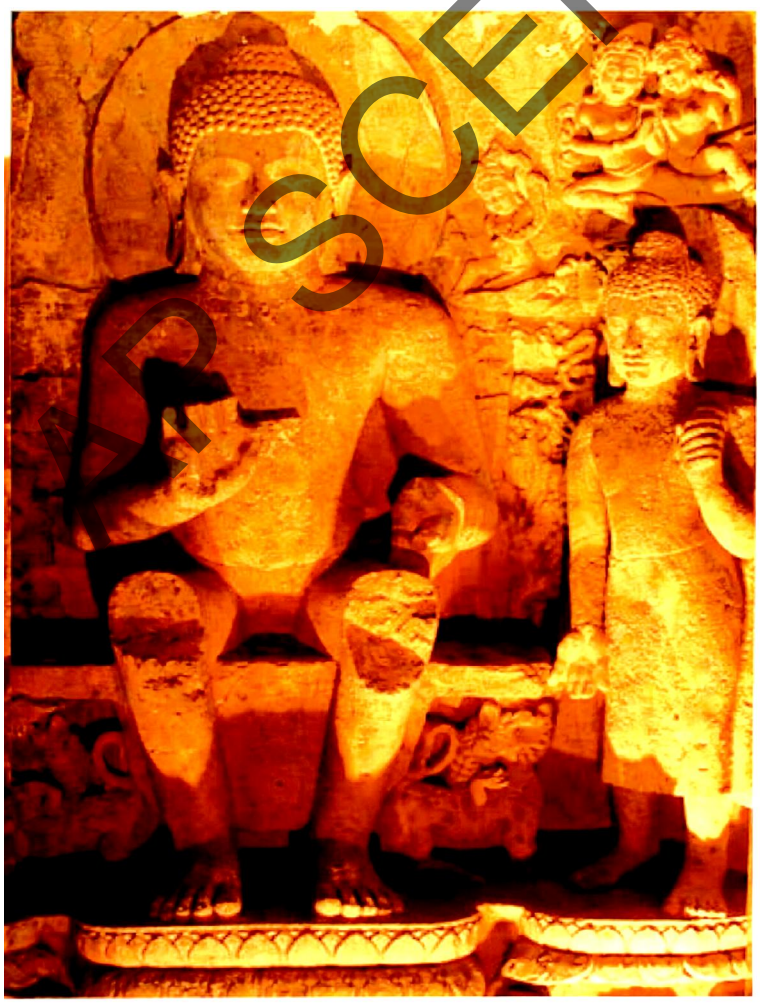
Ascetic: Someone who engages in a rigorous discipline to attain a higher consciousness.

Attachment: The condition of having a bond with someone or something, usually through sentiment or habit.

© SCERT

ಈ ಅನುಭವದ ನಂತರ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ತನ್ನ ಮಡದಿ ಮಗನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ, ತನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಕಾಲನಡಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಾ ಇತರೆ ಸಾಧು ಸಂತರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾ, ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿದನು. ಬುದ್ಧಗಯಾ (ಬಿಹಾರ್) ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೋಧಿವೃಕ್ಷ (ಆಲದ ಮರ)ದ ಕೆಳಗೆ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾದ ನಂತರ ಆತನಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು. ಅಶಿಕ್ಷಣ (ಅಜ್ಞಾನ) ಅನುಬಂಧವು ಮಾನವನ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದು ಆತನು ಅರಿತುಕೊಂಡನು. ಆ ಎರಡನ್ನೂ ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾನವ ದುಃಖವನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದನು.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ಅಂದಿನಿಂದ ಬುದ್ಧನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು. 'ಬುದ್ಧ' ಎಂದರೆ 'ತಿಳಿದವ', 'ಅರಿತವ' ಅಥವಾ 'ಜ್ಞಾನಿ' ಎಂದರ್ಥ. ಬುದ್ಧನು ತಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ 'ಅಹಿಂಸೆ' ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೂ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸದೇ ಇರುವುದೆಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. 'ಹಾನಿ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದು' ಅಥವಾ 'ಗಾಯಿಗೊಳಿಸದಿರುವುದು' ಎಂಬುದು ಅಹಿಂಸೆಯ ಒಂದು ವಾಸ್ತವವಾದ ಅರ್ಥ. ಸತ್ಯ, ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಂತರಿಕ ಕ್ರಮಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಸಹ ಈತನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದನು. ಆತನು ಹೇಳಿದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಸನ್ಯಾಸಿ: ಉನ್ನತವಾದ ಚೈತನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಕಠಿಣವಾದ ಕ್ರಮಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಅನುಬಂಧ: ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ನಂಟು/ಬಂಧ ಈ ಬಂಧವು ಒಂದು ಅಭ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಅನುಬಂಧದ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

© KR SCERT

"Not by water is one made pure, though
many people may bathe here [in sacred rivers].
But one is pure in whom truth and dharma reside.
Conquering oneself is greater than conquering
a thousand men on the battlefield a thousand times."

Monk: A man who, giving up the usual life in the world, dedicates himself to religious or spiritual pursuits. A monk usually takes vows, that is, commits himself to follow strict rules for a disciplined life.

Nun: The female equivalent of a monk.

The Buddha founded the **Sangha**, a community of bhikshus or monks (and, later, **bhikshunis** or **nuns**) who dedicated themselves to practising and spreading his teachings. His influence on India, and indeed the whole of Asia, was enormous, as we will discover later; it is still perceptible today.

This stone panel, some 1,800 years old, shows the Buddha teaching

© NCERT

ಅನೇಕರು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (ಪವಿತ್ರ ನದಿಯಲ್ಲಿ) ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೇವಲ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಅವರು ಪವಿತ್ರರಾಗಲಾರರು. ಯಾರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳು ಅಡಗಿರುತ್ತವೆಯೇ ಅವರೇ ಪವಿತ್ರರು, ಪರಿಶುದ್ಧರು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಜಯಿಸುವುದು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಜನರನ್ನು ಸಾವಿರ ಬಾರಿ ಜಯಿಸಿದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು.

ಬುದ್ಧನು **ಸಂಘವನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇದು ಭಿಕ್ಷುಗಳು (ಮತ್ತು ನಂತರದಲ್ಲಿ **ಭಿಕ್ಷುಣಿಯರು** ಅಥವಾ **ಸನ್ಯಾಸಿಯರ**ನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಮೂಹ). ಇವರು ಬುದ್ಧನ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಆಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದು ವ್ಯಾಪಕಗೊಳಿಸಲು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಭಾರತ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಹಾಗೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದಾದ್ಯಂತ ಈತನ ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವದ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲಾಯಿತು. ಅದು ಇಂದಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿ: ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನಗೆ ತಾನೇ ಧರ್ಮ ಸಂಬಂಧಿತವಾದ ಅಥವಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಶಯಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಸಹಜವಾಗಿ ಕ್ರಮಶಿಕ್ಷಣ, ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಕಠಿಣವಾದ ನಿಮಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುನೆಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಸನ್ಯಾಸಿನಿ: ಪುರುಷ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಂತೆ ಜೀವಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿನಿ ಎನ್ನುವರು.

ಬುದ್ಧನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸುವ ಈ ಶಿಲಾ ಫಲಕವು 1800 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದ್ದು.

© NCERT

LET'S EXPLORE

→ Discuss the way the Buddha is depicted in the above panel.

→ Can you name some states of India or some other countries where Buddhism is a major religion even today? Try to plot these on a world map.

Jainism

Jainism is another important school of thought that became widespread at the same time, although its roots are said to be much more ancient. Just like Siddhartha Gautama, Prince **Vardhamana** was born into a royal family in the early 6th century BCE. His birthplace was near the city of **Vaishali**, in modern-day Bihar. At the age of 30, he decided to leave his home and go in search of spiritual knowledge. He practised an ascetic discipline and, after 12 years, achieved **'infinite knowledge'** or **supreme wisdom**. He became known as **'Mahavira'**, or **'great hero'**, and started preaching what he had realised.

A tradional painting of Mahavira

APSCERT

DON'T MISS OUT

The word 'Jain' or jaina comes from **jina,** meaning **'conqueror'.** This does not refer to the conquest of territory or enemies, but to the conquest of ignorance and attachments, so as to reach enlightenment.

Jain teachings include ahimsa, anekantavada and aparigraha. These ideas, shared to a large extent with Buddhism and the Vedantic school of thought, are central to Indian culture. The first may be illustrated by this saying of Mahavira,

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ಮೇಲಿನ ಶಿಲಾಫಲಕದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

→ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು ಪ್ರಮುಖ ಧರ್ಮವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲಿರಾ? ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲಿರಾ? ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರಿ.

ಜೈನ ಧರ್ಮ

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಚಿಂಥನಾ ವಿಧಾನವೇ ಜೈನಧರ್ಮ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನವಾದವುಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಗೌತಮನಂತೆ **ವರ್ಧಮಾನನೆಂಬ** ಯುವರಾಜ ಪೂರ್ವ ಸಾಧಾರಣ ಶಕ 6ನೇಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಆತನ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಳವು ಆಧುನಿಕ ಬಿಹಾರದ **ವೈಶಾಲಿ** ನಗರಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆ. 30 ವರ್ಷಗಳ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಧಮಾನನು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲು ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ತೊಡಗಿದನು. ಆತನು ಕಠಿಣವಾದ ಸನ್ಯಾಸ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ, 12 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ **ಅನಂತವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು** ಪಡೆದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಮಹಾವೀರನು ಅಥವಾ **ಶ್ರೇಷ್ಠಜ್ಞಾನಿ**ಯಾಗಿ ಹೆಸರಾದನು. ಮಹಾವೀರನು ತಾನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಮಹಾವೀರನ ಒಂದು
ಸಾಂಪ್ರದಾಯ ಚಿತ್ರ

APSCERT

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

'ಜೈನ್' ಅಥವಾ 'ಜೈನ್' ಎಂಬ ಪದವು 'ಜಿನ' ಎಮಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. **'ಜಿನ'** ಎಮದರೆ **'ಜಯಿಸಿದವನು'** (ವಿಜೇತ) ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಭೂಭಾಗದ ಅಥವಾ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದನೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಜೈನ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆ, ಅನೇಕಂತವಾದ ಮತ್ತು ವೇದಾಂತ ಆಲೋಚನೆ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿರುವ ಈ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಸ್ಥಂಭಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಹಾವೀರನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಬಹುದು.

"All breathing, existing, living, sentient creatures should not be slain, nor treated with violence, nor abused, nor tormented, nor driven away."

Let us define the last two in simple terms:

- **Anekantavada** means 'not just one' aspect or perspective. That is, the truth has many aspects and cannot be fully described by any single statement.
- **'Aparigraha'** means 'non-possession' and advises detachment from material possessions, limiting oneself to what is truly necessary in life. Jainism also insists on the interconnectedness and interdependence of all creatures, from humans to invisible organisms, as they support each other and cannot live without one another. Scientists studying nature, flora and fauna, have again and again confirmed this deep truth.

The Jataka tales, which have delighted generations of Indian children and adults, tell stories of the Buddha's former births and express in simple terms the Buddhist values.

In a well-known tale, the Buddha was the king of a large troop of monkeys. They lived near a huge tree which bore fruit of divine fragrance and taste. Despite the monkey- king's instructions that no fruit should escape, one day a ripe fruit fell into the stream below. Carried by the current, it was caught in a net and taken to the palace.

AP SCERT

"ಉಸಿರಾಡುವ, ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಇರುವ, ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರಾಣವುಳ್ಳ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು. ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬಾರದು, ಭಾದಿಸಬಾರದು ಅಥವಾ ಹತ್ತಿಕ್ಕಬಾರದು.

ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಸರಳವಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸೋಣ.

- **'ಅನೇಕಾಂತವಾದ'** ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅಥವಾ ನಿಲುವು ಅಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕೋನಗಳಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಮೂಲಕ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಲಾರೆವು.
- **'ಅಪರಿಗ್ರಹಂ'** ಎಂದರೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು 'ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು' ಈ ಭೌತಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಮೋಹವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಪರಿಮಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮವು ಮಾನವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅದೃಶ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳವರೆಗೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಗಳೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿವೆಯೆಂದೂ, ಒಂದು ಇಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿಸಲಾರದೆಂದು ಜೈನಧರ್ಮವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆಳವಾದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ, ಸಮಸ್ತ ವೃಕ್ಷ ಪ್ರಬೇಧ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಕೂಡ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬುದ್ಧನ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳು ಎನ್ನುವರು. ಇವು ಬುದ್ಧನ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಅನೇಕ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ದೊಡ್ಡವರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಒಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಜಾತಕ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೋತಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ರಾಜ. ಅವು ದೈವಿಕವಾದ ಸುವಾಸನೆ ಹಾಗೂ ರುಚಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಬೃಹತ್ ಮರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಹಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಹಣ್ಣು ಸಹಾ ನಿರುಪಯೋಗವಾಗಬಾರದೆಂದು ಕೋತಿಗಳ ರಾಜ (ಬುದ್ಧನು) ಆ ಕೋತಿಗಳನ್ನು ಆದೇಶಿಸಿದಾಗ, ಒಂದುದಿನ ಒಂದು ಹಣ್ಣು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಒಂದು ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿತು.

AP SCERT

The king was so enchanted by its taste that he ordered his soldiers to locate the tree it came from.

After a long search, they found the tree - and the monkeys enjoying the tree's fruits. The soldiers attacked the monkeys. The only way for the monkey-king to save his monkeys was to help them cross the stream, but they could not do so on their own. Being much larger than them, the monkey-king caught hold of a tree on the other bank and let them use his body as a bridge to cross the stream, although he was severely bruised in the process and eventually died.

A name panel (at Bhathat in Madhya Pradesh) depicting the story of the monkey king.

The king, who watched the scene from a distance, was greatly moved by the monkey-king's selfless sacrifice. He thought about the role of a king with respect to his subjects.

A Jain story

Rohineya was an extraordinarily skilled burglar who evaded all attempts to catch him. On his way to a city, he accidentally heard a few sentences from a sermon that Mahavera was giving about achieving liberation from the ordinary life of ignorance. Reaching the city, Rohineya was recognised and arrested. He pretended to be a simple farmer. A minister devised a clever plan to force him to confess his identity. But Rohineya, remembering Mahavira's words, was able to detect the minister's plan and defeat it.

Feeling remorseful, Rohineya approached Mahavera, confessed his crimes, returned the stolen treasures, and asked for forgiveness. He became a monk, realised the illusion he was living in and focused on acquiring higher knowledge.

The story illustrates the importance of right action and right thinking, and also illustrates the fact that everyone should have a second chance.

AP SCERT

ರಾಜನು ಆ ಹಣ್ಣಿನ ರುಚಿಗೆ ಮುಗ್ಧನಾದನು. ಆ ಹಣ್ಣು ಯಾವ ಮರದಿಂದ ಬಂದಿದೆಯೋ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಎಂದು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

ಸುಧೀರ್ಘ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಆ ಮರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ಕೋತಿಗಳು ಆ ಮರದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಆನಂದಿಸುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಸೈನಿಕರು ಆ ಕೋತಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಕೋತಿಗಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವು ಹಳ್ಳದ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ದಾಟಲಾರದೆ ಹೋದವು. ತನ್ನ ಕೋತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದೇ ತನ್ನ ತಕ್ಷಣದ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಕೋತಿಗಳ ರಾಜನು ಭಾವಿಸಿದನು. ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಹಳ್ಳದ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ದಾಟಲು ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಸಲು ಇತರೆ ಕೋತಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದನು. ಆದರೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೋತಿ ರಾಜನು ತೀವ್ರವಾದ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿತು.

ಕೋತಿ ರಾಜನ ಕಥೆಯನ್ನು ತೋರುವ ಫಲಕ
(ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರೂತ್ ಹತ್ತಿರ)

ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ರಾಜನು ದೂರದಿಂದ ಗಮನಿಸಿದನು. ಕೋತಿ ರಾಜನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ತ್ಯಾಗವು ರಾಜನ ಹೃದಯವನ್ನು ಕರಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ರಾಜ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಒಂದು ಜೈನ ಕಥೆ

ರೋಹಿನೇಯನೆಂಬ ಅಸಾಧರಣ ಕೈಚಳಕವುಳ್ಳ ಕಳ್ಳನಿದ್ದನು. ರಾಜಭಟರು ಆತನನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಒಂದು ದಿನ ರೋಹಿನೇಯನು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದನು. ಮಹಾವೀರನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಧಾರಣ ಜೀವನದಿಂದ ಹೇಗೆ ವಿಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಇವನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಗರಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಅವನನ್ನು ಭಟರು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದರು. ಆತನು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತನಂತೆ ನಟಿಸಿದನು. ರೋಹಿನೇಯನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕಳ್ಳನೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯು ಚತರುವಾದ ಉಪಾಯವೊಂದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಫಲನಾದನು.

ರೋಹಿನೇಯನು ಪಶ್ಚತ್ತಾಪವನ್ನು ಪಟ್ಟು, ಮಹಾವೀರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ತನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ತಾನು ಕದ್ದಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಟ್ಟು, ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆತನು ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಬದಲಾದನು.

ರೋಹಿನೇಯನು ಒಂದು ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಉನ್ನತವಾದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಹರಿಸಿದನು.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಆಲೋಚನೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಎರಡನೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕೆಂಬ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಸಹ ಇದು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

AP SCERT

LET'S EXPLORE

Observe the above panel (from a Jain temple in New Delhi).
What is striking about it? What messages does it carry?

THINK ABOUT IT

In both Buddhism and Jainism, ahimsa means much more than refraining from physical violence against a person or an animal. It also means refraining from violence in thought, such as having ill feelings towards anyone. If we observe ourselves carefully, we may notice such negative thoughts and learn to turn them into positive ones. Sometimes such negative thoughts are even directed at ourselves!

In both Buddhism and Jainism, monks, and sometimes nuns too, began travelling across the land to spread their respective teachings far and wide. Some of them created new **monasteries** in faraway places, while others led ascetic lives in caves cut in the rock. Archaeological findings have revealed many traces of those monasteries, sometimes even the names of the monks who lived in the **rock-cut caves** and slept on the stone beds!

AP SCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ಮೇಲೆ ಇರುವ ಶಿಲಾಫಲಕವನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ (ಹೊಸ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿನ ಜೈನ ದೇವಾಲಯದಿಂದ) ಇದರಲ್ಲಿರುವ ವಿಸ್ಮಯಗೊಳಿಸುವ ವಿಷಯವೇನು? ಅದು ಎಂತಹ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ?

ಆಲೋಚಿಸಿ

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಜೈನಧರ್ಮ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಅಹಿಂಸೆಯೆಂದರೆ ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಶಾರೀರಿಕ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಇರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡರೆ ಬಹಳ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಅಂದರೆ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು. ಯಾರಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಇರದಂತೆ ಬಾಳುವುದು. ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಜಾಗೃತಿಯಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆ, ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಂತಹ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನೇ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲೂಬಹುದು.

APSCERT

ಬೌದ್ಧ, ಜೈನಧರ್ಮ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು, ಕೆಲವು ಬಾರಿ ತಮ್ಮ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಪರ್ಯಟನೆ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ **ಬೌದ್ಧ ವಿಹಾರಗಳನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಗುಹಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆದರು. ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಶೋಧಕರು ಅಂತಹ ಬೌದ್ಧ ವಿಹಾರಗಳ ಅವಶೇಷಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ **ಕಲ್ಲನ್ನು ಕೊರೆದು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ** ವಾಸಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಿದ್ರಿಸಿದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

Caves cut into the rock at Ellora (Maharashtra) between the 6th and the 10th centuries CE. Some of the caves are Hindu, others are Buddhist and Jain.

APSCERT

THINK ABOUT IT

In English, Hinduism, Buddhism, Jainism and Sikhism are often labelled 'religions'. You may notice that we have avoided this term, preferring 'schools of thought' and (later in this chapter) 'belief systems'. This is because there are many aspects to those schools and systems, which we will explore gradually - a philosophical aspect, a spiritual aspect, a religious aspect, an ethical aspect, a social aspect, to name a few. Many scholars agree that the word 'religion' is too limiting in the context of the Indian civilisation.

There were yet other schools of thought at the time. For example, one of them, known as the 'Charvaka' school (sometimes also 'Lokayata'), believed that this material world is the only thing that exists, and therefore there can be no life after death. This school does not seem to have gained much popularity and it disappeared with time. We mention it to show that there was a wide diversity of intellectual or spiritual belief systems; people were free to choose what suited them.

Although the Vedic, Buddhist and Jain schools had important differences, they also shared some common concepts, such as dharma, karma, rebirth, the search for an end to suffering and ignorance, and many important values. This is the 'trunk' of the tree we started this chapter with.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲೋರದಲ್ಲಿ ಸಾ.ಶ. 6ನೇ ಶತಮಾನ ಹಾಗೂ 10ನೇ ಶತಮಾನ ನಡುವಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಶಿಲೆಯನ್ನು ಕೊರೆದು ಈ ಗುಹಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಿಂದೂ ಗುಹೆಗಳು, ಕೆಲವು ಬೌದ್ಧ ಹಾಗೂ ಜೈನಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಆಲೋಚಿಸಿ

ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಧರ್ಮ, ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ, ಜೈನಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಿಖ್ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹಲವರು ಬಾರಿ **'ಧರ್ಮಗಳು'** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ಪದವನ್ನು ಬಳಸದೇ, ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ (ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ನಂತರದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ) 'ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು, **ವಿಶ್ವಾಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು**' ಅನೇಕ ಕೋನಗಳಿವೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕೋನ, ತಾತ್ವಿಕ ಕೋನ, ನೈತಿಕ ಕೋನ ಮುಂತಾದವು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮತ್ತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಭಾರತೀಯ ನಾಗರೀಕತೆಯ ನೇಪಥ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಧರ್ಮ' ಎಂಬ ಪದವು ಬಹಳ ಪರಿಮಿತ ಅರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಬಹುಪಾಲು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂಕೆಲವು ಇತರೆ ಆಲೋಚನೆ ಧೋರಣೆಗಳೂ ಸಹ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ **ಚಾರ್ವಾಕ** (ಕೆಲವುಬಾರಿ **ಲೋಕಾಯತ**) ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಯೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ನಮಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವ ಈ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚ ಮಾತ್ರವೇ ಉಳಿವಿನಲ್ಲಿದೆ, ಮರಣದ ನಂತರ ಜೀವನವಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ನಂಬಿದೆ. ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಆಧರಣೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಕಾಲದ ಜೊತೆಗೆ ಇದು ನಶಿಸಿಹೋಯಿತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಭಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ವಾಸದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲು ನಾವು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ.

ವೈದಿಕ, ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಇದ್ದರೂ, ಧರ್ಮ, ಕರ್ಮ, ಪುನರ್ಜನ್ಮ, ದುಃಖ ಅಜ್ಞಾನದ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಂತಹ ಕೆಲವು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳಿಕೊಂಡ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ **ಕಾಂಡ**ವಿದ್ದಂತೆ.

AP SCERT

Folk and Tribal Roots

The cultural roots we have seen so far are well documented in many texts. India has also had rich 'oral traditions', that is, teachings or practices transmitted through everyday practice, without written texts (this is the case of the Vedas). Among them are numerous folk traditions, that is, transmitted by common people, and tribal traditions, transmitted by tribes.

What is a tribe?

There are many definitions for this social entity. Today, anthropologists usually consider a tribe to be a group of families or clans sharing a tradition of common descent, a culture and a language, living as a close-knit community under a chief and holding no private property. Interestingly, ancient India did not have a word for 'tribe' - tribes were just different janas that lived in a specific environment, such as forests or mountains. The Constitution of India uses the terms 'tribes' and **'tribal communities'** in English, and **janajati** in Hindi. According to official figures, in 2011 India had 705 tribes spread over most States, amounting to a population of about 104 million people - more than the populations of Australia and the United Kingdom together! In the 19th century, anthropologists studying tribes often described them as 'primitive' or 'inferior' to civilised people. With deeper studies of tribal communities and their rich and complex cultures, such biased judgments have been mostly abandoned.

AP SCERT

There has been a constant interaction between folk and tribal traditions, and the leading schools of thought such as those we mentioned in this chapter. Deities, concepts, legends and rituals have been freely exchanged in both directions. For instance, according to tradition, Jagannath, worshipped at Puri (Odisha), was originally a tribal deity; this is also the case with various forms of the mother-goddess worshipped across India. Some tribes, on the other hand, adopted Hindu deities long ago, and possess their own versions of the Mahabharata and the Ramayana - this has been well documented from India's northeastern States, all the way to Tamil Nadu.

ಜನಪದ, ಗಿರಿಜನ ಮೂಲಗಳು

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಗಳು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಭಾರತದೇಶಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೂ ಸಹ ಇವೆ. ಲಿಖಿತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲದೆಯೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಿನನಿತ್ಯದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು. ಬೋಧನೆಗಳೂ ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ (ವೇದಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು) ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದ ಜಾನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು. ಆದಿವಾಸಿಗಳಿಂದ ಪ್ರವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೂ ಇವೆ.

ಬುಡಕಟ್ಟು/ ಜನಾಂಗ ಎಂದರೆ ಏನು?

ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿವೆ. ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂತತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಸಮೂಹವೇ ಜನಾಂಗ. ಒಂದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯುಳ್ಳ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳು ಬೆರೆತು ಜನಾಂಗವಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಅಧಿಪತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಆಪ್ತ ಸಂಬಂಧದೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಯಾವುದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಜನಾಂಗ/ಬುಡಕಟ್ಟು** ಎಂಬ ಪದವೇ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಅರಣ್ಯಗಳು, ಪರ್ವತಗಳಂತಹ ವಿಶೇಷ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಭಿನ್ನವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ **'ಬುಡಕಟ್ಟು/ಜನಾಂಗ' (tribes)** ಮತ್ತು **'ಆದಿವಾಸಿ ಸಮೂಹ' (tribal communities)** ಎಂಬ ಪದಗಳನು, ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ **'ಜನಜಾತಿ'** ಎನ್ನುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದೆ. 2011 ರ ಭಾರತ ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ದಾಖಲೆಗಳ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟು/ಜನಾಂಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ. 705. ಇವರು ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 104 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಳು. ಇದು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಇವರನ್ನು ನಾಗರೀಕರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದವರು ಅಥವಾ ಆದಿವಾಸಿ ಮಾನವರನ್ನಾಗಿ ಕರೆದರು. ಆದಿವಾಸಿ ಸಮಾಜಗಳ ಶ್ರೀಮಂತ ಹಾಗೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವಿಬೇಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು.

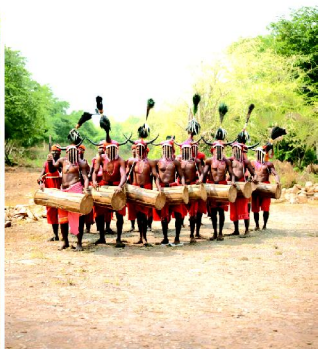

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಆದಿವಾಸಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಮಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗಿವೆ. ದೇವತೆಗಳು, ಭಾವನೆಗಳು ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳು, ಗೇಯಗಳು, ಪೂಜಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಎರಡೂ ಕಡೆಯೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಪೂರಿಯಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಗನ್ನಾಥನು ಸ್ವತಃ ಒಂದು ಆದಿವಾಸಿ, ಗಿರಿಜನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ದೈವವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಶಕ್ತಿದೇವತೆ, ದೇವಿಯ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳು ಇದೇ ಪರಿದಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಬಹಳ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆಯೇ ಹಿಂದೂ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳಿಗೆ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಅನುಸರಣಿಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಷಯವು ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ತಮಿಳುನಾಡಿನವರೆಗೂ ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ರೂಪವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಇವೆ..

AP SCERT

How have such interactions taken place for so long and so naturally? It is, in the end, because folk, tribal and Hindu belief systems have many similar concepts. For instance, in all three, elements of nature such as mountains, rivers, trees, plants and animals, and some stones too, are regarded as sacred, because there is consciousness behind all of them. Indeed, tribes generally worship many deities associated with those natural elements. For the Toda tribals of the Nilgiris of Tamil Nadu, for instance (one of them is pictured in the image on the right), over thirty peaks of this mountain range are residences of a god or a goddess; those peaks are so sacred that the Todas avoid pointing to them with a finger.

But despite this multiplicity of deities, as with Hinduism, many tribal groups have a concept of a higher divinity or supreme being. For example, in Telangana Sammakka Sarakka are worshipped as the tribal folk dieities: Modakondamma Jathara in Paderu region of Andhra Pradesh: several tribes of Arunachal Pradesh worship Donyipolo, a combined form of the Sun and the Moon who later rose to the higher status of a supreme god. This is also the case of the god Khandoba in parts of central India. In eastern India, the Munda and Santhal tribals, among others, worship Singbonga, a supreme deity who created this whole world. There are many more such examples.

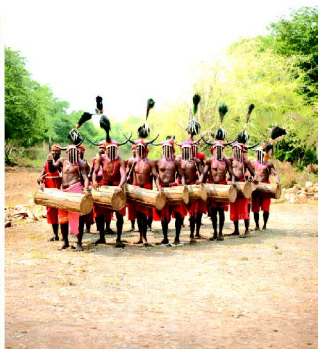
The Indian sociologist André Béteille summed up this situation in these words: "The thousands of castes and tribes on the Indian subcontinent have influenced each other in their religious beliefs and practices since the beginning of history and before. That the tribal religions have been influenced by Hinduism is widely accepted, but it is equally true that Hinduism, not only in its formative phase but throughout its evolution, has been influenced by tribal religions."

Clearly, the result of this long interaction has been mutual enrichment. In this manner, folk and tribal beliefs and practices also count among India's cultural roots. We will further develop this point in the next chapter.

AP SCERT

ಅಂತಹ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳ ಧೀರ್ಘಕಾಲವಾಗಿ ಸಹಜತೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾದವು? ಹೌದು, ಉಂಟಾದವು. ಏಕೆಂದರೆ ಜಾನಪದ ಆದಿವಾಸಿ ಹಿಂದೂ ತಾತ್ವಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ಅನೇಕ ಸಾಮತ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆಗಳು ಇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಈ ಮೂರು ತಾತ್ವಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಅಂಶಗಳಾದ ಪರ್ವತಗಳು, ನದಿಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕೆಲವು ರೀತಿಯ ಕಲ್ಲುಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ದೈವತ್ವವು ಅಡಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆದಿವಾಸಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಈ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತಮಿಳುನಾಡಲ್ಲಿ ತೋಡಾ ಗಿರಿಜನ/ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗದವರು (ಬಲಗಡೆಯಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವವರು) ತಾವು ವಾಸಿಸುವ ನೀಲಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿರುವವರು, ಅನೇಕ ಜನರು ದೇವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ತೋಡಾ ಪ್ರಜೆಗಳು ಆ ಶಿಖರಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ಕಡೆ ಕನಿಷ್ಟ ಬೆರಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಅನೇಕ ಗಿರಿಜನ ಸಮೂಹಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಅತೀತವಾಗಿ ಒಂದು ಆದಿದೇವತೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಸರ್ವೋನ್ನತ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವವರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿನ ಸಮ್ಮಕ್ಕ ಸಾರಕ್ಕೆ ಗಿರಿಜನರ ದೇವತೆಗಳು, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಪಾಡೇರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ 'ಮೊದಕೊಂಡಮ್ಮ ಜಾತ್ರೆ' ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರನ್ನು ಸಮಾನ ರೂಪವಾದ 'ದೋನಿಪೋಲೊ'ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ನಂತರ ಆತನು ಅತ್ಯುನ್ನತ ದೇವತೆಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದನು. ಮಧ್ಯ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ಖಂಡೋಬಾ' ದೇವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆದಿದೆ. ಪೂರ್ವಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಂಡಾ ಹಾಗೂ ಆದಿವಾಸಿ, ಗಿರಿಜನ ಸಂತಾಲ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ಇತರೆ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ದೈವವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಸಿಂಗ್‌ಬೊಂಗಾನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕವಾಗಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನೆನಿಸಿದ ಆಂಡ್ರೇ ಬೆಟಾಯಿಲ್ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ಉಪಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಕುಲಗಳು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಚರಿತ್ರೆ ಆರಂಭದ ಕಾಲ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇವೆ. ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಬುಡಕಟ್ಟು ಆದಿವಾಸಿ ಜನರ ಧರ್ಮಗಳು ಹಿಂದೂಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಹಿಂದೂಧರ್ಮವೂ ಸಹ ಅದರ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜನ ಆದಿವಾಸಿ ಧರ್ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ.

ಈ ಸುಧೀರ್ಘಕಾಲ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವಗಳ ಫಲಿತವಾಗಿ ಎರಡೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಸಂಪನ್ನಗೊಂಡವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಜಾನಪದ ಹಾಗೂ ಆದಿವಾಸಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಭಾರತ ದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಇನ್ನಿತರೆ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

AP SCERT

Before we move on ...

- → The Vedas, India's earliest texts, gave rise to several schools of thought. Vedanta and Yoga are among the best known.
- → Buddhism and Jainism departed from the authority of the Vedas and laid emphasis on some specific values and practices.
- → Although these schools had different principles and methods, they also shared some important concepts; they were all looking for the cause of suffering and the means of removing ignorance.
- → Tribal belief systems and art have interacted for millenniums with Hinduism. There was free borrowing and giving from every side. Tribal belief systems generally regard the land and its features as sacred; they often have, at the same time, a higher concept of divinity.

The banyan tree is an apt illustration for the themes in Chapters 7 and 8, and a fine symbol for Indian civilisation. With its deep root system, massive trunk and branches spreading in all directions, it can extend to a vast area and last for many centuries. It shelters a variety of flora and fauna and encourages its branches, though united at the trunk, to throw fresh roots of their own. Indeed, Hinduism, Buddhism and Jainism regard the banyan tree as sacred.

© NCERT

ಮುಗಿಸುವ ಮುನ್ನ ...

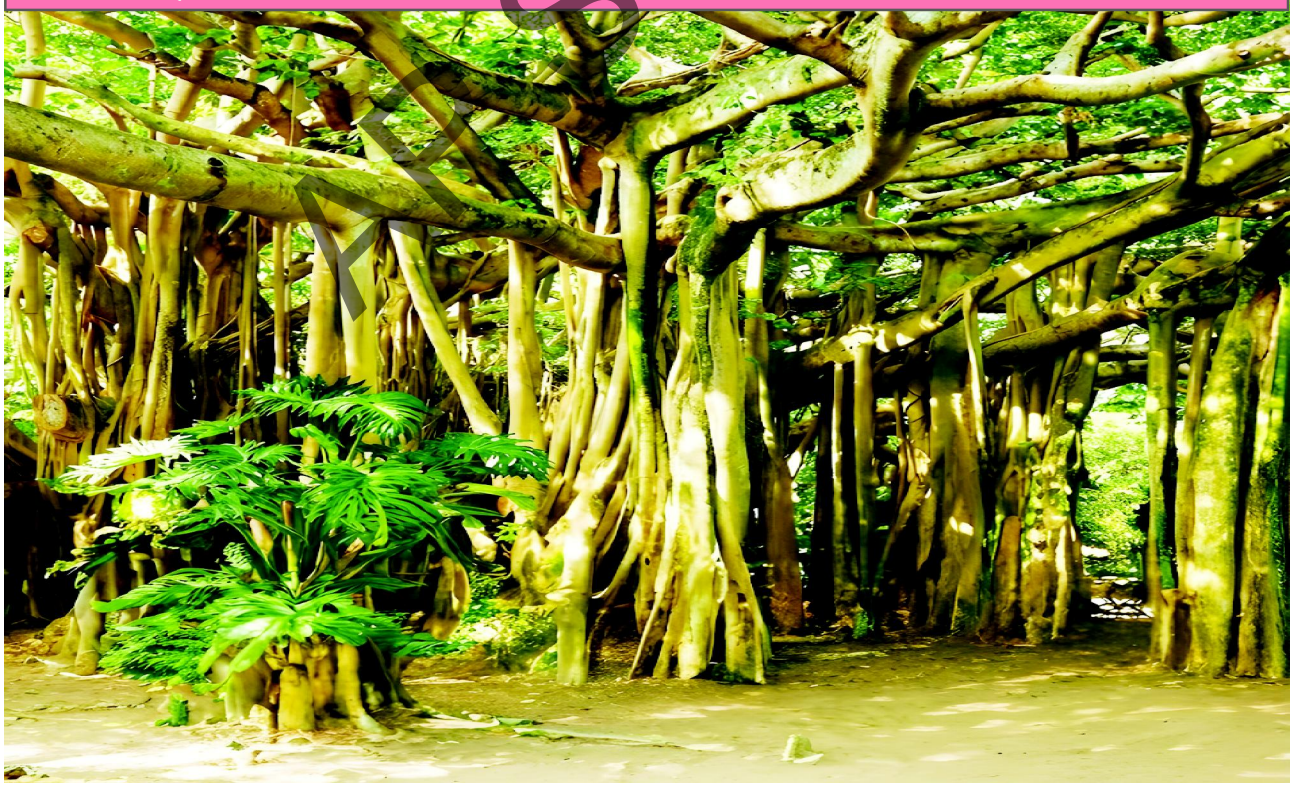
→ ಭಾರತದೇಶದ ಮೊದಲ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ವೇದಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು ಉಗಮಿಸಿದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿಂತಹವು ವೇದಾಂತ ಹಾಗೂ ಯೋಗ.

→ ವೇದಗಳ ಆದಿಪತ್ಯದಿಂದ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಜೈನಧರ್ಮ ಹೊರಬಂದು, ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಿದವು.

→ ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಯೂ ದುಃಖದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವಂತಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

→ ಗಿರಿಜನ ಆರಾಧನಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಕಲೆಗಳು, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿವೆ. ಎರಡೂ ಕಡೆ ನೀಡಿ ಪಡೆಯುವ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದವು. ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಆರಾಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತವೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ದೈವದ ಕುರಿತು ಉನ್ನತವಾದ ಚಿಂತನೆ ಸಹಾ ಇದ್ದವು.

ಆಲದಮರ 7ನೇ ಮತ್ತು 8ನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಆಲದಮರ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಉದಾಹರಣೆ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಂಕೇತ ಇದರ ಒಂದು ಆಳವಾದ ಮೂಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಅತ್ಯಂತ ಬೃಹತ್ ಕಾಂಡ ಹಾಗೂ ಕೊಂಬೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶದವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಇದು ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಇದ್ದು, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಅದರ ಕೊಂಬೆಗಳು, ಬಿಳುಲುಗಳೂ ಕಾಂಡವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿ ಐಕ್ಯತೆಯಿಂದಿವೆ. ಹೊಸ ಬಿಳುಲುಗಳೂ ಬೆಳೆಯಲು ಚೈತನ್ಯ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಹಿಂದೂ, ಬೌದ್ಧ ಹಾಗೂ ಜೈನಧರ್ಮಗಳು ಆಲದ ಮರವನ್ನು ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತವೆ.

© NCERT

Questions, activities and projects

1. A student observes that many people today practice Yoga for inner peace and self-realisation. Which explanation connects this modern practice to ancient traditions?
   A. Yoga is a modern fitness method.
   B. Yoga has Vedic spiritual roots.
   C. Yoga was meant only for warriors.
   D. Yoga was not connected to spirituality.
2. True or false
   a) The Vedic hymns were written on palm-leaf manuscripts.
   b) The Vedas are India's oldest texts.
   c) The Vedic statement ekam sat viprâ bahudhâ vadanti reflects a belief in the unity of cosmic powers.
   d) Buddhism is older than the Vedas.
   e) Jainism emerged as a branch of Buddhism.
   f) Both Buddhism and Jainism advocated for peaceful coexistence and the avoidance of harm to all living beings.
   g) Tribal belief systems are limited to belief in spirits and minor deities.
3. Explain a few central ideas of Buddhism. Briefly comment upon them.
4. Discuss in class the quotation of the Buddha which begins with "Not by water is one made pure, though many people may bathe here [in sacred rivers]" to make sure that its meaning has been understood by all.
5. Explain a few central ideas of Jainism. Briefly comment upon them.
6. Make a list of popular gods and goddesses in your region and the festivals they are associated with.
7. If you were Nachiketa, what questions would you like to ask Yama? Write them down in 100-150 words.
8. Consider and discuss in class André Béteille's thought.
9. As a class activity, list two or three tribal groups from your region or State. Document some of their art and belief systems.
10. Stage a small play with Yama, god of death, surrounded by several Nachiketas asking him questions about life.

AP SCERT

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಗಳು

1. ಇಂದು ಬಹಳ ಜನರು ಆಂತರಿಕ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಗಮನಿಸಿದನು. ಈ ಆಧುನಿಕ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪುರಾತನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಯಾವ ವಿವರಣೆಯು ಸರಿಹೊಂದುತ್ತದೆ.
   ಎ) ಯೋಗ ಎಂಬುದೊಂದು ಆಧುನಿಕ ಫಿಟ್‌ನೆಸ್ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.
   ಬಿ) ಯೋಗಕ್ಕೆ ವೈದಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೂಲಗಳಿವೆ.
   ಸಿ) ಯೋಗವು ಯೋಧರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.
   ಡಿ) ಯೋಗಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ.
2. ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ/ಅಸತ್ಯ ಗುರುತಿಸಿರಿ.
   ಎ) ವೇದದ ಶ್ಲೋಕಗಳು ತಾಳೆಗರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.
   ಬಿ) ವೇದಗಳು ಭಾರತ ದೇಶದ ಪುರಾತನ ಗ್ರಂಥಗಳು.
   ಸಿ) ಏಕಂ ಸತ್ ವಿಪ್ರಾ ಬಹುದಾವದಂತಿ ಎಂದು ವೇದ ವಾಕ್ಯವು ವಿಶ್ವ ಶಕ್ತಿಗಳ ಐಕ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.
   ಡಿ) ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ವೇದಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು.
   ಇ) ಜೈನಧರ್ಮವು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಒಂದು ಶಾಖೆಯಾಗಿ ಉಗಮವಾಯಿತು.
   ಎಫ್) ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಜೈನಧರ್ಮ ಎರಡೂ ಶಾಂತಿಯುತ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಹಾಗೂ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ಹಾನಿಯಾಗದಂತೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದವು.
   ಜಿ) ಆದಿವಾಸಿಗಳ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆತ್ಮಗಳು ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಕೆ ಪರಿಮಿತವಾಗಿವೆ.
3. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ.
4. 'ನೀರಿನಿಂದ ಯಾರೂ ಪವಿತ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾರರು. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಇಲ್ಲಿನ ಪವಿತ್ರ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬಹುದು, ಆದರೆ ಆ ನೀರಿನಿಂದ ಅವರು ಪವಿತ್ರವಾಗಲಾರರು' ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಬುದ್ಧನ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.
5. ಜೈನಧರ್ಮದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿರಿ.
6. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವರುಗಳು ದೇವತೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ, ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ಹಬ್ಬಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ.
7. ನೀವು ನಚಿಕೇತನಾದರೆ, ನೀವು ಯಮನನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ? ಅವುಗಳನ್ನು 100–150 ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
8. ಅಂಡ್ರೇ ಬೆಟಾಯಿಲ್‌ನ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.
9. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಆದಿವಾಸಿ, ಗಿರಿಜನ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಲೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ನಮೂದಿಸಿರಿ.
10. ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ ಯಮನೊಂದಿಗೆ ಹಲವರು ನಚಿಕೇತರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿರಿ.

AP SCERT

CHAPTER

6

FAMILY AND COMMUNITY

F3A6I4

Learning Outcomes

The student will be able to-

- Explain the concept of a community and how families collectively form a community. CG - 6
- Explain the role of the family as the foundation of human society and how family members support each other. CG -1
- Analyse how different communities are interdependent. CG -1

"Love and dharma are the flower anf fruit of family life." - *Tiruvalluvar*

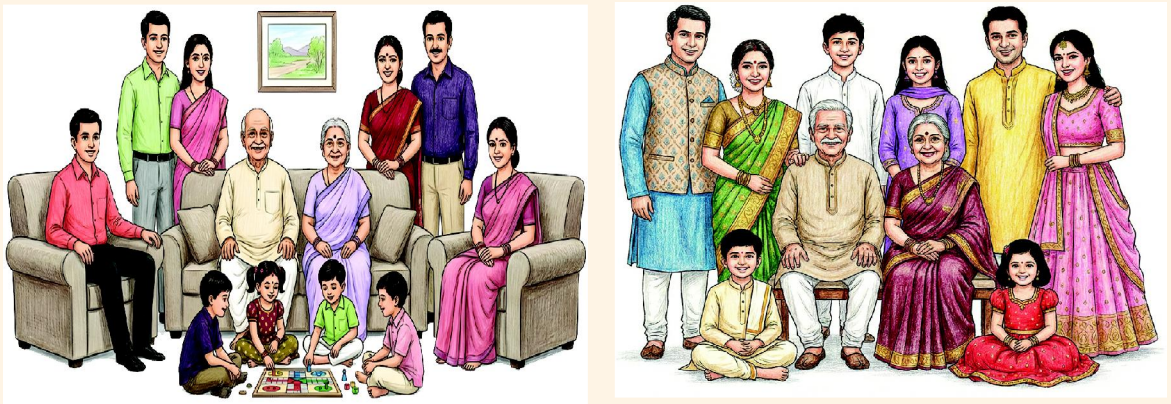
The Big Questions ?

1. *Why is the family unit important?*
2. *What is a community and what is its*

AP SCERT

Family

Almost all of us live in a family. The family is the fundamental and most ancient unit of any society. In Indian society today, there are several types of families - from joint families to nuclear families. A joint family has several generations living together - grandparents, parents, uncles and aunts, brothers, sisters and cousins.

Examples of joint families

ಅಧ್ಯಾಯ

6

ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ

I9E1N2

ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವರಾಗುತ್ತಾರೆ.

- ಸಮಾಜದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಮಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬಲ್ಲರು. CG - 6
- ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಬುನಾದಿಯಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಪರಸ್ಪರ ಹೇಗೆ ಆದರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬಲ್ಲರು. CG -1
- ವಿವಿಧ ಸಮಾಜಗಳು ಹೇಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಆಧಾರಿತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಲ್ಲರು. CG -1

"ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಹೂವು ಮತ್ತು ಫಲಗಳಾಗಿವೆ" *-ತಿರುವಳ್ಳುವರ್*

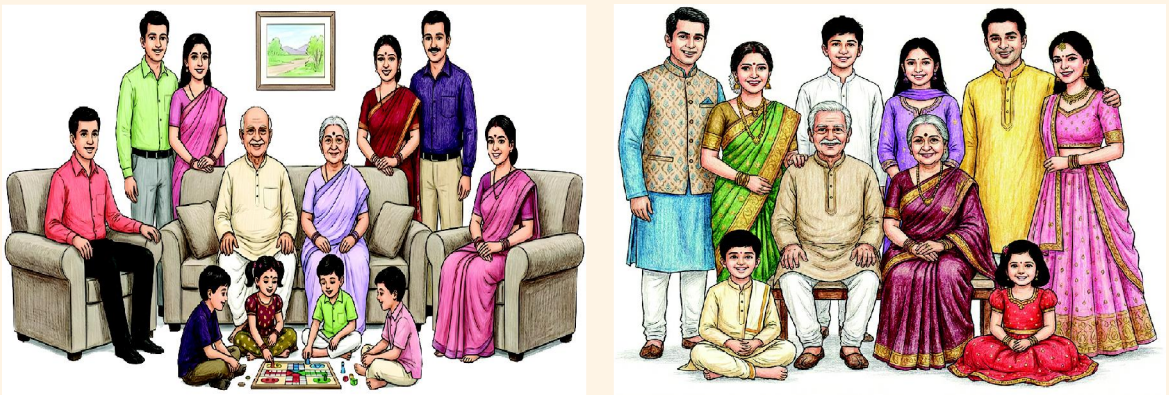
ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ?

1. ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯೇನು?
2. ಸಮಾಜವೆಂದರೇನು? ಅದರ ಪಾತ್ರವೇನು?

AP SCERT

ಕುಟುಂಬ

ಬಹುತೇಕ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕುಟುಂಬವು ಯಾವುದೇ ಸಮಾಜದ ಮೂಲಭೂತ ಮತ್ತು ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಇಂದು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳವರೆಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಕುಟುಂಬಗಳಿವೆ. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ತಲೆಮಾರುಗಳೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿಯರು, ತಂದೆ–ತಾಯಿಯರು, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ–ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಂದಿರು, ಸಹೋದರಂತಹವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು

Examples of Nuclear families

A nuclear family, on the other hand, is limited to a couple and their children, and sometimes one parent and children.

LET'S EXPLORE

→ What types of families do you see in your neighbourhood? List the type with the number of households for each type.

→ What types are more frequent? Why do you think this is so?

→ As a class activity, compare with your classmates' findings and discuss.

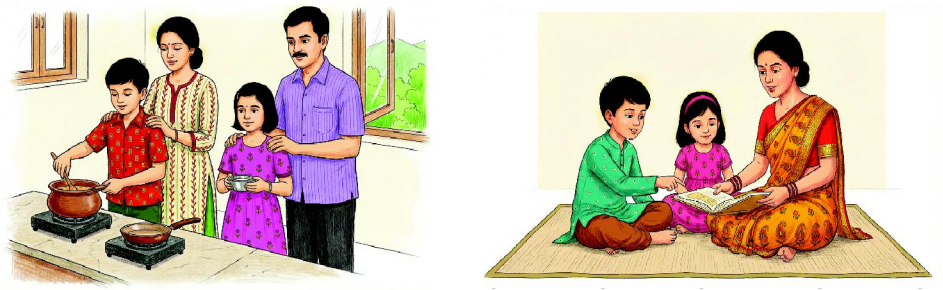
In English, there are not many terms to describe family relationships; we saw some of them in the first paragraph. Indian languages have many more terms. For example, "in Telugu there is Attha, Pinni, Mama, Peddamma, Pedananna, Babai, Thatha, Ammamma and many more... Some languages, such as Tamil, also have different terms for elder brother / sister or younger brother / sister. But what is the word for 'cousin' in an Indian language? In most Indian languages, you will find that there is no such word! That is because cousins are only 'brothers' and 'sisters'. This emphasises the deep bonds among all the children in the family.

LET'S EXPLORE

→ Make a list of all the members of your family you can think of, including a few distant relatives. List their terms in your mother tongue or regional language and try to find the equivalent in English. Two examples are below for Hindi:

Name	Term in Hindi	Description / term in English
Rani	बहन	mother's sisters's daughter (cousin) (among other possible meanings)
Sameer	चाचा	father's younger brother (uncle)

APSCERT

ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು

ಆದರೆ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ದಂಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಪೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರವೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೀರಿ? ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

→ ಯಾವ ಕುಟುಂಬದ ವಿಧಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ? ಇದು ಏಕಿರಬಹುದೆಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುತ್ತೀರಿ?

→ ತರಗತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸಹಪಾಠಿಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಮತ್ತು ಚರ್ಚಿಸಿ.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದಗಳಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ನಾವು ಮೊದಲ ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಪದಗಳು ಬಹಳಷ್ಟಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ, ಮಾವ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ತಾತ, ಅಜ್ಜಿ ಹೀಗೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟೋ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪದಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಮುಖ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ–ಅಕ್ಕ, ತಮ್ಮ–ತಂಗಿ ಎಂದು ನೇರವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪದಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಕಜಿನ್' ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಯಾವುದಾದರೂ ಪದವಿದೆಯೇ? ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಯಾವುದೇ ಪದಗಳಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಜಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಅಣ್ಣ–ತಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ–ತಂಗಿಯರಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಅನುಬಂಧ ಎಷ್ಟು ಗಾಢವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ನಿಮ್ಮ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಸೇರಿದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿ, ಮಾತೃಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನ ಸಮಾನ ಪದವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಸರು	ಹಿಂದಿ ಪದ	ವಿವರಣೆ/ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದ
ರಾಣಿ	ब ह न	ಅಮ್ಮನ ಅಕ್ಕ/ತಂಗಿಯ ಮಗಳು (ಕಜಿನ್)
ಸಮೀರ್	च ा च ा	ತಂದೆಯ ತಮ್ಮ (ಕಿರಿಯ ಸಯೋದರ) ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ (ಅಂಕಲ್)

APSCERT

→ Notice how, quite often, a single word in your mother tongue or regional language requires several words in English to give a precise definition.

Roles and Responsibilities

Relationships among family members are based on love, care, cooperation and interdependence. **'Cooperation'** means **'working together'**. Each member of the family has a role and responsibility towards other members. For instance, parents are responsible for raising their children to become happy individuals and responsible members of the society. But also, as children grow up, they take on more responsibilities in the home to help other family members— whether parents or a sister or a brother, etc. Through daily practice, children learn to participate in the life of the household. In many homes, children also learn some of the traditions and practices their family has been following for generations.

LET'S EXPLORE

Answer these questions and compare your answers with a few classmates:

→ Who in your family decides what is to be bought from the market?

→ Who cooks food in your home?

→ Who is the oldest person in your family?

→ Who cleans the floor in your home?

→ Who washes utensils in your home?

→ Who helps you to do your homework?

Following our dharma, or doing our duty, has been an important principle of Indian culture. The family is also a **'school'**, where children learn important values such as ahimsa, dana (giving), seva (service) and tyaga (sacrifice). Individuals in the family often give up their own needs to take care of the family's needs.

AP SCERT

→ ಬಹಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾಇರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪದಕ್ಕೆ ನಿಖರವಾದ ವಿವರಣೆ ನೀಡಲು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿದ್ದೀರಾ?

ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಪ್ರೀತಿ, ಕಾಳಜಿ, ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತವೆ. **'ಸಹಕಾರ'** ಎಂದರೆ **'ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು'** ಎಂದರ್ಥ. ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರೂ ಇತರೆ ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಾಳಜಿಯ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆದಂತೆ ಅವರು ಕುಟುಂಬದ ಇತರ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಲು, ಇತರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತಂದೆ–ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ–ತಮ್ಮ–ತಂಗಿ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೈನಂದಿನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳು ಕುಟುಂಬದ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿರಿ;

→ ಸಂತೆಯಿಂದ ಏನನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವವರು ಯಾರು?

→ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?

→ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಅತಿ ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರು?

→ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವವರು ಯಾರು?

→ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆ ಯಾರು ತೊಳೆಯುತ್ತಾರೆ?

→ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಕೆಲಸ (ಹೋಂವರ್ಕ್)ದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು?

ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ತತ್ವವಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬವು ಕೂಡ ಒಂದು **'ಶಾಲೆ'** ಯಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಅಹಿಂಸೆ, ದಾನ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗಗಳಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಿಂತ ಕುಟುಂಬದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

APSCERT

Geethika lives with her family in a town in Andhra Pradesh. Her father runs a small business and her mother is a teacher in a nearby school. Geethika has a younger brother. Her grandmother, Nanamma.

(father's mother), Babai (father's brother or paternal uncle) and her Pinni (aunt or uncle's wife) live with them. They have a daughter, Geethika's cousin, who she calls Chinni. Geethika's uncle has just lost his job and her aunt is a homemaker. The whole family was preparing for the festival of Sankranthi. Nanamma told Geethika's father that his brother was having financial difficulties, so they were not able to buy new clothes for the festival. When Geethika's parents took her and her brother shopping, they bought new clothes not only for themselves, but also for Babai (Chinnanna), Pinni and Chinni. As a result, Geethika did not get the silk dress she had expected; she had to settle for a simple cotton one. Nanamma explained to Geethika that this is how families support each other and share what they have. Geethika did not mind her simpler dress. She was happy that everyone could get some new clothes.

LET'S EXPLORE

→ Draw a simple tree of this family of seven members.

→ Why do you think Geethika's parents bought clothes for everyone?

→ What would you have done if you were in Geethika's place?

That story was set in Andhra Pradesh. Let us now travel northeast, to a village in Meghalaya.

My name is Tenzing. I love the mountains we live in, though life is sometimes hard. My father runs a small grocery store. After my mother became busy in a local handicraft cooperative, making our beautiful traditional fabrics, wood carvings and other items for sale to tourists, my father joined in cleaning the house, taking care of our small vegetable garden and other household chores. Often, he helps my grandmother prepare food for us all.

Grandmother always has all sorts of interesting stories to tell me, with humour and wisdom; no one seems to understand people better than her! Grandfather helps me with my homework and takes me to the school bus stop. He is also actively involved in social work in our colony and is always offering his help to others. For example, when there is a power failure in our area, he goes and registers a complaint at the nearby office.

AP SCERT

ಈಗ ಅಂತಹ ಕಥೆಯೊಂದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಗೀತಿಕ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ನಗರವೊಂದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯ ತಂದೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಹತ್ತಿರದ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗೀತಿಕಾಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ತಮ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಆಕೆಯ ಅಜ್ಜಿ (ತಂದೆಯ ತಾಯಿ), ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ (ತಂದೆಯ ತಮ್ಮ), ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ (ಚಿಕಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ), ಅವರೊಂದಿಗೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೊಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆ ಗೀತಿಕಾಳ ತಂಗಿ, ಗೀತಿಕ ಆಕೆಯನ್ನು ಚಿನ್ನಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಗೀತಿಕಳ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಕೆಲಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವು ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಸಿದ್ದತೆ (ತಯಾರಿ) ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತನ್ನ ಸಹೋದರನ ಆರ್ಥಿಕ ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗೀತಿಕಳ ಅಜ್ಜಿ ಗೀತಿಕಳ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಗೀತಿಕಾಳ ಪೋಷಕರು ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ತಮ್ಮನನ್ನು ಖರೀದಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದಾಗ ಅವರು ತಮಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ಚಿನ್ನಿಗೂ ಹೊಸಬಟ್ಟೆ ಖರೀದಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಶಾಲಿನಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ರೇಷ್ಮೆ ಉಡುಗೆ ಆಕೆಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಸರಳವಾದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಗೀತಿಕಾಳ ಅಜ್ಜಿ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಇರುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಗೀತಿಕಾ ತನ್ನ ಸಾಧಾರಣ ಉಡುಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸದೇ ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೆಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು.

AP SCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ಈ ಕುಟುಂಬದ ಏಳು ಸದಸ್ಯರ ಒಂದು ಸರಳ ವಂಶವೃಕ್ಷವನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

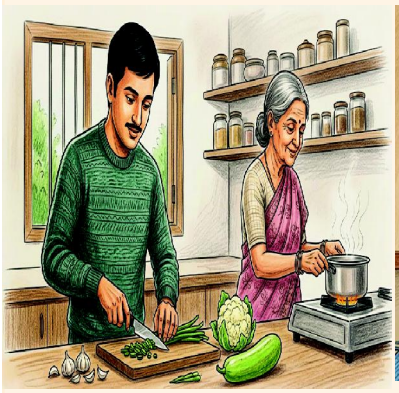
→ ಗೀತಿಕಾಳ ಪೋಷಕರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ನೀನು ಯೋಚಿಸಿರುವೆಯಾ?

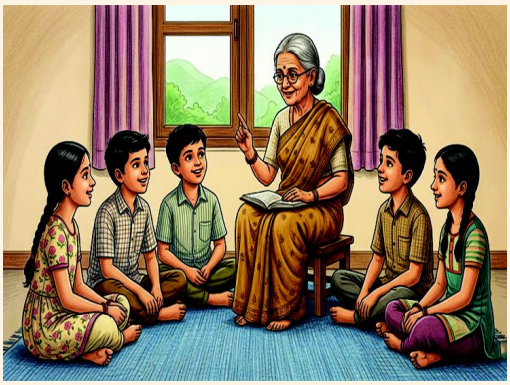
→ ಗೀತಿಕಾಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೀನಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ?

ಇದು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಥೆಯಾದರೆ ಈಗ ನಾವು ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯವಾದ ಮೇಘಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿ.

ನನ್ನ ಹೆಸರು ತೇನ್ಜಿಂಗ್, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜೀವನ ಕಷ್ಟಕರವಾದರೂ ಇಲ್ಲಿನ ಪರ್ವತಗಳೆಂದರೆ ನನಗೆ ಇಷ್ಟ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ದಿನಸಿ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕರಕುಶಲ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಸುಂದರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಮರದ ಕೆತ್ತನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ತಂದೆ ಮನೆ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ. ಕೈತೋಟ ಮತ್ತು ಮನೆ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿ ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಸ್ಯ ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಕೆಯಂತೆ ಯಾರೂ ಜನರನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅಜ್ಜ ನನ್ನ ಹೋಂವರ್ಕ್ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಶಾಲಾ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಾಲೋನಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ವೈಫಲ್ಯ ಉಂಟಾದಾಗ ಅವರು ಹತ್ತಿರದ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ದೂರು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

When our neighbours' house got damaged in a storm, he collected some money from the whole neighbourhood to help with repairs. We are lucky that my parents can take care of our basic necessities like food and clothing. When any special expenses come up, I have often seen that they discuss them together. Mother says that we should always try to save some money for any unexpected needs that may arise in the future.

THINK ABOUT IT

→ Why does Tenzing's father consult his wife for special expense?

→ How do you feel about his participation in household chores?

→ What role do the grandparents fulfil?

LET'S EXPLORE

→ Create a story of a family somewhere in India, where we see some family values practised. Share it with your class either through writing or drawing.

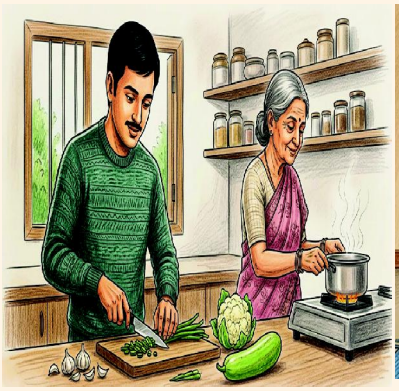
→ Stage a small drama with all your classmates around two or three families. The play you write could include some challenging situations that the families faced, and show how they are resolved.

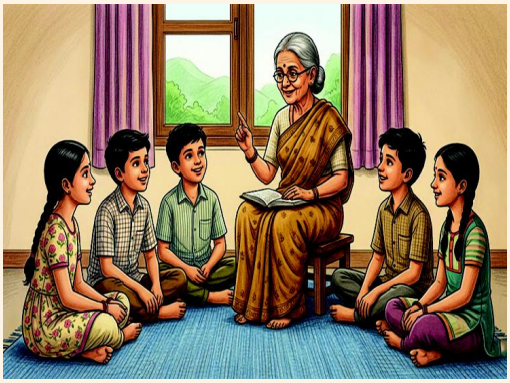
→ In the stories of Geethika and Tenzing, we see examples of joint families. What do you think are the aspects of modern living that make some couples opt for a nuclear family (i.e., living apart from older generations or other relatives) What could be some advantages as well as disadvantages of the two kinds of families?

Community

Families are connected not only within themselves, but also with other families and the people around them. Such a group of connected people may be called **'community'** (there are other meanings for 'community', depending on the context). Members of a community come together for various reasons, like celebrating festivals and organising feasts, weddings and other events. In some villages, people come together to support each other with agricultural practices like land preparation, sowing and harvesting.

AP SCERT

ನಮ್ಮ ನೆರೆಯವರ ಮನೆಯು ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ ತೀವ್ರ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದಾಗ ಅದರ ದುರಸ್ತಿಗಾಗಿ ಇಡೀ ಕಾಲೋನಿಯಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಖರ್ಚುಗಳು ಬಂದಾಗ ಅವರು ಅದರ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವುದನ್ನು ನಾನು ಆಗಾಗ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಉಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆಲೋಚಿಸಿ

→ ತೇನ್‌ಜಿಂಗ್‌ನ ತಂದೆ ವಿಶೇಷ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು?

→ ತೇನ್‌ಜಿಂಗ್ ತಂದೆಯು ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗೇನು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ?

→ ಅಜ್ಜಿ ಮತ್ತು ತಾತ ಯಾವ ರೀತಿ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ಭಾರತದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದ ಕುಟುಂಬದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬದೊಂದರ ಕಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಬರವಣಿಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಚಿತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ.

→ ನಿಮ್ಮ ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಾಟಕವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ. ಈ ನಾಟಕವು ಆ ಕುಟುಂಬಗಳು ಎದುರಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡವು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

→ ಗೀತಿಕ ಹಾಗೂ ತೇನ್‌ಜಿಂಗ್‌ರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಕೆಲವು ದಂಪತಿಗಳು ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾದ ಆಧುನಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುತ್ತೀರಿ? ಈ ರೀತಿಯ ಕುಟುಂಬಗಳ ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ಸಮುದಾಯ

ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇತರ ಕುಟುಂಬಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಪರ್ಕಗೊಂಡಿರುವ ಜನರ ಗುಂಪನ್ನು **'ಸಮುದಾಯ'** ಎನ್ನುವರು. (ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ **'community'** ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಅರ್ಥಗಳಿವೆ). ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆ, ಮದುವೆ, ಇತರೆ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಆಯೋಜನೆ, ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರು ಒಟ್ಟುಗೂಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಉತ್ತುವುದು, ಬಿತ್ತುವುದು ಮತ್ತು ರಾಶಿಯಂತಹ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಒಗ್ಗೂಡುತ್ತಾರೆ.

APSCERT

Over time, communities often agreed upon some practices on the use of shared natural wealth and resources such as water, grazing lands and forest produce. This is the case with many tribal communities. To some extent, this remains the case in village communities in rural India today. Such practices we may call them 'rules' though they were rarely written down have provided communities a secure access to resources. But it also means that all families and individuals within the community have specific duties to perform. Otherwise, the community will not function smoothly.

DON'T MISS OUT

- Year after year, the region around the town of Jhabua, in Madhya Pradesh, suffered from an acute water crisis. Following their halma tradition of coming together to support any individual or family in times of crisis, the Bhil community decided to plant thousands of trees in hundreds of villages. The Bhils also dug many trenches to conserve rainwater and created other water harvesting structures. They did not get paid for this work but did it as their duty towards their community and the environment. In the halma tradition, the objective is to serve Mother Earth. In 2019, Shri Mahesh Sharma of the Shivganga movement was honoured with the Padma Shri award for his transformational work with the Bhil communities.
- During the floods of vijayawada in 2024, roads turned to rivers and people could no longer move around. Almost all shops were closed and services interrupted. Many private groups, in particular spiritual and religious organisations, cooked large quantities of food and distributed it to people who needed it.
- There are many more such examples of people coming together to do something for the benefit of the community without expecting anything in return. Have you heard of any?

The real-life stories above illustrate community in a rural context. Community is also present in an urban context, although it may function a little differently. Let us see an example from another real-life story.

AP SCERT

ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ, ನೀರು, ಮೇವು, ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕೆಲವು ಸಾಮೂಹಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟವು. ಅನೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಇಂದಿಗೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಆಚಾರಗಳು (ಇವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯಬಹುದು). ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ವಿರಳ. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ (ಸುರಕ್ಷಿತ ಬಳಕೆಗೆ) ಸದ್ಬಳಕೆಗೆ ಇವು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬ, ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೆಲವು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸಮುದಾಯ/ಸಮಾಜ ಸುಗಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ

- ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ 'ಝಾಬುವಾ' ನಗರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶವು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ನೀರಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿತ್ತು. ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು 'ಜೊತೆಗೂಡಿ ಬರುವುದು' ಅಥವಾ ಹಲ್ಮಾ (ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ) ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಭಿಲ್ ಸಮುದಾಯವು ನೂರಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಭಿಲ್ಲರು ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಅನೇಕ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಅಗೆದರು. ನೀರಿನ ಕೊಯ್ಲು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅವರು ಯಾವುದೇ ಸಂಬಳವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಮಾಡಿದರು. ಹಲ್ಮಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. 2019ರಲ್ಲಿ ಶಿವಗಂಗಾ ಚಳುವಳಿಯ ಶ್ರೀ ಮಹೇಶ್ ಶರ್ಮಾ ಅವರನ್ನು ಭಿಲ್ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಯಿತು.
- 2024 ವಿಜಯವಾಡ ಪ್ರವಾಹದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳು ನದಿಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಜನ ಜೀವನ ದುಸ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ತಡೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಖಾಸಗೀ ಗುಂಪುಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ತಯಾರಿ, ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಹಂಚುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.
- ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಜನರು ಒಗ್ಗೂಡಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರಿವೆ. ನೀವು ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ?

ಮೇಲಿನ ನಿಜ ಜೀವನದ ಕಥೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಸಮುದಾಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಸಮುದಾಯಗಳು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಮತ್ತೊಂದು ನಿಜ ಜೀವನದ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

AP SCERT

HALMA

© NCERT

ಹಲ್ಮಿ

© NCERT

More than 20 years ago, in an area of Ahmedabad (Gujarat), **Kamal Parmar**, owner of a small auto-fabrication workshop, noticed a group of underprivileged children on the street. Some had dropped out of school, while others had never been to school. Kamal started giving them tuition from 5:30 to 9:30 pm every day, after his regular work hours. He also provided the kids with a free dinner. Soon, 150 children were attending those classes regularly and were deeply interested in the lessons!

A few teachers from a local school noticed the classes and joined the teaching for a while. One of them observed, "These children don't get proper benches to sit on, have no **'silence zone'** classrooms and the vehicles passing by make lots of noise, yet they pay all their attention to what the teachers tell them. This touched my heart. The love and affection I got from them was unbelievable. "Some older children who were attending regular schools also joined as volunteers to teach in Kamal's classes. One of them remarked, "We went there to teach, instead we learnt a lot from them."

→ Discuss this story in your class. What kind of attitude towards the community does it reveal?

→ What values get reflected in Kamal Parmar's initiative?

→ Think about those underprivileged children. Do you think society has been unfair to them?

→ What should society do to make sure that all children get access to education?

APSCERT

ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಗುಜರಾತ್‌ನ ಅಹಮದಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಆಟೋ ಫ್ಯಾಬ್ರಿಕೇಷನ್ ವರ್ಕ್‌ಶಾಪ್‌ನ ಯಜಮಾನರಾದ ಕಮಲ್ ಪರ್ಮಾರರು ಕೆಲವು ಸೌಲಭ್ಯವಂಚಿತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟವರಾಗಿದ್ದರು, ಇತರರು ಎಂದಿಗೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಮಲ್ ತನ್ನ ನಿಯಮಿತ ಕೆಲಸದ ಸಮಯದ ನಂತರ ಪ್ರತಿದಿನ ಸಂಜೆ 5.30 ರಿಂದ ರಾತ್ರಿ 9.30ರವರೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಭೋಜನವನ್ನು ಸಹ ನೀಡಿದರು. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 150 ಮಕ್ಕಳು ತರಗತಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು!

ಸ್ಥಳೀಯ ಶಾಲೆಯೊಂದರ ಕೆಲ ಶಿಕ್ಷಕರು ಆ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಬೋಧಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು, "ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸರಿಯಾದ ಬೆಂಚುಗಳಿಲ್ಲ, ನಿಶ್ಯಬ್ಧ ವಾತಾವರಣದ ಅನುಕೂಲಕರ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳಿಲ್ಲ. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗುವ ವಾಹನಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಶಬ್ಧ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬೋಧಿಸುವ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆಯೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿತು. ಅವರಿಂದ ನಮಗೆ ದೊರೆತ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳು ನಂಬಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು" ಎಂದು ಬರೆದುಕೊಂಡಿದಾರೆ. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೆಲವರು ಕಮಲ್ ಅವರ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು 'ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಆದರೆ ಅದರ ಬದಲು ನಾವು ಅವರಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

→ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ, ಇದು ಸಮುದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ?

→ ಕಮಲ್ ಪರ್ಮಾರ್ ಅವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತವೆ?

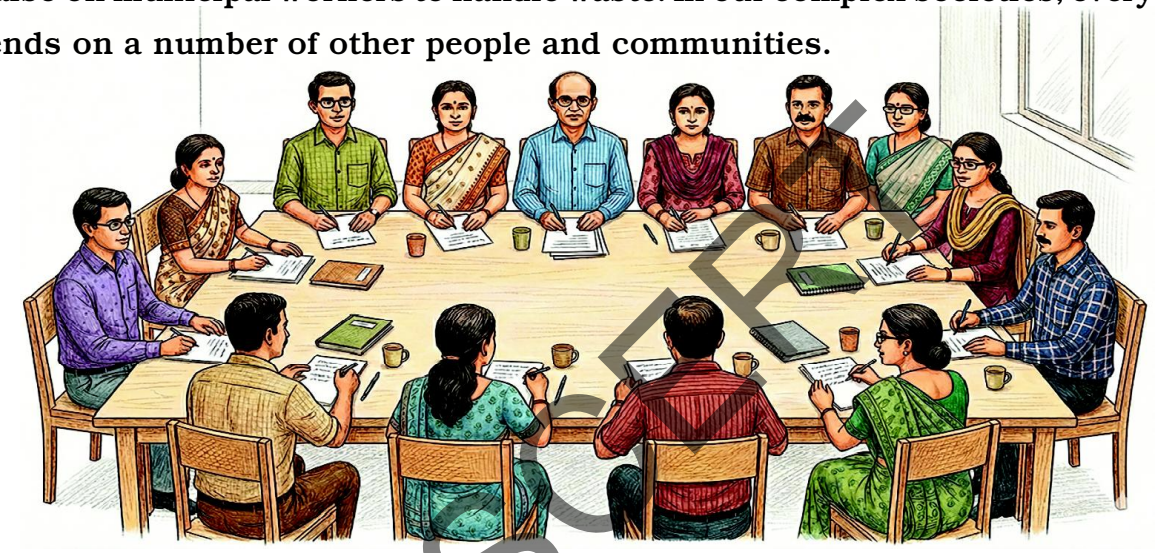
→ ಆ ಸೌಲಭ್ಯವಂಚಿತ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿ, ಸಮಾಜವು ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದೆಎಂದು ಭಾವಿಸುವಿರಾ?

→ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಲು ಸಮಾಜವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?

AP SCERT

New types of communities have also emerged in the last 30 or 40 years. Residents' Welfare Associations in many urban areas are examples of communities that make their own rules and regulations. Those could be rules about waste management, cleanliness of common areas, taking care of pets, and so on. People living in the community participate in making such rules and regulations.

Communities are ultimately interdependent. The same Residents' Welfare Associations, for instance, will depend on the trading community for supplies and also on municipal workers to handle waste. In our complex societies, everyone depends on a number of other people and communities.

APSCERT

LET'S EXPLORE

❖ Make a list of all people outside your family that are supporting you through their work in one way or another.

We now understand that 'community' is a flexible concept.

A few more examples.

❖ A Jati or subdivision of it is also often called a community.

❖ A group of people of a particular religion, region, com-mon work or interest, especially a smaller group, may also be called a community; for instance, 'Mumbai's Parsi community', 'Chennai's Sikh community', 'America's Indian community', 'Kerala's scientific community', 'our school's art community', 'the village's farming community', and so on' The list is endless!

ಕಳೆದ 30 ಇಲ್ಲವೆ 40 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸಬಗೆಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹೊರಮೊಮ್ಮಿವೆ. ಅನೇಕ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನಿಯಮಗಳು, ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಮುದಾಯಗಳಾದ **"ನಿವಾಸಿಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಘಗಳು"** ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿವೆ. ಅವು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಂತಹ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗಿನ ನಿಯಮಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು ಇಂತಹ ನಿಯಮ ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಮುದಾಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಿವಾಸಿಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಘಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸರಬರಾಜುಗಳಿಗಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪುರಸಭೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅನೇಕ ಜನರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

APSCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

❖ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲದೇ ಹೊರಗಿನ ಜನರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಮೂಲಕ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆಲ್ಲಾ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಒಂದು ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿ.

'ಸಮುದಾಯ' ವೆಂಬುದು ಒಂದು ಸರಳವಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎಂದು ನಮಗೀಗ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

❖ ಒಂದು ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಉಪವಿಭಾಗವನ್ನು ಕೆಲವುಬಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

❖ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಕೆಲಸ ಅಥವಾ ಆಸಕ್ತ ಜನರ ಗುಂಪು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗುಂಪಾದರೂ ಸಮುದಾಯ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಮುಂಬೈನ ಪಾರ್ಸಿ ಸಮುದಾಯ', 'ಚೆನ್ನೈನ ಸಿಖ್ ಸಮುದಾಯ', ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ 'ಕಲಾ ಸಮುದಾಯ', 'ಅಮೇರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯ', 'ಕೇರಳದ ವೈಚಾರಿಕ ಸಮುದಾಯ', 'ಗ್ರಾಮದ ರೈತ ಸಮುದಾಯ' ಮೊದಲಾದವು ಈ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲ.

❖ In your school, you may be part of different communities" your class, of course, but also the sports community, the National Service Scheme, the National Cadet Corps, a science or drama club, etc.

LET'S EXPLORE

→ What type of communities are you part of?

→ Is there a club that you are a part of in schoo? How does it function?

Before we move on ...

→ Family is the foundation of human society. Ideally, members of a family support each other in their many duties and tasks.

→ Community, a bigger unit, also implies that people do their best to support each other. Community can be defined in several ways and there are many kinds of community.

→ Ultimately, communities are interdependent.

Questions, activities and projects

1. What are some of the rules you follow in your family and neighbourhood? Why are they important?
2. A village is experiencing a shift from joint families to nuclear families. Apply social, economic, and educational factors to explain this change. Explain briefly.
3. Do you think some rules are unfair to a few people in the family or community? Why?
4. Describe several situations that you have observed where community support makes a difference. You can draw or write about these.

AP SCERT

❖ ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳ ಭಾಗವಾಗಿರಬಹುದು, ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾ ಸಮುದಾಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ (NSS), ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕೆಡೆಟ್ ಕಾರ್ಪ್ಸ್ (NCC), ವಿಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ನಾಟಕ ಕ್ಲಬ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಆಗಿರಬಹುದು.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

→ ನೀವು ಯಾವ ಯಾವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದೀರಿ?

→ ನೀವು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಮುದಾಯ (ಕ್ಲಬ್) ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದೆಯೇ? ಅದು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ?

ಮುಗಿಸುವ ಮುನ್ನ ...

→ ಕುಟುಂಬವು ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಬುನಾದಿ. ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಆದರ್ಶವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

→ ಸಮಾಜವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಸಮೂಹವೂ ಸಹ ಜನರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 'ಸಮುದಾಯ'ವನ್ನು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿವೆ.

→ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು

1. ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಮತ್ತು ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಪಾಲಿಸುವ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳು ಯಾವುವು? ಅವು ಏಕೆ ಮುಖ್ಯ?
2. ಒಂದು ಗ್ರಾಮವು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರಿ.
3. ಕುಟುಂಬ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯದ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳು ಕೆಲವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಉಂಟು ಮಾಡಿವೆಯೆಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುವಿರಾ? ಹಾಗಾದರೆ ಏಕೆ?
4. 'ಸಮುದಾಯಿಕ ಬೆಂಬಲವು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ' ಈ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೀವು ಗಮನಿಸಿದ ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ ಅಥವಾ ಚಿತ್ರಿಸಿರಿ.

AP SCERT

CHAPTER

7

THE VALUE OF WORK

H8F7T1

Learning Outcomes

The student will be able to-

- Differentiate between economic and non-economic activities. CG - 9
- Recognise the importance of seva or selfless service as a part of non-economic activities. CG -1
- Understand how non-economic activities contribute to the welfare of the society. CG -1

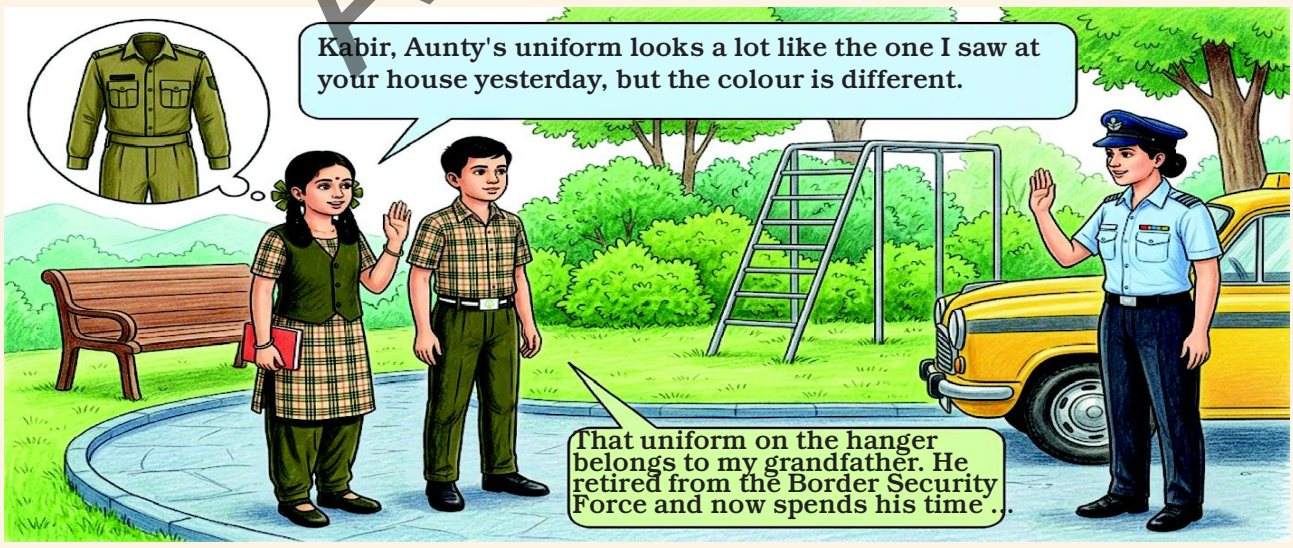
"When you are doing any work, do not think of anything beyond. Do it as worship, as the highest worship, and devote your whole life to it for the time being."

— Swami Vivekananda

The Big Questions ?

1. *What are the different types of activities that people engage in?*
2. *What is their contribution to our everyday lives?*

Anu and Kabir were playing in the park when they saw their neighbour, Geeta Aunty, getting out of a taxi. She was returning home from work and was in her uniform. A pilot in the Indian Air Force, she is the pride of the whole town.

AP SCERT

ಅಧ್ಯಾಯ

7

ಕೆಲಸದ ಮೌಲ್ಯ

L8J8U1

ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು.

- ಆರ್ಥಿಕ,ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. CG - 9
- ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಸೇವೆ/ನಿಸ್ವಾರ್ಥಸೇವೆಯೊಂದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನುಗುರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. CG -1
- ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. CG -1

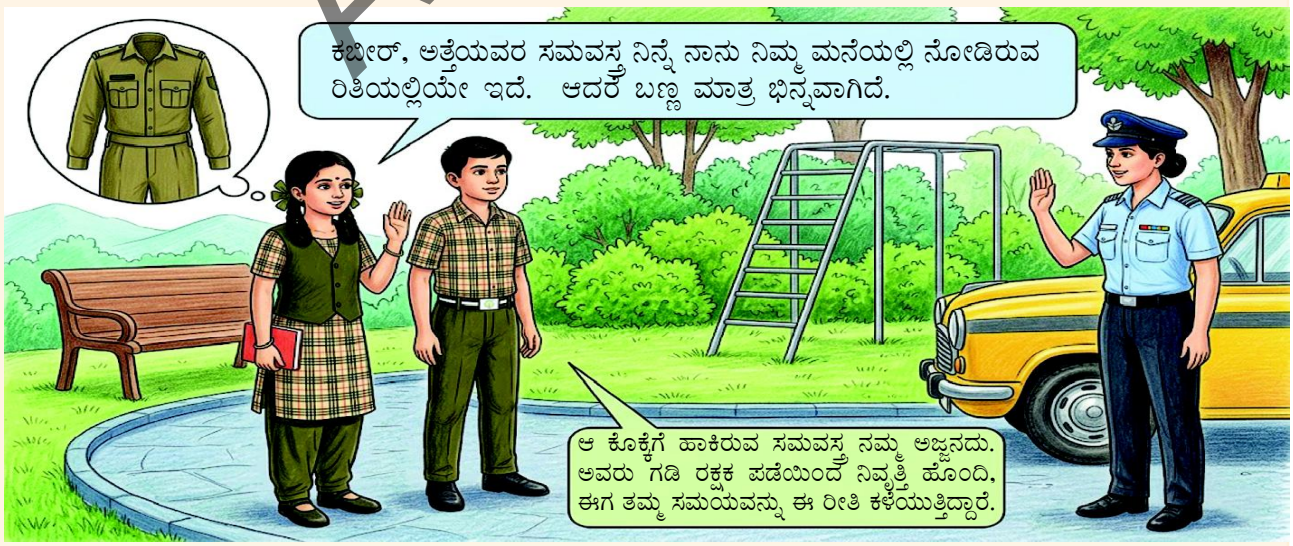
"ನೀವು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆರಾಧ್ಯ ದೈವವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ ಜೀವನವನ್ನು ಅಂಕಿತಗೊಳಿಸಿರಿ".

–ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

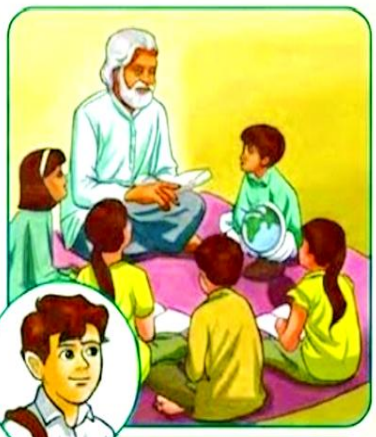
ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ?

1. ಪ್ರಜೆಗಳು ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
2. ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪಾತ್ರವೇನು?

ಅನು ಮತ್ತು ಕಬೀರ್ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ಗೀತಾಳ ಅತ್ತೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಇಳಿಯುವುದನ್ನು ಕಂಡರು.ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮವಸ್ತ್ರ(uniform)ದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ವಾಯುಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಪೈಲಟ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವರು, ನಮ್ಮ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

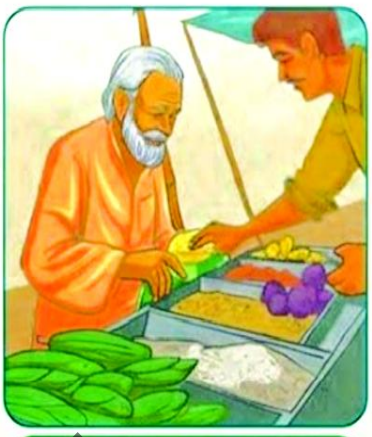
AP SCERT

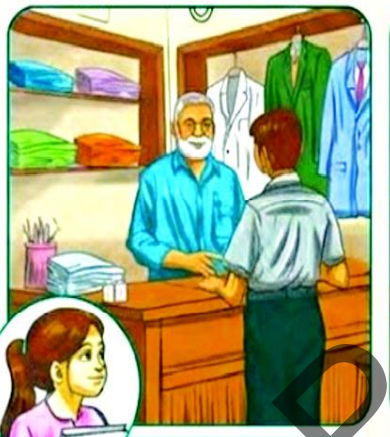
... providing free Geography classes to the neighbourhood kids ...

... tending to our vegetable garden, and ...

... running errands for the home.

My parents run a shop that sells uniforms and other ready-made garments. Appa leaves early in the morning and Maa joins him in the shop after we leave for school.

Maa is usually back by the time we return home from school. She also contributes to a voluntary group that teaches knitting to the women in the community.

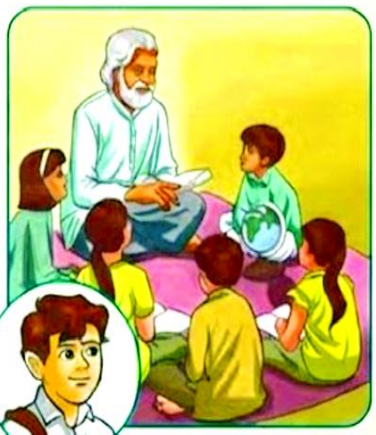

Do you remember my elder brother Rohan? You met him when he came to pick me up from school.
He is a software engineer and works in a company that makes computer applications. On the weekends he volunteers to teach computer skills to those who have joined the youth development programme of the nearby college.

Wow, Anu, everyone around us does so many things every day!

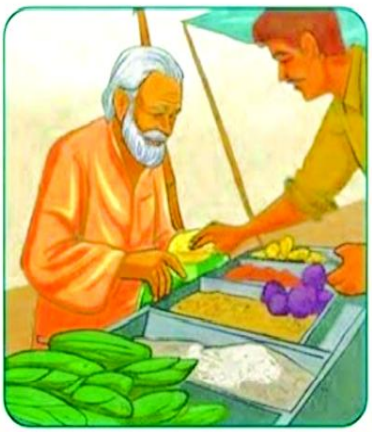
APSCERT

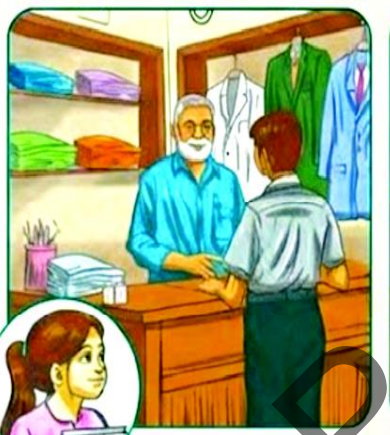
...ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾ...

...ನಮ್ಮ ತರಕಾರಿಗಳ ತೋಟವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ, ಮತ್ತು ...

...ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು.

ನಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಯರು ಸಮವಸ್ತ್ರ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ರೆಡಿಮೇಡ್ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಮಾರುವ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗನೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಅಮ್ಮ ನಾವು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದ ನಂತರ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಮರಳಿ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೊಲಿಗೆ, ಕಸೂತಿ ಕಲಿಸುವ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಗುಂಪಿಗೆ ಅವರು ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ರೋಹನ್ ನೆನಪಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಬಂದಾಗ ನೀನು ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿರುವೆ. ಅವನು ಒಬ್ಬ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಇಂಜನೀರ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ತಯಾರಿಸುವ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ವಾರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಹತ್ತಿರದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಯುವಜನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಿಗೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಸ್ವಯಂಸೇವಕನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಆಹಾ! ಅನು, ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

APSCERT

LET'S EXPLORE

What activities did the people in Anu's and Kabir's story engage in? Mention them in the table given below:

Character in the story	Activities they are engaged in	

Money's worth: The monetary value that a person places on an object based on the benefit that they derive from it.

Different types of activities, like the ones discussed above, are divided into two groups or categories: *economic activities and non-economic activities*. **Economic activities** are those that involve money or are performed in exchange for money or **money's worth** for the parties involved. For example, a business person selling school bags in the **market**, a farmer selling produce in the market, a lawyer arguing a case and earning a **fee**, a truck driver transporting goods from one place to another, workers employed in a car manufacturing factory, etc.

Non-economic activities are those that do not generate income or wealth but are done out of feelings like gratitude. love can and respect

APSCERT

Left to right, top to bottom: *A business person selling school bags in the market Farmers selling their harvest in the market. A lawyer arguing a case A truck driver transporting goods from one place to anotherWorkers employed in a car manufacturing factory*

Market: A place where people engage in the exchange of goods and services. People may exchange goods and services for other goods but in most markets these are exchanged for money.

Fee: A payment made to aperson or organisation in exchange for professional advice or services. For example, a fee paid to a doctor and a lawyer.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ಅನು, ಕಬೀರ್ ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ

ಕಥೆಯೊಳಗಿನ ಪಾತ್ರದ ಹೆಸರು	ಅವರು ತಲ್ಲೀನರಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	

ಹಣದ ಮಹತ್ವ: ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯೋಜನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ದ್ರವ್ಯ (ಮೌಲ್ಯ) ನಿರ್ಧರಿಸ ಲಾಗುವುದು

ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ವಿಧವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಎರೆಡು ವರ್ಗಗಳು ಅಥವಾ ಶ್ರೇಣಿಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು .

ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಂದರೆ ದ್ರವ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಇಲ್ಲವೇ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಇಲ್ಲವೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾದವರಿಗೆ ದ್ರವ್ಯದ ಮೌಲ್ಯ ಕೊಡಬಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಬ್ಯಾಗುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಕೃಷಿಕ, ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ವಾದಿಸಿ ಶುಲ್ಕ ಪಡೆಯುವ ವಕೀಲ, ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಟ್ರಕ್ ಚಾಲಕರು, ಕಾರುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆದಾಯ ಅಥವಾ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವು ಕೇವಲ ಧನ್ಯವಾದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ, ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ:
ಶಾಲೆಯ ಬ್ಯಾಗುಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿಕ, ಒಂದು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ವಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ವಕೀಲ, ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಟ್ರಕ್ ಚಾಲಕ, ಕಾರುಗಳ ತಯಾರಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರು.

ಮಾರ್ಕೆಟ್: ವಸ್ತು ಸೇವೆಗಳ ವಿನಿಮಯ ನಡೆಯುವ ಪ್ರದೇಶ. ಜನರು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಸ್ತು ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣದ ಮೂಲಕ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ..

ಫೀಜು/ಶುಲ್ಕ: ವೃತ್ತಿಪರವಾದ ಸಲಹೆ ಇಲ್ಲವೆ ಸೇವೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಶುಲ್ಕ ಎನ್ನುವರು.
ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ವೈದ್ಯರಿಗೆ, ವಕೀಲರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಶುಲ್ಕ

AP SCERT

For instance, parents cooking food for the family or helping their children with schoolwork, youth taking care of the grandparents, family members helping in the renovation of the house, etc.

Left to right: Parents cooking food for the family Mother helping her children with schoolwork

Left to right: Youth taking care of the grandparents Family members helping in the renovation of the house

AP SCERT

LET'S EXPLORE

In the table given on page 182, did you notice the third empty column? Label this column 'economic / non-economic activity'. Now classify them according to the nature of activity.

Salary: A fixed regular payment generally paid monthly by an employer to an employee.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು ಕುಟುಂಬಕ್ಕಾಗಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು, ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮನೆಯ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಮೊದಲಾದವು.

ಎಡಗಡೆಯಿಂದ ಬಲಗಡೆಗೆ : ಕುಟುಂಬಕ್ಕಾಗಿ ಅಡುಗೆ(ಆಹಾರ) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತಾಯಿ.

ಎಡಗಡೆಯಿಂದ ಬಲಗಡೆಗೆ : ಹಿರಿಯರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಯುವಜನರು. ಮನೆಯ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು.

APSCERT

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ನೀವು 183ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಕೋಷ್ಠಕದಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಮೂರನೇ ಅಂಕಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೀರಾ? ಖಾಲಿ ಇರುವ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ, ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ. ಈಗ ಕೆಲಸದ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ.

ಸಂಬಳ: ಯಜಮಾನನು ತನ್ನ ಬಳಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ನೌಕರನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಕೊಡುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವೇತನ.

In Anu's and Kabir's story, Geeta Aunty, the Air Force pilot, receives a salary. She serves the country and performs an economic activity too. Anu's brother, Rohan, works for a software company and is given a **salary** for it. Over the weekend, he also volunteers at the youth development programme of the nearby college, where he teaches computer skills to young adults. This is a non-economic activity.

THINK ABOUT IT

- When Kabir's grandfather voluntarily teaches the neighbourhood kids for free, is that an economic activity or a non-economic activity? How is it different from your teachers teaching you at school? Discuss with your classmates.
- What are some non-economic activities that are important to you and your family? Why are they valuable?

© NCERT

Types of Economic Activities

Kavya was excited to go to her aunt's house in the village of Kamlapur. On the way, she saw that a high-way was being built near the village, and the construction site was abuzz with activity. Large machines, such as excavators and bulldozers, were being operated by dedicated technicians. This new highway promised to reduce the travel time to the nearest town from five hours to just two hours. Kavya thought that she would be able to visit her aunt more often once the highway was ready, since it would take less time to travel there.

ಅನು ಮತ್ತು ಕಬೀರ್ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಪೈಲಟ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಸುತ್ತಿರುವ ಗೀತಾಳ ಅತ್ತೆ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಕೂಡಾ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅನು ಸಹೋದರನಾದ ರೋಹನ್ ಒಂದು ಸಾಫ್ಟವೇರ್ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ **ಸಂಬಳ**ವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ವಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಯುವಜನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆತನು ಯುವಜನರಿಗೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆ.

ಆಲೋಚಿಸಿ

- ಕಬೀರ್ ಅಜ್ಜನವರು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯೇ? ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯೇ? ನಿಮ್ಮ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವ ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇದು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.
- ನಿಮಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಕೆಲವು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಯಾವುವು? ಅವು ಏಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ?

ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಧಗಳು

ಕಾವ್ಯ ಕಮಲಾಪುರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ಮಾರ್ಗದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಆಕೆ ನೋಡಿದಳು. ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಂತವೆಲ್ಲಾ ಬಹಳಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಗದ್ದಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಎಸ್ಕಲೇಟರ್‌ಗಳು, ಬುಲ್ಡೋಜರ್‌ಗಳಂತಹ ಮೊದಲಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕುಶಲಿಗಳಾಗಿರುವ ನಿಪುಣರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯಿಂದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತಲುಪಲು ಐದು ಗಂಟೆ ಸಮಯ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಸ ಹೆದ್ದಾರಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಬಳಿಕ ಎರೆಡು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ತಲುಪಬಹುದು. ಆಗ ತಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಹೋಗಿ ಬರಬಹುದೆಂದು ಕಾವ್ಯ ಅಂದುಕೊಂಡಳು.

© SCERT

Happy with this thought, Kavya ran to greet her aunt and to eat the delicious jalebis that she had made. They were joined by Kavya's uncle, who had just returned home from work. He is a technician in a construction company and operates a bulldozer. He receives a monthly salary for his services. The next day, Kavya's aunt woke up early to finish her share of the household chores and left for work.

She is employed at the village post office and is paid a monthly salary. In the evening, after her office work, she also conducts online classes to help students prepare for school exams. She charges a weekly fee for these classes.

On the weekend, Kavya visited a local mango orchard with her aunt to have some delicious mangoes. There she saw Rama krishna, a farm labourer who was using a tractor to till a farmer's land nearby. He earns a **daily wage** for his efforts. He gets some payment for his work in cash, and the remaining part of the payment in the form of mangoes of equal value. The mangoes that he receives as a part of his work are called **payment in kind.**

Wage: A payment made by the employer to the worker for a specific period of time.

THINK ABOUT IT

On your way from home to school today, can you recall the various economic activities that people are engaged in? In what ways do you think those people are paid?

Payment in kind: A non-cash payment that is received for the work performed.

© NCERT

ಈ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಕಾವ್ಯ ತನ್ನ ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರು ಮಾಡುವ ರುಚಿಕರವಾದ ಜಿಲೇಬಿ ತಿನ್ನಲು ಓಡಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಕಾವ್ಯಾಳ ಮಾವನವರು ಕೂಡ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡನು. ಆತನು ಒಂದು ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬುಲ್ಡೋಜರ್ ನಡೆಸುವ ಕುಶಲಿಗ. ತನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮರುದಿನ ಕಾವ್ಯಾಳ ಅತ್ತೆ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಎದ್ದು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

ಅವರು, ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ, ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಂಬಳವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಯಂಕಾಲ, ಕಛೇರಿಯ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಸಿದ್ಧರಾಗಲು ಅವರು ಆನ್ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಶುಲ್ಕ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಕಾವ್ಯ ರುಚಿಕರವಾದ ಮಾವಿನಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ತನ್ನ ಅತ್ತೆಯ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಸಮೀಪ ಇರುವ ಮಾವಿನತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಎಂಬ ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕನು ಒಬ್ಬ ರೈತನಿಗೆ ಸಂಬಧಿಸಿದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಸಹಾಯದಿಂದ ಉಳುವುದನ್ನು ಆಕೆ ಕಂಡಳು. ಆತನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ **ದಿನಗೂಲಿ** ಸಂಬಳವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಹಾಗೂ ಇನ್ನುಳಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಮಾವಿನಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಪಡೆದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು **ವಸ್ತುವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿ** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಬಳ: ಯಜಮಾನನು ತನ್ನ ಬಳಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ನೌಕರನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಕೊಡುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವೇತನ.

ಆಲೋಚಿಸಿ

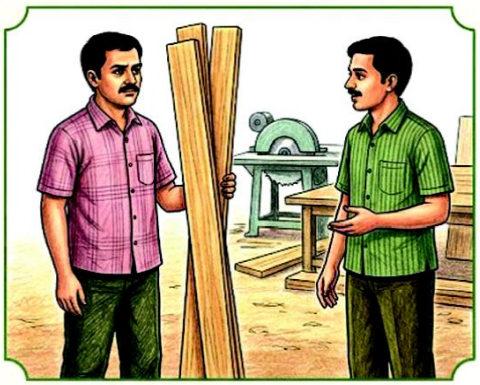
ಈ ದಿನ ನೀವು ಮನೆಯಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಜನರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಿರಾ? ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿ ಸಂಬಳ ಅವರಿಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

ವಸ್ತು ವಿನಿಮಯ: ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ವಸ್ತು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಪಾವತಿ

© KSCERT

As we now understand, economic activities are those that have value in terms of money. Economic activities also add value at each stage of the process of transforming something into another form. This is called **value addition**.

Let us take the example of Kavya's father, Rajesh, to understand this.

Rajesh is a carpenter who buys wood from a nearby market for ₹600 to make furniture.

He uses special tools and other materials for building the furniture.

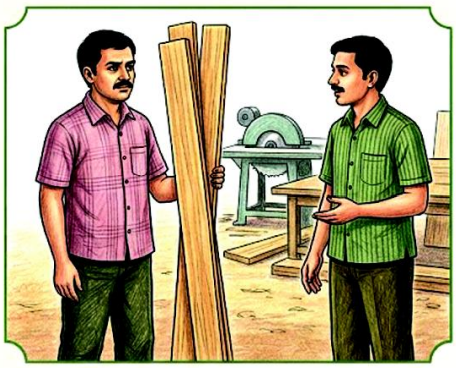
Rajesh sells a chair for ₹1,000 each in the market.

APSCERT

The wood for the chair costs ₹600. So, what is the remaining ₹400 (₹1,000 - ₹600) for? It is the monetary value of Rajesh's skill, time and effort, which went into making that chair. Rajesh has added value to the wood by turning it into furniture. From buying the wood to selling the chair, these activities involve payment. They are, therefore, a part of economic activities.

ನಾವು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಂದರೆ ದ್ರವ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು. ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪದೊಳಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೊಸ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನೇ **ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. **(value addition)**

ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾವ್ಯಾಳ ತಂದೆ ರಾಜೇಶ ಅವರನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ರಾಜೇಶ ಒಬ್ಬ ಬಡಿಗ, ಗೃಹೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ನಿಂದ ₹600ಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಂಡನು.

ಗೃಹೋಪರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಆತನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ

ರಾಜೇಶ್ ಒಂದೊಂದು ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ₹ 1000ಗೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಾನೆ

ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಅವಸರವಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೌಲ್ಯ ₹ 600, ಆದರೆ ಉಳಿದ ₹ 400 ಏಕೆ? ಅದು ರಾಜೇಶ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಆತನ ಕೌಶಲ್ಯ, ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂದ ದ್ರವ್ಯಮೌಲ್ಯ. ಗೃಹೋಪಕರಣವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ರಾಜೇಶ್ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದನು. ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಗಿನಿಂದ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಮಾರುವವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಪಾವತಿಸುವುದು ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

APSCERT

LET'S EXPLORE

Put a ☑ against those activities/professions that you think create monetary value. Can you add two activities and examples of money related value creation to the empty rows at the end?

Activity / Profession	Example of money - realated value creation
1. Baker	
2. Tailor	
3. Farmers repairing their tractor	
4. Doctor	
5. Parents cooking dinner for their family	
6. Scientist	
7. Person taking care of a sick grandparent	
8.	
9.	

AP SCERT

The Importance of Non-Economic Activities

While non-economic activities may not involve money, the value they generate is important in our lives.

Seva: selfless service

We see seva in many places such as temples, gurudwaras, mosques and churches. For instance, langars or community kitchens at gurudwaras or temples serve food to every visitor for free. These practices foster a sense of satisfaction and gratitude for what we have, and they are also a way of contributing to society without expecting anything in return.

ಅನ್ವೇಷಿಸೋಣ

ದ್ರವ್ಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುವ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯ ವೃತ್ತಿಗಳ ಎದುರಿಗೆ (✓) ಎಂಬ ಗುರುತನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿರಿ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಲ್ಲಿರಾ?

ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು/ವೃತ್ತಿ	ದ್ರವ್ಯದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಉದಾಹರಣೆ
1. ಬೇಕರಿ/ರೊಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸುವವರು	
2. ಟೈಲರ್/ದರ್ಜಿ	
3. ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರೈತರು	
4. ಡಾಕ್ಟರ್/ವೈದ್ಯ	
5. ಕುಟುಂಬಕ್ಕಾಗಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು	
6. ವಿಜ್ಞಾನಿ	
7. ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಅಜ್ಜನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ	
8.	
9.	

AP SCERT

ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹಣದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೌಲ್ಯ ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ.

ಸೇವೆ–ನಿಸ್ವಾರ್ಥಸೇವೆ (ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಆಶಿಸದೆ ಮನಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಇತರರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಸಹಾಯ)

ದೇವಾಲಯಗಳು, ಗುರುದ್ವಾರಗಳು, ಮಸೀದಿಗಳು, ಚರ್ಚಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಕಡೆ ನಾವು ಸೇವೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಗುರುದ್ವಾರದಲ್ಲಿರುವ ಲಂಗರುಗಳು ಅಥವಾ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನಾಲಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಂದರ್ಶಕರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ನಮಗೆ ಇರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂತೃಪ್ತಿ, ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಫಲ ಆಶಿಸದೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಇದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.

Temple : Distributing prasad to devotees

Langar at the Golden Temple

Swachh Bharat Abhiyan

Van Mahotsav

APSCERT

The strength of community participation

The **Swachh Bharat Abhiyan** is based on the collective efforts of all Indian citizens to keep our surroundings clean. Individually, we keep our homes and surroundings clean. People have also come together to clean up streets, roads, parks and other public places or community areas. Together, these efforts lead to a clean home, neighbourhood, society and nation. Another example of collective community participation is the celebration of Van Mahotsav (the festival of forests) in India to promote awareness about the value of trees and the conservation of forests. The initiative brings together members of the community for tree plantation drives.

ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದ ವಿತರಣೆ

ಸ್ವರ್ಣದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಲಂಗರು/ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನಶಾಲೆ

ಸ್ವಚ್ಛಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ

ವನ ಮಹೋತ್ಸವ

APSCERT

ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಶಕ್ತಿ

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಪರಿಶುಭ್ರವಾಗಿಡಲು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ **'ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಅಭಿಯಾನ'** ಎನ್ನುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕರೆಲ್ಲರ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಪ್ರಯತ್ನದ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಪಟ್ಟಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೆವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಬೀದಿಗಳನ್ನು, ಹೆದ್ದಾರಿಗಳನ್ನು, ಪಾರ್ಕುಗಳನ್ನು ಇನ್ನಿತರ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಶುಭ್ರಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಈ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಪರಿಶುಭ್ರವಾದ ಮನೆ, ಪರಿಸರ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಪಡುತ್ತವೆ. ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವ ವನಮಹೋತ್ಸವವು ಸಾಮೂಹಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬ, ಮರಗಿಡಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

THINK ABOUT IT

- ❖ Many communities in India have similar practices that involve community participation. Can you identify a few from your area?
- ❖ We celebrate many festivals in India. During these festivals, people gather to organise all the various activities. They decorate the place together and share the food that they cook. Are these non-economic activities? Why do you think they still hold value?
- ❖ Can you identify community programmes that have been undertaken by your school or in your locality? What did you observe during these programmes?

Before we move on ...

→ In this chapter, we learnt about economic and non- economic activities.

→ We also learnt about the value addition that economic activities create.

→ We understood how non-economic activities contribute to social welfare, personal wellbeing and enhance the overall quality of life.

Questions, activities and projects

1. What kind of economic activities do people engage in? Illustrate with examples.
2. How are economic activities different from non-economic activities?
3. What are the various ways in which people are compensated for various economic activities? Give some examples
4. you are a teacher in a school on weekdays and volunteer teacher at an NGO on weekends. Classify both activities as economic or non-economic. What is the importance of volunteering and non-volunteering activity in this situation?
5. There is great value attached to people who are engaged in community service activities. Comment on this statement.

AP SCERT

ಆಲೋಚಿಸಿ

- ❖ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ರೀತಿಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿವೆ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವನ್ನು ನೀವು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲಿರಾ?
- ❖ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನೇಕ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಹಬ್ಬಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸಭಾಂಗಣವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮಾಡಿದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲ ಆದರೂ ಸಹಿತ ಇವುಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು ನೀವು ಏಕೆ ಭಾವಿಸುತ್ತೀರಿ?
- ❖ ನಿಮ್ಮ ಪಾಠಶಾಲೆ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನು?

ಮುಗಿಸುವ ಮುನ್ನ...

→ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

→ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಕುರಿತು ಕೂಡ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

→ ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ, ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾಕಾರ್ಯಗಳು

1. ಜನರು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ? ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿರಿ.
2. ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ,ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ?
3. ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರತಿಫಲ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿವೆ? ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿ
4. ನೀವು ಕೆಲಸದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ, ವಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಈ ಎರಡು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿರಿ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಏನು?
5. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಈ ಮಾತಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

AP SCERT

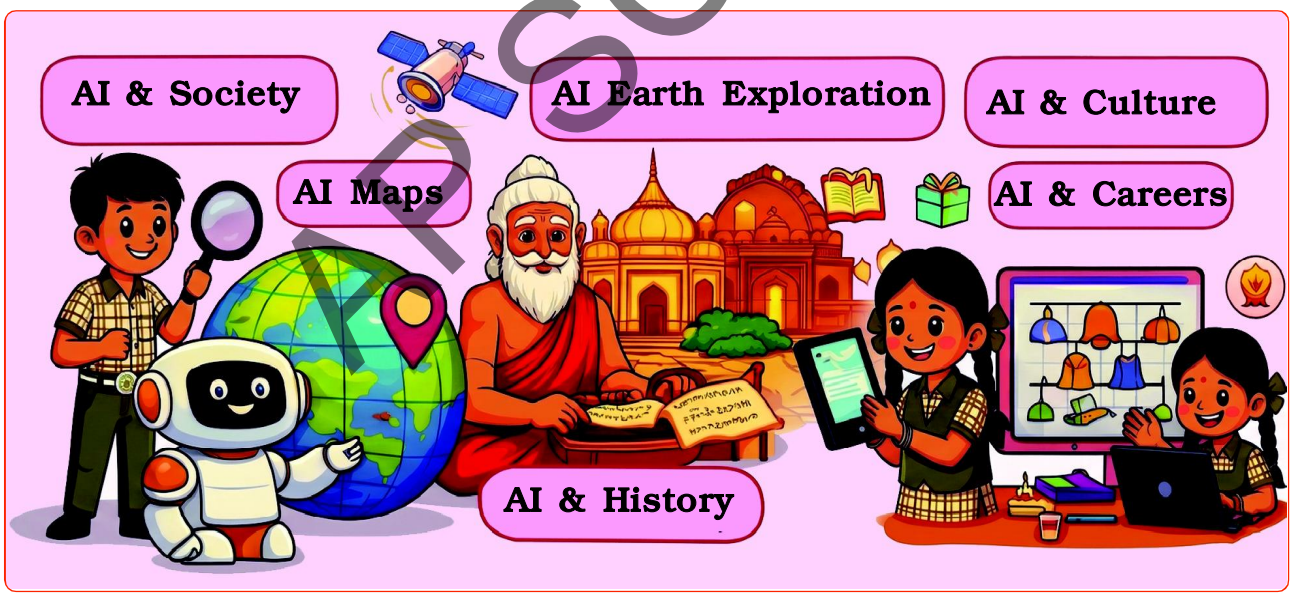
Integrating Artificial Intelligence(AI)

Learning Outcomes : The student will be able to:

1. Understands digital mapping and GPS systems
2. Ask AI to explain climate, ocean life, or hemispheres in simple words.
3. Ask AI to explain the difference between archaeologist and historian.
4. Reflect on responsibilities and discuss social topics using AI safely.
5. Compare past and present India using AI-generated summaries.
6. Use AI to create family tree diagrams.
7. Ask AI about different professions and skills needed.

Introduction:

Social Science develops important skills such as locating places, arranging events in timelines, understanding cultures, recognising family roles, and analysing different types of work. These skills help students understand society, history, geography, and human relationships in a systematic way.

Artificial Intelligence (AI) also works using similar processes. AI systems collect information, organise data, recognise patterns, and produce useful outputs. Digital maps, timelines, smart assistants, and data platforms function using structured information and analysis.

Disclaimer : "The use of AI tools by students must be strictly under the direct guidance and supervision of teachers and parents / guardians".

© NCERT

ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜನೆ

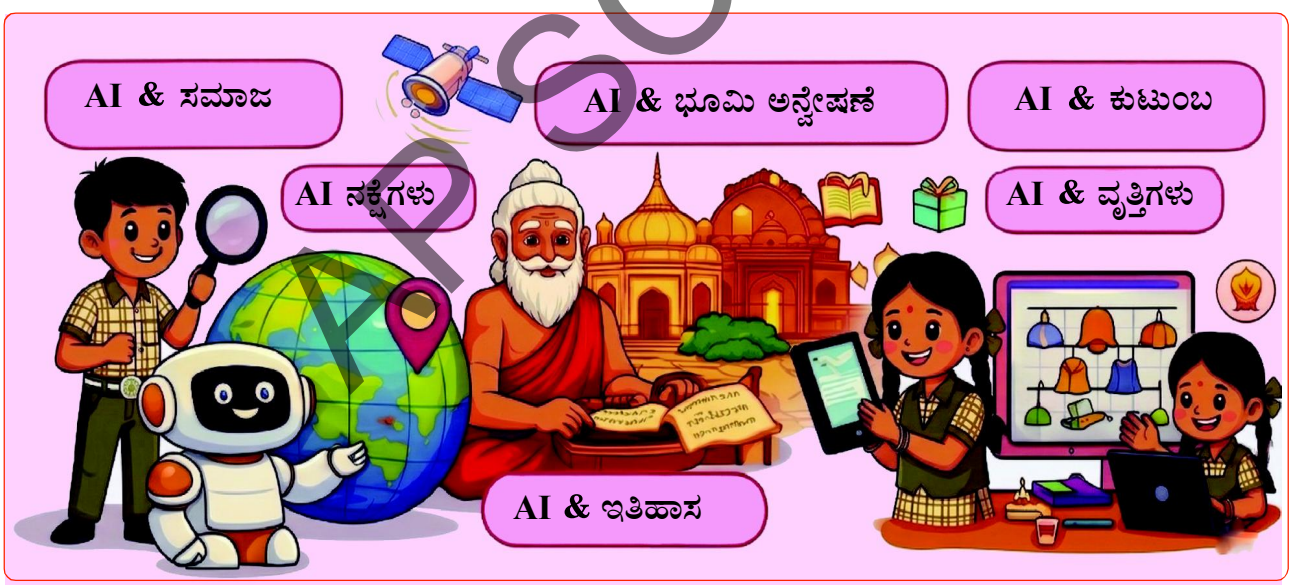
D6N3H2

ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು : ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು:

1. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಜಿಪಿಎಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
2. ವಾತಾವರಣ, ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗೋಳಗಳನ್ನು ಸರಳವಾದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು AIನ್ನು ಕೇಳುವುದು.
3. ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಶೋಧಕ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಕಾರನ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು AIನ್ನು ಕೇಳುವುದು.
4. ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು AIನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು.
5. AI– ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಾರಾಂಶಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನದ ಭಾರತವನ್ನು ಹೋಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.
6. ವಂಶವೃಕ್ಷ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು AIನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
7. ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ AIನ್ನು ಕೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ಪರಿಚಯ :

ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರವು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು, ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುವುದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕುಟುಂಬದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಂತಹ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜ, ಇತಿಹಾಸ, ಭೌಗೋಳಿಕಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (ಆರ್ಟಿಫಿಷಿಯಲ್ ಇಂಟಲಿಜೆನ್ಸ್–AI) ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ. AI ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಡೇಟಾವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಕರವಾದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ನಕ್ಷೆಗಳು,, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಗಳು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಹಾಯಕರು ಮತ್ತು ಡೇಟಾ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು ರಚನಾತ್ಮಕ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಡಿಸ್ಕ್ಲೈಮರ್ : "ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು AI ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳು/ಪೋಷಕರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಸಬೇಕು".

APSCERT

The chapters in this semester strengthen foundational social science skills. These same skills help students understand how intelligent systems collect, classify, organise, and analyse information. AI serves only as a supportive learning tool and does not replace textbooks, teachers, or classroom discussions.

Foundations of AI in Social Science Learning

The chapters of this semester develop important social science skills such as understanding maps, identifying places, arranging events in timelines, studying cultures, recognising communities, and understanding human activities. These skills are also applied in Artificial Intelligence (AI). Artificial Intelligence (AI) enables machines to collect information, recognise patterns, organise data, and make simple decisions. AI systems use satellite signals, sensors, and digital databases to collect information about locations, people, and activities. This information is converted into digital data that computers can understand and process. By studying these lessons, simple AI terminology can also be understood, and the connection between Social Science and modern technology becomes clear.

Social Science is not limited to studying maps, history, culture, family, and work. It also develops skills such as careful observation, identifying locations, arranging events in timelines, classifying cultures, and understanding social relationships. Locating places using latitude and longitude builds the skill of location identification. Arranging historical events in chronological order develops sequencing skills. Studying cultures, families, communities, and occupations helps us understand comparison, classification, and social organisation.

In all these situations, observation, organisation, classification, and interpretation help in understanding society more clearly. Machines can also perform similar tasks. A mobile phone shows location using GPS and satellite data. Digital maps help in finding places and directions. Online museum applications organise historical information and show timelines. Digital platforms store information about people, culture, and provide useful outputs.

These functions are possible because of Artificial Intelligence (AI). Artificial Intelligence (AI) is the ability of machines to perform tasks that involve data collection, organisation, analysis, and decision-making. The collected information is converted into digital data, analysed through data processing, and used to produce meaningful outputs.

Guidance: This section should be introduced through guided discussion, encouraging students to answer reflective questions using examples from maps, timelines, culture, family, and daily life. Help them recognise key Social Science skills such as locating places, understanding timelines, identifying cultural roots, recognising family roles, and valuing different types of work.

AP SCERT

ಈ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿರವ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ, ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಕೌಶಲ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. AI ಕೇವಲ ಸಹಾಯಕ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಥವಾ ತರಗತಿಯ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಲ್ಲ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ AI ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳು

ಈ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು, 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು' ಮತ್ತು ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಆರ್ಟಿಫಿಷಿಯಲ್ ಇಂಟಲಿಜೆನ್ಸ್‌ಗೆ (AI) ಸಹ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. AI ಯಂತ್ರಗಳು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು, ಡೇಟಾವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸರಳ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. AI ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಸ್ಥಳಗಳು, ಜನರು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಉಪಗ್ರಹ ಸಂಕೇತಗಳು, ಸೆನ್ಸಾರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತವೆ. ನಂತರ ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಡೇಟಾ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸರಳವಾದ AI ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಹ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

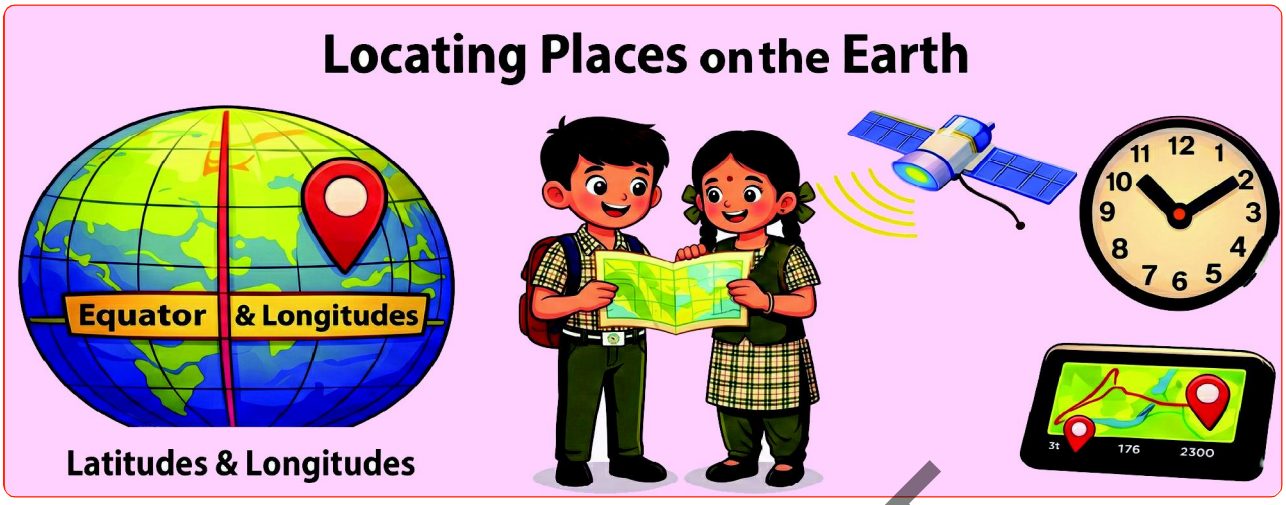
ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನವು ಕೇವಲ ನಕ್ಷೆಗಳು, ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸುವುದು, ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು, ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುವುದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಂತಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗುರ್ತಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುವುದು, ವಿಂಗಡಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು, ಕುಟುಂಬಗಳು, ಸಮಾಜಗಳು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ನಮಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಲು, ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಣೆ, ಸಂಘಟನೆ, ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆಯು ಸಮಾಜವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಯಂತ್ರಗಳು ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವು. ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ನ್ನು, ಜಿ.ಪಿ.ಎಸ್ ಮತ್ತು ಉಪಗ್ರಹ ಡೇಟಾ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ನಕ್ಷೆಗಳು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮ್ಯೂಜಿಯಂಗಳು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಮಯ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು ಜನರು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಣ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳು AI ನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಎಂದರೆ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಯಂತ್ರಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಡೇಟಾ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ : ಈ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕು. ಟೈಮ್‌ಲೈನ್‌ಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕುಟುಂಬ, ದೈನಂದಿನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಚಿಂತನಶೀಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದು, ಟೈಮ್‌ಲೈನ್‌ಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು, ಕುಟುಂಬದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು.

APSCERT

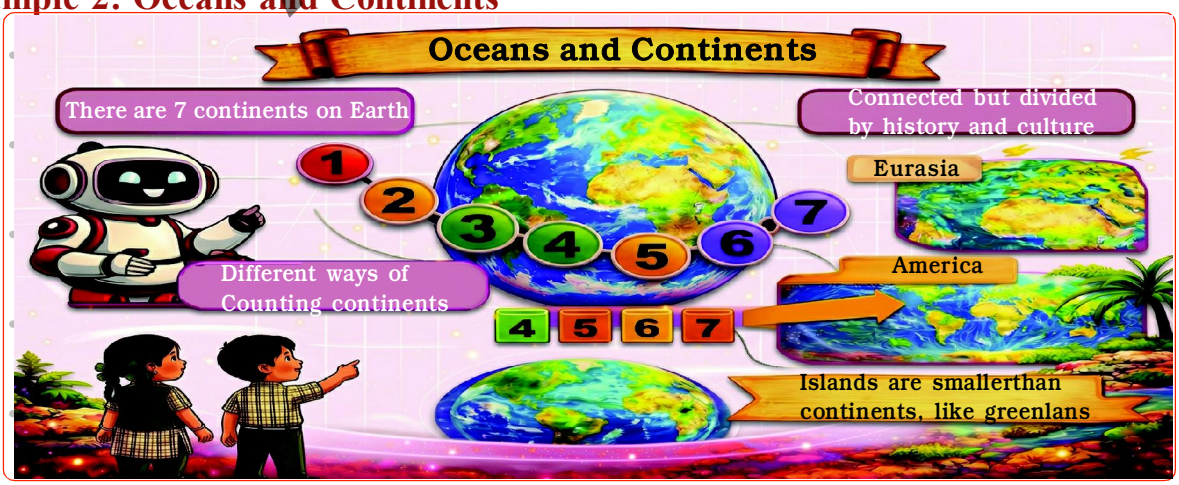

Maps and globes help us locate places using directions, latitudes, and longitudes. These imaginary lines help in identifying the exact position of any place on Earth. Latitudes measure distance from the Equator, and longitudes measure distance from the Prime Meridian. This helps people travel and understand the world better. Similarly, AI-based navigation systems use satellites and digital maps to locate places. The satellite sends signals to the device. The device receives the signals and calculates the location. This location is shown on the screen as digital output.

Thinking with AI :	When you use Google Maps, how does the mobile find your exact location? Explain how satellite signals are received and displayed.
Key Words:	**GPS** – System that detects location using satellites **Satellite** – Object that sends signals from space **Digital Map** – Map shown by computer **Output:** The result or answer we get after doing a process, activity, or work.

AP SCERT

Example 2: Oceans and Continents

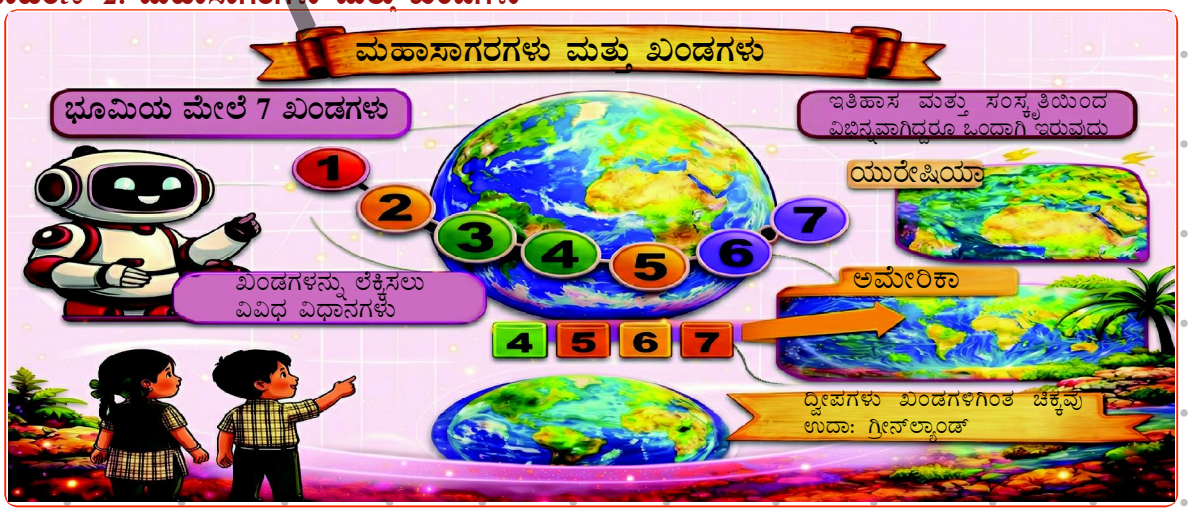

ದಿಕ್ಕುಗಳು, ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು ನಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ಲೋಬ್‌ಗಳು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದ ನಿಖರವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಭೂಮಧ್ಯ ರೇಖೆಯಿಂದ ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳು ಪ್ರಧಾನ ರೇಖಾಂಶದಿಂದ ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತವೆ. ಇವು ಜನರು ಪ್ರಯಾಣಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ AI ಆಧಾರಿತ ನ್ಯಾವಿಗೇಷನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಉಪಗ್ರಹವು ಸಾಧನಗಳಿಗೆ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಧನವು ಆ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸ್ಕ್ರೀನ್‌ಮೇಲೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಫಲಿತಾಂಶವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

AI ಜೊತೆಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು:	ನೀವು ಗೂಗಲ್ ಮ್ಯಾಪ್‌ನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ, ನಿಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ನಿಮ್ಮ ನಿಖರವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ? ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಸಂಕೇತಗಳು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು :	**GPS** – ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ **ಉಪಗ್ರಹ** – ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. **ಡಿಜಿಟಲ್ ಮ್ಯಾಪ್** – ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸುವ ನಕ್ಷೆ **ಅವುಟ್‌ಪುಟ್:** ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಚಟುವಟಿಕೆ ಅಥವಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ನಾವು ಪಡೆಯುವ ಫಲಿತಾಂಶ ಅಥವಾ ಉತ್ತರ.

ಉದಾಹರಣೆ–2: ಮಹಾಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಖಂಡಗಳು

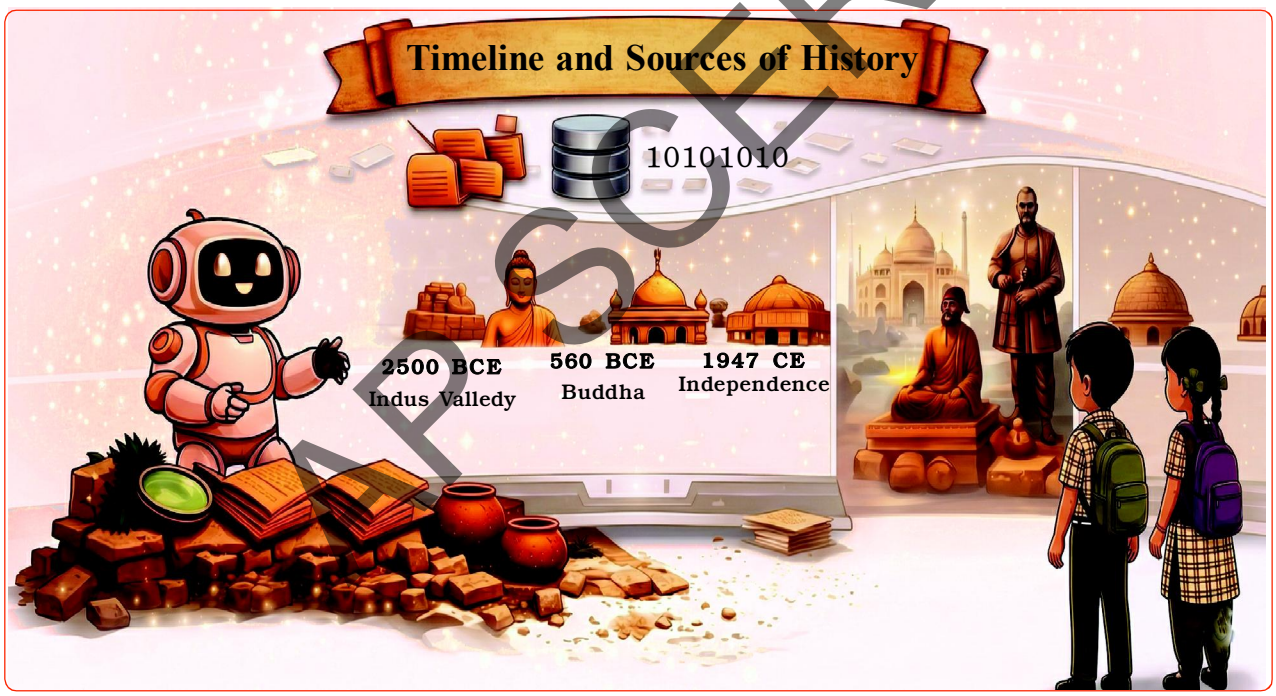

APSCERT

Earth has vast oceans and large continents that shape climate and support life. Oceans bring rainfall, produce oxygen, and connect different regions of the world. Human activities like pollution and overfishing are harming marine life.AI helps by analysing digital maps and environmental data to study oceans, predict weather, and support better planning and protection.

Thinking with AI :	How does AI study geographical features using digital maps?
Key Words:	**Digital Map:** A digital map is a map shown on a computer or mobile to find places and directions. **Input:** Input is the information given to a computer to work on. **Data Analysis:** Data analysis is the process of studying information to understand and use it.

Example 3: Timeline and Sources of History

Historians study the past using timelines and sources. A timeline arranges events in chronological order. This helps students understand which event happened first and which happened later. Sources like coins, tools, and inscriptions help us know about history. Similarly, AI organises digital information into timelines. It stores large amounts of historical data. It arranges events in correct order. Digital museums use AI to show historical events clearly.

© APSCERT

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಮಹಾಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಖಂಡಗಳು ಇವೆ. ಇವು ಹವಾಮಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಜೀವವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ. ಮಹಾಸಾಗರಗಳು ಮಳೆಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ, ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಅತಿಯಾದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಂತಹ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಸಾಗರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು, ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು ಡಿಜಿಟಲ್ ನಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಡೇಟಾವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಹಾಯ AI ಮಾಡುತ್ತದೆ.

AI ಜೊತೆಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು:	ಡಿಜಿಟಲ್ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು AI ಭೌಗೋಳಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ?
ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು:	**ಡಿಜಿಟಲ್ ಮ್ಯಾಪ್:** ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಥವಾ ಮೊಬೈಲ್‌ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮ್ಯಾಪ್ ಎನ್ನುವರು. **ಇನ್‌ಪುಟ್:** ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ನೀಡಲಾಗುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಇನ್‌ಪುಟ್ ಎನ್ನುವರು **ಡೇಟಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ:** ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಡೇಟಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ–3: ಇತಿಹಾಸದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಆಧಾರಗಳು

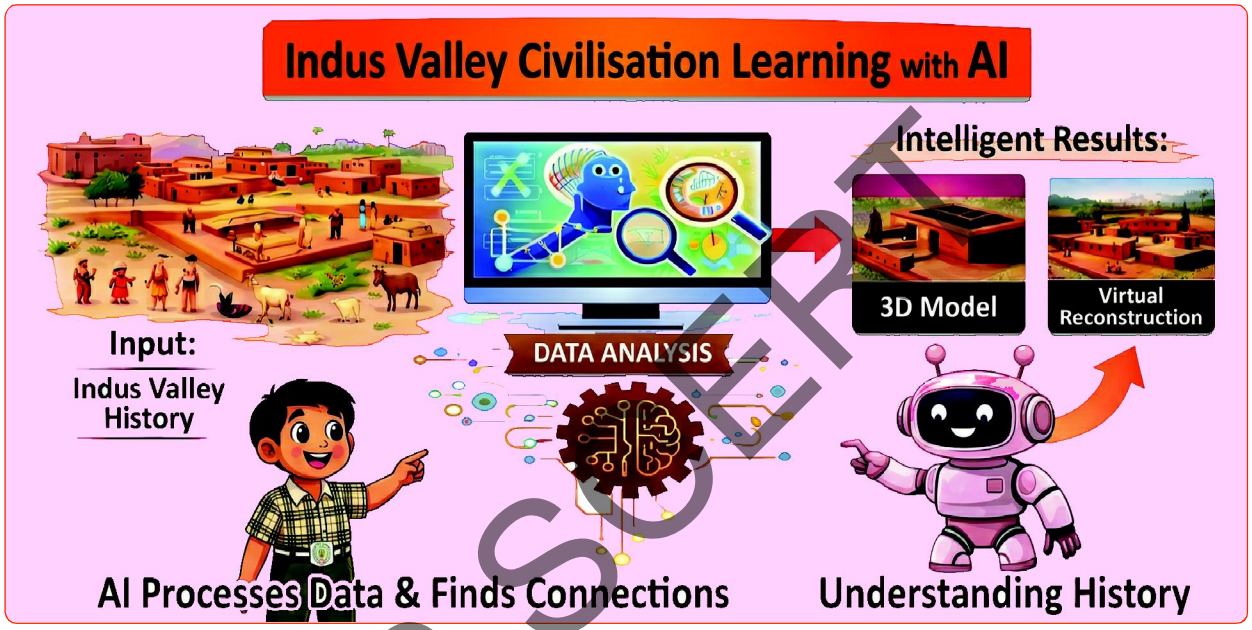

ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಗತಕಾಲವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಟೈಮ್‌ಲೈನ್ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಘಟನೆಗಳು ಮೊದಲು ಬಂದವು ಮತ್ತು ಯಾವುದು ನಂತರ ಬಂದವು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಾಣ್ಯಗಳು, ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳಂತಹ ಆಧಾರಗಳು ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, AI ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುತ್ತದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮ್ಯೂಜಿಯಂಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಲು AI ಅನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇವೆ.

APSCERT

Thinking with AI :	How does AI organise thousands of historical events into proper order?
Key Words:	**Timeline** – Arrangement of events **Data** – Information collected **Digital Storage** – Saving information in computer

Example 4: India that is Bharat

APSCERT

Archaeologists study the remains of old cities . They find tools, houses, and seals. This helps us understand ancient civilisation. Similarly, AI studies images of old objects. It analyses patterns. It reconstructs ancient cities digitally. It helps historians understand history.

Thinking with AI :	How does AI reconstruct ancient cities from ruins?
Key Words:	**Archaeology:** The study of old objects and remains to learn about the past. **Pattern Recognition:** Finding repeated designs or similarities in information. **Digital Reconstruction:** Creating a computer-based model of ancient objects or places.

AI ಜೊತೆಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು:	ಸಾವಿರಾರು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು AI ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೀಕರಿಸುತ್ತದೆ?
ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು :	**ಟೈಮ್‌ಲೈನ್** – ಘಟನೆಗಳ ಜೋಡಣೆ **ಡೇಟಾ** – ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ **ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಗ್ರಹಣೆ** – ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಸೇವ್ ಮಾಡುವುದು.

ಉದಾಹರಣೆ–4: ಇಂಡಿಯಾ ಅಂದರೆ ಭಾರತ

ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತುಗಳ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಹಳೆಯ ನಗರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಉಪಕರಣಗಳು, ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, AI ಹಳೆಯ ವಸ್ತುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ನಗರಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಗಿ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರಿಗೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

AI ಜೊತೆಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು:	ಪ್ರಾಚೀನ ನಗರಗಳನ್ನು ಅವಶೇಷಗಳಿಂದ AI ಹೇಗೆ ಪುನಃನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ?
ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು:	**ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಶೋಧನೆ:** ಗತಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಳೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಶೇಷಗಳ ಅಧ್ಯಯನ. **ಮಾದರಿ ಗುರ್ತಿಸುವಿಕೆ :** ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಡಿಜೈನ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು. **ಡಿಜಿಟಲ್ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ:** ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತುಗಳು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳಗಳ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಆಧಾರಿತ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.

AP SCERT

Example 5: India's Cultural Roots

The Vedas are ancient texts of India. They contain knowledge and teachings. They were passed orally. Today, AI stores such knowledge digitally. It organises information. It helps students learn easily. It explains concepts clearly.

Thinking with AI :	How does AI store and explain cultural knowledge?
Key Words :	**Digital Library:** A digital library is a collection of books and information stored on a computer or internet. **Database:** A database is an organized collection of information stored in a computer. **Input:** Input is the information given to a computer to process.

AP SCERT

ಉದಾಹರಣೆ–5: ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಗಳು

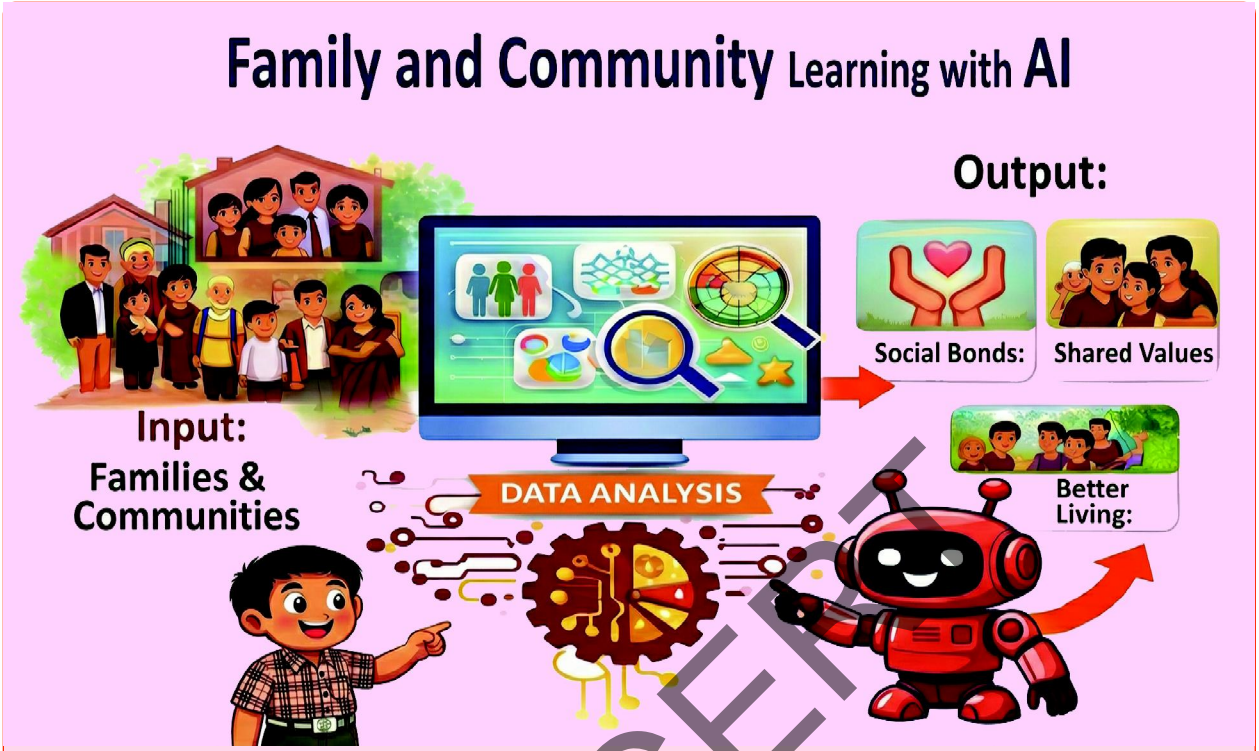

ವೇದಗಳು ಭಾರತದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆಗಳಿವೆ. ಅವು ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇಂದು, AI ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

AI ಜೊತೆಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು :	AI ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ?
ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು:	**ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ:** ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯವು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಥವಾ ಇಂಟರ್ನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. **ಡೇಟಾಬೇಸ್ :** ಡೇಟಾ ಬೇಸ್ ಎಂದರೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿಕೃತ ಸಂಗ್ರಹ. **ಇನ್‌ಪುಟ್:** ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪ್ರಾಸೆಸ್ ಮಾಡಲು ನೀಡಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯೇ ಇನ್‌ಪುಟ್.

AP SCERT

Example 6: Family and Community

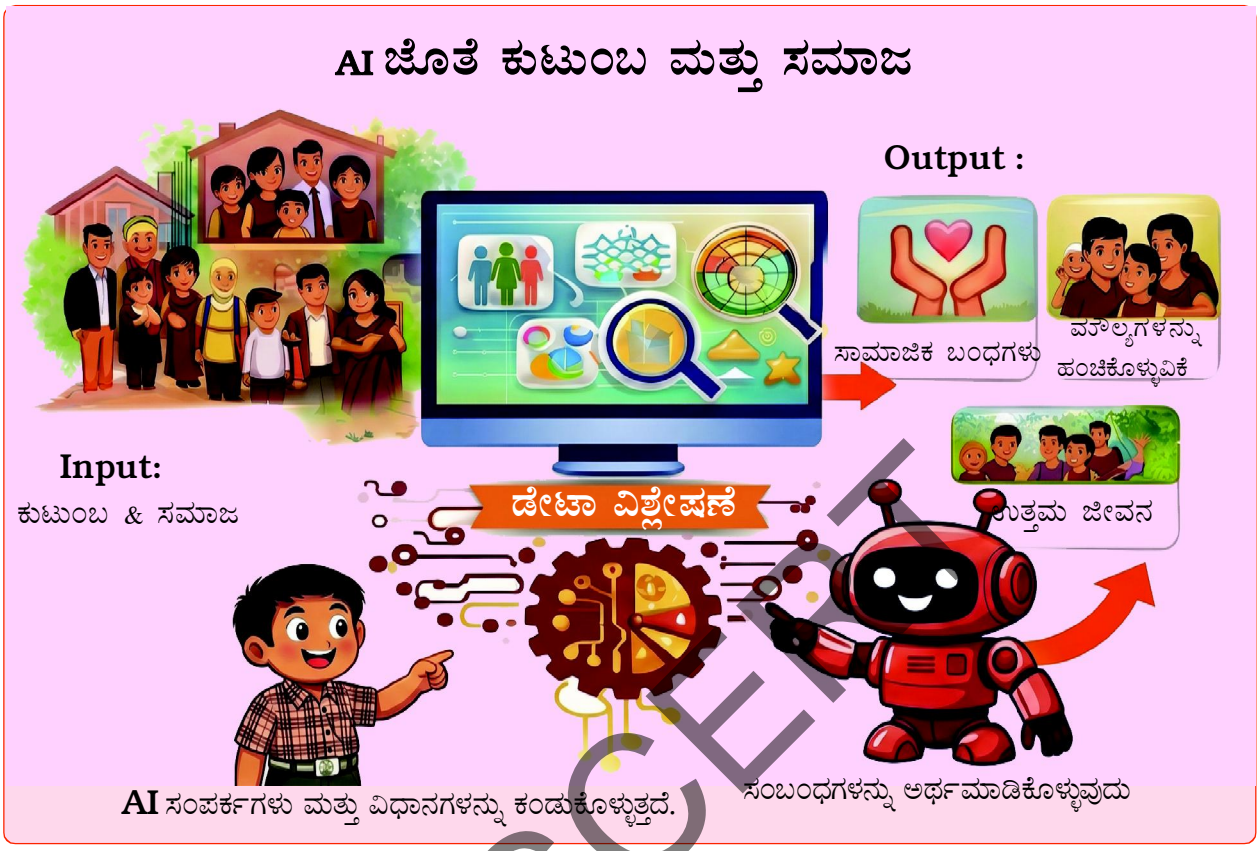

Family members help and support each other. Each member has roles and responsibilities. Similarly, AI helps people in daily life. Smart assistants help families. They give reminders. They help manage work. They support people.

Thinking with AI :	How does AI help families in daily life?
Key Words:	**Smart Assistant:** A smart assistant is an AI program that helps users by answering questions and doing tasks. **Input:** Input is the information given to a computer or AI system. **Processing:** Processing is the work done by a computer or AI to understand the input.

AP SCERT

ಉದಾಹರಣೆ–6: ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ

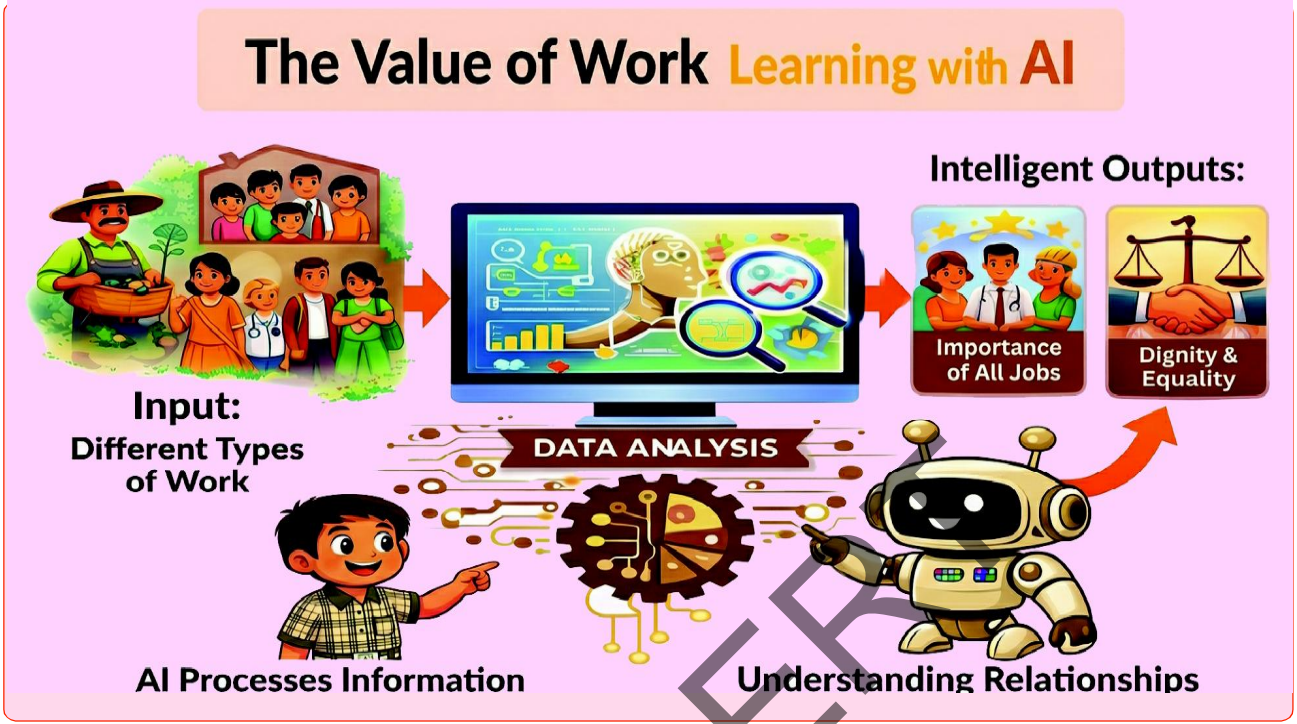

ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಿಗೂ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, AI ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅವು ರಿಮೈಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅವು ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವು ಜನರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತವೆ.

AI ಜೊತೆಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು:	AI ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ?
ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು:	**ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್:** ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು AI ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್ ಆಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ವಿನಿಯೋಗದಾರರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. **ಇನ್‌ಪುಟ್:** ಇನ್‌ಪುಟ್ ಎಂದರೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಥವಾ AI ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಮಾಹಿತಿ. **ಪ್ರಾಸೆಸಿಂಗ್:** ಇನ್‌ಪುಟ್‌ನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಥವಾ AI ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಾಸೆಸಿಂಗ್ ಎನ್ನುವರು.

AP SCERT

Example 7: The Value of Work

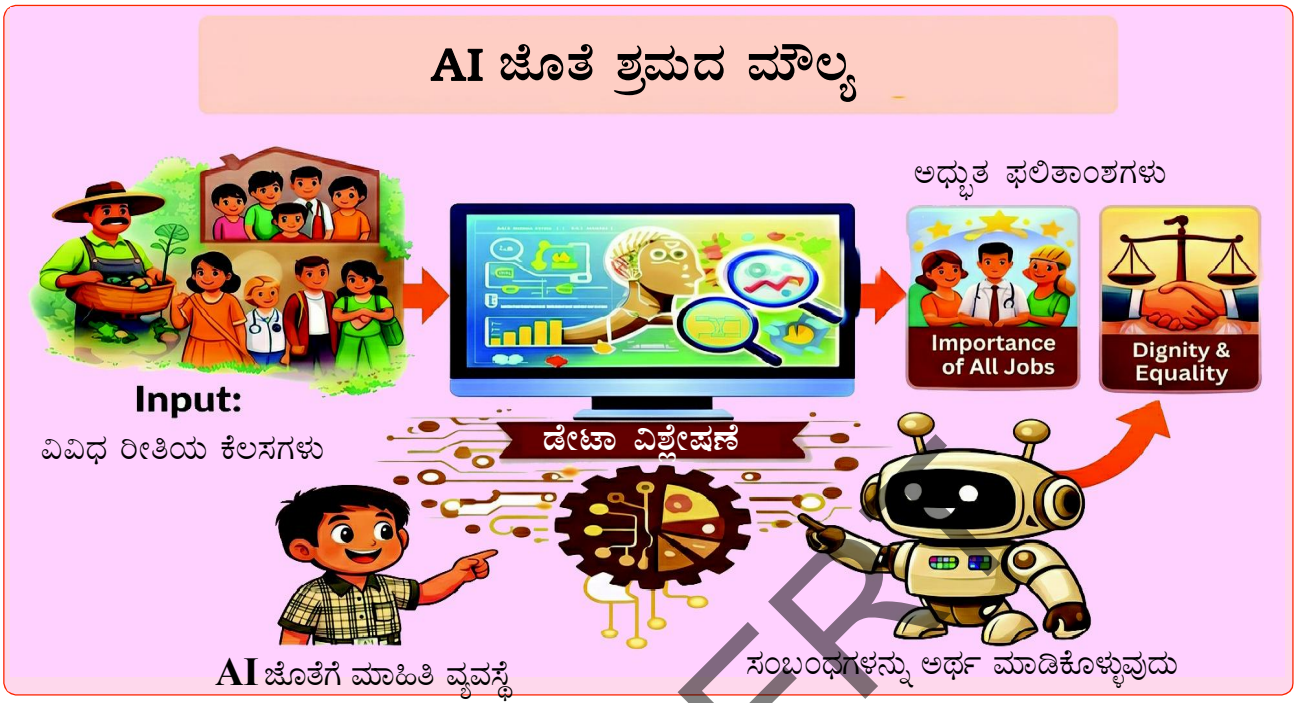
People do different types of work. Some work earns money. Some work helps others. Similarly, AI helps people in work. It helps doctors, engineers, and teachers. It improves efficiency. It supports human work.

Thinking with AI :	How does AI help people in their jobs?
Key Words:	**Automation:** Automation means machines do work automatically without human help. **Data:** Data means information collected in the form of numbers, words, or measurements. **Processing:** Processing means changing data into useful information.

Guidance: Before using AI, first teach the related Social Science concepts through activities like using maps and globes, identifying India's physical features,arranging timelines, discussing cultural traditions, and understanding family roles and types of work. Ensure students clearly understand ideas such as location, timeline, culture, social organisation, and economic activities before connecting them to AI. Use classroom tools like atlases, charts, family trees, and timelines before introducing digital maps or AI tools.

AP SCERT

ಉದಾಹರಣೆ–7: ಶ್ರಮದ ಮೌಲ್ಯ

ಜನರು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕೆಲಸಗಳು ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಕೆಲಸಗಳು ಇತರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, AI ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ವೈದ್ಯರು, ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮಾರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾನವ ಶ್ರಮವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

AI ಜೊತೆ ಯೋಚಿಸುವುದು:	ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ AI ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ?
ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು:	**ಆಟೋಮೇಷನ್:** ಆಟೋಮೇಷನ್ ಎಂದರೆ ಮಾನವ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಯಂತ್ರಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. **ಡೇಟಾ:** ಡೇಟಾ ಅಂದರೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು, ಪದಗಳು ಅಥವಾ ಅಳತೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯಾಗಿದೆ. **ಪ್ರಾಸೆಸಿಂಗ್:** ಡೇಟಾವನ್ನು ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ : AI ಅನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮೊದಲು, ನಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ಲೋಬ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದು, ಭಾರತದ ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಪಾತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಲಸದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಬೋಧಿಸಿರಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು AI ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸುವುದು ಮೊದಲು ಸ್ಥಳ, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಂತಹ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಡಿಜಿಟಲ್ ನಕ್ಷೆಗಳು, ಅಥವಾ AI ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಮೊದಲು ಅಟ್ಲಾಸ್‌ಗಳು, ಚಾರ್ಟ್‌ಗಳು, ವಂಶವೃಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಗಳಂತಹ ತರಗತಿ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.

APSCERT

Encourage students to explain how human skills like locating places, organising information, and decision-making are similar to machine systems such as GPS, digital timelines, and smart assistants. The link to AI should be brief, concept-based, and strictly aligned with the syllabus.

Exploring with AI

Understanding AI in Social Science Learning

Artificial Intelligence enables computers to analyse information, recognise patterns, organise data, and provide explanations in simple language. In Social Science learning, AI can help students understand maps, timelines, cultural traditions, family structures, and economic activities related to the first seven chapters.

However, **AI** does not replace teachers, classroom discussions, textbooks, or real-life bservation. The Social Science textbook remains the primary and reliable source of knowledge. **AI** serves only as a supportive learning assistant to improve understanding.

Accessing AI for Social Science Learning

AI tools may be accessed through school computer laboratories under teacher guidance or through digital devices at home under parental supervision. Students may use AI tools to understand maps and geographical locations and to learn timelines and historical events.

They can also explore Indian culture and traditions with the help of AI. AI may support learning about family and community relationships. It can help students understand economic and non-economic activities in daily life. All use of AI should focus only on improving learning and knowledge.

Safe and Responsible Use of AI Students must

While using AI tools, personal information such as name, address, school name, phone number, or passwords must never be shared. AI responses must not be copied directly without proper understanding. All information generated by AI must be carefully verified with the Social Science textbook. AI must not be used during examinations under any circumstances. Responsible use of AI strengthens discipline, honesty, and social awareness among students.

AP SCERT

ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು, ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳವಂತಹ ಮಾನವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು GPS, ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್‌ಗಳಂತಹ ಯಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಮಾನವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿರಿ. AIಗೆ ಅನುಸಂಧಾನವು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕು.

AI ಜೊತೆಗೆ ಅನ್ವೇಷಣೆ

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ AI ನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಆರ್ಟಿಫಿಷಿಯಲ್ ಇಂಟಲಿಜೆನ್ಸ್ (AI) ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು, ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ಡೇಟಾವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಏಳು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಕ್ಷೆಗಳು, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಕುಟುಂಬ ರಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ AI ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಆದರೂ, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ತರಗತಿಯ ಚರ್ಚೆಗಳು, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಥವಾ ನಿಜ ಜೀವನದ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು AI ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಮೂಲವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವಗಾಹನೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು AI ಕೇವಲ ಬೆಂಬಲಿತ ಕಲಿಕಾ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ AI ಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುವುದು

AI ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಲ್ಯಾಬ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು AI ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಅವರು AI ಸಹಾಯದಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಅನ್ವೇಷಿಸಬಹುದು. ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಿಯಲು AI ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. AIಅನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಸಬೇಕು.

AI ಯ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಬಳಕೆ :

AI ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಹೆಸರು, ವಿಳಾಸ, ಶಾಲೆಯ ಹೆಸರು, ಫೋನ್ ನಂಬರ್ ಅಥವಾ ಪಾಸ್‌ವರ್ಡ್‌ನಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ AI ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕಾಪಿ ಮಾಡಬಾರದು. AI ನಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದೊಂದಿಗೆ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು, ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ AIಅನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು, AIನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಬಳಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಿವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

AP SCERT

AI-Based Learning Tasks in Social Science

The tasks given below are designed to strengthen social and analytical thinking through the guided use of Artificial Intelligence tools. These tasks must be performed only under the supervision of a teacher in school or with the guidance of parents at home. AI tools are to be used strictly for educational purposes. Students should use AI carefully to support their learning and understanding. The results generated by AI may be used in Tool-1 and Tool-3 of the assessment book. However, AI outputs should not be accepted blindly. All responses generated by AI must be checked carefully.

Writing Effective Prompts in Social Science

A prompt is the instruction or question given to an AI tool. A good Social Science prompt should clearly mention the class level, such as Class 6, and the chapter name. It should also include a clear topic or concept from the lesson. The prompt must request an explanation or example to get a proper response.

Example Prompt: Note:-

"I am a Class 6 student. Please explain how latitude and longitude help in locating places on Earth in simple language with one example."

Clear prompts lead to clear explanations.

Types of Prompts in Social Science Learning

To obtain clear and meaningful responses from AI tools, prompts should be written based on the purpose of learning.

1. **Concept Understanding Prompt :** This type of prompt is used to understand Social Science concepts clearly. **Example:**"I am a Class 6 student. What is the value of work and why should we respect all kinds of work?"
2. **Comparison or Analytical Prompt :** This type of prompt is used to compare ideas or analyse differences. **Example:**"I am a Class 6 student. What is the difference between Vedic culture and present-day culture?"
3. **Application or Activity-Based Prompt :** This type of prompt is used to apply knowledge in real-life situations. **Example:**"I am a Class 6 student. Help me identify different occupations in my neighbourhood and explain why they are important."

AP SCERT

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ AI-ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆರ್ಟಿಫಿಷಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಪರಿಕರಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು. AI ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವಗಾಹನೆಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ AI ಅನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಸಬೇಕು, AI ನಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪುಸ್ತಕದ ಟೂಲ್–1 ಮತ್ತು ಟೂಲ್–3ರಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು, ಆದರೂ AI ಔಟ್‌ಪುಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕುರುಡಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. AI ನಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು

ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ ಎಂದರೆ AI ಟೂಲ್‌ಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ಸೂಚನೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ 6ನೇ ತರಗತಿಯಂತಹ ತರಗತಿ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯದ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಇದು ಪಾಠದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯ ಅಥವಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ ತಪ್ಪದೇ ವಿವರಣೆ ಅಥವಾ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ವಿನಂತಿಸಬೇಕು.

ಉದಾಹರಣೆ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ : "ನಾನು 6ನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶವು ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸರಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ".

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್‌ಗಳ ವಿಧಗಳು :

ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥವಂತವಾದ ಪ್ರತಿಸಪಂದನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

1. **ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ :** ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. **ಉದಾಹರಣೆಗೆ** : "ನಾನು 6ನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಶ್ರಮದ ಮೌಲ್ಯವೇನು ಮತ್ತು ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಗೌರವಿಸಬೇಕು." ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ ಮೂಲಭೂತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
2. **ತುಲನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ :** ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ ಅನ್ನು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಲು ಅಥವಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. **ಉದಾಹರಣೆಗೆ** : "ನಾನು 6ನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?" ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ, ಯೋಜಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
3. **ಅನ್ವಯ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ :** ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ ಅನ್ನು ನಿಜ ಜೀವನದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. **ಉದಾಹರಣೆಗೆ** : "ನಾನು 6ನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ನನ್ನ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ ಮತ್ತು ಅವು ಏಕೆ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ವಿವರಿಸಿ" ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

AP SCERT

Can AI Make Mistakes?

AI systems are powerful, but they are not always perfect. AI cannot think or feel like humans and depends completely on the data available to it. If the data is incomplete or incorrect, AI may produce wrong information. Sometimes AI may give answers that sound correct but are actually inaccurate. Therefore, AI-generated responses must always be checked and verified with the Social Science textbook. AI can support students in learning and understanding topics better. However, it should be used carefully and thoughtfully. It cannot replace teachers, textbooks, or classroom learning.

Myth	Fact
AI can think and feel like humans.	AI does not have feelings or real thinking; it works using patterns and instructions created by humans.
AI can complete all my Social Science homework without me learning anything.	AI can help me understand lessons better, but I must learn and write in my own think, words.

AP SCERT

Do You Know?

Sometimes an Artificial Intelligence system gives incorrect or imaginary information as if it were true. This behaviour is called AI hallucination. For more information ask AI about hallucination

Guidance: Before using any AI tools, students should first read the textbook lesson carefully. Teachers should show them how to write clear prompts by mentioning the class level, chapter name, and topic. Student use of AI must be monitored regularly. They should always verify AI answers with the textbook content. Copying from AI without understanding should not be allowed. AI must be used responsibly and honestly only to improve understanding, not to complete work mechanically.

AI ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆಯೇ?

AI ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಶಕ್ತಿಯುತವಾದವು, ಆದರೆ ಅವು ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. AI ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಯೋಚಿಸಲು ಅಥವಾ ಅನುಭವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಡೇಟಾವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಡೇಟಾ ಅಸಂಪೂರ್ಣ ಅಥವಾ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೆ, AI ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ AI ಸರಿ ಎನಿಸುವ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ, AI-ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದೊಂದಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು, ದೃಢೀಕರಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ AI ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೂ, ಇದನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಇದು ಶಿಕ್ಷಕರು, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಥವಾ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಲ್ಲ.

ಕಲ್ಪನೆ	ವಾಸ್ತವ
AI ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಯೋಚಿಸಬಲ್ಲದು ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಪಡೆಯಬಲ್ಲದು.	AI ಗೆ ಭಾವನೆಗಳು ಅಥವಾ ನಿಜವಾದ ಆಲೋಚನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ; ಇದು ಮಾನವರು ರೂಪಿಸಿದ ಪ್ಯಾಟರ್ನ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
AI ನನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮನೆಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಕಲಿಯದೆ AI ನಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬಹುದು.	ಪಾಠಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು AI ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲದು, ಆದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆಲೋಚನೆ, ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಬರೆಯಬೇಕು.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ?

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆರ್ಟಿಫಿಷಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ (AI) ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ತಪ್ಪು ಅಥವಾ ಕಲ್ಪಿತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿಜವೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು AI ಹೆಲ್ಯೂಜಿನೇಷನ್ ಎನ್ನುವರು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ AI ಅನ್ನು ಹೆಲ್ಯೂಜಿನೇಷನ್ ಕುರಿತು ಕೇಳಿರಿ.

ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ: ಯಾವುದಾದರೂ AI ಟೂಲನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೊದಲು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮೊದಲು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿನ ಪಾಠವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಓದಬೇಕು. ತರಗತಿಯ ಮಟ್ಟ, ಅಧ್ಯಾಯದ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಾಂಪ್ಟ್ ಅನ್ನು ಹೇಗೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಶಿಕ್ಷಕರು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ AI ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕ್ರಮತಪ್ಪದೇ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿನ ವಿಷಯದೊಂದಿಗೆ AI ಉತ್ತರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು, ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ AI ನಿಂದ ನಕಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಬಾರದು. AI ಅನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಬೇಕಾಗಲಿ, ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಅಲ್ಲ.

AP SCERT

Chapter-wise AI-Supported Exploration

Tasks for Students to Explore with AI (Social Science – Semester 1)

Chapter Level	Foundational Level	Analytical Level	Creative
Chapter 1: Locating Places on Earth	• Define globe, latitude, and longitude • Identify directions on a map.	• Compare globe and map. • Explain how coordinates help locate places.	• Compare map reading with GPS navigation. • Design a simple map using AI digital tools.
Chapter 2 : Oceans and Continents	• List the continents and oceans. • Identify land and Earth water on Earth.	• Compare different continents. • Explain the importance of oceans.	• Compare human observation of Earth and satellite images. • Create a digital model using AI tools. weather detection.
Chapter 3 : Timeline and Sources of History	• Define history and timeline. • List sources of history.	• Arrange historical events in order • Compare archaeo -logical and literary sources.	• Compare timeline charts and AI digital timelines. • Create a digital timeline using AI tools.
Chapter 4 : India, That is Bharat	• Identify India on a map. • List physical features of India.	• Explain India's geographical diversity. • Compare different regions of India.	• Compare physical maps and digital maps. • Create a digital presentation on India using AI.
Chapter 5 : India's Cultural Roots	• Define culture. (Mauryan Empire). • List important cultural traditions.	• Compare different cultural practices. • Explain importance of Vedas and teachings.	• Compare traditional learning and digital learning. • Create a digital cultural heritage project using AI

AP SCERT

ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ AI ಆಧಾರಿತ ಪರಿಶೋಧನೆ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು AI ಯೊಂದಿಗೆ ಪರಿಶೋಧಿಸಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ–ಸೆಮಿಸ್ಟರ್–1)

ಅಧ್ಯಾಯ	ಬುನಾದಿಮಟ್ಟ (Founda tional)	ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಮಟ್ಟ (Analytical)	ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಮಟ್ಟ (Creative)
ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು.	• ಗ್ಲೋಬ್, ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು • ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು	• ಗ್ಲೋಬ್ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೋಲಿಸುವುದು. • ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು ಕೋಅರ್ಡಿನೇಟ್‌ಗಳು ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ ವಿವರಿಸುವುದು	• ಮ್ಯಾಪ್ ರೀಡಿಂಗ್‌ನ್ನು GPS ನಾವಿಗೇಷನ್‌ಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದು. • AI ಟೂಲ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸರಳ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಡಿಜೈನ್ ಮಾಡುವುದು.
ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಮಹಾಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಖಂಡಗಳು	• ಖಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಾಸಾಗರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ. • ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನೆಲ ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು.	• ವಿವಿಧ ಖಂಡಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸುವುದು • ಮಹಾಸಾಗರಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.	• ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೇಲಿನ ಮಾನವನ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಉಪಗ್ರಹ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸುವುದು. • AI ಟೂಲ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಭೂಮಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಮಾಡುವುದು.
ಅಧ್ಯಾಯ 3: ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಆಧಾರಗಳು	• ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು. • ಇತಿಹಾಸದ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು.	• ಇತಿಹಾಸದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೋಡಿಸುವುದು. • ಆರ್ಕಿಯಾಲಾಜಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯೀಕ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.	• ಟೈಮ್‌ಲೈನ್ ಚಾರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು AI ಡಿಜಿಟಲ್ ಟೈಮ್‌ಲೈನ್‌ಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡುವುದು • AI ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಡಿಜಿಟಲ್ ಟೈಮ್‌ಲೈನ್ ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಮಾಡುವುದು.
ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಇಂಡಿಯಾ ಎಂದರೆ ಭಾರತದೇಶ	• ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು. • ಭಾರತ ದೇಶದ ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು.	• ಭಾರತದ ಭೌಗೋಳಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು • ಭಾರತದೇಶದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.	• ಭೌತಿಕ ನಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡುವುದು. • AI ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರೆಜೆಂಟೇಷನ್ ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಮಾಡುವುದು.
ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಗಳು	• ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು • ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು	• ವಿವಿಧ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡುವುದು • ವೇದಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು	• ಟ್ರೆಡಿಷನಲ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಲರ್ನಿಂಗನ್ನು ಹೋಲಿಸುವುದು. • AI ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಲ್ಚರಲ್ ಹೆರಿಟೇಜ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಮಾಡುವುದು.

AP SCERT

Chapter 6 : Family and Community	• Define family and community. • List types of families.	• Compare joint and nuclear families • Explain roles of family members	• Compare family communication and digital communication. • Create a digital family tree using AI tools.
Chapter 7: The Value of Work	• Define economic and non-economic activities • List different occupations.	• Compare different types of work • Explain importance of work in society.	• Compare human work and AI-based work. • Create a digital chart showing different occupations using AI.

Students may undertake small community-based projects such as creating digital maps. They can prepare digital timelines to understand events in order. They may also develop digital family trees to learn about relationships. Students can study different occupations using AI.

These activities help students understand Social Science and Artificial Intelligence together.

Conclusion: The first semester chapters of Social Science develop important skills such as location, classification, sequencing, comparison, and social understanding. Location skills help students identify places on maps and understand positions on Earth. Classification helps students group continents, cultures, and activities based on their features. Sequencing helps students arrange historical events in correct chronological order using timelines. Comparison helps students identify similarities and differences between places, cultures, and social systems. Social understanding helps students learn about family, community, and governance. Social Science learning helps students understand how intelligent systems collect, organise, and use information to provide useful outputs and support human activities in daily life.

AP SCERT

ಅಧ್ಯಾಯ 6: ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ	• ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು • ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು	• ಅವಿಭಕ್ತ ಮತ್ತು ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಹೋಲಿಕೆ • ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು	• ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್‌ಗಳ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡುವುದು. • AI ಟೂಲ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಫ್ಯಾಮಿಲಿಟ್ರೀ ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಮಾಡುವುದು.
ಅಧ್ಯಾಯ 7: ಶ್ರಮದ ಮೌಲ್ಯ	• ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ಚಟುಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು • ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು	• ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸುವುದು. • ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.	• ಮಾನವ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು AI ಚಾಲಿತ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೋಲಿಸುವುದು. • AI ನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ಚಾರ್ಟನ್ನು ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಮಾಡುವುದು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮ್ಯಾಪ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಂತಹ ಚಿಕ್ಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಘಟನೆಗಳ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಡಿಜಿಟಲ್ ವಂಶವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು AI ನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಎರಡನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮುಕ್ತಾಯ : ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೊದಲ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಪಾಠಗಳು ಸ್ಥಾನ, ವರ್ಗೀಕರಣ, ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಂತಹ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುವುದು, ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು AI ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು ಕ್ರಮಬದ್ಧೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೋಲಿಸಲು ಬುನಾದಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. AI ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲಿಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

AP SCERT

GLOSSERY

1. **Cardinal direction** - One of the four main directions: north, south, east and west
2. **Equator** - An imaginary line at 0° latitude dividing the Earth into Northern and Southern Hemispheres
3. **Parallels of latitude** - Imaginary east-west lines used to measure distance north or south of the Equator
4. **Meridian of longitude** - Imaginary lines running from the North Pole to the South Pole
5. **Prime Meridian** - The meridian at 0° longitude passing through Greenwich
6. **Greenwich Mean Time (GMT)** - Mean solar time at Greenwich, used as a world time reference
7. **Indian Standard Time (IST)** - Official time of India, 5 hours 30 minutes ahead of GMT
8. **Standard Time Zone** - A zone of longitude that follows the same standard time
9. **International Date Line** - Imaginary line near 180° longitude where the date changes
10. **North Pole** - Point at 90°N where the Earth's axis meets the surface
11. **South Pole** - Point at 90°S where the Earth's axis meets the surface
12. **Continent** - A large continuous landmass (used to classify Earth's land areas)
13. **Ocean** - A very large body of salty water covering most of the Earth
14. **Sea** - A large body of salty water smaller than an ocean and partly or completely surrounded by land
15. **Bay** - A broad inlet of the sea where the land curves inward
16. **Gulf** - A part of the sea deeply surrounded by land
17. **Marine** - Related to or found in oceans and seas
18. **Subcontinent** - A large, distinct part of a continent
19. **Terrestrial** - On or relating to the Earth (land areas)
20. **Expanse** - A wide, continuous stretch of land or water
21. **Landscape** - All visible natural features of an area of land
22. **Sea level** - The average level of the ocean's surface
23. **Inhabitants** - People or living beings living in a particular place
24. **Widespread** - Found or spread over a large area
25. **Immense** - Extremely large in size or extent
26. **History** - The study of the human past
27. **Historian** - A person who studies and writes about the past
28. **Ancient** - Of or from a very long time ago
29. **Era** - A distinct period of time in history
30. **Context** - The background or circumstances of an event
31. **Timeline** - A visual representation of events arranged in chronological order
32. **Source of history** - A place, person, text or object from which we get information about the past
33. **Manuscript** - A handwritten document on paper, palm leaf, cloth, etc.
34. **Inscriptions** - Words or texts written or carved on stone, metal or other materials
35. **Archaeologist** - A person who studies the past through excavation and material remains
36. **Excavate** - To dig out remains from the ground
37. **Excavator** - A person or machine used in excavation
38. **Testimony** - Evidence or proof of something from the past
39. **Exploration** - The act of searching for and discovering information
40. **Heritage** - Cultural traditions and historic objects passed down from earlier generations
41. **Subcontinent** - A large, distinct part of a continent
42. **Heritage** - Cultural traditions, monuments and values passed down from the past

AP SCERT

ಪದಕೋಶ

1. **ಮುಖ್ಯ ದಿಕ್ಕುಗಳು** – ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯ ದಿಕ್ಕುಗಳಾದ : ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ, ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ.
2. **ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆ**– ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಅರ್ಧಗೋಳಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುವ 0° ಅಕ್ಷಾಂಶದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆಯೇ ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆ.
3. **ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಸಮಾಂತರ ರೇಖೆಗಳು** – ಭೂಮಧ್ಯ ರೇಖೆಯ ಉತ್ತರ ಅಥವಾ ದಕ್ಷಿಣ ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಬಳಸುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪೂರ್ವ–ಪಶ್ಚಿಮ ರೇಖೆಗಳು.
4. **ರೇಖಾಂಶದ ಮಧ್ಯಹ್ನದ ರೇಖೆಗಳು** – ಉತ್ತರ ದೃವದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ದೃವದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆಗಳು.
5. **ಪ್ರಧಾನ ರೇಖಾಂಶ** – ಗ್ರೀನಿಚ್ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುವ 0^{0} ರೇಖಾಂಶ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ರೇಖೆ.
6. **ಗ್ರೀನಿಚ್ ಮೀನ್ ಟೈಂ** (GMT) – ಗ್ರೀನಿಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಸೌರ ಸಮಯವಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಸಮಯದ ಸೂಚನೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
7. **ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಸಮಯ** (IST) – ಭಾರತದ ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರಾಮಾಣಿತ ಸಮಯ. ಇದು ಗ್ರೀನಿಚ್ ಸರಾಸರಿ ಸಮಯಕ್ಕಿಂತ 5 ಗಂಟೆ 30 ನಿಮಿಷ ಮುಂದಿದೆ.
8. **ಪ್ರಾಮಾಣಿತ ಸಮಯ ವಲಯ** – ಒಂದೇ ಪ್ರಾಮಾಣಿತ ಸಮಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ರೇಖಾಂಶದ ಕಾಲ ವಲಯ.
9. **ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನ ರೇಖೆ**– 180° ರೇಖಾಂಶಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆ. ಈ ರೇಖೆಯ ಹತ್ತಿರ ದಿನಾಂಕ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.
10. **ಉತ್ತರ ದೃವ**– ಭೂಮಿಯ ಅಕ್ಷದೊಂದಿಗೆ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಛೇದಿಸುವ 90^{0} ಉತ್ತರ ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಹತ್ತಿರುವಿರುವ ಬಿಂದು.
11. **ದಕ್ಷಿಣ ದೃವ**– ಭೂಮಿಯ ಅಕ್ಷದೊಂದಿಗೆ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಛೇದಿಸುವ 90^{0} ದಕ್ಷಿಣ ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಹತ್ತಿರ ವಿರುವ ಬಿಂದು.
12. **ಖಂಡ**– ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂಭಾಗ (ಭೂಮಿಯ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ)
13. **ಮಹಾಸಾಗರ** – ಖಂಡಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಲರಾಶಿ.
14. **ಸಮುದ್ರ** – ಭೂಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಭಾಗಶಃ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಮಹಾಸಾಗರಗಳಿಂದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಜಲರಾಶಿ.
15. **ಕೊಲ್ಲಿ**– ಭೂಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಚೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರದ ನೀರಿನ ಭಾಗ.
16. **ಸಿಂಧು ಶಾಖೆ** – ಸುತ್ತಲೂ ಭೂಭಾಗದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಸಮುದ್ರ ಭಾಗ.
17. **ಸಮುದ್ರ ಸಂಬಂಧಿತ** – ಮಹಾಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು.
18. **ಉಪಖಂಡ**– ಒಂದು ಖಂಡದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುವ, ಖಂಡಕ್ಕಿಂತ ಚಿಕ್ಕದಾದ ದೊಡ್ಡ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
19. **ಭೂಸಂಬಂಧಿತ**– ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುವ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
20. **ವಿಸ್ತಾರ** – ಭೂಮಿ ಅಥವಾ ನೀರಿನ ವಿಶಾಲವಾದ, ನಿರಂತರ ವಿಸ್ತರಣೆ.
21. **ಭೂದೃಶ್ಯ** – ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು.
22. **ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟ** – ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲ್ಮೈಯ ಸರಾಸರಿ ಎತ್ತರ.
23. **ನಿವಾಸಿಗಳು** – ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು ಅಥವಾ ಜೀವಿಗಳು.
24. **ವ್ಯಾಪಕ** – ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಅಥವಾ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ.
25. **ಅಪಾರವಾದ** – ಗಾತ್ರ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡದು.
26. **ಇತಿಹಾಸ** – ಮಾನವ ಗತಕಾಲದ ಅಧ್ಯಯನ
27. **ಇತಿಹಾಸಕಾರ** – ಗತಕಾಲದ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಬರೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ.
28. **ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು** – ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಸಂಭವಿಸಿದ ಅಥವಾ ಗತಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು.
29. **ಶತಮಾನ** – ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಲ.
30. **ಸಂದರ್ಭ** – ಒಂದು ಘಟನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಅಥವಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು.
31. **ಟೈಮ್‌ಲೈನ್** – ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಲಾದ ಘಟನೆಗಳ ದೃಶ್ಯ ನಿರೂಪಣೆ.
32. **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರ** – ಗತಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಮಾಹಿರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರದೇಶ, ವ್ಯಕ್ತಿ, ಬರಹಗಳು ಅಥವಾ ವಸ್ತುಗಳು.
33. **ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿ** – ಕಾಗದ, ತಾಳೆಗರಿ, ಬಟ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಬರಹದ ದಾಖಲೆ.
34. **ಶಾಸನಗಳು** – ಕಲ್ಲು, ಲೋಹ ಅಥವಾ ಇತರ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಅಥವಾ ಕೆತ್ತಿದ ಪದಗಳು ಅಥವಾ ಪಠ್ಯಗಳು.
35. **ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ**– ಉತ್ಖನನ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳ ಅವಶೇಷಗಳ ಮೂಲಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ.
36. **ಉತ್ಖನನ** – ಭೂಮಿಯಿಂದ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಅಗೆದು ತೆಗೆಯುವುದು.
37. **ಅಗೆಯುವ ಯಂತ್ರ** – ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಯಂತ್ರ.
38. **ಸಾಕ್ಷಿ** – ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುರಾವೆ ಅಥವಾ ಸಾಕ್ಷಿ.
39. **ಪರಿಶೋಧನೆ** – ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಮತ್ತು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆ.
40. **ಪರಂಪರೆ**– ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ರವಾನಿಸಲಾದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಸ್ತುಗಳು.
41. **ಉಪಖಂಡ** – ಒಂದು ಖಂಡದಲ್ಲಿನ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಗ
42. **ವೈವಿಧ್ಯತೆ** – ಮಹಾನ್ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು.

© NCERT

43. Diverse - Showing a great variety
44. **Commonality** - Shared features or characteristics
45. **Harmony** - A state of peaceful coexistence and agreement
46. **Worldview** - A particular way of understanding the world
47. **Inhabitants** - People who live in a particular place
48. **Terrain** - Physical features of land
49. **Valley** - A low area between hills or mountains
50. **Settlement** - A place where people establish a community
51. **Urbanisation** - The growth of towns and cities
52. **Widespread** - Found over a large area
53. **UNESCO** - An organisation that works to protect world heritage sites
54. **Culture (conceptual use)** - The way of life, beliefs, customs, and traditions of people
55. **Related to a Sanyasi** - Performing strict spiritual practices in order to attain higher spiritual states.
56. **Spiritual** - Related to the spirit or soul, beyond material life
57. **Spirituality** - The search for or attainment of a higher or deeper meaning of life
58. **Deity** - A god or goddess
59. **Invocation** - Calling upon a divine or higher power
60. **Chant** - To sing or recite rhythmically, often as part of worship
61. **Epic** - A long poem narrating heroic deeds and events of the past
62. **Afterlife** - Life believed to begin after death
63. Monk - A man who leaves worldly life to follow a spiritual path
64. **Nun** - A woman who leaves worldly life to follow a spiritual path
65. **Seeker** - A person who seeks truth or higher knowledge
66. **Shrine** - A sacred or holy place
67. **Pilgrim** - A person who travels to a sacred place for religious reasons
68. **Bhakti** - Deep respect or devotion towards sacred or important things
69. **Folklore** - Traditional beliefs, stories, and customs that are passed down orally
70. **Family (conceptual use)** - A group of people related by blood, marriage, or adoption
71. **Nuclear family** - A family consisting of parents and their children only
72. **Community (conceptual use)** - A group of people living together or sharing common interests
73. **Bonds** - Connections between people
74. **Attachment** - An emotional bond with someone or something
75. **Homemaker** - A person who manages the household
76. **Chore** - A routine household task
77. **Cooperate / Cooperative** - Working together for mutual benefit
78. **Voluntary** - Done by one's own free will
79. **Welfare** - Health, well-being, and prosperity of people
80. **Work (conceptual use)** - Any physical or mental activity done to produce goods or services
81. **Livelihood (conceptual use)** - A means of earning a living
82. **Wage** - Payment made by an employer to a worker for a specific period of work
83. **Salary** - A fixed regular payment, usually paid monthly
84. **Payment in kind** - Non-cash payment received for work performed
85. **Market** - A place where goods and services are exchanged
86. **Occupation (conceptual use)** - A type of work done to earn a living
87. **Wealth** - An abundance of valuable possessions or resources
88. **Underprivileged** - People not enjoying the same standard of living or opportunities

AP SCERT

43. **ವೈವಿಧ್ಯತೆ** – ದೊಡ್ಡ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು
44. **ಸಾಮಾನ್ಯತೆ** – ಹಂಚಿಕೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು
45. **ಸಾಮರಸ್ಯ** – ಶಾಂತಿಯುತ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದದ ಸ್ಥಿತಿ
46. **ವಿಶ್ವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ** – ಜಗತ್ತನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗ
47. **ನಿವಾಸಿಗಳು** – ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು
48. **ಭೂಪ್ರದೇಶ**– ಭೂಮಿಯ ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು
49. **ಕಣಿವೆ** – ಬೆಟ್ಟಗಳು ಅಥವಾ ಪರ್ವತಗಳ ನಡುವಿನ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶ
50. **ವಸಾಹತು** – ಜನರು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸ್ಥಳ
51. **ನಗರೀಕರಣ** – ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ
52. **ವ್ಯಾಪಕ** – ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
53. **ಯುನೆಸ್ಕೋ** – ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ
54. **ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ಬಳಕೆ)**– ಜನರ ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು
55. **ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ** – ಉನ್ನತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
56. **ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ**– ಭೌತಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಮೀರಿ, ಆತ್ಮ ಅಥವಾ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ
57. **ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕತೆ** – ಜೀವನದ ಉನ್ನತ ಅಥವಾ ಆಳವಾದ ಅರ್ಥದ ಹುಡುಕಾಟ ಅಥವಾ ಸಾಧನೆ.
58. **ದೇವತೆ** – ದೇವರು ಅಥವಾ ದೇವತೆ
59. **ಆವಾಹನೆ** – ದೈವಿಕ ಅಥವಾ ಉನ್ನತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವುದು
60. **ಜಪ** – ಪೂಜೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಪಠಿಸುವುದು
61. **ಮಹಾಕಾವ್ಯ** – ಹಿಂದಿನ ವೀರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳಟಿನನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ
62. **ಮರಣಾಂತರದ ಜೀವನ** – ಮರಣದ ನಂತರ ಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.
63. **ಸನ್ಯಾಸಿ** – ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಲೌಕಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ತೊರೆದ ಪುರುಷ
64. **ಸನ್ಯಾಸಿನಿ** – ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಲೌಕಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ತೊರೆದ ಮಹಿಳೆ
65. **ಆನ್ವೇಷಕ** – ಸತ್ಯ ಅಥವಾ ಉನ್ನತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ವ್ಯಕ್ತಿ.
66. **ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ**– ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಥವಾ ಒಂದು ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳ
67. **ಯಾತ್ರಿಕ** – ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ
68. **ಭಕ್ತಿ** – ಪವಿತ್ರ ಆಥವಾ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಗೌರವ
69. **ಜಾನಪದ** – ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ರವಾನಿಸಲಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳು
70. **ಕುಟುಂಬ (ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ಬಳಕೆ)** – ರಕ್ತ, ಮದುವೆ ಆಥವಾ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರವಾದ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಜನರ ಗುಂಪು
71. **ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ** – ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕುಟುಂಬ.
72. **ಸಮುದಾಯ (ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ಬಳಕೆ)** – ಒಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸಿಸುವ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರ ಗುಂಪು
73. **ಬಂಧಗಳು** – ಜನರ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕಗಳು
74. **ಭಾಂದವ್ಯ** – ಯಾರೊಂದಿಗಾದರೂ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದರೊಂದಿಗಿನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬಂಧ
75. **ಗೃಹಿಣಿ** – ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ
76. **ಕೆಲಸ** – ದಿನನಿತ್ಯದ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ
77. **ಸಹಕರಿಸಿ/ಸಹಕಾರಿ** – ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ.
78. **ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ** – ಒಬ್ಬರ ಸ್ವಂತ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ
79. **ಕಲ್ಯಾಣ** – ಆರೋಗ್ಯ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಮತ್ತು ಜನರ ಸಮೃದ್ಧಿ
80. **ಕೆಲಸ** – ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ
81. **ಜೀವನೋಪಾಯ**– ಗಳಿಸುವ ಸಾಧನ ಜೀವನ ವೆಚ್ಚ
82. **ವೇತನ** – ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೆಲಸದ ಅವಧಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಕೆಲಸಗಾರನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಪಾವತಿ
83. **ಸಂಬಳ** – ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಸಿಕ ಪಾವತಿಸುವ ಸ್ಥಿರ ನಿಯಮಿತ ಪಾವತಿ
84. **ವಸ್ತು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಾವತಿ** – ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಗದು ರಹಿತ ಪಾವತಿ
85. **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ** – ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳ
86. **ಉದ್ಯೋಗ** – ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕೆಲಸ
87. **ಸಂಪತ್ತು** – ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಸ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿ
88. **ಸವಲತ್ತುರಹಿತರು** – ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಆಥವಾ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸದ ಜನರು.

AP SCERT

ARCTIC OCEAN
Arctic Circle
Greenland (Denmark)
Alaska (USA)
Canada
United States of America
Mexico
Baffin Bay
Hudson Bay
Beaufort Sea
Gulf of Alaska
Labrador Sea
NORTH PACIFIC OCEAN
NORTH ATLANTIC OCEAN
SOUTH ATLANTIC OCEAN
SOUTH PACIFIC OCEAN
INDIAN OCEAN
PACIFIC OCEAN
SOUTHERN OCEAN
ANTARCTICA
Tropic of Cancer
Equator
Tropic of Capricorn
Prime Meridian
Brazil
Argentina
Peru
Bolivia
Guyana
Ecuador
United Kingdom
Ireland
Norway
Finland
Poland
Spain
Portugal
Algeria
Libya
Egypt
Sudan
Mali
Niger
Chad
Liberia
Sierra Leone
Madagascar
Russia
Kazakhstan
Mongolia
China
India
Pakistan
Iran
Iraq
Turkey
Saudi Arabia
Oman
Yemen
Japan
North Korea
South Korea
Bangladesh
Indonesia
Singapore
Maldives
Australia
Tasmania
New Zealand
Black Sea
Caspian Sea
Aral Sea
Arabian Sea
Kara Sea
Barents Sea
Norwegian Sea
Weddell Sea
1. Netherlands
2. Belgium
3. Luxembourg
4. Switzerland
5. Cwaania
6. Croatia
7. Bosnia and Herzagovina
8. Czechia
9. Slovakia
10. Austria
11. Dungary
12. Serbia
13. Narsinea
14. North Mecedonia
15. Albania
16. Cyprus
17. Labanon
18. Uniited Blatan
19. Guinea
20. Ghana
21. Togo
22. Benin
23. Cameroon
24. Equatorial Guinea
25. Bownda
26. Cambodia
27. Panama
28. Malawi
20. Liechtensits
30. Montenegre
31. Kezovo
32. Palestinian Territories
33. St. Vincent & the Grenadines
0 2,000 4,000 Miles
0 3,000 4,000 6,000 8,000 Kilometers

AP SCERT

TAJIKISTAN
AFGHANISTAN
PAKISTAN
CHINA (TIBET)
NEPAL
BHUTAN
BANGLADESH
MYANMAR (BURMA)
SRI LANKA
INDIAN OCEAN
ARABIAN SEA
BAY OF BENGAL
LADAKH
Srinagar
Leh
JAMMU & KASHMIR
Jammu
HIMACHAL PRADESH
Shimla
PUNJAB
CHANDIGARH
Dehradun
UTTARAKHAND
HARYANA
DELHI
New Delhi
Jaipur
RAJASTHAN
UTTAR PRADESH
Lucknow
SIKKIM
Gangtok
Itanagar
ARUNACHAL PRADESH
Dispur
ASSAM
NAGALAND
Kohima
Shillong
MEGHALAYA
Imphal
MANIPUR
Agartala
TRIPURA
Aizawl
MIZORAM
BIHAR
Patna
JHARKHAND
Ranchi
WEST BENGAL
Kolkata
Gandhinagar
GUJARAT
Bhopal
MADHYA PRADESH
CHHATTISGARH
Raipur
Bhuvaneswar
ODISHA
Daman
DADRA & NAGAR HAVELI AND DAMAN & DIU
MAHARASHTRA
Mumbai
TELANGANA
Hyderabad
Yanam (Puducherry)
Amaravati
Panaji
GOA
ANDHRA PRADESH
KARNATAKA
Bengaluru
Chennai
Mahe (Puducherry)
PUDUCHERRY
LAKSHADWEEP (INDIA)
Kavaratti
KERALA
TAMIL NADU
Karaikal (Puducherry)
Thiruvananthapuram
ANDAMAN & NICOBAR ISLANDS (INDIA)
Port Blair
International Boundary
State/UT Boundary
Country Capital
State/UT Capital

APSCERT

MIND MAP

Exploring Society, India and Beyond for Class 6 Helps students understand human life and historical developments, the rise and expansion of empires, interactions between **geography,** society, and governance, colonial transformations and **modern India,** natural resources and economic systems, cultural diversity and democratic institutions, and historical continuity and change.

SEM - 1

Class 6 – Social Science

ABSCERT

Curricular Goals	CG-1: Understanding Human Life	CG-2: Continuity and Change in History	CG-3: Social and Historical Changes	CG-4: India's Place in Geography and Cultures	CG-5: Analysing Geography and Society	CG-6: Resources and Livelihoods	CG-9: Society and Livelihoods
Learning Outcomes	• Explain maps, globe and directions • Understand latitudes and longitudes • Calculate and compare time zones • Interpret maps, pictures and historical infographics	• Define history and timeline • Differentiate BCE and CE • Identify archaeological sources • Explain aspects of early human life	• Explain rise of Marathas and Shivaji • Understand colonial expansion and treaties	• Explain meaning of Bharat • Describe features of Indus Civilization • Understand importance of oceans	• Explain unity in diversity • Identify cultural differences in India • Respect diversity and traditions	• Explain role of family • Describe types of occupations	• Differentiate society and community • Explain importance of work

Theme A: India and the World	Theme B: Tapestry of the Past	Theme C: Our Cultural Heritage and Knowledge Traditions	Theme D: Governance and Democracy	Theme E: Economic Life Around Us
1. Locating places on the Earth 2. Oceans and Continents	3. Timeline and sources of history 4. India that is Bharat	5. Unity in diversity	6. Family and Community	7. Value of work